

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

P. S. Vig:
DANSKE I KAMP

i og for Amerika.

Copyright 1917, by Axel H. Anderson, Inc.

***For Denmark: i Kommission hos
Gyldendalske Boghandel***

TILEGNET

MAX HENIUS, DR. PHIL.

CHICAGO

DANSKE I KAMP

i og for Amerika

fra ca. 1640 til 1865

af P. S. VIG

1917

Axel H. Andersen, Inc.
Omaha, Neb.

: : : FORORD : : :

Naar en Mand i min Alder træder frem for Publikum som Forfatter, kan han ikke undskylde sig med, at det er sket i Ungdoms Ubesindighed. Den burde han nemlig forlængst være ude over, om han ellers nogensinde kommer det. Og idet han, skønt Amerikaner, benytter det danske Sprog i Amerika, burde han ikke mistænkes for at nære sangvinske Forhaabninger om financielt Udbytte af sit Arbejde, — allermindst da, naar det, han skriver, smager lidt af Historie. Af Tørst efter literær Navnkundighed kunde det for mit Vedkommende heller ikke være. Min Erfaring fra Fortiden har forlængst vænnet mig af med den Slags Forventninger, om jeg nogensinde har haft dem. Nej, Sagen hænger helt anderledes sammen. Jeg er — for at sige det rent ud — i Gæld! Og jeg er det i mer end en Forstand. Kærlighed til mit Folk — og maaske særlig den Del af det, som færdes udenfor Danmark — samt de Forsøg, jeg har gjort paa at finde Efterretninger om dets Færd i Fortiden, gør det til min Pligt at henvende mig til mine Landsmænd, der nu lever, og meddele noget af, hvad jeg mener at have funden. Jeg ønsker dette Skrift betragtet som et ringe Afdrag paa denne min Gæld.

Uden at jeg havde Anelse om det, var der for et Aars Tid siden flere fremragende Mænd her i Landet, der henvendte sig til mig og tilbød mig Posten som Leder ved Udarbejdelsen af et Værk om vore Landsmænds Færd og Virke i For- og Nutid her i Landet, og garanterede mig financier og intellektuel Støtte til et saadant Værks Fuldførelse. Blandt disse Mænd maa det være

mig tilladt at nævne Dr. phil. Max Henius i Chicago og Udgiveren af „Den Danske Pioneer,” Sophus F. Neble i Omaha, hvis Navne var mig Garanti nok for, at man tog Sagen alvorligt. Hvad angaar Overtagelsen af den mig tilbudte Post, da manglede det mig ikke paa Lyst til i hvert Fald at gøre et alvorligt Forsøg, om jeg end bævede tilbage ved Tanken om Opgavens Storhed og Vanskelighed, som jeg i noget Mon mente at være mig bevidst. Men nærliggende Forhold, som jeg ikke var Herre over, gjorde mig det umuligt, da det kom til Stykket, at gaa ind paa det i saa høj Grad ærefulde Tilbud, idet jeg vilde være ude af Stand til at tilfredsstille mig selv, ikke at tale om andre.

Dette betød imidlertid for mit Vedkommende ikke, at jeg saa hørte op med at interessere mig for dansk Historie i Amerika. Dertil har jeg haft for meget med den Sag at gøre. Men min Syslen med dette interessante Emne, der væsentlig maatte blive et Fritidsarbejde som tidligere, ledsagedes nu af den Følelse, at jeg var i Gæld til de Mænd, der havde vist denne Sag saa stor Interesse. Jeg haaber ikke at være ubeskeden, naar jeg beder ogsaa dem betragte dette lille Arbejde som Afdrag paa min Gæld.

Den, der skal se efter de tusinde Steder, kommer let til at se fejl, og jeg tør ikke paastaa, at jeg ikke har gjort det; dog har jeg ærlig søgt at undgaa det. Den, der skal samle mange Hoveder under saa at sige en Hat, kommer let i Knibe, det har jeg erfaret lidt af ogsaa under det Arbejde, der ligger forud for og i dette Skrift. Alligevel nærer jeg det maaske forfængelige Haab, at det indeholder Ting af Interesse for andre end mig: Brudstykker af en betydelig Fortidshistorie om vore Landsmænd i den ny Verden, der saa meget mere burde interessere os, som vi skulde være med i den værdige Fortsættelse. Kunde dette ringe Skrift virke som en Tilskyndelse dertil, skulde det særdeles glæde dets Forfat-

ter, der selv forlængst hører til Forstærkningen, som man kalder det.

Til Slutning maa jeg gøre Læseren den ymygende Tilstaaelse, at jeg ikke har været ene om Arbejdet. Ikke blot har mine Venner givet mig Oplysninger, uden hvilke jeg vilde have været uvidende om mange Ting, der findes i denne Bog. Blandt dem maa jeg her særlig nævne min gamle Ven, Pastor R. Andersen i Brooklyn, N. Y., der sidder inde med store og rige Samlinger til Danskernes Historie i Amerika. En af mine mange Sønner har en lang Tid i Vinter været min Amanuensis og har under mit Tilsyn udarbejdet flere Stykker af Bogen, særlig dem, der handler om Danske af anden eller tredie Generation, og som var med i Krigene her i Landet, — samt rejst for at indhente Oplysninger paa Steder, hvor jeg selv var forhindret i at komme. Han arbejdede saalænge med de fordums Krigere, at han selv meldte sig til Fanen for at gaa med, hvor hans Land vilde sende ham. Jeg vilde kun have været i daarlig Samklang med mit Emne i denne Bog, om jeg havde holdt ham tilbage, da han spurgte om mit Samtykke.

Hvad Bogens Udgivelse og Udstyr angaar, da er de i de bedste Hænder, og jeg skal derfor kun tillade mig at udtale det alvorlige Ønske, at min flinke Forlægger, Axel H. Andersen, ikke maa blive skuffet i det Haab angaaende Bogens Værd, som har bragt ham til at ofre saa meget paa dens Udstyr.

Med venlig Hilsen til Landsmænd i og udenfor Amerika, men særlig til Veteranerne fra Amerikas Krige, baade dem, jeg har nævnt og dem, jeg har glemt, deres Enker, Børn og Børnebørn, tegner jeg

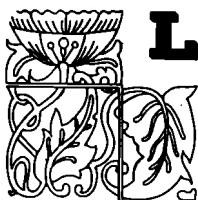
P. S. VIG.

Blair, Nebraska, i Juni 1917.

DANSKE I KAMP

i og for Amerika

Indledning

LIGE fra den Tid, Historiens Lys begynder at falde hen over Danskerne, er der tre Kendsgerninger angaaende dette Folk, som synes at være særlig karakteristiske for denne Gren paa den gothisk-germanske Stamme. Tre Kendsgerninger, som Danskernes senere Historie, taget som en Helhed, er saa

langt fra at gøre til Skamme eller modsige, at den meget mere indtil denne Dag stadfæster dem. Disse Kendsgerninger maa derfor hver den, som vil forstaa Danskerne, stadig have for Øje.

Disse Karaktertræk tillader vi os at udhæve som Indledning til den Side af Danskernes Historie, der særlig skal være Genstand for vor Betragtning, og som, om vi ikke tager meget fejl, ogsaa skulde finde Stadfæstelse i den Beretning om Danskes Færd, vi her har for os.

Idet vi nu forsøger at klæde disse Kendsgerninger i Ord nævner vi som den første

DANSKERNE ER ET KAMPLYSTENT FOLK.

Det er ikke det samme som at sige, at Danskerne er et krigerisk Folk. Krig er nemlig kun en, og tilmed en lavere Form af Kamp. Desuden ligger der i Ordet „krigerisk” noget, der peger i Retning af, at Krigen er gaaet et Folk i Blodet, er blevet en Lidenskab. I den Forstand er Danskerne ikke et krigerisk Folk, skøndt

det har ført, været nødt til at føre, mange Krige, og været med i mange flere. Men Danskerne er et kamplystent Folk.

Uden at være det, vilde de aldrig have kunnet vælge det Hjem, de gjorde, hvis oprindelige Tilstand endnu er betegnet i Navnet paa Danskernes særlige Fædreland. Vi synger — og med fuld Ret — „Dejlige Danmark” og „Der er et yndigt Land.” Men det dejlige Danmark, det yndige Land, er en af Følgerne af de Danskes Kamp. Selve Navnet Danmark fortæller, at da dette Land blev de Danskes Hjem, var det en vældig Urskov, hvor Elsdyr, Bjørne og Bævere og flere af den Slags Indvaanere havde deres Tilhold. Der skulde sejgt, udholdende Mod til at give sig i Lag med saadanne Forhold, bygge Hjem og bryde Bygd i Kamp mod en umild Natur, mod Ulv og Bjørn og andre Udyr, for ikke at tale om Jætter og Trolde. Men Kampen blev ført, og den blev ført til Ende, saa Urskoven blev det yndige Land, „der staar med brede Bøge, nær salten Østerstrand,” som „bugter sig i Bakke, Dal — og hedder gamle Danmark,” som en af vore Digtere synger.

Det maa ikke glemmes i denne Sammenhæng, at Amerika, som det nu kaldes — dengang havde det intet Navn — havde sin Del i, at denne Kamp kunde føres uden at ende i kold Haabløshed. Uden Golfstrømmens milde Luftning, som er den ældste Forbindelseslinie mellem den gamle og nye Verden, vilde nemlig Skandinavien indtil denne Dag have været den forfærdelige Ismark, som de Lærde ved at fortælle os, at det i sin Tid var. Ved dens milde Luftning, som ogsaa kysser Danmarks Kyster, ligesom vel dens Virksomhed tidligere har bidraget til Danmarks Tilblivelse — ved dens milde Luftning blev Kampen mulig og Kampens Resultat det „dejlige Danmark,” som lever og har Ret til at leve i Danskes Bryst under alle Breddegrader.

Det danske Folk er et kamplystent Folk. Men dets Historie vidner om, at dets første Kamp var en Kamp for

at vinde Hjem, hvor Urskoven raadede og hvor Udyr herskede. Og jeg tillader mig at paastaa, at det har, dybest set, altid været Maalet for de Danskes Kamp, baade i den gamle og i den nye Verden, tiltrods for alt, der synes at vidne om det modsatte. Det er mit Haab, at det altid maa være saaledes. Og det var i Kampen for at vinde Hjem, at Stammeafdelingerne paa de danske Øer efterhaanden lærte at føle sig som en Enhed, i Mod-

sætning til Stammerne baade i Syd og mod Vest. Det er under denne Kamp, at de danske Rydningsmænd efterhaanden blev til det Samfund, som i Tusinder af Aar bærer Navnet de danske Folk.

Men de Danskes Kamp var ikke blot en Kamp mod Urskov og Udyr, men ogsaa en Kamp mod Bølgen blaa, der ikke blot kan lægge sig mildt legende om Landets smilende Kyster, men ogsaa rejse sig til Stormløb, der truer alt, den møder paa sin Vej, med Undergang. Ogsaa her maatte der kæmpes, saa Havet blev ikke blot et Spisekammer, men ogsaa en Vej til Forbindelse med fjærnere Naboer mod Vest og siden saa ofte „de Danskes Vej til Ros og

Magt," og indtil denne Dag er af de store Betingelser for Danmarks Eksistens i Folkenes Tal.

Danskerne er et kamplystent Folk. Derom vidner ikke blot den Historie, der kan læses af Landets Bebyggelse og Udvikling fra de ældste Dage, men derom vidner ogsaa den Historie, der er ristet i Runestene og skrevet med Blæk og Pen, lige fra de ældste Dage. Og handler denne Histories første Kapitel om Kampen for at vinde Hjem, saa handler de følgende om Kampen for at værgе Hjemmet og udvide det, naar dets Grænser blev for trange. Denne følgende Historie, som har meget at fortælle baade om Sejre og Nederlag, kan vi ikke her fortælle i det enkelte. Det er nok at have paapeget, det, som efter vor Mening er dens Kærne, naar den betragtes som Helhed, og fra dens skønneste Side.

At Danskerne er et kamplystent Folk, derom vidner ogsaa dets Mythologi, som det har tilfælles med de øvrige nordiske Frændefolk og med hele den gothiske-germanske Folkestamme. De Lærde mener at have Ret til at skrive denne Mythologi om, saa den bliver en Genspejling af Vikingelivets Idealер, medens det tidligere var antaget, at Vikingelivet var en Genspejling af Asernes Kamp. Her behøves vist ikke et enten-eller, men snarere et baade-og. Dog er der vist ingen Tvivl om, at Forestillingerne om Aserne og deres Kamp gaar forud for baade Vikingerne og deres Tog til de kristne Lande i Europa.

Vikingetogene er vel det Udslag af nordisk Kamplyst, som er mest kendt og omtalt i Verden, er maaske ogsaa det mest mærkelige. Men hvad var Grunden og Maalet for disse Tog? At betragte dem som barbariske Røvertog, som mange har gjort, er en baade ensidig og overfladisk Betragtning, der fortæller mere om Betragteren end om Vikingerne. Dybest set er hine Tog Asadyrkernes Svar paa den kristne Missions Opfordring til Omvendelse, og de blege Munkes Arbejde paa at føre Asadyrkerne ind i det kristne Folkesamfund ved Daab og Tro. Alt-

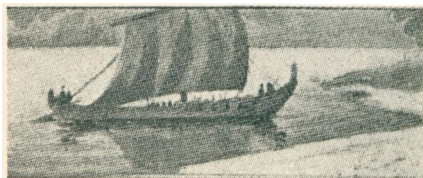
saa i Virkeligheden fra Asadyrkernes Standpunkt set et Modværge for deres Hjem og Guder; thi hvad er et Folk uden Guder? Og skulde Guderne gaa tilgrunde, betød det saa ikke at Hjemmet gik samme Vej? Før det skulde ske, vilde man give et Svar, som baade kunde høres og forstaaes — og man gav det, saa Verden undredes derover til denne Dag. Saa gik Kirker og Klostre op i Luer, Præster og Munke gjordes til Slaver, for aldrig vilde man miste hverken sin Frihed eller sine Guder, og aldrig vilde man bøje sig for Kristus, før det viste sig, at han var stærkere end Aserne. Da dette Bevis blev givet, bøjede man sig for ham og tjente ham.

Men dernæst er Vikingetogene en Kamp for Hjemmets Udvidelse. Der var for mange derhjemme; kneb det maaske ikke saa meget med Pladsen, saa kneb det dog desto mere med Brødet, for dengang forstod man sig ikke paa intensivt Landbrug i Danmark. Og saa faldt det naturligt de unge Mænd til at søge nye Hjem, og da det var langsomt Arbejde at bygge saadanne hjem, søgte de ud i Flok og med Vaaben i Haand for at søge Bytte først, men siden søgte de Hjem. Vikingen kom til de fremmede Lande som en stærk og vaabendygtig Krieger, men efterhaanden forvandlede han til Immigrant, der slog Bo og drog Lære af den Kultur, som var den Religions Frugt, han begyndte med at ville udrydde, men siden blev en Tilhænger af. Og ikke faa af Sønnerne tjente som Præster ved de Kirker, deres Forfædre i sin Tid havde jævnet med Jorden, eller som Biskopper i de Stifter, som deres Fædre havde hjemsøgt med Ild og Sværd og prøvet at gøre til Ødemarker. Den engelske Historie har bevaret Navnene paa flere saadanne, baade Præster og Bisper.

Danskerne er et kamplystent Folk. Dets Kamp er en Kamp for Hjemmet og dets Bevarelse indtil nu, om end baade Kamp og Vaaben nu er — og naturligt maa være — andre end i gamle Dage, og som Følge deraf ogsaa Valpladserne. Og Kampens Frugt er for Nutidens Ved-

kommende den Hædersplads, Danmark i mange Henseender indtager i Nationernes Række, i Verdens-Kulturen, saa vel som paa Verdensmarkedet. Men Kampens Maal er Hjem og Hvile. Det kan være, at Hvilens Lyst kun altfor ofte har udartet til Magelighed. Men det kan ogsaa nok være, at man nu om Dage har havt lidt for meget Lyst til at slaa Kapital af dansk Magelighed, maa-ske for selv at kunne glimre desto mere. En Ting er helt vist: Danskerne i Amerika har ikke taget sig det mangeligt, men har ogsaa her kæmpet for at vinde Hjem og for at værgе Hjemmet, de vandt.

DE DANSKE FANDT TIDLIG VEJ BORT FRA DANMARK.

Det varede forholdsvis længe, inden Kultur-landenes Folk vidste noget bestemt om de nordiske Lande, hvor de laa, hvem der boede, hvad der kunde gro

og hvad Folk der tog sig for. Men lige fra den Tid, man har Efterretninger fra dem, der vidste noget om Danmark, hører vi, at det var et stærkt og krigerisk Folk, som boede der. Og fra det ukendte Lands Kyster fik man et Produkt, som man ikke rigtig vidste, hvad man skulde tænke om. Vi kalder det Rav, men Grækerne kaldte det „Elektron,” et Navn, der siden er bleven gængse overalt i Verden, hvor man jo mer og mer gør Brug af Elektricitet, den underlige Kraft, som Grækerne mente at finde i Ravet fra Østersøens Kyster.

Noget mere Besked om Folket, der boede i det høje Nord, fik den romerske Verden, da de høje og vældige Kimbrer og Teutoner, godt hundrede Aar før Kristi Fødsel, gjorde et Folketog mod Syden for at vinde et nyt og mildere Hjem i Stedet for det, Havet havde overskyllet. Hustruer, Børn og Gods havde de med, men

først og fremmest Vaaben: store tunge Sværd; lange, pantserklædte Skjolde og smukke Kobberhjelme. Baade Mænd og Kvinder var høje, slanke og stærke, og vilde var de i Forhold dertil. De syntes udrustede med vild, ubændig Kraft og gik i Kamp med forfærdelig Larm og høje Skrig. Romerne havde aldrig set saadanne Mennesker før, med blaa Øjne og blondt Haar. De naaede vidt omkring. Kimbrerne var en Tur i Spanien, drog siden tilbage til Gallien, hvor de forenede sig med Teutonerne for en Tid. Siden skiltes de fra hinanden, og Romerhæren under Marius slog først Teutonerne ved Aix (i Frankrig) og siden Kimbrerne, der var gaaet over Alperne, ned i Italien, ved Vercelli i Aaret 101 f. Kristi Fødsel. Og saaledes frelstes Romerriget fra den Fare, som truede det fra de nordiske Folks første Anfald — for siden at bukke under for Stamfrænderne af dem, de nu havde fældet, og hvis Ben man brugte til Hegn om Vinhaverne i det solrige Frankrig.

Hvem var saa Kimbrerne og Teutonerne? At de kom fra Nord, vidste man. Og der er vist ingen Tvivl om, at Teutonerne var Tyske, hvorimod Kimbrerne var fra Jylland. Man mener at kunne finde deres Navn i „Himmerland.”

Det vilde føre for vidt, om vi skulde fortælle om alle de Udvandringer fra Norden, som vore Sagn og vor Historie ved at for tælle om; derfor maa vi bestræbe os for at fatte os i Korthed. Blandt de Ting, den navnkundige danske Historieskriver fra Middelalderen, Sakso Grammaticus, fremhæver ved Begyndelsen af sin Historie om „Danskernes Bedrifter,” er ogsaa den, at det er Danskerne, der har givet England sit nuværende Navn. Han henviser til Beda den ærværdige som sin Hjemmelsmand angaaende denne Sag. Og Beda fortæller i sin Kirkehistorie, at Britternes daværende Konge søgte Hjælp imod Pikterne hos Germanerne, der imod god Betaling skulde hjælpe ham at værges sit Rige. Beda siger: „Men de, som kom var tre af Germaniens tappreste Folk: Saxer,

Angler og Jyder. Fra Jyderne endstammer Folket i Kent og paa Øen Wight. Fra Saxen, det vil sige det Landskab, som kaldes Oldsaxen, kom Øst-Saxer, Syd-Saxer, og Vest-Saxer. Fra Anglerne i det Landskab mellem Jylland og Saxen, som kaldes Angeln, og som lige fra den Tid skal have ligget øde til nu, nedstammer Øst-Anglerne, Mid-Anglerne, Mercierne, hele Northumber Stammen, det vil sige: de Folk, der boer paa Nord-siden af Humber Floden, og alle de andre Angler." — Sagen er nemlig den, at de indkaldte Folk inden længe indsaa, at de lige saa godt kunde gøre sig selv til Herrer i det Land, de værgede, som kæmpe for andre. Det gjorde de da. Fra at være Brittaniens Værger blev de dets Herskere og kaldte Landet efter de Steder, de kom fra.

Sakso fortæller ogsaa, at ligesom Kimbrerne og Teutonerne vandrede mod Syd for at vinde sig et nyt Hjem paa Grund af Uaar, hvor de var — saaledes gjorde langt senere Langobarderne det samme og det endda paa en Kvindes Tilskyndelse. Meningen var ellers den, at da der ikke var Føde nok til alle, skulde Børn og gamle Folk dræbes, at de vaabenføre og stærke kunde holdes i Live til bedre Tider kom. Gambaruk, saaledes hed Kvinden, skammede dem ud, der var fremkommen med dette Forslag. Hun mente, at de Unge — i Stedet for at dræbe de gamle — skulde selv vandre ud til andre Lande og der vinde baade Brød og Hjem. Det gjorde de saa ogsaa. Under Navnet Langobarder — dem med det lange Skæg — gjorde de sig kendt i Historien som Stiftere af et Rige i Podalen i Nord-Italien, hvor „Lombardiet" indtil denne Dag er et Minde om dem. Nyere Historikere mener, at Sakso her har sammenblandet et hjemligt Sagn, om Udvandring paa Grund af Misvækst, med Sagnet om Langobarderne, der vistnok var et tysk Folk. Men i hvert Fald stadfæster det gamle Sagn, at Danskerne tidligt fandt Vej til andre Lande, og at der gør

ne var uheldige Forhold i Hjemmet samt Lyst til Æventyr, der drev dem ud, gærne i Flok og Følge.

Men angaaende Gambaruk, Moder til Aage og Ebbe, som Sakso gør til Langobardernes Høvdinge ved Udfærden fra Danmark, da er der endnu at bemærke, at hun ikke blot er en af de mange højsindede Kvinder, som danske Sagn og siden Historie er saa rig paa. Ove Malling giver hende Titlen „et Fruentimmer af Anseelse” og fremstiller hende i sine „Store og Gode Handlinger” som et Forbillede paa Menneskekærlighed. Men hun er tillige en af de første Kvinder, der i Menneskelighedens Navn har taget Ordet for Udvandring fra Danmark.

Hvor stor en Del ellers Danskerne har i den mærkelige Bevægelse i Menneskeheden, der er kendt i Historien under Navnet „Folkevandringen” eller „den store Folkevandring,” hvis Begyndelse sædvanlig regnes fra Slutningen af det 4 Aarh. e. Kr. — er det ikke let at afgøre. Dog mener de, der særlig har gjort denne Bevægelse til Genstand for deres Forskning, at Gotherne, som trænger ned i Romerriget fra Øst, oprindeligt er et nordisk Folk fra Østersøens Kyster. Og Navne, som findes i danske Sagn hos Sakso, synes at vise det samme. Dog har man ikke her noget bestemt at henholde sig til. Med andre Ord: Vi kender til baade sildigere og tidligere Folkevandringer fra Danmark mod Syd og Vest, men angaaende „den store Folkevandring,” da ved vi intet bestemt om Danskernes Del i den.

Desto mere ved vi om Vikingetogene mod Syd og Vest, de, hvori Danskerne baade var de første og dem, der har sat de dybeste Spor i de Folks Efterretninger, hvis Lande hjemstøttes af disse frygtelige Fjender. Da vi allerede har talt om Vikingetogene fra en vis Side set, skal vi ikke her gentage det allerede berørte angaaende deres egentlige Maal, saavel som deres dybeste Grund. Derimod er det nok værd at undersøge, baade hvor vidt de naaede, og hvad det var, der gjorde det muligt, at

disse Sø-Kæmper kunde vinde baade Land og Herredømme blandt Folkefærd, der i visse Maader stod langt over dem i Kultur, samt hvilken Indflydelse de har havt, baade paa de Lande, hvorfra de udgik, saavel som paa de Lande, hvor en stor Del af Deltagerne i hine Tog fik deres Fremtidshjem. — Først nogle Bemærkninger om selve den Maade, hvorpaa Togene begyndte og deres senere Udvikling.

Vi kender ikke nok til Forholdene i de nordiske Lande ved Togenes Begyndelse, sidst i det 8 Aarh. e. Kr. eller endnu bestemtere: den 8de Juni 793, da danske Vinkinger plyndrede Klostret og Bispesædet paa Øen Lindisfarne ved Northumberlands Kyst. Det er rimeligt at antage, at Lederne i disse Tog har været Høvdingsøtter, som ikke kunde finde noget Høvdingdømme hjemme og derfor med en Skare udvalgte Staldbrødre vilde forsøge at vinde ude, det som Hjemmet nægtede dem, ligesom i en langt senere Tid mange Gaardmandssønner fra Danmark rejste til Amerika enten som Guldgravere eller „Homesteaders,” fordi de ikke vilde være Husmænd i Danmark. Det være nu som det vil. Men vist er det, at om end Danskerne i mange Henseender stod langt under de Folk i Dannelse og Kultur, hvis Lande og Byer de plyndrede; en Ting er sikkert nok: Danskerne havde baade bedre Skibe og Vaaben, end de Krigere, der søgte at værges deres Land imod dem; og de forstod at bruge deres Vaaben bedre og hurtigere end deres Modstandere, og var i Besiddelse af større Kraft og Udholdenhed end disse, selv om de i Tal var dem langt underlegne. Dernæst havde de Evne til at lære af deres Modstandere samt af deres egne Nederlag, for dem led de ikke faa af, før de lærte at bringe Sejren hjem. Og dernæst forstod de, hvad man maatte ønske, at Nutidens Danske forstod ikke saa lidt bedre end de gør: de forstod at holde sammen til sidste Mand, og lyde deres Fører ubetinget. Derimod var de Lande, de særlig hjem-søgte, nemlig England og Frankrig, svækkede ved ind-

byrdes Stridigheder og splittede i en Mængde Smaariger, nemlig England. Og de Modstandere, der er indbyrdes uenige, er ikke saa vanskelige at overvinde. De nordiske Folk sad endnu inde med et stort Fond af usvækket Naturkraft — og Vikingerne var, som Regel, Blomsten af Landenes mandlige Ungdom.

Hvorvidt de naaede, er ikke let at sige i faa Ord. Men de kom baade til de fleste Lande i Syd- og Vest-Europa, samt til det nordlige Afrika, hvor de mer end en Gang skiftede Hug med „Blaamændene,” som de kaldte Befolkningen der. De fleste større Byer ved Nordsøens og Atlanterhavets Kyster har været Genstand for deres Plyndringer. Baade London og Paris hjemsøgte de paa deres Skuder og ikke sjældent gjorde de en Afstikker ind i Middelhavet, saa at ogsaa det skønne Italien maatte skatte til dem. Efter deres egen Mening plyndrede de engang selve Romaborg (Rom), hvor de vidste at den „store Præst” boede. Det ærgrede dem, da de siden opdagede, at de havde taget fejl af Husnumret og plyndret en By i det nordlige Italien i Stedet for. De naaede at danne Kolonier i England, Nederlandene, Irland og Frankrig, hvor deres Spor kan findes den Dag i Dag, baade i Sagn og Sange, Sprog og Sæder, saavel som i Folkekarakteren i de Landsdele, som de indtog og beboede.

Naar vi taler om Vikingetogene, maa vi ikke glemme, at de var meget forskellige til de forskellige Tider, baade med Hensyn til Omfang og Formaal. De kan i den Henseende sammenlignes med den danske Emigration til Amerika. Fra først af bestod Togene kun af Mænd og faa Skibe. Formaalet var Plyndring af Kulturlandenes Skatte, som de saa, om de slap derfra med Livet, drog hjem med til Vinteren, for maaske at komme igen næste Aar.

Men efterhaanden som Rygtet om de fremmede Landes Rigdom bredte sig og man havde lært af Erfaring, blev Skibene til hele Flaader, der stævnedes ud for at op-

leve Æventyr og vinde Bytte. Snart fandt man ud, at det betalte sig ikke, saadan at rejse frem og tilbage hvert Aar. Man satte sig saa fast paa Øerne ved Kysten eller i Flodernes Mundinger, og overvintrede der med Illustruer og Børn. Britterne talte fra den Tid af om „den store hedenske Hær,” der havde sine Fæstninger ved Landets Kyster, og gjorde derfra sine Strejftog, naar og hvor man mindst ventede det. Fra Øerne ved Kysten kom „Hæren” siden til Landet selv og byggede der sine Borge, der efterhaanden blev flere og flere; thi Hæren fik stadig Tilførsel fra Hjemlandet. Tilsidst endte det i England med, at „Hæren” blev til et helt Folk med egne Love o. s. v., indtil saa i Tidens Løb de efterhaanden smeltede sammen til et, idet de Indvandrede besejredes af Kristendommen og den Kultur, som det i sin Tid saa ud til, at de skulde have udryddet for at plante Asadyrkelsen i Kristendommens Ruiner.

Dersom Spørgsmaalet nu bliver: hvad bragte Vikingerne med sig til de Lande de først plyndrede og saa tilkæmpede sig „Homesteads” i? Ja, saa maa Svaret naturligtvis, hvis man blot fæster Blikket paa Kampen med Rov, Mord og Ødelæggelse, blive: de bragte dem Ulykke, Tab og Tilbagegang. Men her staar vi med et af de mange Eksempler som Historien fremtyder paa, at Vinding kan se ud som Tab — og er alligevel Vinding, samt at Tab kan se ud som Vinding — og er dog Tab. Der er ingen Tvivl om, at Vikingerne bragte de Folk, de blandede sig med, et Tilskud af Kraft og Energi af stor Værdi, og at de, naar alt tages i Betragtning, gav mere end de tog. For Englands Vedkommende kan vi, uden at sige for meget, henvise til den Kendsgerning, at Kampen mod Vikingerne har bidraget til, at Riget samledes til en Enhed, at det ene Rige traadte i de mange Rigers Sted; at den normanniske Erobring af England i det 11te Aarhundrede, som foretoges af Børn af fordums Vikinger fra Frankrig, — at denne Erobring, siger jeg, ikke helt udryddede den Arv, det angel-saksiske Folk sad

inde med, men at de normanniske Franske nødtes til i Tidens Løb at indgaa en Forening med det angelsaksiske, som er kendelig indtil denne Dag baade i England og Amerika — i Sprog, Kultur, Sæder og Skikke, Politik og Retsvæsen, kort sagt overalt. Hvad de normanniske Baroner vilde have gjort England til, hvis det havde været uden det Tilskud, Vikingerne bragte det, ser vi et karakteristisk Eksempel paa her i Amerika i de sydlige Staters Slavebaroners Forhold til Negerslaverne, hvis Frihed kun skulde bestaa i at trælle for de Herrer, der ødelagde sig selv i Udsvævelser og ørkesløst Velleevnet. Og det Tilskud af Kraft og Bevidsthed om personlig Frihed og Selvhævdelse, som Vikingerne bragte Angelsakserne, ser vi, ligeledes her i Amerika, i den Kamp for Negerslavernes Frigørelse, som udgik fra den amerikanske Unions Nordstater og som — fra en vis Side set, kronedes med Sejr. Det er jo nemlig en Kendsgerning, at ligesom Virginia, den mest fremstaaende blandt Sydstatene, fra først af blev befolket og ledet af det engelske Aristokratis Sønner, saaledes er derimod Nordstaterne — og særlig New England — fra først af Hjemmet for Efterkommerne af Smaaborgere og Bønder fra det nordøstlige England, altsaa fra det gamle „Danelag,” hvor Befolkningen i sin Tid var overvejende dansk. Og ligesom det i sin Tid var Befolkningen i „Danelagen,” der i England mødte de normanniske Baroners Herskesyge med den stærkeste, sejgste og mest udholdende Modstand, saaledes var det, som bekendt, ogsaa i New England, at Negerslaveriet havde sine dygtigste og mest vaagne Modstandere. Det var det gamle „Danelagens” Befolkning, der fordum svarede de normanniske Herrer: „Vi har lært af vore Fædre at leve som frie Mænd — eller dø” — og dette Ord stod de ved baade i Handling og Lidelse. Det var derfor godt at England paa denne Tid havde „Hyphenated Anglo-Saxons” i sin Befolkning; thi uden det vilde det, endnu mere end det blev, have været et I'orbillede for de sydlige Slavestater i Amerika.

Men altsaa har de danske Vikinger givet deres store Bidrag til, at England kunde spille den Rolle, det vitterligt har gjort, baade i Middelalderen og i nyere Tid. Det er ingen Overdrivelse, men en vitterlig Kendsgerning, vi fremsætter, naar vi siger, at uden de fordums Vikingers Tilskud i de alt nævnte Retninger, vilde det engelske Sprog, den engelske Literatur og den engelske Historie i det Hele have været anderledes, og, saa vidt vi kan skønne, fattigere og mindre betydningsfuld. At give Beviser herfor i det enkelte vilde føre os alt for langt. Kun skal vi tillade os at henvise til den engelske Kirkehistorie i store Træk. Er det ikke en Kendsgerning, at den episkopale Kirke med sit højere og lavere Kleresi, hovedsagelig er det engelske Aristokratis Kirke, medens derimod Independenterne, baade hvad Ledere og Tilhængere angaar, har faaet deres Tilførsel fra den almindelige Befolkning? Og er det ikke en Kendsgerning, at saalænge England var romersk-katholsk, fandt Indsigelsen mod Pavedømmets Overgreb sine største Talsmænd blandt Mænd, der stammede fra de gamle danske Egne i Landet? Vi behøver kun at minde om John Wicklif (død 1354), som man ikke med Urette har kaldt „Reformationens Morgenstjerne.” Han var født i Northumberland. Og som han er der flere af det nyere Englands store Talsmænd for Frihed og Menneskelighed kommen fra de gamle danske Egne.

Bliver Spørgsmaalet, hvad Vikingetogene har bragt de Lande, hvorfra de udgik, kunde det jo atter se ud til, som tidligere nævnt, Tab. Thi det var jo ikke Landenes gamle og svage Folk, der drog ud paa Tog, men derimod de unge og stærke, altsaa deres bedste Kræfter, der drog ud til fremmede Lande, mange for aldrig at vende hjem mere, — og det maa jo betyde Tab. Dog maa vi vistnok ogsaa her minde om, at Vinding kan ofte se ud som Tab og er dog Vinding. Og saaledes var det vistnok her, i alt Fald for en Del. Der er nemlig ingen Tvivl om, at Vikingetogene f. Ex. bragte Danmark Tab, hvilket maa-

ske ikke er uden Sammenhæng med, at det er først efter at disse Tog har antaget større Dimensioner, at det lykkedes at samle Danmark til et Rige.

Paa den anden Side har Vikingetogene været til Vinding for Danmark, idet det blev en af de Veje, ad hvilken den højere Kultur kom til Landet og end mere vakte Trangen til denne derhjemme. Med Vikingerne, som kom hjem fra fremmede Lande, kom der ikke blot Bytte hjem, men tillige en Luftning fra en større Verden ind over Samfundet derhjemme, og Beretninger om Bedrifter, som siden gik fra Mund til Mund og fandt Nedslag i den Mængde af danske Sagn, af hvilke ikke faa er optegnede af Sakso, och indtager en meget betydelig Plads i hans Historie. Og mange af dem, der i sin Tid havde været med i Vikingetogene, slog siden Bo hjemme og indtog deres hæderlige Plads blandt Danmarks Stormænd, der var med til at værgе Landet mod andre Vikinger; thi det er noksom bekendt, at ligesom Vikingetog drog ud fra Danmark, hjemsøgte Landet baade dengang og senere, af Vikinger baade fra Nord og Sydøst, særlig af Venderne, der havde deres Hjem langs Østersøens sydlige Kyster. De standsedes først i Valdemarerernes Dage, da Danmark med Biskop Absolon og hans Efterfølger, Anders Sunesøn, i Spidsen, gjorde Korstog til hine Kyster, hvis Befolkning lagdes ind under Danmarks Rige.

Man kan uden Overdrivelse sige, at ligesom Vikingetogene fra først af er et Udslag af Asatroen, en Sværdmission i kristne Lande og mod Kristendommen, saaledes har de tjent til at give Asatroen Dødsstødet i de nordiske Lande, særlig da i Danmark og Norge, der ved dem kom i Berøring med Vestens og Sydens højere Kultur. Mindre derimod i Sverrig, hvis Tog gik imod Øst og Syd, til Folk der stod under dem i Kultur. I hvert Fald to af Norges Kongemissionærer, Olaf Trygvesson og Olav Haraldsøn, var, som bekendt, fordums Vikinger, der i deres Hjemland med Sværdet tvang Folk til at

tage ved Kristendom. Og i Danmark var det samme Tilfældet, om end paa en mindre voldsom Maade.

Man kan ligeledes, uden at komme i Strid med de virkelige Forhold, sige, at Vikingetogene har havt den største Indflydelse paa de nordiske Folks Literatur, som vi kender den fra langt senere Nedtegnelser paa Island, i Danmark og Norge. Det er dem og deres Bedrifter, der indtager en meget betydelig Plads, som allerede nævnt hos Sakso, men ikke mindre i den berømte islandske Sagaliteratur, som vilde have været umulig uden dem.

Vikingetiden var de nordiske Folks Stortid, derom er alle enige, som har gjort denne mærkværdige Bevægelse til Genstand for indgaaende Undersøgelse. Det er ikke uden et vist Vemod at vi nødes til at indrømme Sandheden deraf. Og det er egentlig kun en fattig Trøst, at vi saa oplyses om, at disse samme Tog og hvad der kom ud af dem, hjemme og ude, er et Kraftbevis paa Nordboernes Levedygtighed og Skikkethed til ikke blot at leve med i, men tage en ledende Stilling i Kulturens Fremskridt. Vi faar trøste os med, at disse Tog ogsaa beviser, at der var mere Kraft i de nordiske Lande end der var Plads derhjemme, og som derfor maatte søge udad for at finde Spillerum og Virkefeldt.

Vi kan endvidere trøste os ved, at Danmarks Historie indtil nyeste Tider leverer Bevis for, at den samme Kraft, som i Historiens Morgen gav sig saa stærke Udslag i det fremmede, er saa langt fra at være uddød, om den end ikke nu giver eller kan give sig Udslag paa samme Maade. Vi faar trøste os med, at det er med Vikingetogene, som det er med Ungdommen, den er et Varsel om, hvad den voksne Alder vil blive og bringe; og vi faar nære det Haab, at Mandommen ikke vil gøre Ungdommens Varsel til Skamme. Vikingetogenes Tidsalder er de nordiske Folks Ungdom.

Naar Talen er om Vikingetogene, kan man ikke undgaa at lægge Mærke til, hvilken Forskel der er paa dem og saa de Folketog, som sammenfattes under Betegnel-

sen „Den store Folkevandring.” Disse var nemlig Fastlandstog, der langsomt, Skridt for Skridt, bevægede sig fremad, til de standsedes, først af Middelhavet, senere af Atlanterhavet. Og de fandt Sted meget tidligere end hine. Vikingetogene, derimod, var Tog tilsøes eller Søhære, der siden ogsaa førte andre Passagerer med, Bønder, Kvinder, Børn og Trælle. Man kommer, naar man ser hen til de Lande, hvor de danske Vikinger — Danmark omfattede dengang, som bekendt, ogsaa det sydlige Norge — nedsatte sig og slog fast Bo, naturligt til at gøre sig selv det Spørgsmaal: Hvad om Vesterhavet havde ligget mellem Danmark og Tyskland, i Stedet for mellem Danmark og England? Og hvad om Ejderen havde løbet mellem Danmark og England, i Stedet for mellem de tyske Stammer og Danmark? Der er aldeles ingen Tvivl om, at Danmarks Historie i saa Tilfælde vilde have været en hel anden — og som Følge deraf ogsaa Europas, som Danskerne i hin Tid greb ind i og var med til at danne som ingensinde senere. Med andre Ord vil det sige, at Danmarks Beliggenhed viste Vikingerne de Veje, som Historien viser at de fulgte: over Vesterhavet til de Kyster, som beboedes af Folk, som Overgangen til en anden Kulturform havde svækket, saa de ikke kunde — til at begynde med — yde den Modstand mod den nordiske Kæmpekraft, som drev Vikingerne ud at søge nye Hjem i rigere Egne, end de, Hjemmet bød dem. Men det samme Hav, som fordem blev deres Vej til det nye Hjem, skilte dem tillige saa langt fra det gamle, at der ikke kunde være samme levende Forbindelse mellem Kværsidderne og Udvandrerne, som Tilfældet har været med de Tyske, der efterhaanden trængte sig frem mod Nord og ind i oprindelig danske Egne: de havde let ved at holde Forbindelsen med deres Stamfrønder, som boede paa den anden Side Floden, vedlige. Derfor gik de danske Vikingers Efterkommere efterhaanden helt op i de Folk, de kom til, medens de tyske Fastlandsemigranter efterhaanden fik dominerende Indflydelse i de Egne,

de trængte ind i, og derfor er Danmarks Historie bleven som den er indtil i Dag.

Derfor har Danmark ogsaa stadig maattet søge udad over Hævet, for der laa ikke noget nyt Land nær ved, der kunde yde Virkefeldt og Spillerum for deres Overskud af Folk og Kraft, som Selvstændighedsfølelsen drev til at bryde nye Baner, der ikke fandtes derhjemme. Derfor vil man stadig finde den danske Ungdom, i større og mindre Skarer, udenfor Danmark, først i Vikingetogene, senere som Deltagere i Krigene i de fleste europæiske Lande, som Søfolk i Hollands og Englands Tjeneste, som Lejehære i de store Krige i Europa i det 18de Aarhundrede, som Købmænd, Officerer, Opdagelsesrejsende i fremmede Stormagters Tjeneste, som dristige Æventyrere rundt omkring i Verden og til sidst i det 19de og 20de Aarhundrede som Udvandrere til den nye Verdens forskellige Dele i Tusindvis. Naar man ser paa dette store Overskud, som Danmark ned gennem de historiske Tider har afgivet til Verdens Befolkning — og Fremskridt, saa forstaar man fuldtud den ironiske Tvetydighed, hvormed Digteren Poul M. Møller slutter sin berømte Sang „Glæde over Danmark” i disse Ord: „Danmark er et lidet fattigt Land.” Den hovne, rige Udlænding tager det i en anden Mening: Danmark er et lidet, fattigt Land.

Naar der i det foregaaende særlig er dvælet ved Vikingetogene for Englands Vedkommende, saa har det sin Grund i, at vi ser dem som Begyndelsen til Udvandringen fra Danmark — og dermed ogsaa Begyndelsen paa Udvandringen til Amerika, som jo for en meget stor Del er — eller var det større England, længere mod Vest. Bortset herfra vilde Vikingernes Nedslag i Frankrig være fuldt saa interessant. Dette Nedslag er jo i Historien bekendt under Navnet „Normandiet” og har faaet en baade lang og glimrende Historie, som nok var værd at genfortælle. Det er saaledes Normandiet, der gav England en ny Kongestamme, som i mange Maader

har dannet det, som det nu er. Det er Normannerne, der især er de ledende i den Modmission med Sværdet mod Muhamedanismen, der er bekendt i Historien under Navnet „Korstogene.“ Det er dem, der især har bidraget til Pavens Sejre over Kejsere og Konger, og det er fra Normandiet, at det Fornuftværn for Pavelæren udgik, der er bekendt under Navnet „Skolastikken.“ Et af denne Retnings tidligste Arnesteder var det af Danskeren Herluin i Normandiet stiftede Kloster Bec, hvor de siden saa berømte Ærkebisper i Centerbury Lanfranc (død 1089) og hans Discipel Anselm (død 1109) begge havde været Lærere. Vi maa her nøjes med den Bemærkning, at „Normanner“ er Fællesnavnet for nordiske Vikinger i Vesteuropa, særlig i Frankrige, uanset om de var Danske eller Norske, samt at Normannerne i Frankrig hovedsagelig var Danske, hvis de franske Efterretninger om dem staar til Troende. Deres mest bekendte Fører, Rollo, der blev Hertug i Normandiet, og altsaa den franske Konges Lensmand, skal være kommen fra Sønderjylland.

De, der maatte ønske nærmere Besked om Vikingetogenene og deres Resultater, som vi kun løseligt har kunnet berøre her, tillader vi os at henvise til den danske Historiker, Prof. Dr. Joh. C. H. R. Steenstrups Bøger angaaende denne Sag, hvis Hovedsum kan findes i 1ste Bind af „Danmarks Riges Historie.“

DE DANSKE HOLDT FÆDRENES MINDE I ÆRE.

Derom bærer Danmark Vidne indtil denne Dag i den Mængde af Gravhøje, hvormed Landet er oversaaet, skøndt mange af dem i Tidens Løb er bleven sløjfede og pløjede. Gravhøje er, som bekendt, Mindehøje over afdøde Fædre, som deres Børn og Efterslægt har opkastet, særlig over dem, som, mens de levede, var Slægtens Førere og Ledere. Disse mange Høje, større og mindre, enkeltvis eller i Samling, som findes i de forskellige Egne af Danmark og giver dansk Landskab en særegen

Karakter, giver ikke blot Kundskab om, hvilke Egne der i Oldtiden var beboede, men taler ogsaa højt om, at Danskerne kom Fædre ihu, og dermed tillige om, at det danske Folk har en Fremtid. Thi Fremtidens Længde og Betydning har indtil nu været afhængig af den Ære, der ydedes Fædrene, i hvert Fald saavidt jeg forstaar at læse Historiens Vidnesbyrd.

Mindehøje er Gravhøje, saaledes, at de afdødes Levninger i ubrændt Tilstand nedsattes i det Kammer, bygget af Sten, der danner Højens Centrum. Den afdøde Høvding fik sin Hest og sine Vaaben, Krigeren fik sit Sværd og Skjold, den rige Frue sine Smykker og Toiletgenstande med sig i Gravhøjen. Senere i Tiden, da det blev Skik at brænde Ligene, opsamledes Asken i Urner, og disse nedsattes saa i Højene med Vaaben, Smykker og andre Værdigenstande. Disse Høje med deres Indhold har i nyere Tid, da en Mængde af dem under kyndig Vejledning er blevet udgravet, afgivet et righoldigt Materiale, hvorefter man kan læse Fortidens Historie og faa et levende Billede af Fortidens Kultur og Dannelse. Der er draget Omsorg for at de fleste af de nuværende Høje er bleven fredede.

Ligeledes er der en Mængde Mindestene rejst over de Afdøde, dels Bautastene, som de kaldes, naar de er uden Indskrift, og dels Runestene — med Indskrift. Disse Stene, som dels findes ved Foden af Høje, dels ovenpaa disse, saavel som paa jævn Jord, har vi nu kun en Del tilbage af, idet i Tidens Løb en hel Del er bleven brugt dels til Bygningsmateriale og dels paa anden Maade. Men de der er tilbage, er mærkelige Minder fra Fortiden om, hvilken Pris Forfædrene satte paa Mindet om dem, der ved Døden var skilte fra dem, og at man holdt Forfædrenes Minde i Ære. Desuden er Runestenenene de ældste Sprogmindesmærker i Norden og fortæller et Stykke Fortidshistorie om Bedrifter, som den, de rejstes over, havde udført, samt hvilke Tanker man dengang

gjorde sig om Tilværelsen her, om Liv og Død, Guder og Mennesker.

Vender vi os fra de synlige Minder fra Fortiden til de hørlige, da er de ikke mindre mærkelige end hine. Jeg tænker herved paa den Mængde af Sagn og Sange, hvormed Mindet om Forfædrenes Bedrifter gik fra Mund til Mund, fra Slægt til Slægt, indtil, langt frem i den historiske Tid, en Del af dem blev optegnet, dels af vor store Historiker i Middelalderen, Sakso Grammatikus, dels af Islænderne, som her havde en rig Mark for sig. Der findes vel ikke noget andet Folk under Solen, som er rigere paa Folkeminder af den Art, end det nordiske. Kun det gamle græske Folk kan heri gøre de nordiske Rangen stridig.

Men nu Danskerne udenfor Danmark eller, for at gøre Spørgsmaalet større, Nordboerne udenfor Norden? Hvorledes stillede de sig til Minderne fra Fortiden? Svaret herpaa maa naturligvis blive, at det kom meget an paa, hvor de kom hen, hvor de fandt deres nye Hjem. Var det i Egne, hvor der før deres Komme ingen Kultur var, f. Eks. paa Island, saa lyste Mindet om Fortidens Mænd og Bedrifter med en Glans, som vi endnu mærker noget af, naar vi læser, hvad de har skrevet om Fortiden. Var det derimod i større Lande og med rigere Kultur, som f. Eks. i England og Frankrig, saa maatte Forholdet naturligt blive ikke saa lidt anderledes. Fortidsminderne, baade de personlige og Slægtens, glemtes vel ikke helt, men blegnede dog efterhaanden for den mere herlige Nutid og dens Krav om at leve med i det Folk og paa det Sprog, som efterhaanden blev ogsaa deres, og tage Del i Løsningen af de Opgaver, som indre Drift og ydre Omstændigheder stillede.

Anderledes kunde det vel ikke være, og anderledes kunde man vel, ret betænkt, heller ikke ønske det. Et Menneske kan ikke leve to Steder paa en Gang, og Mennesker, som skal leve virksomt med i Nutiden og i det Land og Folk, de ved Indvandring har fæstet Bo i, kan

ikke gøre dette ved bestandig at gaa baglængs og skue tilbage til en Fortid, som de i Virkeligheden ikke har nogen levende Forbindelse med, selv om den har været med til at give dem det Præg i Sindelag, Tankegang og Maade at tage Livet paa, som bestandig vil og maa være deres. Det lader sig ikke gøre at skifte Sprog og Sæder som man skifter Klæder, og kunde det lade sig gøre, saa havde Verden været tosset for længe siden. Det lader sig heller ikke gøre, baade at vandre ud og blive hjemme. Men nok herom.

Det synes at høre den danske Folkekarakter til, at holde Fædrenes Minde i Ære, ikke blot de fjærne og store Fædre, men ogsaa de mindre og dem, der er os nærmere; hvis Arbejde i Fortiden har været med til at berede den Nutid, hvori vi lever, og af hvis Arbejde vi i mange Maader nyder Frugterne. Og det var at ønske, at dette Træk i vort Folks Karakter aldrig maatte udslættes, men blive mere kendeligt end det hidtil har været, ogsaa blandt Danske i Amerika.

Frihedens Statue

DANSKE I KRIG

I. FOR AMERIKA I EUROPA.

DE første Krige om Amerika blev ikke blot førte i Amerika men ogsaa i Europa. Ja især i Europa, da Amerika fra først af jo kun bestod af europæiske Kolonier, spanske, engelske, franske, hollandske og svenske. Af disse endte den hollandske og svenske i Løbet af 17de og 18de Aarhundrede med at blive engelske. Af de andre var de spanske baade de ældste og i lang Tid de største, baade hvad Territorium og Befolkning angaar. Næst dem i Størrelse kom vel de engelske og saa de franske. Disse Kolonier var delte i mer end en Henseende, saaledes baade med Hensyn til Beliggenhed og Religion. De engelske fandtes alle paa Atlanterhavskysten og tilgrænsende Egne, de spanske langt mod Syd og Vest, og de franske i Midten af det amerikanske Fastland fra Canada langs med Mississippi Dalen til den meksikanske Havbugt. I religiøs Henseende var de engelske Kolonier, med Undtagelse af Maryland, protestantiske, med mange Afskygninger, ligefra den højkirkelige Episkopalist til Kvækeren. De franske og spanske Kolonier derimod var katolske til en Mand. Og da Folk i hine Tider tog baade Katholicisme og Protestantisme ganske anderledes alvorligt end nu om Dage, kunde der lige saa lidt være Tale om Sammensmeltning af eller fredelig Forstaaelse imellem de nævnte Kolonier, som mellem de Lande i Europa, hvorfra de oprindelig var udgaaet. Paa den anden Side gik man i Europa ud fra, at den, som var Herre over et Land, blev dermed ogsaa Herre over dets Kolonier. Derfor drejede det sig i Krigene mellem England og Frankrig i det 17de—18de

Aarhundrede ogsaa om, hvem der skulde være Herre over Kolonierne i Amerika, og hvilken Religion skulde være den herskende der.

For at kunne forstaa at ogsaa Danske kom med paa engelsk Side i Krigene mod Frankrig og saaledes udgød deres Blod for Frihedens og Protestantismens Bevarelse i Amerika, maa vi kaste et Blik paa Slægtskabs-Forholdet mellem det danske og engelske Kongehus i de Dage. Slægtskabet mellem Kongehuse spillede dengang en anderledes betydelig politisk Rolle end nu, baade blandt Katholikker og Protestanter, og der var temmeligt nært Slægtskab mellem det engelske og danske Kongehus i det 17de og 18de Aarhundrede. Uden at inklude os paa Vidtløftigheder, skal vi kun bemærke, at den første Stuart paa Englands Trone, der tillige var Konge i Skotland, James I (VI), — der selv havde dansk Blod i sine Aarer gennem sin Oldemor paa Moders Side, Margrethe af Danmark (død 1487) — var gift med en Datter af den danske Konge Frederik II, Anna af Danmark (død 1619), der altsaa var Moder til den ulykkelige Charles I (halshugget 1649) og Bedstemoder til Charles II (død 1685) og James II (død 1701), begge Konger i England, samt til Mary, der var Moder til William III, Konge i Nederlandene og fra 1689 tillige i England til sin Død i 1703. Alle de nævnte var altsaa ogsaa Konger over de engelske Kolonier i Amerika. Hertil kommer, at den danske Prinds Jørgen (George), Søn af Frederik III i Danmark, var gift med Anna, Datter af James II Stuart, senere Englands regerende Dronning til sin Død i 1713. Prins Jørgen, der døde i 1708, var Svoger til William III, der var gift med Mary, ældste Datter af James II. Det er altsaa ikke først nu om Dage, at der er nært Slægtskab mellem Kongehusene i Danmark, Norge og England. Men, som alt sagt, den Slags Slægtskab havde i hin Tid større politisk Betydning end nu. Det var saaledes Kristian d. 4des Slægtskab til den ulykkelige Dronning Elisabeth of Bøhmen, hvis Onkel han var — hun

var Søster til den engelske Konge Charles, der bidrog til at Danmark kom med i den forfærdelige Trediveaarskrig. Det var ligeledes den danske Kong Kristian d. 5tes nære Forbindelse med Holland, samt det, at hans Broder Jørgen var Svoger til Hollands Konge, der gjorde, at danske Hære kom med i den Krig, der afgjorde, om den stivsindede, autokratiske og katholske James II Stuart eller hans Svigersøn William af Holland, som det engelske Folk havde sendt Bud efter, skulde være Englands og Irlands samt Amerikas Konge i Fremtiden.

Men bag ved den kortsynede Autokrat James II stod den endnu større, men klogere og mere glimrende Autokrat, den saakaldte „store Konge,” Ludvig den 14de af Frankrig, der mente, at det skulde lykkes ham, hvad det stolte Spanien i det foregaaende Aarhundrede havde prøvet baade længe og forgæves: at knuse Nederlandene og føre England tilbage til Afhængighed af Frankrig og af den katholske Kirke. Og bag den store Konge stod Jesuitterne og tilskyndede ham, der havde mange Synder paa sin Samvittighed — til at gøre Bod for disse ved at udrydde den forhadte Protestantisme, ikke blot i Frankrig ved Løftebrud og Dragonmission, men ogsaa i det afskyelige Holland og det skønne England, saa Jesuitternes Missionsmark kunde udvides og Kirkens tabte Faar føres tilbage til den rette Moders Skød. Men det samme Holland, som ved dets sejge Udholdenhed tilkæmpede sig Frihed og Uafhængighed af det stolte Spanien, hvis Indflydelse i Europa saavel som i Amerika tabtes samtidig med Tabet af dets Magt over de protestantiske Nederlande, det samme lille Folk blev den Tue, over hvilken den franske Konges store Fremtidsplaner væltede og han maatte bede om godt Vejr. Den svagelige Skrantning William III var Hovedmanden i Krigene mod det stolte Frankrig og dets Planer og fortsatte saaledes den Kamp mod Jesuitismen, som den svenske Heltkonger Gustav Adolph begyndte og Oliver Cromwell paa sin Maade ogsaa var med i. Men at denne Kamp

kronedes med Sejr, har de Danske deres store Del i, som vi nu skal se.

De Danske, der her er Tale om, var Hjelpetropper (Auxiliærtropper,) som den danske Regering overlod England til Bekæmpning af Ludvig d. 14des Planer: at genindsætte den af Folket og William III fordrevne James II Stuart som Englands Konge under Ludvig d. 14des Overhøjhed. Den Maade at føre Krig med fremmede Troppers Hjælp var i hin Tid saa almindelig, at ingen fandt Fejl ved den. Den Stat, der var i Krig, betalte Lejehæren dens Løn, sørgede for dens Forplejning, samt betalte den Regering, som udlejede Tropperne, større eller mindre Pengesummer i Forhold til Troppernes Størrelse, og forpligtede sig til at støtte samme Regerings Politik paa lignende Maade, naar det blev nødvendigt. Med andre Ord: Regeringerne i Europa gjorde paa denne Maade Bytteearbejde for hinanden. Nævnte Tropper dannedes i Hjemlandene ved Hvervning, der foretoges af den af Regeringen udnævnte Øverstbefalende gennem Agenter. De saakaldte „Seelenverkoopere“ arbejdede tidt ikke paa den ærligste eller fineste Maade, idet den Mand, drukken eller ædru, der havde modtaget Hververens Haandpenge, ansaas forpligtet til at staa ved Handelen, selv om han nok saa meget fortrød den. Tabene, som Tropperne led af Faldne og Saarede, udfyldtes ved ny Hvervninger i de Lande, hvor Krigene førtes. Og som Regel gik det saaledes, at naar Tropperne, efter at have kriget ude i flere Aar, kom tilbage til Hjemlandene, var Flertallet af det oprindelige Mandskab tabt og deres Plads udfyldt af Fremmede af de forskellige Nationer, tidt ledsaget af Hustruer og Børn, som Skik og Brug var dengang i Hærene, baade for Officerernes og de Meniges Vedkommende. Men Tropperne ansaas ligefuldt for danske, omend deres Flertal efterhaanden bestod af ikke-danske Mænd. Deres Afdelinger beholdt ligeledes gjerne de oprindelige Navne. Saadanne Korps var forsynet med Feltpræster, der regelmæssigt

samlede dem til Gudstjeneste som i Kirkerne hjemme — og lignede i Virkeligheden en vandrende Stat i formindsket Udgave i fremmed Land.

Det første Korps af Lejetropper, som paa denne Maade forlod Danmark, bestod af 7,000 Mand, som den danske Regering i 1689 sendte til England for at hjælpe William III mod James II, der opholdt sig i det katholske Irland, efter at være fordrevet fra England. Korpset, der for en stor Del bestod af Sønderjyder og Holstenere, samledes paa Slesvigs Vestkyst. Fra Listerdyb sendtes Tropperne paa 70 Transportskibe paa Vej mod England. Men det var om Efteraaret, og det stormfulde Vesterhav splittede Transportflaaden, saa at f. Ex. et af Skibene kom til en Havn i Frankrig, hvis Regering uden videre tog det Mandskab, det havde ombord, bestaaende af 4 Kompagnier Holstenere, og stak det ind i den franske Hær. Resten af Tropperne kom i nogenlunde god Behold til England, om end nogle af dem af Stormen nødtes til at gøres en Norgesrejse først.

Vinteren 1689-90 laa de indkvarterede i det nordøstlige England, som deres Forfædre for saa mange Aarhundrede siden befolkede og raadede over. Der er bevaret enkelte Efterretninger om dem og deres Færd, som stammer fra den engelske Oldforsker Abraham la Pryme, der skriver i sin Dagbog for 1689: „Henimod Slutningen af det forløbne Aar landede der i Hull ca. 6-7,000 Danske, allesammen stærke, smukke Karle, de bedst udrustede og øvede, nogen kunde se. De var overmaade gudfrygtige og religiøse; man hørte sjælden en Ed eller et stygt Ord af deres Mund. De havde mange Præster med sig, som de kaldte Pastorer, og næsten hver Søndag Eftermiddag holdt de Bøn og Prædiken, saasnart vor Gudstjeneste var forbi. Deres meste Gudstjeneste bestod i Sang, og Præsten havde altid nogle, der dannede et Kor og ledede Sangen.” La Pryme har lagt Mærke til Skriftemaalet, som gik forud for Altergangen, de Danske holdt, samt Alterbrødet, i Form af Oblater, „af Størrelse og Tykkel-

se som et Sixpence-Stykke," som de brugte. Han fortæller ogsaa, at de ikke ansaa det for Synd at spille Kort om Søndagen, hvor de kunde faa Lov til det hos Folkene, hvor de laa i Kvarter. Men det var ikke alle Steder, at Folk vilde finde sig deri, og tog Kortene fra dem. Danskerne syntes godt om det Land, de var kommen til. De hjalp Bønderne med Arbejdet og solgte Glas, Tekopper, Skeer o. s. v., som de havde ført med sig, til de Engelske. La Pryme siger, at skøndt Danskerne holdt af stærke Drikke, saa han dog, hele den Vinter han var hos dem, kun 5—6 af dem, der var drukne. Danskerne opførte paa Raadhuset i Hull et Skuespil, hvorved de, mener Pryme, tjente en køn Sum Penge.

Et andet Minde — og af en anden Art — om Danskernes Ophold i England i 1689, findes i Bogen „Curious Epitaphs," by Wm. Andrews, Page 52, hvor der fortælles, at der paa en af Skraapillerne i St. Marys-Kirken i Beverly, Yorkshire, findes en oval Plade, der bærer følgende Indskrift:

Here two young Danish Soldiers lye,
The one in quarrel chanced to die;
The others Head, by their own Law,
With Sword was severed at one Blow.

I Kirkebogen for nævnte Kirke i Beverly findes følgende indført:

1689, December 16: Daniel Straker, en dansk Soldat begravet.

1689, December 23: Johannes Frederick Bellow, en dansk Soldat, der blev halshugget for at have dræbt førstnævnte — begravet.

I Curious Epitaphs fortælles videre om disse to Soldater: „Paa Rejsen til Hull, hvor de skulde træde ind i Prinsen af Oraniens Tjeneste, var de bleven uenige, og da de med deres Trop kom til Beverly, benyttede de deres korte Ophold der til ved et privat Møde at afgøre deres Mellemværende med Sværdet, med det Udfald at den ene blev dræbt."

Med Foraarets Frembrud førtes de danske Tropper til Irland, hvor de indtog deres Plads blandt de 36,000 Mænd, Hest- og Fodfolk, som udgjorde Prinsen af Oraniens Hær. Danskernes Hovedanfører var, siger danske Kilder, Hertug Ferdinand Vilhelm af Wurtemberg, som de engelske Kilder kalder Charles Frederick af W. (se Macaulay: History of England Vol. IV, Page 22.) Der fortælles, at af alle Prinsens Tropper var Irlænderne mest bange for Danskerne. De havde fra deres Forfædre hørt om de danske Vikingers Vold og Grusomhed, og en Spaadom fra gamle Dage lød paa, at Danskerne endnu engang skulde ødelægge Landets Indbyggere.

I det mindeværdige Slag ved Floden Boyne den 12te Juli (1ste Juli gammel Stil) 1690, som indtil denne Dag ihukkommes af alle „Orangemen" i Verden, hvor den protestantiske Hær gik af med Sejren, tog de danske Tropper Del med Hæder. Slaget kostede dem 28 Døde og 43 Saarede. James II tabte ikke blot Slaget, men Modet tillige, forlod Irland og drog til Frankrig, efter at have lagt Skylden paa Nederlaget paa Irlænderne — og overlod dem til deres Skæbne, som ikke kunde være tvivlsom. Den ene irske By efter den anden aabnede sine Porte for Sejrherren fra Boyne. De irske Tropper samt de franske Hjælpetropper trak sig efter Nederlaget ved Boyne mod Syd og Vest og samledes efterhaanden i Limerick, og her samt i Athlone ved Shannon, vest for Dublin, stod de sidste og afgørende Slag mellem de stridende Parter. Ogsaa i disse Kampe udmærkede de danske Tropper sig. I Slaget ved Athlone gik Danskernes Fører, Hertugen af Wurtemberg, ned og tog sin Plads blandt de menige Soldater, og det samme gjorde flere højere Officerer. Soldaternes Begejstring herover kendte ingen Grænser. Tropperne vadede over den brusende Flod og tog Byen. I Slaget ved det gamle Slot Aughrim, hvor Irlændernes Hovedstyrke stod, var det de danske Gardisters Fasthed, der afgjorde Slaget, idet de slog det ene Angreb efter det andet tilbage, og Kavalleriets Ind-

hug, fulgt af Infanteriet, bragte Forvirring i den fjendtlige Hær, der her led et forfærdeligt Nederlag. Dette var 12 Juli 1691, og den 3de Oktober samme Aar kapitulerede den irske Hær ved Limerick, og med den hele Irland, til William III. De Danske havde i dette Felttog mistet noget over 200 Mænd. Krigen var imidlertid ingeniende forbi, og da de danske Hjælpetropper var forpligtede til at blive til dens Slutning, blev de i Foraaret 1692 ført over til Fastlandet, hvor de i hele sex Aar var med i Krigen mod Frankrig. Dens Skueplads var for det meste det nuværende Belgien og dens Lykke meget omskiftende. At fortælle om de danske Troppers Deltagelse i Enkeltheder vilde her føre os for langt. Men nogle Slag maa vi omtale. I Slaget ved Steenkirke, sydvest for Bryssel, i 1692 vakte den danske Garde alles Beundring ved sin Tapperhed. Den stormede og tog en Høj og forsvarede den i $\frac{3}{4}$ Time mod en aldeles overvældende Magt, og da Hertugen af Wurttemberg omsider befalede den at gaa tilbage, havde den af 550 Mænd kun 150 uskadte igen. Ogsaa de andre danske Afdelinger havde lidt store Tab. I de følgende Aar skiftede Sejre og Nederlag mellem Modstanderne. William III led for det meste Nederlag, men han var en af de Generaler, der forstaar at gøre Fjendens Sejre til Nederlag. Trods deres Sejre blev Krigen stedse mere og mere haabløs for de Franske, og i Oktober 1697 maatte det stolte Frankrig, ved Traktaten i Ryswick, gaa ind paa at anerkende William III som souveræn Konge over England og Irland, og ikke mere at understøtte James II, o. s. v. Og saaledes var England og Amerika frelst fra katholsk Regering med Frankrig som Overherre.

De danske Tropper kom tilbage til Hjemmet ved Nytaar 1698. Der var rejst 7,000 ud, kun godt 4,500 kom tilbage, men disse havde saa til Gengæld 734 Koner og 803 Børn med sig. Kun 1,457 af dem, der drog ud, kom tilbage. De Øvrige var blevne i Udlandet, de fleste af dem faldne. Danmark har saaledes været med til at kaste sin

Lod i Vægtskaalen til Fordel for Frihedens Bevarelse i Europa og Amerika. William III, der saaledes var bleven Konge ogsaa over Amerika, hvor mange af hans Landsmænd dengang fandtes, har ogsaa her i Landet vist sig som en retfærdig og frisindet Regent. Men Kri-gen mellem England og Frankrig i Europa havde sit Sidestykke i Amerika i „King Williams War,” eller den første af de saakaldte „French and Indian Wars” fra 1689, hvilket Aar derfor betegner et Vendepunkt ikke blot i Englands, men ogsaa i Amerikas Historie.

DANSKE I DEN SPANSKE ARVEFØLGE

KRIG I EUROPA.

Freden i Ryswick blev kun af kort Varighed. Ludvig den 14de havde til Hensigt at forene, først England og Frankrig, og senere Frankrig og Spanien, under sit Scepter. Da det første, som vi har set, mislykkedes, forsøgte han saa meget ivrigere paa det sidste, hvorved han mente at sætte Kronen paa sit Værk som Konge. Meningen var, at en Sønnesøn af Ludvig den 14de skulde ind-sættes som Arving af den barnløse spanske Konge Charles II, og det stolte Spanien saaledes i Virkelig-heden blive et fransk Lydland. Der var flere Aspiranter til den spanske Trone, men selve Charles II mente at Spanien vilde være bedst tjent med en fransk Prins til hans Efterfølger, og det saa ud til, at Ludvig den 14des Plan skulde krones med Held. Europa var træt af de mange Krige og villig til næsten hvilkensomhelst Ind-rømmelse i Stedet for en ny Krig. Men saa blev Ludvig den 14de saa svimmel af sin Lykke, at han behandlede Spanien som en Provins af Frankrig og erklærede James III, en Søn af den nys afdøde James II, for Englands retmæssige Konge, og den unge spanske Konge erklærede, at han fastholdt sin Arveret ogsaa til den franske Trone. Da flød Bægeret over. William III, som altsaa

i Virkeligheden var erklæret for en Oprører, fik de mægtigste Stater i Europa til at indgaa en Alliance med England mod Frankrig, og den blodige saakaldte spanske Arvefølgekrig udbrød i 1702 og endte først med Freden i Utrecht i 1713, og med Frankrigs Ydmygelse.

Ogsaa i denne Krig kæmpedes der om Amerikas Fremtid: om det skulde være fransk-spansk-katholsk Voldsvælde undergIVEN, eller om det skulde blive engelsk-protestantisk. William III døde i 1702, lige efter Krigens Udbrud, men under hans Svigerinde, Anna, der nu blev Englands Dronning, førtes Krigens til Ende af de store Feltherrer Prins Eugen af Savoyen og Lord Churchill, Hertug af Marlborough — „Mallebrok,” som Danskeren kaldte ham. Atter maatte store Skarer af danske Lejetropper i Ilden paa engelsk-hollandsk-østerriks Side. I 1701 drog et Korps paa ca. 10,000 Mænd til Holland for at være med i Angrebet paa Frankrig fra Nord. Et andet Korps paa 6,000 Mænd drog til Nord-Italien og senere til Ungarn. Overalt udmærkede Danskerne sig og ansaas af de store, alt nævnte Feltherrer som deres bedste Tropper, saaledes at disse overøste baade Tropperne og den danske Regering med Ros. Om Krigens Enkeltheder maa søges Oplysning andre Steder. Her skal kun nævnes visse Ting.

I det berømte Slag ved Høchstädt ved Donau den 13 August 1704, da hver af Siderne havde 60,000 Mænd i Ilden, stod 7 danske og 11 prøjsiske Batailloner paa højre Fløj under Anførsel af Fyrsten af Anholt-Dessau. Han, der var en særdeles tapper General, opfordrede sine egne Landsmænd til at følge de Danskes Exempel: „De vige ikke,” sagde han, „om end man fører dem mod den tredobbelte Overmagt.” Kampen, der endte med Sejr for de Allierede, krævede store Ofre. Af de Allierede laa 10,000 Døde paa Valpladsen; de Franskes Tab var endnu større. De danske Afdelinger havde henved 2,500 Døde og Saarede, deraf mange Officerer. Men efter dette Slag var Franskmændene færdige i Tyskland.

I det blodige Slag ved Ramilliers i Brabant den 23 Maj 1706 udmærkede Danskerne sig ligeledes. De saakaldte Hustropper, Kernen af det franske Rytteri, havde flere Gange kastet Hollænderne tilbage. Da tog det danske Rytteri Affære og i ikke mindre end fire Angreb splittede det de Franske fuldstændigt. Med 12 Batailloner stormede den danske General Scholten Byen Ramilliers og tog den. Her tog Danskerne de 8 store mørkerøde Silkefaner, besaaede med Lillier og Kroner, der endnu hænger paa Tøjhuset i København som et Minde om Fortids store Dage. Sejren blev ogsaa her vunden, men kostede de Danske 600 Døde og Saarede. Men Ludvig den 14de har maaske givet det stærkeste Vidnesbyrd om de Danskes Bidrag til Sejren derved, at han i Harme befalede den daværende danske Gesandt i Paris, Henning Meyererone, at forlade Landet inden 5 Dage. Ogsaa i Slaget ved Oudenarde i 1708 var Danskerne med og bidrog til det store Nederlag, der tvang Frankrig til at forlade Nederlandene. Ligeledes ved Malplaquet i 1709, det blodigste i hele Krigen, var de Danske med og fik rosende Omtale af Prins Eugen; men de led et Tab af 1300 Mænd; af Officerer af Fodfolket faldt ikke mindre end 68.

Angaaende disse Krige er endnu nogle faa Ting at bemærke, foruden det, som alt er berørt. Felttoget til Irland 1689-92 gav saaledes Anledning til Stiftelsen af den dansk-norske Menighed i London, i det de Mænd der tjente som Feltpræster i det danske Armeekorps, samlede deres Landsmænd i London og holdt Gudstjeneste for dem, og en af Feltpræsterne, Salmedigteren, Magister Iver Brinch, var i flere Aar Menighedens Præst. Denne Menighed, blandt hvis Medlemmer der ikke var faa bekendte Mænd, har sin egen Historie, som det dog ligger udenfor vor Opgave at komme ind paa. Kun skal vi nævne, at en af dens Præster, U. Fr. Rosing, senere Sognepræst i Horsens, indlagde sig stor Fortjeneste ved sin kærlige Omhu for de mange danske og norske Krigsfan-

ger, som kom til London i 1807, da England røvede den danske Flaade.

Foruden de 8 franske Silkefaner, som er nævnt foran, er der nogle flere Minder om de danske Hjælpetroppers Deltagelse i den spanske Arvefølge-Krig, som vi her skal omtale. Til Erindring om Slaget ved Høchstädt blev der slaæet en Skuemønt, paa hvis Forside Danmark fremstilles i Skikkelse af en Kvinde med Kongekrone paa Hovedet og venstre Haand hvilende paa et Skjold. Victoria, Sejrgudinden, rækker hende med højre Haand en Laurbærkrans og holder i sin venstre Haand Sejrstrofær. Forsiden har følgende Inskription — gengivet paa men købt ved mange Danskes Blod." Paa Medaillens Dansk, Originalen er Latin: „En overmaade herlig Sejr, Forside staar end videre: „Ved de danske Kampfællers Vaaben — 13de August 1704." Paa Medaillens Avers staar: „(Til Ære for) Den stormægtigste Monark i Norden, Frederik IV, Fædrelandets Fader, som igen har bragt Sagerne paa Fode, idet han, som tro Forbunds-fælle sendte Kejseren af England og Holland 20,000 Mand Hjælpetropper." Efter Slaget ved Ramilliers (se foran) tilskrev Dronning Anna af England Kong Frederik den 4de følgende Brev, dateret 16de Juni 1706: Stormægtigste Konge,

Højtelskelige Broder, Fætter og Ven!

Omendskjønt Eders Majestæt allerede er bleven underrettet om, med hvilken Forliis de conjungerede Spanier og Franske den 23de af forbigangne Maaned er slagne ved Ramilliers, og hvilken stor Ære de danske Regimenter have indlagt udi bemeldte Slag. Saa have vi dog holdet det for Vor Skyldighed, at lade Eders Majestæt ved denne Skrivelse vide, hvor stor Erkiendelse disse uovervindelige Hielpe Tropper have for tient af os og vore Allierede: efterdi det er billigt, at de, som under vores Fahner have fegtet med saadan Tapperhed, af os derfor tilbørligen blive priste og berømmede.

Vi kan sandelig ikke noksom forundre os over, at disse Soldater, hvilke ved en lang March vare ganske udmattede, med saadan stor Fyrighed have trængt sig ind i Slagordningen; men ved at see Fienden fik nye Kræfter, og de have ikke saa snart seet dem, førend de dreve dem paa Flugten.

Endelig har de Franske fornummet, at de langt fra ikke kan lignedes med de stridbare Engælænder, Danske og Hollændere, og at det er sikrere for dem at ligge skiult efter Sædvane udi Fæstningerne, end at stride udi en aaben Feldt. Efterkommerne skal neppe troe, at tvende Monarkers Armeer, hvilke har truet Europa med Undergang, af saadant ringe Antal kunde saa ganske ruineres, dersom ikke det herlige Bytte, de erobrede rige Stæder og de store Provincer, som de have giort sig Mestre over, vidnede om denne store Seier.

Hvad staar nu derfor andet tilbage, end at Vi recom-manderer Eders Majestæt disse tapre Folk, som have forrettet saa store Ting, tvivlende ingenlunde paa, at jo Eders Majestæt af sædvanlig Godhed, paa det andre kan blive opmuntrede til Manddom, haver Naade for saadanne, hvilke har forhvervet dem selv, og den danske Nation ikke mindre Ære, end heele Europa Nytte." (Franzen: Gienlyd, Side 123-124).

Af de mange danske Officerer, som tjente i Hjelpehæren var der nogle faa, som vedblev at staa i engelsk Tjeneste. Af disse kender vi Navnet paa særlig en Mand, af hvis mærkelige Levnetsløb her skal gives et kort Omrids.

ALBERT BORGAARD,

født i Holbæk i Jylland, 10 Novbr. 1659. Soldat siden sit 15de Aar, var han i 1675 med i den skaanske Krig, dels ved Infanteriet, dels som Artillerist. Som saadan maa han have udmærket sig; thi efter nævnte Krigs Slutning i 1679, blev han paa den danske Regerings Regning sendt udenlands for at studere Artilleri og Ingenør-

væsen, saaledes baade i Berlin og Strasburg. Senere var han med Hertug Frederik Vilhelm af Wurtemberg i Wien og deltog i Forsvaret af denne By mod Tyrkerne. Efter at have været en Tur i Danmark, drog han i 1684 atter med nævnte Hertug til Ungarn og deltog som Frivillig i Ofens Belejring 1686. Hjemkommen i 1687 fik han Ansættelse som Ingenør ved Københavns Befæstning. En lys Fremtid syntes at staa ham aaben i Fædrelandet, men i 1688 forlod han pludselig sit Fædreland for aldrig mere at faa det at se. Grunden hertil menes at være, at han, da han ved en Forfremmelse blev tilsidesat, udfordrede sin Major til Duel. Dueller var dengang meget strængt forbudt i Danmark, saa at han, skøndt Duellen ikke fandt Sted, ansaa det bedst hurtigst at forlade Landet. Han søgte nu sin Lykke udenlands, først i Polen, Preussen og saa i Frankrig, hvor han i 1691 gjorde Tjeneste som Voluntær ved Namurs Belejring og udmærkede sig saaledes, at Ludvig den 14de lod ham udbetale en større Sum Penge og tilbød ham Ansættelse som Kaptajn i den franske Hær. Men B. syntes ikke om at kæmpe mod sine egne Landsmænd, der som Hjælpetropper stod i den engelsk-hollandske Hær (se foran), og i 1692 tog han Tjeneste i den engelske Hær som Fyrværkermester. Han avancerede hurtigt, blev Kaptajn og Adjutant, og da Freden i Ryswick var sluttet, var han en af de fremmede Officerer, som vedblev at staa i Hæren. Under den spanske Arvefølgekrig var han ved den engelske Hær i Spanien som Officer og Chef for Artilleriet, deltog i alle Slag og Belejringer — og de var mange, — blev flere Gange saaret og faldt i spansk Fangenskab, men blev udløst. Efter et langt Sygeleje kom han i 1712 tilbage til England, hvor han udnævntes til Overfyrværker i Artilleriet. Han indgav til den engelske Regering en Pian til Omdannelse af Artilleriet, der dog først senere blev gennemført, da man under det stuartske Oprør i 1715—16 var bleven overbevist om det daværende Artilleris daarlige Tilstand. Den af ham foreslaaede For-

andring gennemførtes under hans eget Tilsyn, saa han i Virkeligheden er Skaberen af det engelske Artilleri. Borgaard nød under de forskellige Regeringer fortjent Anseelse og Forfremmelse, blev Chef for Akadamiet i Woolwich for Artilleriofficerernes Uddannelse og blev tilsidst General-Løjtnant. Han vedblev at gøre Tjeneste til han blev 80 Aar gammel. Han døde 7 Febr. 1751, 92 Aar, og blev begravet i den danske Kirke i London. Officererne ved hans Regiment lod hans Maleri ophænge i Repositoriet i Woolwich forsynet med en Indskrift, der siger, at han havde deltaget i 18 Slag og 24 Belejringer o. s. v., samt at det skyldtes ham, at Artillerividenskaben blev sat i System. Borgaard, der var en Mand af den strengeste Redelighed og Hæderlighed, var Medlem af den danske Menighed i London og var i mange Aar en af dens Forstandere. Han var to Gange gift; hans første Hustru, Barbara Bradshaw, døde i 1714, samme Aar som hans Beskytterinde, Dronning Anna, hvis Ægtefælles Landsmand han jo var. Hans anden Hustru, Cathrine Mikkelsen, var en Søster til Præsten ved den danske Menighed i London. (P. F. Rists Artikel i Dansk biografisk Lexicon, 2det Bind, Side 520 og følgende).

At Amerika havde en Genpart ogsaa af den spanske Arvefølgekrig, kendt under Navnet „Queen Anne's War.” er bekendt nok, og at de Franske, trods det, at de forstod at ophidse Indianerne mod de Engelse, i denne Krig trak det korteste Straa, og bl. a. maatte afstaa Nova Scotia til England, kan man finde Oplysninger om i Amerikas Historie. — For os er det i denne Sammenhæng mere om at gøre at vise, at i hvert Fald en af de danske Officerer, som var med i den spanske Arvefølgekrig, en Del Aar efter Krigens Slutning kom her til Landet som Immigrant, og at hans Efterslægt blomstrer her i Landet indtil denne Dag. De vistnok meget ufuldkomne Efterretninger om denne danske Emigrant, som skyldes hans Efterslægt, skal vi gengive i dansk Oversættelse.

„Under Frederik den 4de af Danmarks Regering led Landet meget i Krigene med Sverrig under Karl den 12te, saavel som under andre frygtelige Hjemløgelser. I 1710 borttog en frygtelig Pest 25,000 Menesker i København alene; blandt disse var nogle af Forfædrene af den Familie, vi her har med at gøre. Dernæst i 1717 ødelagdes en Mængde rigt Land — bl. a. ogsaa en Del som tilhørte vor Familie — af en forfærdelig Oversvømmelse. For at forøge Statens Indtægter udlejede Kongen sine Tropper til andre Fyrster, som trængte til dem og havde Midler til at betale for dem. Saaledes overlod Kongen 12,000 Danske til England, at kæmpe i den spanske Arvefølgekrig. Denne korte Beretning gives for at vise Tilstanden i Danmark paa den Tid, da i 1722

JACOB COPENHAGEN

en yngre Søn af en Baron og selv Kaptajn i den Arme af Lejetropper som blev sendt til England, misfornøjet og utilfreds med Soldaterlivet, forlod Armeen og udvandrede til den nye Verden, til Amerika. Jacob Copenhagen (København d. e. Skibshavn) landede i Delaware Bugten, i Nærheden af Philadelphia, i Aaret 1723. Han nedsatte sig først i eller i Nærheden af Philadelphia, hvor han giftede sig (han Hustrus Navn vides ikke). Senere drog han til York County, Penn., hvor han avlede en stor Flok Børn. Blandt disse kan nævnes fem Sønner: Thomas, Simon, Robert og Daniel. Her blev Navnet skrevet Copenhaver paa Engelsk, men forekommer for Resten i Efterretninger og Arkiver i mange forskellige Former. Men denne Forandring skyldes Skrivernes Uvidenhed.” Saalangt Efterretningerne om Jacob Copenhaver, hvis Sønner vi siden skal komme til, naar vi taler om Danske i den amerikanske Revolutionskrig. Uden at indlade mig paa nogen Kritik af Fremstillingen skal jeg kun bemærke, at „Copenhagen” sikkert nok er et Navn, som Manden har taget, da han kom her til Landet. Hvad hans Familienavn og Adelskab angaar, er de naturligtvis nu

ikke til at udfinde, saalidt som hvor han var i Tiden fra den spanske Arvefølge Krigs Ophør til hans Udvandring til Amerika, og Grunden til denne sidste. I det hele er Efterretningerne om ham ikke saa lidt taagede, men han er klart nok en af de første af den Mængde af Landsmænd, der siden har levet her i Landet under et paataget Navn, og kun udtalt sig lidt om sin Slægt eller sin Fortid. Kun er det vist, at han har efterladt sig en stor og hæderlig Efterslægt her i Landet. Der findes saaledes 4—5 engelsk-lutherske Præster af Navnet Copenha-ver, altsaa vistnok hans Efterkommere.

II. I OG FOR AMERIKA.

1. DANSKE I AMERIKA I KOLONIALTIDEN.

DER var forholdsvis mange Danske i Amerika i Kolonialtiden, baade i de nuværende Stater New York og Pennsylvania samt North Carolina o. a. Stater. De tidligste fordums danske Undersaatter vi ved af her i Landet, kom til den By og Stat, der nu kendes under Navnet New York, men den Gang de første

Danske kom hertil, hed Byen New Amsterdam og Provinsen New Nederland, at sige, naar Navnene gengives paa Engelsk. Fra først af var det nemlig Nederländerne, der udgjorde Majoriteten baade i Byen og Staten, og det var blandt dem Danskerne slog sig ned, endog fra de allertidligste Dage, saavel som i forholdsvis stort Antal. At saadant var Tilfældet, hænger sammen med Forhold i Europa, som det derfor vil være nødvendigt, for Forstaaelsens Skyld, at dvæle ved et Øjeblik. Allerede fra Vikingetiden var der Forbindelse mellem Danmark og Nederlandene, idet de danske Vikinger hjemsøgte disse Egne og havde en temmelig stor Koloni i Omegnen af Utrecht i det 9de og 10de Aarh. e. Kr. — Senere kom Hollænderne til Danmark som Handelsmænd, først sammen med, senere i Væddestrid med Hansestæderne. Og da Hollænderne havde tilkæmpet sig Uafhængighed af Spanien og gjort sig til Havets Herre i Øst- og Vest-Indien, kom en Mængde Danske og Norske i Hollands Tjeneste som Søfolk, baade i Krigs- og i Fredstid ogsaa i det 16de, men særlig i det 17de Aarhundrede. Og da Holland — eller Nederlandene — dengang var det rigeste og frieste Land i Europa, var der mange unge Mænd og Kvinder, der rejste til Holland for at finde bedre Fortjeneste, lige som de nu om Dage rejser til Amerika. Og der var ikke faa, der var kommen i Misforhold til Stats-

kirken i Danmark, som tyede til Holland, der mer end noget andet Land i Europa dengang var Troesfrihedens Land, lignede ogsaa deri Amerika. De Danske og Norske kunde derfor tælles i Tusindvis i Nederlandene. Men der var ogsaa mange Hollændere, der kom til Danmark, hvor de dannede Kolonier f. Ex. paa Amager, i Helsingør, paa Falster, ved Nyborg samt i det vestlige Sønderjylland, og havde deres egne Menigheder og Prædikanter, og mange Hollændere indtog høje Stillinger i den danske Flaade, saavel som paa andre Omraader, f. Ex. som Byggemestre, Malere og Lærde. Kort sagt: der var levende Forbindelse mellem de to Lande. Fra Holland kom ikke faa Skandinaver til de hollandske Kolonier i Øst- og Vest-Indien, i Syd og Nord-Amerika, baade som Søfolk, Nybyggere og Soldater. Af disse Danske har vi særlig her at gøre med dem, der kom til de hollandske Kolonier i det nuværende New York. At der overhovedet blev hollandske Kolonier der, har sin Grund i, at den engelske Sømand, Henry Hudson, der dengang var i det hollandske ostindiske Kompagnis Tjeneste, i 1609 sejlede op ad den Flod, der nu bærer hans Navn. Nederlandene fulgte saa den Regel, at Opdagelse medfører Besiddelsesret. I 1614 dannedes i Holland „Det Forenede Ny-Nederland Kompagni,” som General-Staterne gav Privilegium til at drive Handel paa de Vande og Kyster, som Henry Hudson havde befaret. Nævnte Kompagni var kun et Handelsselskab og blev i 1621 afløst af „Det Hollandsk-Vestindiske Kompagni,” som fik Ret til at danne Kolonier og regere dem under Generalstaternes Overhøjhed, men ikke give nogen Krigserklæring uden den nederlandske Regerings Samtykke. Hvis dette Samtykke blev givet, skulde nævnte Regering komme Kolonisterne til Hjælp med Soldater og Krigsskibe. I 1623 kom de første egentlige Kolonister til Ny Nederland, bestaaende af 30 hollandske og vallonske Familier. Allerede i Aarene 1630-40 var der Danske i Ny Nederland og efterhaanden blev ikke saa faa af dem i forskellige Ny-

hygder der. Af disse blev flere ansete Mænd, hvis Navne er bevaret indtil nu, for de flestes Vedkommende i stærkt forandret Skikkelse og i hollandsk Forklædning, medens de flestes Navne for længst er glemte. Ny Nederland vedblev at være en hollandsk Koloni til 1664, da det kom ind under England og fik dets nuværende Navn, uden derfor at ophøre at være hollandsk i Sprog, Sæder og Skikke. Dets Historie, som i sig selv er af høj Interesse paa Grund af det Bidrag til Amerikas Historie, som det har givet, kan vi ikke her indlade os videre paa, ligesom det heller ikke er Hensigten at fortælle om de Danske der som Helhed, men kun for saa vidt de har været med til at kæmpe for de Nybygders Bevarelse, de havde været med til at stifte. Det blev der efterhaanden rig Lejlighed til. Det gik nemlig med Hollænderne i Ny Nederland, som det gik med Englænderne baade i Ny England og i Virginia: de kom i Strid med Indianerne, Landets oprindelige Indbyggere, der efterhaanden fik Erfaring om, hvad det betød, at de havde solgt deres Land til de „blege Ansigter," der var kommen til Landet over det store Vand, gjerne for lidt eller intet. Men var Prisen, de fik for deres Land lille, var den Retfærdighed, hvormed de blev behandlede af de Fremmede, endnu mindre, og Fremtidsudsigterne var kun lidet lyse. Hvem kan undres over, at Selvopholdelsesdriften under saadanne Omstændigheder drev dem til at gøre Brug af de Midler, deres Fædre havde brugt: List og Vold. Og i hvert Fald her kan det ikke nægtes, at Hollænderne betalte dem fuld Værdi med Tilgift. At Hollænderne saaledes kom paa Krigsfod med Indianerne, var — og det tjener formodentlig den danske Nation til Ære — ikke de Danskes Skyld. Er end de Efterretninger, der er os levnet om disse, kun lidet fyldige: saa meget synes vist, at i hvert Fald to af de rigeste, mest ansete og indflydelsesrige Danske i Ny Nederland i det 17de Aarhundrede var ikke blot selv fredelige og retskafne Mænd, men ogsaa Talsmænd for Freden og for retfærdig Behandling af de Ind-

fødte. Disse Mænd var Svogrene Jonas Bronck og Jochem Pietersen Kuyter, af hvilke førstnævnte maaske var fra Færøerne, medens den sidste var fra Ditmarsken.

Jonas Bronck, der synes at have været en meget vel uddannet og formuende Mand, menes at være kommen til Ny Amsterdam før 1639. At han var en Fredens Mand, derpaa tyder hans Valgsprog: „Lad Dig ikke overvinde af det Onde,” og derpaa tyder Navnet, han gav sit smukke Hjem, der vel nærmest maa kaldes Herresæde, i det nuværende New York, nemlig „Emaus,” men vel endnu mere, at der i dette hans Hjem blev sluttet og underskrevet en Fredstraktat med en Indianerstamme, dateret 28de Marts 1642. Aaret efter døde Bronck, som nogle mener — dog vist med Urette — for Indianernes Haand.

Jochem P. Kuyter, som menes at have været gift med en Søster til Bronck, kom til Ny Nederland i 1639, og var ligesom sin Svoger en velstaaende Mand, der efterhaanden kom til at beklæde en Mængde Embeder i det ny Samfund, af hvilket han var et anset Medlem, og i hvilket hans Ord havde betydelig Vægt. Skøndt hans Eienomme mere end en Gang blev ødelagte af Indianerne, var han en bestemt Modstander af at bruge voldsomme Midler til at bekæmpe dem, og naar det alligevel skete, høstede man de Frugter deraf, han havde forudsagt. Selv faldt han som et Offer for Indianernes Overfald i 1654, fik altsaa samme Skæbne som saa mangen anden Talsmand for Fred og Retfærdighed.

Paa den anden Side var de Danske i Ny Nederland ikke Mænd, der trak sig tilbage, naar der skulde kæmpes. Ogsaa derom er der bevaret ikke faa Vidnesbyrd fra deres Tid, som vi nu skal høre, og som vi saa meget mere vil lægge Mærke til som disse danske Krigere danner første Led i den Række af Landsmænd, der har været med til at værne om det nye Hjem, de havde bygget, det nye Land, de ved Indvandring havde valgt som ogsaa deres Land.

Den første Dansker, der gjorde Soldatertjeneste i selve Amerika, var Pieter Laurenzen Kock, født i Aalborg 1613. I 1643 førte han, som Sergeant, en Trop mod Indianerne i New Nederland. I Efteraaret 1642 havde nemlig en ung Krieger af Wetqueseck Stammen overfalden en Nybygger ved Navn Smits, der boede ved East River, og myrdet ham til Hævn for sin Onkel, som de Hvide, mange Aar før, havde bragt af Dage. Kieft, Koloniens Guvernør, fordrede da af Indianerne, at de skulde udlevere Forbryderen til Straf, men dette vilde de ikke gaa ind paa, og da blev Sergeant Kock med 65 Mænd sendt ud for at straffe Stammen, og, om muligt, at bringe den Skyldige med sig tilbage.

Dette lykkedes ham imidlertid ikke; thi da han kom til Indianernes By, var disse flygtet og Straftoget maatte nøjes med at brænde en Del af Hytterne og Fortet, om hvilket Kock sagde „30 Indianere kunde let holde det imod 200 Soldater.” Han vendte tilbage efter at hans Mænd havde skudt en eller to af de Indfødte og taget flere Kvinder og Børn tilfange.

Peter Kock købte senere et Stykke Jord paa Manhattan Øen, hvorpaa han byggede en Kro. Han var regnet for en af Byens mest ansete Borgere og hans Raad blev ofte søgt, især i Pengesager. Han døde circa 1660. (Se Evjen: Scandinavian Immigrants 231—37).

Fra denne tidlige Tid kender vi kun en anden dansk Soldat, Hans Fredericksen, om hvem vi dog savner nærmere Efterretninger.

I de senere Krige, som Hollænderne imod vor Landsmands, Jochem P. Kuyters, Raad førte mod Indianerne, findes Navnene paa ikke saa faa danske Indvandrere, der gjorde Tjeneste som Soldater. Den mest fremstaaende af disse var Christian Nissen fra Holsten, som dengang tilhørte Danmark. Circa 1659 nævnes han som Borger i Esopus (nu Kingston), og i Marts 1660 ser vi, at han som Sergeant med en Trop paa 77 Mænd, blev flyttet til Manathes. Aaret efter blev han ansat som Komman-

dant, med Rang som Ensign, paa Fæstningen ved Weltwyck, hvilken Stilling han saa holdt, til Kolonien blev overtaget af den engelske Regering i 1664. Han var berømt som en tapper Fører. Af de mange Sammenstød, han havde med de Indfødte, nævnes særlig et i Juni 1663, hvori af hans 42 Mænd, en blev dræbt og 16 saarede. Som en Kuriositet kan anføres, at Nissens Navn ogsaa findes som „Myssen,” som f. Eks. i den følgende Efterretning, vistnok om samme Begivenhed, som findes i „Gazeteer of New York,” Side 661:

„After the Peace of 1660 the Director General of New Netherland shipped 11 Indians to Curacoa to be sold as slaves. This outrage led to the attack made in 1663 and the bloody war that followed. Nine days after the retreat of the Indians from the attack upon Weltwyck, in June 1663, a reinforcement of 40 men, under Ensign Myssen, arrived and relieved the fort.”

En anden Dansker, som beklædte højere Stillinger ved Borgervæsenet, var Jan Broersen fra Husum. I 1660 findes han som Soldat ved Esopus. Under engelsk Styre blev han i 1673 udnævnt til Løjtnant og han var tillige Bestyrer i Nybygderne Horly og Marblehead.

Af menige Soldater findes der flere. Deriblandt Peter Andriesen, som var født i Bordesholm, i Holsten. Som Vidnesbyrd om, hvilken Værdi baade Indianerne og Hollænderne dengang satte paa et Menneskes Liv, kan anføres, at da Andriesen, sammen med fire andre, blev taget tilfange af Indianerne, forlangte disse følgende Løsesum: 20 Frakker, 20 Haandfuld Krudt, 10 Stykker Bly, 2 Bøsser, 3 Sværd, 20 Snore af Wampum, 40 Knive, 10 Par Sko, 10 Par Strømper, 20 Haandøxer, 20 Øxer, og ikke at forglemme — 20 Tobakspiber. Men denne Sum mente imidlertid Byens vise Fædre var uforskammet, overdreven og urimelig, og efter en Konference med Indianerne blev de enige om en, efter deres Mening, mere fornuftig Godtgørelse.

Sybrandt Cornelissen, som kom fra Flensborg, var

ligeledes i Tjenesten ved Esopus som Menig. Men han var en af de gammeldags Badskærer, og i Juli 1664 blev han ansat som „Assistant Surgeon.“ Hans Pligter var at „rage, aarelade og uddele Medicin til Soldaterne.“

Saa tidlig som 1658 var Hendrick Cornelissen, en Holstener, i Garnisonen ved Esopus, og var saaledes Vidne til Blodbadet, som Indianerne gjorde der i Maj Maaned samme Aar. En Tid senere kom han ud af Borgervæbningen og fik et Stykke Land i Weltwyck. I de følgende Aar var der mange Sammenstød mellem Borgere og Soldater under den hovne Capt. Brodhead, som til Tider lignede Pøbelopløb. Disse endte i April 1668 med, at Cornelissen blev saa haardt saaret af en af Soldaterne, at han døde kort efter.

Paa samme Tid som Cornelissen var Menig, var Severyn Laurenzen Underkorporal ved Esopus. I April 1658 blev han funden skyldig i Tyveri og dømtes til at piskes offentlig og brændemærkes samt at tabe sin Rang. Senere synes han dog at have forbedret sig og svang sig endog op til at blive Embedsmand under engelsk Styre. Laurenzen stammede fra Roskilde.

En anden dansk Korporal ved Esopus var Jonas Ranzow fra Holsten. I 1663 var han et vigtigt Medlem af Koloniens Krigsraad. Da England erobrede Kolonien, fik han Lov til at rejse tilbage til Europa, som saa mange gjorde paa den Tid.

Et mindre hæderligt Eftermæle har Andries Thomsen fra Jylland faaet. I 1659 flygtede han fra Fort Amstel til den engelske Koloni i Maryland. Om han blev indhentet, ved vi ikke.

Følgende gjorde Tjeneste som Menige under den hollandske og engelske Regering. Alt vi ved om nogle af dem er, hvad de hed og naar de gjorde Tjeneste.

Jem Bronck, muligvis en Slægtning af Jonas Bronck, var Soldat. Han døde i 1653.

Peter Bruyn fra Rensborg stod ved Esopus Regimentet i 1660,

Jan Carstensen fra Husum gjorde Tjeneste ved et Albany Regiment samme Aar.

Pieter Jacobsen fra Holsten var ved Esopus Militzen fra 1660 til 1665. I 1663 var der 50 Soldater indkvarteret i hans Mølle. Jacobsen var vistnok Underofficer i den senere Del af hans Tjenestetid, for han har underskrevet flere Rapporter fra Garnisonen til Guvernøren, som dengang var Peter Stuyvesant med Træbenet.

Barent Jansen blev myrdet af de Franske og Indianerne, da disse i 1690 overfaldt og plyndrede Schenectady, N. Y.

Jeurian Jansen kom til Ny Nederland fra Holsten i 1662. Der siges, at han var Soldat og druknede i September 1663.

Blandt de Soldater, der sejlede til Ny Nederland med Skibet „Den brogede Ko” i 1660 findes en Jans Laurens fra Ribe. Om han nogensinde kom til Bestemmelsesstedet, ved vi ikke, for der findes ikke videre om ham.

Hendrick Martensen fra København var ogsaa ved Esopus Militzen i 1660. Han blev taget tilfange af Indianerne, da de overfaldt Byen i 1663, og for en Tid mente man, at de havde dræbt ham, men det var ikke Tilfældet. Han blev løsladt kort efter. Martensen var ogsaa med i Oprøret imod Capt. Broadhead. Han er Stamfaderen til Wiltsie Slægten her i Landet, som vi senere vil møde.

Martin Harmensen fra Krempe i Holsten slap mindre heldigt fra Indianerne. I samme Overfald, hvori Martensen blev taget tilfange, blev Harmensen myrdet, og næste Morgen fandt man ham nøgen og bunden til Bagenden af en Vogn.

Clas Petersen, ogsaa fra Holsten, var i Esopus i 1663.

Jan Pietersen, en Ditmarsker, var en af de Soldater som kom til Ny Amsterdam i 1660 med Skibet „De bonte Koe” („Den brogede Ko”).

Hans Rasmussen stod som Menig i hollandsk Tjeneste 1662.

Mathys Roelofs var i Garnisonen ved Esopus, da Indianerne belejrede denne Fæstning i 1660. Kort efter blev han udnævnt til Konstabel. I det forfærdelige Blodbad i Juni 1663, hvor saa mange danske Nybyggere dræbtes, mistede Roelofs sine to smaa Sønner. I April næste Aar fulgte han sine Sønner i Døden, idet han blev dræbt i en Fægtning med Wapping Stammen.

Pieter Teunis fra Flensborg kom som Soldat med Skibet „de Otter” til Ny Amsterdam i April 1660.

Laurenz Hansen var Soldat ved Esopus i 1654.

Knut Moritz, ligeledes ved Esopus, gjorde Tjeneste i 1660.

En anden Dansker, som vistnok indtog en højere Stilling i Tjenesten end nogen af de tidligere nævnte, var Captain Francois Fyn, som efter Navnet at dømme sikkert nok var dansk. Om hans militære Bedrifter savner vi nærmere Efterretninger. Han ejede større Stykker Jord paa Hog-Island og Long-Island. Fyn havde en større Familie og er Stamfader til den Slægt, hvis Navn fremtræder under forskellige Former, saasom Fine, Ffyn, Fyn og Fyan, og som vi senere vil møde Medlemmer af.

2. DANSKE I DE SAAKALDTE „FRENCH AND INDIAN WARS.”

I disse Krige, som for Amerikas Vedkommende var en Genpart af Krigene mellem England og Frankrig i Europa, og hvori det i Virkeligheden drejede om det store Spørgsmaal: Om Amerika i Fremtiden skulde være engelsk eller fransk, protestantisk eller katholsk, og hvis Vigtighed for Fremtiden derfor ikke maa undervurderes, — var der ogsaa Danske med paa amerikansk Side. Det er kun meget ufuldkomne Efterretninger vi har om disse Landsmænd; for de flestes Vedkommende kun deres Navne, som nedenfor skal anføres.

Inden disse anføres, maa den Bemærkning gøres, at

flere af disse Mænd var Børn af danske Forældre, som var indvandrede til Amerikas hollandske Kolonier, hvorimod andre var kommen hertil som Emigranter. Det samme er Tilfældet for alle senere Kriges Vedkommende, som vi siden faar at se, og som ikke er uden Interesse for os som lever nu, idet det viser, at vore Landsmænd fra de første Dage ikke blot selv har været med til at værgе deres Adoptivland, men at de ogsaa indpræntede Pligten at gøre det i deres Børn.

En anden Ting angaaende disse Krige, vi her særlig har for os, fortjener ligeledes at bemærkes, nemlig, at i dem uddannedes flere af de Mænd til den Tjeneste, de udførte for deres Lands Frihed og Uafhængighed i den amerikanske Revolutionskrig. Disse Krige har saaledes været en betydningsfuld Forskole for Fremtidens Kamp. At inklade os nærmere paa Krigene selv eller deres Betydning, vilde her føre os for vidt og ligger udenfor vort Emne.

Af de Danske, som havde staaet i hollandsk Tjeneste, var der vist flere der tog Del i „French and Indian Wars.” Jan Broerson, tidligere nævnt som Soldat ved Esopus, blev i 1673 under engelsk Styre ansat som Bestyrer i Horly og Marble. Han var tillige Løjtnant, men om han tog nogen aktiv Del i King Williams Krigen, som begyndte i 1689, ved vi ikke.

Skøndt der gives Navne paa ikke saa faa Danske, som var med i Queen Anne's War, synes de dog som Regel at være sluppen helskindet fra Tjenesten. Vi har nemlig Navnene paa kun tre Danske, der faldt i denne Krig. En stille Lørdagften tidlig i Februar 1689 sneg Franskmændene og deres røde Forbundsfæller sig ubemærket ind i Byen Schenectady i det nordlige New York, og da de før Daggry igen forlod den lille Forpost, var Størstedelen af dennes Indbyggere enten dræbt eller, en endnu værre Skæbne, ført som Slaver ind i Canadas Urskove. Næste Morgen fandt man Danskeren Barent Jansen og hans lille Søn dræbt og deres Lig halv forbrændt.

Jansen havde Tilnavnet Van Ditmars, var altsaa fra Ditmarsken, og var gift med Catalyntie, Datter af Andries de Vos, der var Deputy Director af Rensselearswyck. En af hans Negerslaver blev taget til Fange.

Frans Harmensen blev dræbt og hans Søn, Claus, tog Indianerne med sig ind i Canada.

Dette Overfald satte ordentlig Skræk i de udeliggende Nybygder, og nu begyndte man at strømme til Fanerne fra alle Sider. Det gjaldt om at slaa Franskmændene førend de kom for langt ind i Kolonien. I den Hær, som dannedes, finder vi Kaptajn Mathias Mathiason, som var med i King Williams War fra Begyndelsen og i det mindste til 1700. I 1689 lod han sig indrullere fra Ulster County og i 1700 finder vi ham, som Kaptajn af Fodfolket, i Danskerens, Oberst-Løjtnant Jacob Rutsens Regimente.

I disse Aar var Egbert Teunissen Kaptajn i Militsen. Han blev i Efteraaret 1689 sendt til Saratoga for at standse de Plyndringer, som Indianerne havde begyndt i den Egn. Senere paa Aaret, da det saa ud til at Indianerne vilde blive dem for stærke, fik Kaptajn Teunissen Ordre til at bygge et Fort ved „Grut Stuk“ og endnu et andet ved Pumkanik. Paa denne Tid havde den haardnakkede Tysker, Jacob Leisler, faaet i Hovedet, at der var ikke saa faa Fejl ved Koloniens Regering, og 1690 ansatte han sig selv som Guvernør. Han var ogsaa saa godt befæstet i sit Embede, at den virkelige Guvernør maatte flygte fra Landet for ikke at miste baade Hoved og Hals. Men Kongen syntes alligevel ikke om sin ny Hjælper, og i 1690 udnævnte han en Komite til Koloniens Styrelse, hvoraf Egbert Teunissen var Medlem. I senere Aar var Kaptajnen Fører for mange Tog mod Indianerne. I hans Kompagni findes følgende, der vistnok var Danske: Mathias Jansen, Jan Hendricksen, Hans Jurianen, og Lukas Jansen.

Rutger Teunissen var Løjtnant i Kapt. Robert Bleekers Kompagni, da denne i Vinteren 1689-90 laa indkvar-

teret i Fort Orange ved Albany. Under Bleeker, der synes at have været en ledende Mand i Kolonien, maa den unge Løjtnant have taget Del i mange Expeditioner mod Franskmændene i det nordlige New York. Denne samme Kapt. Bleeker var enten en Broder eller en Søn af Jan Jensen Bleeker, som var gift med en Datter af Jens Jensen fra Bredstede i Slesvig.

Paa samme Tid laa der ogsaa to andre Officerer ved Fort Orange, der stammede fra Bredsted Familien, nemlig: Løjtnant Johannes Rutgers og Jan Jansen Bleeker Jr., der havde Rang som Fændrik. En anden Dansker, Løjtnant Martin Kock, laa ogsaa indkvarteret paa Fort Orange paa denne Tid.

En Forestilling om hvor mange danske Menige, der var, som strømmede til Fanerne paa denne Tid, faar man ved at undersøge Listen over de Soldater, som den 2den April 1689 forlod Fort William under Kapt. Jacob Milburn. Der var i alt 50 Mænd i Kompagniet og af disse var i det mindste 6 Danske: Hendrick Hendricksen, Joh. Fyen, der var en Søn af Kapt. Fyen, som nævntes iblandt dem, der gjorde Tjeneste under Hollænderne, Frans Thomassen, Jan Cornelissen, Hendrick Martensen og Henry Low, som stammer fra Pieter Cornelissen Low, der i 1659 kom til New Amsterdam, og paa denne Tid boede i Byen Kingston. Disse Soldater fik, siger Listen, den storslaaede Løn af 25 Skilling om Maanedens samt deres Proviant.

Jacob Rutsen, som ligeledes stammer fra Jyden Jens Jensen fra Bredstede, der kom til New Amsterdam i 1638, — var Lieutenant-Colonel i Regimentet fra Ulster og *Duchess Counties* og i 1700 Øverstebefalende. Det bestod af 7 Kompagnier Infanteri og et Kompagni Kavaleri. Der maa have været mange danske Menige i dette Regiment, da det var i de to ovennævnte Counties de fleste Danske nedsatte sig, naar selve Byen New York undtages. I det mindste var der fire Officerer af dansk Æt, foruden Oberstløjtnant Rutsen, nemlig Kapt. Ma-

thias Mathiason, Kaptajn Jocham Schoonmaker, Kaptajn Egbert Schoonmaker og Indkvarteringschef Mathias Jensen, de to sidstnævnte ved Kavalleriet. Hele Regimentet bestod af 325 Mand.

I Afdelingen fra Queens County, som bestod af 280 Mænd, finder vi Joris Hansen, fra Brookland, Kaptajn, og Simon Hansen fra Midwout, Løjtnant ved Infanteriet.

John Henry Bruyn, enten af dansk eller norsk Slægt paa Mandssiden, og om det sidste, saa alligevel dansk paa Moders Side, var Major i Afdelingen fra Byen New York, som bestod af 685 Mænd, delt i 8 Kompagnier, 6 af Fodfolket og et af Rytteriet.

Det mindste Regiment af alle, der hvervedes i dette Aar, 1700, var fra Richmond County. Det talte kun 150 Mænd, 2 Kompagnier. Heri var Nis Teunissen, en Mand af dansk Oprindelse, Løjtnant.

Flere danske Officerer findes i Regimentet, der blev hvervet i og omkring Byen Albany: Kaptajnerne Gerrit Teunissen og Martin Cornelissen, de to Douws, Jonas og Andries, der gjorde Tjeneste som Løjtnanter, samt Johannes Thomassen og Abraham Hansen, der havde Rang som Fændrikker.

I de senere Krige er det ikke saa let at finde Navnene paa hverken Officerer eller Menige; thi de Engelske var ikke nær saa nøje med at optegne deres Bedrifter som Hollænderne. Nogle faa findes dog ogsaa i disse Krige, som var af dansk Æt. Her møder vi igen en Medlem af Familien Dow. I 1750 ser vi, at Kaptajn Dow faar 646 Pd. Sterling for at købe Tøj til de franske Fanger fra Oswego. Det er alt, der siges om ham, og hans første Navn gives ikke. Navnet „Dow,” der ogsaa skrives „Douw,” er indtil denne Dang gængse baade i Danmark og Sønderjylland, og skrives snart Dauw, snart Dau og Daue. Stamfaderen til Dow Slægten i Amerika, hvis Medlemmer vi skal træffe ret ofte baade i disse og senere Krige, Bryggeren Volkert Jansen, somme Tider kal-

det Volckert Jans Douw, var i New Netherland før 1638. Han havde elleve Børn.

Af Bronck Familien, der stammer fra den gamle Jonas Bronck, som kom til New Amsterdam i 1639 og efter hvem Bronx Borough, Bronx Park og andre Steder i Byen New York er nævnte, — var der flere med i de senere „French and Indian Wars.” Den første af disse er Jan Bronck, Sønnesøn af Jonas. I 1709 blev han udnævnt til Løjtnant og har saaledes taget Del i Queen Annes War, som endte med Freden i Utrecht 1713. Senere i 1728 var han Fredsdommer i Albany.

Leendert Jansen Bronck var i 1718 Løjtnant i New Yorks Borgervæsen under Oberst Peter Van Schuyler.

Men det Medlem af Bronck Familien, som vandt mest Berømmelse, var Jan Leonard Leendertsen Bronck, der var gift med Elsie Van Buren af den senere saa velkendte Van Buren Familie. I 1770 blev han forfremmet til Kaptajn under Vice-Guvernøren Cadwalder Colden. Som saadan maa han have været med i ikke saa faa Fægtninger med Indianerne, der i denne Tid gjorde flere Indfald i det vestlige New York.

Laurens van Buskerk, Søn af Danskeren Laurenz Andriesen, med Tilnavnet van Boskerk, fordi han boede nær en Kirke i Skoven, var Kaptajn og Fredsdommer. Han var med i de tidligere Krige. Vi vil finde flere af hans Slægt i Revolutionen baade paa amerikansk og paa engelsk Side.

De følgende lod sig indskrive fra Kolonien New York i Aarene 1759 til 1761. De har saaledes gjort Tjeneste i Indianerkrigene og sandsynligvis ogsaa i Revolutionskrigen, enten paa engelsk eller amerikansk Side og rimeligvis paa den sidste.

John Christian Enevoldsen blev ansat ved Kaptajn Richard Smiths Kompagni i April 1759. Efterretningen siger, at han var 36 Aar gammel og født i Danmark. Han havde været Skomager.

Albert Thomas sluttede sig 24 Aar gammel til samme Afdeling samtidig med Enevoldsen. Han var født i Danmark; af Fag var han Murer og han havde været Sømand.

Endnu en anden Dansker ved samme Regiment var John Frederik Matheson fra København. Han var ogsaa 24 Aar gammel.

John Henry Brown (ogsaa kaldt Bower) lod sig indskrive i Kaptajn Robert Livingstons Kompagni, „New York Provincial Troops,” 16 April 1759. Han siges at have været 44 Aar gammel og født i Danmark. Af Haandværk var han Murer.

Andries Andries, 28 Aar gammel, fra København, blev 27 April 1759 indrulleret i Kaptajn Moores Kompagni.

Paul Sanders, en Sømand, hørte til en Afdeling af Soldater, der laa indkvarteret i Westchester County i 1758. Han var 28 gammel og født i Danmark.

Johannes Hagoland, Sømand fra Danmark, gjorde Tjeneste under Kaptajn De Forrest i 1761.

DANSKE I DEN AMERIKANSKE REVOLUTIONS- KRIG I DET 18 AARHUNDREDE.

Den Mand, det særlig skyldes, at de amerikanske Kolonier blev drevne til Revolution, nemlig Kong Georg III, var Onkel til Danmarks daværende Kronprins, den senere saa bekendte Frederik VI, hvis unge og ulykkelige Moder, Caroline Mathilde, var yngste Søster til Georg III, den sidste Konge, der kunde kalde sig Amerikas Overherre, det, han som bekendt mente at være og forsøgte at være i det længste, og spændte Buen saa stramt, at den brast. — Det var naturligvis især hint Slægtskab mellem det danske og engelske Kongehus, der var bestemmende for Danmarks Stilling i den Krig med de amerikanske Kolonier, som Georg III fremskyndede ved at sende Tropper til Amerika for at fremtvinge sin Vilje mod Kolonisterne. At Danmark-Norge erklærede sig neutral i nævnte Krig, skyldes fremfor alle Danmark daværende klartseende Udenrigsminister, den geniale Statsmand Andreas Peter Bernstorff, der indsaa, at Danmark ifølge sin Beliggenhed og hele Tilstand kun kunde vinde ved at holde sig neutral, især nu, da alle søfarende Nationer i Europa var i Krig med hinanden. Bernstorff saa klart, mente han, at England var Danmarks naturlige Ven, men havde intet imod, at det blev ydmyget, som det fortjente. Derimod havde han intet tilovers for Frankrig; et Land, der, som han siger, „har krænket Danmark de utallige Gange, men aldrig nogensinde været os til nogen væsentlig Nytte.”

Og han var bange for den nye Stat i Nordamerika, der let kunde blive en farlig Modstander af danske Interesser. Han mente, at de danske Øer i Vestindien bestandig vilde være Fristaterne en Torn i Øjet, og kun vanskelig kunde værnes mod Angreb. Hvad angik Handelen med Amerika, mente Bernstorff, at Danmark trængte til flere Ting, som Amerikanerne havde, derimod

kunde han ikke finde, at Danmark havde noget at udføre, som Amerika trængte til, og paa Verdensmarkedet kunde de nye Fristater blive en farlig Konkurrent for Danmark. Danmark-Norge tjente store Penge paa den amerikanske Krig som Fragtfarer til og mellem de krigsførende Nationer, men glemte at indrette sine Sager paa, at Krigen ikke kunde eller vilde vare alle Dage. — Dog, denne Sag vedkommer os ikke særlig her. — Men medens Danmark altsaa erklærede sig neutral i Krigen mellem den gamle og ny Verden, var der ikke faa Danske, som deltog i Krigen baade paa fransk, engelsk og amerikansk Side. For Amerikas Vedkommende var der Danske af baade første, anden og tredje Generationer med, som vi siden skal se. Det danske Blod fornægtede ikke sig selv i det nye Fædreland. Der var Danske med i den store Kamp baade tillands og tilvands. Endog blandt de af Amerikanerne saa forhadte tyske Lejetropper, som deltog i Krigen paa Englands Side, var der danske Officerer.

Men den danske Mand, der var med i Krigen baade først og længst, og hvis Navn havde bedst Klang iblandt Amerikanerne, saa de betragtede ham som en af deres egne, kom her til Landet fra dansk Vest-Indien. Og skøndt vi nu ikke kender deres Navne, var der sikkert nok flere, der kom samme Vej hertil, ogsaa i de Dage, og tog Del i Uafhængigheds-Kampen mod England. Som Modsætning hertil kan nævnes, at vi kender i hvert Fald et Exempel paa, at en Amerikaner, vistnok for at undgaa at komme med i Krigen, søgte og fik dansk Borgerskab i Vest-Indien.

Skøndt Danske saaledes ad mange Veje kom til de amerikanske Kolonier, er det kun forholdsvis faa, hvis Navne er bevarede til Nutiden, nemlig saaledes at vi kender dem igen som Danske. Det vil i det følgende ses, at vi i Hovedsagen kun kender nogle af dem, der var Officerer. Hvor mange Danske, der var med som Menig-mænd, kan vi ikke sige, og det er der vist ingen, der kan.

Derimod kender vi mange Danske i Amerika dengang, som ikke var med at bære Vaaben for deres nye Fædreland, fordi deres religiøse Overbevisning forbød dem baade at gaa i Krig og aftage Ed. Vi tænker her paa de mange Danske, der tilhørte Brødrekirkens Menigheder og Kolonier i Pennsylvania og North Carolina. At de som Følge heraf var udsatte baade for Forhaanelse og anden Uretfærdighed, mistænkte for at spille under Dække med England, o. s. v., og at de maatte betale ublu Skatter og andre Afgifter, gives der ikke faa Vidnesbyrd om. Paa deres Maade kom samme vore Landsmænd med i Krigen alligevel, idet de f. Ex. i deres Koloni i Bethlehem, Pa., baade gav Plads for og plejede en Mængde syge og saarede Soldater. Det forbød deres Religion dem nemlig ikke, og navnlig var en af de Danske der, den veltalende Jakob Friis fra Odense, nok ikke saa lidt af en Hospitalspræst, mens en stor Del af Bethlehem var omdannet til et Lazaret. Og en anden Landsmand, Just Jensen fra Hanherred i Thy, der i mange Aar var Krovært i Bethlehem, beværtede ikke saa faa højere Officerer, der var paa Vej fra Philadelphia til New York. Det var noget, han forstod sig paa; det siger i hvert Fald de, der havde været hans Gæster. Ligeledes kom Hernhutterne i Bethlehem — saavel som i andre Kolonier — som Pligtkørere i mangfoldig Berøring med den amerikanske Hær, og af den Slags Kørsel fik de undertiden mer end deres Part.

Inden vi gaar til den nærmere Omtale af de Danske, der var med til at kæmpe med Sværdet for Amerika, skal vi lige nævne, at medens vi ikke ved med Bestemthed, om nogen Mand af dansk Afstamning var med til at underskrive Uafhængighedserklæringen af 1776, ved vi derimod bestemt, at der var saadanne med i „The Continental Congress” fra 1774 til 1788. Af dem skal vi her nævne to Mænd, der begge var af dansk Herkomst, begge Medlemmer af Kongressen, men ellers indbyrdes meget forskellige.

John Haring, født i Tappan, nu i Rockland County, New York, 28de September 1739, var Medlem af de første fire Kongresser i Provindsen New York, og havde Sæde i „The Continental Congress” i 1774 og 1775 samt 1785-1787. Han valgtes til Dommer for sit County 1778-88, og fra 1781 til 1790 var han Stats-Senator i New York. I 1788 var han Medlem af Statskonventionen, der var sammenkaldt for at ratificere de Forenede Staters Konstitution. Han stemte imod Ratificationen. Haring, som desuden var valgt til andre Tillidsposter, døde i Blauveltville, New York, 1 April 1809. Medens amerikanske Kilder siger, at Harings Forfædre kom fra Holland, og derfor antages at være Hollændere, har i nyere Tid Prof. John O. Evjen vist, at Jan Pietersen Haring, der nævnes som Borger i New Amsterdam saa tidlig som 1669, rimeligvis var dansk. Vi antager, at Jan Haring, som døde før 1685, var Stamfader til John Haring. (Se Evjen „Scandinavian Emigrants in New York,” P. 203).

Isaac Low, født i Nærheden af New Brunswick, N. J., ca. 1735 — blev Købmand i New York og en meget rig Mand. I den første Part af Revolutionstiden var han en fremtrædende Frihedsmand; der talte offentlig for Modstand mod „taxation without representation,” men ikke kunde gaa med til Fordringen om Uafhængighed. Alligevel blev han valgt til Formand i den Komite, bestaaende af 50 Medlemmer, der skulde korrespondere med de andre Kolonier. Han blev sammen med John Jay og andre Konservative valgt til Medlem af „The Continental Congress” og tog Del i dens Forhandlinger. Han var ligeledes Medlem af den koloniale Kongress i New York i 1775 og holdt ved den Lejlighed en voldsom Tale mod Kongen og Parlamentet. Alligevel gik han med den engelske Regering, medens hans Kollegaer sluttede sig til Republikken. I 1776 blev han arresteret, anklaget for at føre forræderisk Korrespondance med Fjenden. Han forblev i Byen saalænge Englænderne holdt den besat. Han er en af de Personer, som nævnes i det Arrestations-

dekret, som vedtoges af den lovgivende Forsamling i New York i 1779. Low drog til England efter Byens Overgivelse, og hans Ejendom i Staten blev konfiskeret. Han døde i England i 1791. Hans Hustru, der var født i Albany og bekendt for sin store Skønhed, døde i London i 1820. Deres eneste Søn, Isaac, blev General i den britiske Hær. Isaac Low var en Ætling af Peter Cornelis eller Peter Cornellisen Low, en Arbejdsmand fra Holsten, som kom til New Amsterdam i 1659 og siges at være Stamfader til en talrig og vidt forgrenet Efterslægt. (Se Evjen anf. Skrift, Side 191).

Det bør vistnok nævnes, at Isaac Low havde en yngre Broder, Nicholas Low, født 30 Marts 1739, der ligeledes var en stor Købmand i New York, hvor han døde i 1826. Medens hans Broder gik med Englænderne, omfattede Nicholas Frihedens Sag med Varme, var Medlem af Staten New Yorks lovgivende Forsamling og den Konvention, som vedtog de Forenede Staters Konstitution. Han var en meget rig Mand. Lowville i Lewis County, New York, er nævnt efter ham.

Af det anførte vil ses, at i hin Kampens Tid var det ikke blot Sværd, der kæmpedes med, men ogsaa udenfor Armeerne stod ikke sjælden Broder mod Broder. Og Low-Familien var langt fra den eneste, der i Revolutionstiden deltes i en engelsk og en amerikansk Gren.

Anmærkning: Familienavnet „Low” er vistnok den angliserede Form af det danske „Lau,” der indtil Nutiden findes baade i Danmark og i de forhenværende danske Hertugdømmer, Slesvig og Holsten. For Holstens Vedkommende kan nævnes, at en Toldforvalter, Paul Lau, døde i Krempe den 8de November 1798 — 81 Aar gammel. (Richter: Dødsfald 1791—1890, Side 667).

DANSKE OFFICERER I DE TYSKE HJÆLPE- TROPPE I REVOLUTIONSKRIGEN.

Det er almindelig bekendt, at Georg III, da han fandt, at Englænderne ikke havde Lyst til frivilligt at melde sig til Fanerne for at gaa til Amerika og kvæle det Oprør, der var brudt ud, vendte sig til Smaafyrsterne i Tyskland og af dem hyrede ca. 20,000 Mænd som Hjælpetropper. Særlig var det Hertugen af Brunswick og Landgreven af Hessen-Cassel, der paa den Maade kom den engelske Konge til Hjælp mod hans oprørske Undersaatter i Amerika. Strængt taget var der nok snarere 30,000 tyske Hjælpetropper, der kom til Amerika, og af disse var der ca. 12,000, der aldrig kom tilbage til Tyskland.

Selv Georg III havde en Følelse af, at det var saa som saa med den Slags Hjælp, der tilmed kostede mange Penge. At disse fremmede Forkæmpere for Tyranniet var særlig forhadte af Amerikanerne, kan man kun finde i sin rimelige Orden, og da det unge Amerikas Talsmænd opregnede den engelske Konges mange og store Forsyndelser mod deres Land og Folk, glemte de selvfølgelig ikke blandt disse at indbefatte denne:

„He is at this time transporting large armies of foreign mercenaries to complete the work of death, desolation and tyranni, already begun, with circumstances of cruelty and perfidy, scarcely paralleled in the most barbarous ages, and totally unworthy of the head of a civilized nation.”

Trods disse strænge Ord, lærte Amerikanerne efterhaanden at respektere „the Hessians,” som de kaldte dem, og gav dem det Vidnesbyrd, at de var „good fighters.” Mange af disse Fremmede syntes saa godt om Amerika, at de besluttede at blive her og nedsætte sig, dels i de Forenede Stater og dels i Nova Scotia.

Hvor mange Danske, der var med blandt disse fremmede Lejetropper, ved vi ikke. Vi kender kun Navnene paa to af deres Officerer, hvoraf den ene var dansk af Fødsel, medens den anden blev dansk Officer og Borger efter at have været med i Krigen i Amerika.

Adolph Neuberg von Leth af den danske Adelslæggt von Leth, nu Steensen de Leth, født 17de Decbr. 1749 paa Sanderumgaard paa Fyn og Søn af Generalmajor Mathias von Leth og Cathrine von Løwenhjelm, var Kaptajn i hessisk Tjeneste. Gjersing siger om ham i sin Stamtavle over Familien Leth: Gjorde med deres (Hessernes) Troupper Campagner i Nord-Amerika indtil Fredsslutningen, da han igjen gik i dansk Tjeneste." Saa langt om den eneste danskfødte Mand, vi ved om, der var med Hesserne her i Landet.

Manden, som først kom til Danmark, efter at han havde været med i Krigen i Amerika, hed Johann Ewald og var født i Cassel, 30 Marts 1744. Lige fra Barn af havde han Lyst til at blive Kriger, skøndt hans Familie gjorde alt for at afholde ham fra det. Allerede 16 Aar gammel blev han Frikorporal og deltog som saadan i Syvaarskrigen, hvor Prøjsen slog ind paa den Bane, som det saa troligt har fulgt indtil i Dag. Den unge Ewald udmærkede sig flere Gange i nævnte Krig, blev saaret og forfremmet til Fændrik. I en ungdommelig Duel mistede han i 1770 sit venstre Øje og bar fra den Tid et Glasøje i Stedet. Ovenpaa Duellen fulgte et langt Sygeleje, som han benyttede til at studere Krigskunsten, hvilken han lærte at kende tilbunds. Han optraadte som militær Forfatter, hvilket skaffede ham Rang som Kaptajn. Æren var stor, men hans Gage var saa lille, at han ofte maatte gaa sulten i Seng og sidde i et koldt Værelse.

Blandt de 14,000 Hessere, som drog til Amerika for at hjælpe England, blev Ewald Kaptajn for et Frikompagni af Jægere. Han kom her til Landet med de øvrige Tropper i 1776, og i de 8 Aar, han var her, viste han sig flere Gange som en modig og kløgtig Fører. Da York-

town overgav sig i 1781, blev ogsaa han tagen til Fange, men blev siden udvekslet, før Freden sluttedes i 1783, og i 1784 kom han tilbage til Tyskland.

Under Krigen i Amerika førte Kaptajn Ewald en Dagbog, som siden er gaaet tabt. Blandt de Træk fra

Johann Ewald

nævnte Krig, som er bevarede i hans Slægt, skal vi nævne følgende. En Dag var Ewald med sine Jægere posteret paa en Plantage, hvis Ejer var fjendtlig sindet mod Englænderne. Ewald, der baade var en human og

retsindig Kriger, forstod at vinde sig Agtelse og Taknemlighed i fjendtlig Land. Ogsaa fra nævnte Ejer skiltes han i al Venskabelighed. Da Jægerne allerede var kommen et godt Stykke bort, kom Farmeren imidlertid farende efter dem i stor Forfærdelse. Han havde paa sin Plantage nedgravet Kostbarheder til en Værdi af over 1000 Dollars — og nu var de borte! Jægerne maatte have stjaalet dem. Ewald harmedes over en saadan Beskyldning og lod sine Jægere undersøge til Skindet, dog uden at finde noget, saa Farmeren maatte gaa med uforrettet Sag. Men flere Aar efter fik Ewald at vide, at Jægerne rigtignok havde stjaalet hine Kostbarheder, men tillige værét snedige nok til at skjule Tyvekosterne i — Kaptajnens egne Pistolhylstre.

Da Ewald ikke kunde finde nogen Ansættelse i sit Fædreland, som han mente at kunne være tjent med, drog han til Danmark, hvor han saa havde sit Hjem fra 1738 til sin Død i 1813, og hvor han indlagde sig stor Fortjeneste ved Hærens Udvikling, og hvor hans Efterslægt endnu findes.

Johann Ewald var i Besiddelse af en vis tør Humor. Da han i sin Tid som General gav en af sine Majorer Ordre til at angribe Fjenden, spurgte denne: „Skal det være med Bayonetten, Hr. General?“ Ewald svarede: „Vel, kan De gøre det med Lommetørklæderne, saa gaa bare paa!“ Som Fange opholdt Ewald sig et Aarstid paa Long Island, hvor han angrebes af en heftig Nerve- og Tyfusfeber, der nær havde lagt ham i Graven. Hans Grav blev imidlertid ikke paa Long Island, men derimed i Kiel, hvor han hviler ved sin Hustrus Side.

Hans Søn, Carl Ewald (død 1866) blev ligeledes en anset dansk Officer og Lærer for den senere Frederik den 7de i de militære Fag. Johann Ewalds Sønnesøn var den bekendte danske Forfatter H. F. Ewald, hvis historiske Romaner har vunden fortjent Anerkendelse og er meget læste ogsaa iblandt Danske i Amerika. Blandt dennes Sønner er den bekendte Eventyrforfatter Carl

Ewald, af hvis Bøger, saavel som hans Faders, nogle er oversatte paa det engelske Sprog. To af H. F. Ewalds Sønner lever som Landmænd her i Amerika — i Oregon — og en tredje Søn døde paa Rejsen hertil. (Se Theodor Ewald og H. F. Ewald: En Slægts Historie, I-II, København, 1905).

En anden tyskfødt Officer, der ligesom Ewald tog Del i den amerikanske Frihedskrig og ligesom denne siden blev en berømt dansk Officer, var Carl Friedrich Lange, født 6 Juni 1760 i Hanau i Hessen. Da han var 14 Aar gammel indtraadte han som Frikorporal i Infanteriregimentet Mirbach og var med dette i Amerika fra 1776—83. Under Krigen her blev han i 1777 forfremmet til Fændrik og senere til Sekond-Løjtnant. Efter hans Hjemkomst traadte han ind i den danske Hær som Premierløjtnant i det slesvigske Jægerkorps, altsaa under Ewald. Her blev han til sin Død. Efter Ewalds Mening var Lange den af alle Stabsofficererne, der havde det mest indgaande Kendskab til Jægerne og det lette Infanteris Taktik, og det var ham paa hans sidste Dage en særlig Tilfredsstillelse at vide, at Lange, som nu var Oberst, skulde være hans Afløser. Lange fik den for en Oberst enestaaende Udmærkelse, at Kongen, Frederik VI, hædrede ham med Dannebrogordenens Storkors. Han døde i Ekernførde 13de Maj 1830.

DANSKE OFFICERER I DE FRANSKE

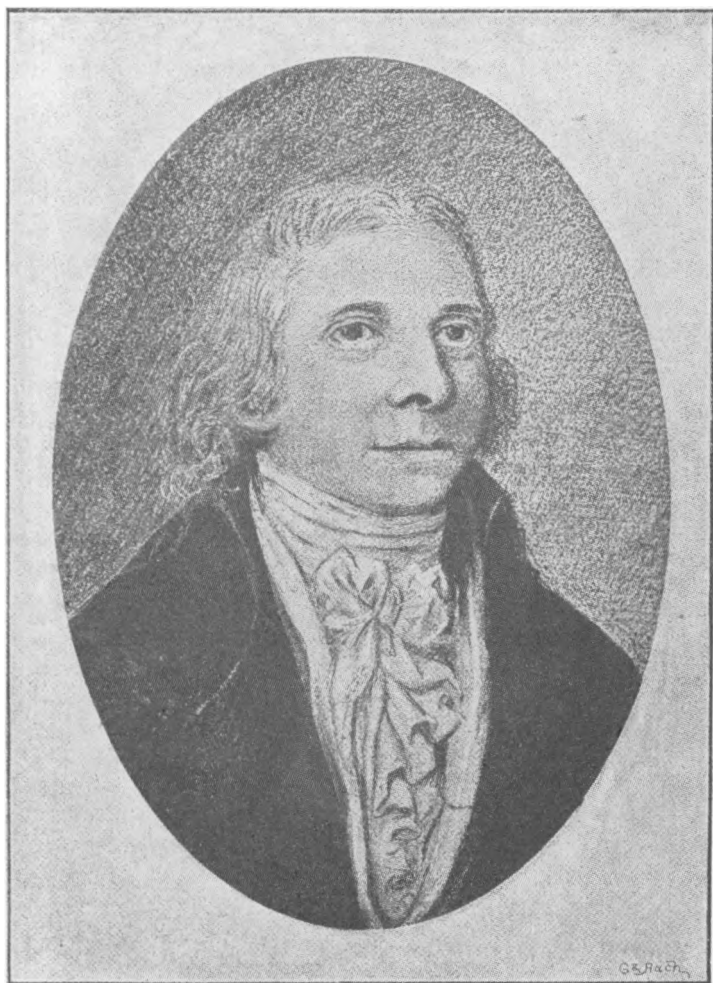
HJÆLPETROPPER.

Det er bekendt, at Benjamin Franklin var den unge amerikanske Republiks veltalende Sendemand ved det franske Hof siden Slutningen af 1776, efter at han i femten Aar havde været i sit Fædrelands Tjeneste i England. Det gjaldt om at vinde Frankrig, Englands gamle Rival, for Amerikas Sag. De let bevægelige Franskmand formeligt sværmede for den filosofiske Amerikaner, Lynaf-

lederens Opfinder, om hvem de brugte Slagordet: „Han frarev Himlen Lynet — og Tyrannerne Sceptret.” Franklin benyttede sin Popularitet til sit Fædrelands Fordel, fik Frankrig til at støtte den unge Republik med Penge, Vaaben og Ammunition samt slutte en Traktat med Amerika, af 6te Febr. 1778, hvori Frankrig gik ind paa at staa Last og Brast med Amerika, garantere de Laan, som Amerikanerne gjorde i Europa, uden hvilke det vilde have været dem umuligt at fortsætte Krigen — samt sende Skibe og Tropper til Amerika for at føre Krigen til en sejrrig Afslutning.

Paa den Flaade, som Frankrig i Foraaret 1778 sendte til Amerika for at hjælpe den unge Republik mod England, og som bestod af 24 Linieskibe, var der flere unge danske Søofficerer, der gjorde Tjeneste under Amerikas Ven, Admiral C. H. T. Greve d'Estaing. Af disse skal vi nævne den senere, af Norges Forsvar mod England fortjente Kontra-Admiral Lorens Henrik Fisker (f. 1753). Fisker, der i 1777 af den danske Regering havde faaet Tilladelse til at gaa i fransk Tjeneste, kom i 1778 med den franske Flaade til Vestindien, hvor han, den 6te Juli, i Slaget mellem den franske og engelske Flaade ved Øen Granada, fik hvad man paa Sømandssproget kalder „sin Ilddaab.”

Fra Vestindien fulgte Fisker med Admiral d'Estaing til Florida, hvor d'Estaing ved Hjælp af de medbragte Tropper forsøgte at indtage Byen Savannah, hvilket dog mislykkedes. D'Estaing drog nu tilbage til Frankrig, og hans Flaade deltes i flere Divisioner. Fisker kom til at tjene i den Afdeling, som stod under la Motte Piquet, og var med i flere Slag mod Englænderne i de vestindiske Farvande i Aarene 1779 og 1780. Fra Vestindien kom Fisker med sin Chef, Greve de Grasse, til Virginia, hvor de i Forening med Generalerne Washington og La Fayette indsluttede Byen Yorktown, som den engelske General Cornwallis holdt besat med en betydelig Stykke. Da Amerikanerne havde stor Mangel paa dygtige Inge-

Lorens Henrik Fjeker

nørofficerer, blev Fisker, der var godt inde i Ingenørfa-
get, sat i Land og tog aktiv Del i Byens Belejring. Som
bekendt maatte Cornwallis overgive baade Byen og
Fæstningen til Amerikanerne den 19de Oktober 1781.

Senere var Fisker atter med i Søkrigen i Vestindien.
Han var saaledes Næstkommanderende paa Fregatten
„la Resoloue,” fra hvis Dæk han den 12te April 1782 var
Vidne til det berømte Søslag ved Øen Dominique, i hvil-
ket den engelske Admiral Rodney vandt en afgørende
Sejr over den franske Admiral de Grasse. Fiskers Skib
deltog ikke i Slaget.

Fiskers Deltagelse i Krigen for Amerika havde bragt
ham baade Ære og Forfremmelse. Han blev forfremmet
to Gange og fik den franske Orden „pour le merite.”
Men da han kom tilbage til Danmark, oplevede han, at
man der havde ladet yngre Mænd i Tjenesten springe
ham forbi. Alligevel tjente han sit Fædreland med Tro-
skab og Ære til sin Død i 1819.

Paa et af sine Togter i Middelhavet, hvor han skulde
beskytte de danske Handelsskibe mod tripolitanske Sø-
røvere — det var i Aaret 1796 — havde Kaptajn Fisker
den senere saa bekendte og berømte Billedhugger Thor-
valdsen med sig til Italien. Fisker, som sørgede fader-
ligt for den unge Kunstner, gav ikke denne det bedste
Skudsmaal. I et Brev til sin Hustru skrev den driftige
Sømand om Thorvaldsen: „Gud ved, hvorledes det skal
gaa ham; han er ludende doven og interesserer sig kun
for Magelighed og for at spise godt.” Imidlertid malede
Thorvaldsen Fisker, endog to Gange, og hans Billeder
havde en „frappent” Lighed med Originalen, som Fisker
udtrykker det i et Brev til sin Hustru.

Fisker havde mange unge danske Kammerater paa
den franske Flaade, der kom Amerikanerne til Hjælp.
Blandt disse var Georg Albrecht Koefoed (f. 1753), der
som Premierløjtnant i Marinen deltog i flere Slag mel-
lem den franske og engelske Flaade i Vestindien i de tre
Aar han var i fransk Tjeneste. I 1780 drog han hjem til

Frankrig med en stor Konvoj, som Franskmændene havde samlet i Vestindien. Det gik Koefoed modsat af Fisker: da han kom hjem til Danmark, blev han for hæderlig Tjeneste i den fremmede Marine tillagt Titlen General-Adjutant. Under Krigen med England i 1807 blev Koefoed, der vistnok var af bornholmsk Æt, udnevnt til Guvernør paa Bornholm og Christiansø. I dette Embede døde han i 1808. Hans Broder, Conrad Daniel K. døde som Biskop i Ribe i 1831. Sammen med Koefoed var en anden dansk Officer, Fogh, der døde paa Hjemrejsen fra Vestindien til Frankrig i 1780.

Kaptajn Christian Hauch, der gjorde Tjeneste paa Greve de Grasse's Flagskib „La ville de Paris,” fandt her sin Død i 1782, idet Matroserne behandlede deres Karduser saa ligegyldigt, at der gik Ild i dem. Af de 10 unge danske Søofficerer, der i 1778 gik i fransk Tjeneste, gjorde foruden de alt nævnte, Premierløjtnant Greve Frederik Knuth (død 1818), Premierløjtnant Joh. C. Krieger (d. 1824) samt E. W. Stiboldt Tjeneste i den franske Flaade i Vestindien. Krieger fik ligesom Fisker den franske Orden „pour le merite,” og alle de unge danske Officerer gjorde deres Fædreland Ære. Ikke faa af dem kom siden til at kæmpe mod England igen, baade i Slaget paa Københavns Rhed i 1801 og i Krigen 1807—14.

Der var ligeledes danske Officerer i de franske Hjelpetropper, som kæmpede tillands. Under den franske Greve J. B. D. de Vimeure Rochambeau, der kommanderede det 6,000 Mand stærke franske Hjelpekorps, som Kong Louis XVI i Foraaret 1780 lod sende til Amerika, var der blandt andre følgende Danske, som vi kender Navnene paa:

Christopher Lønborg (f. 1753), der i 1779 fik Regeringens Tilladelse at gaa i fransk Tjeneste, kom i 1780 med Rochambeau til Amerika, hvor de, efter at være angreben af den engelske Flaade undervejs, landede den 12te Juli i Rhode Island, og straks i Forening med la Fayette

og Washington lagde Planer om et Felttog mod Englænderne. C. Lønborg deltog som Kaptajn i de følgende Felttog, hvis Enkeltheder her maa forbigaaes. Lønborg indtraadte efter sin Hjemkomst som Officer i den danske Hær og døde som Oberst i Nyborg den 8de Maj 1827.

Greve Fr. X. J. Danneberg Løvendal (f. 1742), der tilhørte en gammel Officerslægt, beslægtet med det danske Kongehus, var, skønt født i Reval og opdraget i Frankrig, fra sin Fødsel selvskreven dansk Officer. Han deltog som Brigadier i den amerikanske Frihedskrig paa fransk Side, hvor han udmærkede sig og udnævntes i 1779 til Marskal. Han var en af de mange, der under den franske Revolution mistede alt, hvad han ejede. I 1798 traadte han i dansk Tjeneste, først som Officer, siden — fra 1801 — som Diplomat, først i Rusland, siden Haag, hvor han døde i 1808. Hans eneste Søn, Carl Valdemar D.—I. (f. 1773) var ligeledes bekendt som en dygtig Officer i dansk Tjeneste. Han døde i 1829 som sidste Mand af sin Slægt.

Det siger sig selv, at lige saa forhadte som de tyske Hjælpetropper paa engelsk Side var af Amerikanerne, ligesaa afholdte var de franske Tropper, der kom dem til Hjælp, da det kneb paa mer end en Maade.

AMERIKANERE AF DANSK HERKOMST I REVOLUTIONSKRIGEN.

Efter at vi saaledes har gjort Bekendtskab med Danske i Hjælpetropperne paa begge Sider i Revolutionskrigen, vil vi høre lidt om saadanne amerikanske Deltagere i samme Krig, i hvis Aarer der rullede dansk Blod, enten paa Faders eller Moders Side. Flere af disse hørte til anden og tredie Generation her i Landet. Nogle menes at nedstamme fra gamle Adelslægter i Danmark, hvis Forfædre kom til Pennsylvania fra England. Saaledes f. Ex. Grubb'erne og Copenhaver'ne ifølge disse Fami-

liers egne Vidnesbyrd. Andre nedstammer fra Arbejdsmænd og Haandværkere, der i sin Tid kom til de hollandske Kolonier i det nuværende New York.

Det kan naturligvis ikke være Meningen at opregne alle saadanne, som var med i Krigen for Frihed og Uafhængighed. Dels kender vi ikke Navnene paa dem, og om vi gjorde det, vilde Opregningen af dem føre os alt for vidt. De Mænd, som nævnes nedenfor, maa derfor staa som Representanter for deres Samtidige, der var af dansk Æt, og saa vidt jeg kan se, behøver ingen at skamme sig ved at regnes i Slægt med dem, selv om Slægtskabet for manges Vedkommende ligger noget langt ude, hvilket jo er en Følge af Tid og Omstændigheder, som vi ikke kan ændre. Mig bekendt, findes der kun helt enkelte Mænd af dansk Æt, der sluttede sig til den engelske Side, som f. Ex. Isaac Low, der er nævnt foran, og enkelte Medlemmer af Familien Buskirk. Det overvejende Flertal stod absolut afgjort paa Amerikas Side, og selv i de to Familier, Low og Van Buskirk, var der andre Medlemmer, der saa meget ivrigere gik med paa amerikansk Side.

Den Amerikaner af dansk Herkomst, der er bedst kendt af Efterslægten er John Paulding. Han var ganske vidst kun en menig Mand, men havde han ikke handlet, som han gjorde, da han fangede Major Andre og saaledes frelste Fortet West Point fra at falde i engelske Hænder, saa havde Revolutionskrigen været meget længere, og havde maaske faaet et andet Udfald end den gjorde.

John Paulding, født i New York City 1758, gjorde Tjeneste som Menig gennem hele Krigen. Han var en af de tre Mænd, der fangede Major Andre, der, som bekendt, var Mellemand for Forræderen Benedict Arnold og de Engelske. Den 23de September gjorde Paulding og hans Kammerater deres Runde paa den østlige Bred af Hudsonfloden og søgte efter „Tory Cowboys,” som paa den Tid røvede og plyndrede alle amerikanske Hjem

der i Nabolaget, og da Oberst Andre kom ridende tilbage fra en Sammenkomst med Gen. Arnold, sprang Paulding ud fra Krattet, holdt ham en Pistol for Brystet og spurgte, hvem han var, og hvor han vilde hen.

Da de amerikanske Tropper paa denne Tid ikke havde Uniform eller nogetsomhelst, der betegnede dem som Soldater, mente Andre, at disse maatte være Medlemmer af en eller anden Tory-Bande. Han svarede da raskvæk: „Mine Herrer, jeg haaber, at De hører til vort Parti.” „Hvilket Parti?” spurgte Paulding. „Det nederste Parti,” sagde Obersten. Paulding svarede, at han gjorde dette, og da skyndte Andre sig at sige: „Jeg er en engelsk Officer, der er paa en meget vigtig Forretning. Jeg haaber, at De ikke vil forsinke mig et eneste Øjeblik.”

Derpaa kommanderede Paulding ham naturligtvis til at stige ned. Obersten kunde nu indse, at han havde gjort et Fejlgreb. Han rakte dem et Pas underskreven af General Arnold og føjede til: „Holder I mig tilbage, forsinke I Generalens Forretning.” Paulding bad paa det inderligste om Forladelse. „Men,” sagde han, „der er saa mange fjendtlige Folk langs Vejen; maaske Du er en af dem.” Paa videre Efterspørgsel nægtede Andre at have nogen Breve paa sig, men alligevel blev han taget ind i Skoven og undersøgt lige til Skindet. Man fandt da ogsaa tre Breve fra Arnold til den britiske General. De indeholdt Planen over Fortet ved West Point, hvorledes det lettest kunde overvindes, o. s. v.

Oberst Andre vilde give Mændene baade 100 Guineaer og Hest, Sadel og meget andet Gods, om de bare vilde lade ham gaa videre.

Men Paulding traadte imellem og sagde: „Nej, ved den store Gud, ikke om Du saa vilde give 10,000 Guineaer.” Saa tog de da Fangen til den nærmeste militære Post, North Castle, og gik deres Vej uden at søge Belønning eller endog at tilkendegive deres Navne.

Senere skænkede Kongressen, paa General Washingtons

ton's anbefaling, hver af Mændene en Sølvmedalje, der paa Forsiden havde Ordet „Fidelity” og paa Reversen „Vincit amor patriae.”

Paulding døde i Staatsburg, N. Y., den 18de Februar 1818. En af hans Sønner vandt stor Berømmelse i Krigen med England i 1812, og andre af hans Efterslægt i de senere Krige, som vi siden skal se. Paulding stammede paa Moders Side fra Danskeren Laurens Duyts, almindelig kendt som Laurens Grootshoe (Laurens Storstøvle), der kom til New Amsterdam i 1639 og hvis Søn-
nedatter, Catherine i fjortenaars Alderen blev gift med Joost Paulding fra Holland. Duyts synes ikke at have haft meget Brug for hverken Lov eller Ret og i 1658 dømte Peter Stuyvesant, at han skulde piskes, miste sit højre Øre og landforvises for 50 Aar. Duyts' daarlige Tilbøjeligheder gik dog ikke i Arv til Efterslægten, der lige fra de tidligste Dage har været blandt de mere fremragende Mænd i New York.

Skøndt John var den af Paulding-Familien, der beklædte en af de lavere Stillinger, er han dog den, der er bedst kendt i Landets Historie. William Paulding, der vistnok var Johns yngre Broder, blev sendt fra Suffolk County til den første Provins-Kongress i New York, som mødte den 23 Maj 1775. Han var ogsaa Medlem af Statens „Committee of Safety” og efter Krigens Udbrud valgtes han til Commissary-General for Statens Tropper. Williams yngste Søn, James Kirke Paulding, født i Nine Partners, Dutchess County, N. Y., den 22 August 1779, og som døde i Hyde Park, samme County, 6te April 1860, var en i sin Tid velkendt Satiriker, hvis Skrifter har været oversat i flere Sprog. Sammen med sin Svoger, den berømte Washington Irving, udgav han det satiriske Tidsskrift „Salmagundi,” det første Blad af sit Slags i de Forenede Stater. Efter flere Aars Tjeneste som Marine-Kommissær i New York blev James K. af Præsident Van Buren udnævnt til Chef for Marine-departmentet i dennes Kabinet.

Jonathan Paulding førte 1ste Regiment fra Westchester County, — den amerikanske Gren af Paulding-Familiens oprindelige Hjemstavn — som Major. I samme Afdeling stod Peter Paulding, med Rang som Fændrik, og der var ikke mindre end 9 menige Soldater, der bar Navnet Paulding. Fra 1ste Oktober 1777 berettes der, at Oberst L. Paulding, som den Gang laa i General Clintons Lejr, fik udleveret 9772 Pund Bly og 8 Kugleformer. Dengang var der nemlig ingen Ammunitionsfabrikker i Amerika, men hver Mand maatte støbe sine egne Kugler.

BRONCK FAMILIEN.

Denne Familie nedstammer fra Danskeren Jonas Bronck, der kom til New Amsterdam før 1639, og var en af de tidligste Danske i Byen og vistnok en af de rigeste. Der var mange Bronck'er, som tog Del i Revolutionen haade som Officerer og Menige, de fleste af dem som Officerer. Jan Leendertsen Bronck, Sønnesøn af Jonas, havde indehaft højere Stillinger i Militsen ogsaa under engelsk Styre. Han var saaledes udnævnt til Kaptajn allerede i 1740 og igen af Vice-Guvernør Cadwalder Colden i 1770. Men han stillede sig paa amerikansk Side i Revolutionskrigen og blev straks forfremmet til Major ved 11te New York Regiment, der for det meste var rekrutteret i og omkring Byen Coxsackie.

Hans eneste Søn, Leonard (f. 1751) gjorde i 1778 Tjeneste som Løjtnant i sin Faders Regiment. Efter Krigen blev han forfremmet til Major i 1793 og senere i 1796 til Oberst-Løjtnant. Leonard havde Sæde i Statens lovgivende Forsamling 1786-98, som Assemblyman og i 1800 som Stats Senator.

Ved 11te New York Regiment stod endnu to andre Medlemmer af denne dansk-amerikanske Familie, nemlig Phil Bronck, der havde Rang som Kaptajn, og Fændriken Peter Bronck. I andre Regimenter fra New York findes flere Bronck'er, der gjorde Tjeneste som Menige.

Navnene staves ganske vist baade Bronck, Bronk og Brunck, men de hører sikkert nok alle til den samme Slægt.

VAN BUSKIRK FAMILIEN.

Laurens Andriessen, eller som han ogsaa kaldtes Laurens Andriessen van Boskerk, Stamfader til Van Buskirk Familien, kom fra Holsten til New Amsterdam i 1654. Han var Drejer, og derfor kaldtes han ofte Laurens Drejer. Navnet van Boskerk (Buskirk) fik han fordi han boede nær en Kirke i Skoven. Mange af hans Efterslægt tog ivrig Del i Frihedskrigen baade paa engelsk og amerikansk Side. Pastor R. Andersen skriver i „Danske i Amerika” (Side 376): „Løjtnant Abraham van Boskerk af New Jersey Volunteers maatte efter Krigen rejse til Nova Scotia, hvor han blev Borgmester i Shelburn.” Abraham maa have været paa engelsk Side, da han ikke nævnes i „Officers and Men of New Jersey in the Revolution.” Herom synes ogsaa det at vidne, at han maatte flygte fra Landet efter Krigens Slutning.

Abraham van Buskirk fra Bergen County blev i Februar 1777 ansat som Læge ved Tropperne fra Bergen og gjorde Tjeneste som saadan til 1781. George Van Buskirk stod som Menig i samme Afdeling. I New York Tropperne findes i det mindste tre Medlemmer af denne Familie: Lawrence, Peter og George, alle menige Soldater.

VAN RIPEN FAMILIEN.

Som man kan se af Navnet, stammer denne amerikanske Familie fra Ribe. I Maj 1663 landede Juriaen Tomassen, Familiens Stamfader, i New Amsterdam, hvor han fire Aar senere blev gift med Tryntie Hermans, med hvem han havde flere Børn. Tomassen, der ogsaa var kendt som Tomassen van Ripen, ejede større Stykker

Jord der, hvor Jersey City nu ligger, og hvor en Gade, Van Ripen Avenue, endnu minder om den gamle danske Nybygger. Nogle af hans Efterslægt tog Navnet Van Ripen og andre „Jeuriansen,” hvilket senere blev forandret til Yereance og Auryansen. Saa vidt vi kan se, var der ingen af de to sidstnævnte Grene af Slægten, som tog Del i Revolutionskrigen, og kun faa af Navnet Van Ripen.

I „Officers and Men of New Jersey, Revolution” findes Richard Van Ripen. Han var Kaptajn i Oberst Thomas' Bataillon af „Detached Militia,” det er en Afdeling af Militsen, som er rekrutteret fra hele Staten, ikke fra noget særlig County eller By. Kaptajn van Ripen, der før havde været Løjtnant, blev udnævnt til Kaptajn i 1776, og holdt denne Stilling til Krigen Slutning.

Men ligesom det var i Paulding-Familien er det ogsaa i denne: den, som indtog en lavere Stilling gennem Krigen, er den, som man ved mest om fra de Dage. Der er her Tale om Daniel Van Ripen, Søn af Cornelis og Aeltje (Van Winckel) Van Ripen, der var født i Bergen County, N. J. d. 26 Juni 1736, og døde samme Sted 23de Juli, 1818. Han var Smed af Haandværk og havde en Smedje nær ved Byen Bayonne, N. J. Havde han end kun meget lidt Lærdom, saa havde han saa meget mere, hvad amerikanske Kilder kalder „good common sense.”

Gennem hele Krigen var han en standhaftig og ubøjelig Tilhænger af Frihedens Sag, og for en kort Tid gjorde han Tjeneste som Løjtnant i General Washingtons Hær. En Gang blev han taget til Fange af Toryen Van Wart og fængslet i det „Gamle Sukkerhus” Fængsel i New York City. Da han blev stillet for en britisk Officer til Forhør, var baade Van Wart og Oberst William Bayard, den bekendte Tory, der engang ejede hele Øen Hoboken, tilstede. Van Ripen blev fremstillet foruden baade Uniform og Vaaben, og Oberst Bayard spurgte ham da: „Hvor er Frakken og Oprørs-Vaabnene?” Han

fik det raske Svar: „Vaaben og Klæder gør ikke Manden.” Da Spørgsmaalet saa lød: „Hvad gør da Manden?” lagde Van Ripen Haand paa Hjertet og sagde: „Dette her, min Herre!” Bayard vilde absolut have ham dømt, men den britiske Over-Officer syntes saa godt om det raske, mandige Svar, at han sagde: „Det var et Svar, som jeg selv vilde give, om jeg saa blev fanget ti Gange. Den Mand bør have sin Frihed,” og det fik han.

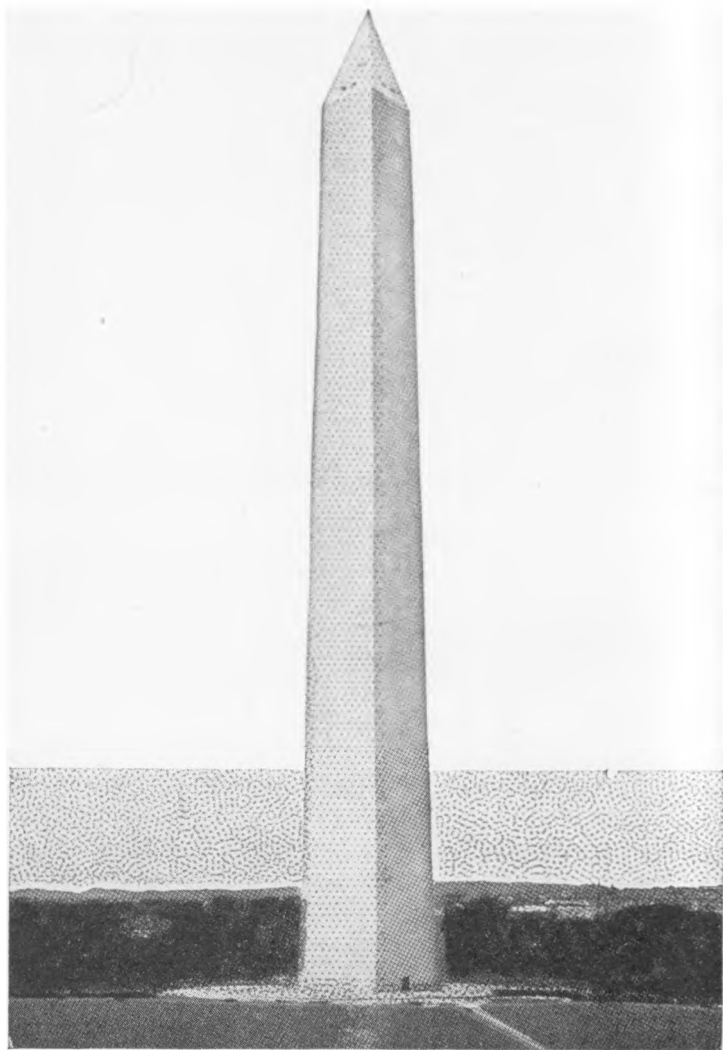
Efter Krigen var Van Ripen i mange Aar Dommer i „Court of Common Pleas” for Bergen County. Den 13de Oktober 1761 ægtede han Elizabeth Terhune, ogsaa fra Bergen County. De havde tre Børn: Calyntje, Cornelius og Derrick.

FAMILIEN JENSEN FRA BREDSTEDT I SLESVIG.

Denne Familie bestod af Jans Jansen (Jens Jensen), hans Hustru Engeltje Jans og deres fire Børn: Tryntie, Jan, Dorothea og Elsie. Om denne Familie, der vistnok er den mest udbredte af alle tidlige danske Familier, kan læses nærmere i R. Andersens Skrifter om Danske i Amerika. Vi skal her kun nævne nogle faa af Efterslægten, som tog Del i Revolutionskrigen.

Sønnen Jan Jansen ægtede 1ste November 1647, Marritje Lucas. De havde flere Børn, der sammen med deres Efterslægt her i Landet er kendt under Navnet Brestede. I Fortegnelsen over Soldaterne fra New Jersey findes kun en enkelt af denne Gren af Familien, Isaac Bredsted, der var Menig i Oberst Spencers Regiment.

Datteren Elsie, derimod, som var gift tre Gange, havde mange Efterkommere i Revolutionen. Fra hendes andet Ægteskab, med Hendrik Jochumsen Schoonmaker, stammer flere med Navnet Schoonmaker, og i Ulster County kendes de under Navnet De Witt. I 4de Regiment fra Ulster County, New York, findes to Kaptajner Schoonmaker, Egbert og Frederik. Dette Regiment, som stod under Oberst Hardenbergh, var rekrutteret

Washington Monument

udelukkende fra Ulster County. Mændene gjorde Tjeneste fra den 25 Oktober 1775 til Februar 1782. Ved samme Afdeling var ogsaa Kaptajnerne Andries J., John L., og Lucas De Witt. Som vi senere skal se, var der ogsaa flere andre Officerer af dansk Afstamning i dette Regiment. Størstedelen af baade Officererne og Mandskabet var af skandinavisk Slægt.

To andre Medlemmer af De Witt Familien vandt endnu større Berømmelse. Charles De Witt, født i Greenhill nær Kingston, N. Y., den 15de August 1727, var en af de mest prominente Borgere i Ulster County. Han var Medlem af Colonial Assembly fra 1768 til 1775, ligeledes af første, anden og tredje Provincial Congress. Han var paa den Komite, som gjorde Udkast til Statens Konstitution. Fra 1781 til 1785 havde han Sæde i State Assembly. Kort efter Krigens Udbrud blev han udnævnt til Oberst ved et Regiment af „Minutemen,” en Post som han dog snart resignerede fra. Han døde i Greenhill 27de August 1787.

Jacob Rutsen De Witt, født 13de April 1729 i Naponoch, Ulster County, var i 1775 Kaptajn for et Kompagni Rytter. Han stod ved 1ste og 2det Regt. Continental Troops, New York Linien, og senere i Colonel Clintons Regiment. Han gav sit store Stenhus paa Navesinkfloden som et Tilflugtsted for Kvinder og Børn, hvis Mænd og Fædre var med i Krigen. Dette Hus er endnu kendt som „Fort DeWitt.”

Tryntje Jansen van Bresteede blev gift med Rutger Jacobsen den 3die Juni 1646. Deres Efterkommere tog Navnet Rutgers, som ogsaa findes skreven Rutsen. En af disse er Henry Rutgers, født i New York City 7de Oktober 1745 og uddannet paa Columbia Universitetet der i Byen. I 1775 blev han udnævnt til Kaptajn og som saadan tog han Del i Slaget ved White Plains, hvor den engelske General Howe, skøndt han her vandt en ubetydelig Sejr, tabte Modet og trak sig tilbage til Dobbs Ferry. Ved denne Træfning udmærkede Rutgers sig saaledes, at

han blev forfremmet til Oberst. Efter Krigen tog Rutgers en ledende Del i Statens politiske Liv til sin Død den 17 Februar 1800. Han var i mange Aar Medlem af Statens lovgivende Forsamling og Bestyrelsen for Statsuniversitetet. Rutgers gav en større Sum Penge til det gamle „Queens College” i New Jersey, som derefter blev kaldt „Rutgers College.”

Trynties ældste Datter, Margrete, blev 1667 gift med Jan Jansen Bleeker fra Overysse, Stamfader til Bleeker Familien, som er velkendt i New Yorks Historie, og som ogsaa havde flere Medlemmer med i Uafhængighedskrigen. Leonard Bleeker var i Juni 1775 ansat ved 1ste New York Infanteri-Regiment som Sekondløjtnant. 14de Maj 1776 avancerede han til Premierløjtnant og den 21 November samme Aar til Kaptajn i 3die Regiment. Han var Brigade-Major under General La Fayette og var med i Belejringen af Yorktown. Han døde i 1844.

Nicholas Bleeker gjorde Tjeneste under Oberst Abraham Cuyler som Løjtnant i 1ste Regiment af Militseren fra Albany County. I denne Afdeling var der ni Menige, som hed Bleeker. For deres Tjeneste i Krigen fik alle Menige og Underofficerer ved dette Regiment 500 Acres Land i det vestlige New York. Det var da i alt Fald hvad Statens Assembly lovede dem, om de saa fik det, er en anden Sag.

I 14de Regiment, der for det meste bestod af Mænd fra Hoosack och Schlagtcoke, gjorde John James Bleeker Tjeneste som Kaptajn.

Endnu en anden Officer fra amerikansk Side i denne Krig, som paa Moders Side stammer fra den gamle Jansen Familie fra Bredstedt, er Oberst-Løjtnant Jacobus Severyn Bruyn, født d. 27 Oktober 1751. I 4de Regiment, fra Ulster County, det samme hvori de mange Kaptajner De Witt og Schoonmaker stod, var Bruyn i 1775 Sekondløjtnant. Lidt senere avancerede han til Kaptajn for 3die Regiment „New York Line, Continental

Troops," og ved Krigens Slutning var han Oberstløjtnant for 5te Regiment. Oberst Bruyn var flere Gange valgt til New Yorks Stats Legislatur og var i mange Aar Dommer i Ulster County.

Bruyns Stamfader Jacob Bruyn kom til New Amsterdam fra Norge ca. 1660. Hans næstældste Søn, Jacobus, født 1680, blev den 18de November 1704 gift med Tryntie Schoonmaker, Sønnedatter af Elsie Jansen fra Breste, saa er Slægtskabet end noget langt ude, er det der dog alligevel.

Det er rimeligt at antage, at Kaptajn Petér Bruin, der stod i General Morgans Afdeling af Virginia Tropperne fra 1775-78, var af samme Slægt som Oberst Bruyn, eller ogsaa at han stammede fra Danskeren Peter Bruyn, der gjorde Soldatertjeneste under Hollænderne (se foran) og senere boede i Esopus, eller, som det nu hedder, Kingston, N. Y. Kaptajn Bruin var med Danskeren Christian Febiger i General Benedict Arnolds Expedition til Quebec i Vinteren 1775, og blev sammen med Febiger taget til Fange af Englænderne. Omtrent to Aar senere blev han udvekslet og tog Del i Slagene ved Brandywine, Germantown og Monmouth. Senere Brigade-General Robert Porterfield var ved Krigens Udbrud Løjtnant i Bruins Kompagni.

Blandt New Jersey Tropperne findes Jeremiah Bruen, som var Kaptajn i „Baldwins Regiment of Artificers." Som saadan gjorde han Tjeneste fra 2den Marts 1777 til 12te Maj 1779.

FAMILIEN DOUW.

Familien Douw, eller som den ogsaa skrives Dow, er paa Moders Side ogsaa beslægtet med Jensen-Familien fra Bredsted i Slesvig. Stamfaderen til Slægten her i Landet var Volckert Jansen Douw fra Frederikstad, der kom til New Amsterdam ca. 1638 og blev gift med Dorothea Jansen van Bredsteede 1650. De havde elleve

Børn, fire Sønner og syv Døtre. Volckert døde i 1686 og hans Hustru i 1701.

Den 6 Juni 1776 blev Andrew Dow udnævnt til Løjtnant i Kaptajn Mackays Kompagni af 1ste Regiment fra Sussex County, New Jersey.

Alexander Dow blev den 12te April 1777 udnævnt til Premierløjtnant i New York Line Continental Troops og i April 1780 forfremmet til Kaptajn-Løjtnant. Han resignerede i Maj, 1781. Blandt Tropperne fra New York findes i det mindste 15 Medlemmer af denne Slægt, der gjorde Tjeneste som Menige.

Den af Familien, der vandt mest Forfremmelse, var Volckert J. Douw, som altsaa er nævnt efter den gamle Volckert fra Frederikstad. Han var Viceformand for Statens Kongress, da denne den 29de Maj 1775 bestemte sig til at gaa med de øvrige Kolonier i Opstanden mod England, og vedtog Resolutioner for Oprettelse af Statsmilitsen samt vedtog Skat for dennes Vedligeholdelse.

LOW ELLER LOUW FAMILIEN.

Da Skibet „de Trouuw” i 1659 ankom til New York, havde det ombord en Dansker, Pieter Cornelis Low, som fik en talrig og vidtforgrenet Efterslægt her i Landet, der bærer hans Navn og nogle af hvilken vi allerede har omtalt. Der var mange af dem med i Frihedskrigen. For Eksempel i 15de Regiment fra Albany var der 16 Low'er (ogsaa stavet Louw); ingen af dem var Officerer. Under Oberst Malcolm i den Afdeling af New Yorks Milit, som kaldtes „the Levies,” var der en Løjtnant John I. Low. Og i 5te Regiment fra Ulster County findes Løjtnant Benjamin Low, der altsaa tjente sammen med Kaptajnerne De Witt og Schoonmaker og med den senere Oberst Bruyn, som dengang var Sekond-Løjtnant. Ogsaa i New Jersey findes et enkelt Medlem af denne Familie, Løjtnant Peter Low. Ved Krigens Udbrud var denne menig Soldat i Kaptajn Jacob Ten Eycks Kompagni. 1ste

Sir

Copenhagen March 24. 1788.

*The Act
by which I
was honored
with a Gold
Medal.

From the Act of Congress, I had the honor to shew your Excellency the
2d. of this Month, as well as from the Conversation that followed, you
must be convinced that circumstances do not permit me to
remain here, but that I am under a necessity, either to return
to France, or proceed to Russia. — As the Minister of the
United-States at Paris, gave me the perusal of the Packet herewith
by me, and which I had the honor to present to you on my
arrival here, it is needless to go into any detail on the
object of my Mission to this Court, which Mr. Jefferson has
particularly explained. The promise you have given me, of a
prompt and explicit decision, from this Court, on the Act of
Congress of the 2d. of October last, inspires me with full
confidence. — I have been very particular, in communicating
to the United-States all the polite attentions with which I
have been honored at this Court; and they will learn with
great pleasure the kind reception I had from you. I
flatter myself, on being the Instrument to settle the delicate
National Boundary in question, with a Minister who
combines the views of the wise Statesman with the noble
sentiments and cultivated Mind, of the true Philosopher and
Man of Letters. — I have the honor to be with great respect

Your Excellency's most obedient
and most humble Servant

Paul Jones

de l'ambassadeur
Son Excellence M. le Comte de Bernstorff

Paul Jones' Brev til Grev Bernstorff

(See pg. 145)

Bataillon af Militsen fra Somerset County. I 1776 blev han forfremmet til Løjtnant ved samme Afdeling. Mer vides ikke om ham.

SLÆGTEN WILTSIE (Willsee, Wiltse, Etc.)

Denne Familie, af hvilken vi møder mange Medlemmer i denne Krig, stammer fra Københavneren Hendrick Martensen, der kom til New Amsterdam ca. 1660. Han var gift med Margrete Meyring og havde 6 Sønner med hende, som alle blev gift og alle havde flere Børn. Deres Efterslægt er meget talrig især i Westchester og Dutchess Counties, New York. Det er ogsaa fra disse Steder, at de fleste Krigere kommer. I et Regiment findes 32 Medlemmer af denne Familie, ni, der staver Navnet Willse, og 23, som skriver det Wiltsee.

Der var dog ikke saa mange af dem, som blev forfremmet til Officerer. Cornelius Wiltse, født i Flushing paa Long Island den 28de Februar 1724, og død i Dutchess County 1779, var en Tid Sergeant i 2det Regiment, New York Line. Han havde 14 Børn. Om han er den samme Cornelius Wiltse, som i 1778 var Kaptajn i 15de Albany Regiment, ved vi ikke, men i hvert Fald har de to Mænd været nære Slægtninge. I Dutchess Countys Milits, 7de Regiment, findes Løjtnant Henry Wiltse, og i 2det Regiment fra samme County findes Løjtnant Johannes Wiltse.

COUWEHOWEN FAMILIEN.

Det er ikke helt sikkert, at denne Familie oprindelig er dansk, men som Pastor R. Andersen siger i „Danske i Amerika,“ man kunde gøre en meget mere urimelig Antagelse end den, at Familien var dansk fra først af. Navnet synes at vidne om dette. Men var den ikke af dansk Oprindelse, saa er der dog flere danske Familier gift ind i den. De fleste af denne Slægt findes i New Jersey. Og i Fortegnelsen over Soldaterne fra denne Stat i Revolutionen findes ca. 40 Covenhoven'ere, som Navnet blev

stavet paa den Tid. Jacob Covenhoven var Oberst i Militisen fra Monmouth, og under ham, i Rytteriet, tjente Løjtnanterne Ralph og Jacob Covenhoven. Den sidste avancerede i kort Tid til Kaptajn i samme Afdeling. Han blev taget til Fange af Englænderne i Efteraaret 1780. William Covenhoven var Kaptajn i Regimentet fra Hunterdon og foruden disse findes mange Menige af samme Navn fra alle Kanter i denne Stat. Saa vidt vi kan se, findes der ingen af den Slægt, som gjorde Tjeneste i New Yorks Tropper.

FAMILIEN FLANSBURG.

Denne Slægt, som dansk-amerikanske Historikere ikke synes at have lagt videre Mærke til, stammer vistnok fra Paulus Cornelissen, ogsaa kaldt Paulus Cornelise Van Flensburgh, der kom til New Amsterdam ca. 1654, og nedsatte sig i Albany, hvor man lidt senere finder flere Mænd med Navnet Flensburgh, dog uden „Van” foran. Indtil Aaret 1800 kaldte de fleste af Familien sig Flensburg, men da blev Stavningen forandret til Flansburg, i hvilken Form det endnu findes mange Steder her i Landet.

I en Fortegnelse over Soldaterne fra Albany County, 1776, findes flere Flensburg'ere. William Flensburgh, der havde været Menig i „the Levies,” var paa denne Tid Løjtnant i 3die Regiment fra Albany. Han blev senere flyttet til 5te Albany med samme Rang. Ved 3die Albany stod ligeledes Løjtnant Mathew Flantsburgh og fire menige Soldater, David, Denal (Daniel), som siden gjorde Tjeneste i New York Line Continental Troops, John og Peter Flensburgh. Flere af denne Familie vil vi møde i de senere Krige. Det kan ogsaa nævnes, at i hele Albany-Afdelingen af Militisen findes 15 Medlemmer af Flensburg Slægten. Deres Navne er skreven paa de forskellige Maader, Flensburgh, Flantsburgh, Flansbury, Flensberg, Flensburg og Flensburgh.

COPENHAVER (COPENHAGEN) SLÆGTEN.

Alle fem Sønner af Jacob Copenhagen, som er nærmere omtalt i Afdelingen „Danske i den spanske Arvefølgekrig i Europa,” tog Del i Revolutionen. Jacob, Robert og Daniel tjente som menige Soldater i Pennsylvania Tropperne.

Den ældste af Brødrene, Thomas, var en velstaaende Mand, og foruden sin Tjeneste gav han mange Penge til Frihedens Sag. I 1776 blev han valgt til Kaptajn i Timothy Greens Bataillon af Pennsylvania Troops. Den Gang bestod hans Kommando af ham selv, 1ste og 2den Løjtnant, 1 Trommeslager, 1 Musikant og 35 Menige. Han blev senere forfremmet til Oberst. Han var godt kendt med General Washington og var en Tid paa denes Stab.

Simon Copenhaver, født i Maj 1738, blev den 1 Oktober 1777 udnævnt til Kaptajn for 3die Kompagni, 2den Bataillon af Militsen fra York County. Tre af hans Sønner, der vistnok ogsaa var med i Militsen, flyttede før Krigens Slutning til Westmoreland County, Virginia, og det er fra dem at Slægten, som endnu lever her i Landet, stammer. Simon Copenhaver døde i 1796. En af hans Sønnesønner tog Del i Krigen mod England i 1812.

GRUBB-FAMILIEN.

Peter Grubb, Søn af Mineejereren af samme Navn, blev valgt til Kaptajn ved Tarwick Troop fra Pennsylvania i 1775. Kort Tid derefter avanoerede han til Oberst af 8de Bataillon Continental Troops, som bestod af tre Kompagnier. Han var med i Jersey-Kampagnen i Vinteren 1776-77, og har altsaa taget Del i det berømte Slag ved Trenton, Juleaften 1776, da General Washington og hans Arme, under de største Besværligheder, gik over den isfyldte Delawareflod, overraskede Hesserne og erobrede

Byen, næsten før man vidste, hvad der var paa Færde. Han var ogsaa med i Slaget ved Princeton, hvor Resten af den engelske Arme blev drevet paa Flugt.

Efter Grubb-Familiens egne Efterretninger stammer den fra den danske Adelsfamilie Grubbe, hvis Medlemmer holdt høje og indflydelsesrige Stillinger i Danmark i det 17de Aarhundrede. Den Gren af Familien, som Kaptajn Grubb tilhører, kom til Devizes, Wiltshire, England, ca. 1430. Den første Grubb, der kom til Amerika, var John Grubb, født 1652, som i Tyveaarsalderen nedsatte sig i Delaware, nær Stedet, som nu kendes under Navnet „Grubbs Landing.” Kaptajn Peter Grubbs Sønesøn, Edward Burd Grubb, var General i Borgerkrigen som vi senere skal se.

VAN HORN, SLOT OG ANDRE.

En Mand af dansk Afstamning, som tog Del i begge Amerikas Krige med England, var James Van Horn, født i Trenton, New Jersey, 1748. I Washingtons Angreb paa Trenton, Juleaften 1776, blev han haardt saaret. Han maa have været en Mand af Jern, thi saaret som han var, levede han dog gennem den skrækkelige Vinter i Valley Forge. Efter Krigen flyttede han til Alexandria, Virginia og herfra tog han Del i Krigen 1812—14 med England. Han er vistnok den samme Mand som James Van Horne, der nævnes i en Fortegnelse over New Jerseys Soldater, og som var Kaptajn-Løjtnant i 1ste Bataillon fra Somerset County.

Løjtnant Van Horne stammer fra Christian Barentsen, en dansk Tømrer, der kom til New Netherland ca. 1650. Flere Kilder mener, at Barentsen var af hollandsk Slægt, men en mere rimelig Antagelse, som ogsaa Prof. John O. Evjen tiltræder i sin Bog, „Scandinavian Immigrants in New York,” er, at han var skandinavisk og vistnok dansk. Flere af hans Slægt gjorde Tjeneste som Soldater baade i denne og senere Krige.

Endnu en anden Mand af dansk Herkomst, som tog Del i Frihedskrigen, er Cornelius Slott, født i Orange County, N. Y., den 22 December 1742. Han var Sergeant i Oberst James M. McClaughreys Regiment fra New York. Da Englænderne 6te Oktober 1777 tog Fort Montgomery, blev Slott taget til Fange og laa for en lang Tid i „The Old Sugarhouse“-Fængsel i New York City. Maaske har han og Ljt. Van Ripen været der paa samme Tid og Mændene var maaske Bekendte, om ikke Venner. Medens han laa her, blev Slott alvorlig syg, og af Mangel paa ordentlig Forplejning blev han stadig værre. Skøndt han omsider kom over denne Sygdom, var han dog svækket for Livstid.

Sergeant Slott stammer i lige Linie fra Jan Pieterzen Slot, en dansk Tømrer, der kom fra Slesvig til New Amsterdam i 1650. Han boede i Harlem og hans Efter-slægt findes i større Skarer i Rockland County, New York, og Bergen County, New Jersey.

To andre Mænd, som sikkert nok var af dansk Afstamning, men om hvem vi dog savner nærmere Efterretninger, er Henry Fries og Dirck Peterson. Fries var Premierløjtnant i Kaptajn Shutes Kompagni, 2den Bataillon, 1ste „Establishment of Jersey Troops,“ til hvilken Post han blev udnævnt 28de November 1775. Han blev enten dræbt eller taget til Fange af Englænderne i Træfningen ved Three Rivers d. 8 Juni 1776. I hvert Fald blev han regnet blandt „the missing.“

Peterson blev den 6te Juni 1777 udnævnt til Major for 1ste Bataillon af Militsen fra Cumberland County, New Jersey.

DANSKE FRA DE VESTINDISKE ØER I REVOLUTIONSKRIGEN.

Der var temmelig livlig Forbindelse mellem Dansk Vestindien og de nordamerikanske Kolonier allerede i forholdsvis tidlig Tid. Flere Gange om Ugen kom der Skibe fra Vestindien til Philadelphia, berettes der fra 1760-70. Foruden med denne By havde de danske Øer en livlig Handel baade med New York og Boston. De udførte især Rom og Sukker her til Landet. Som Følge af nævnte Forbindelse kom ikke faa Danske fra Vest-Indien til Fastlandet, enten paa Besøg for kortere eller længere Tid for at nyde godt af Forandringen i Klima, for at besøge deres Børn, som gik paa amerikanske Skoler, eller atter andre for at blive her i Landet.

Af disse sidste kom flere til at spille en betydelig Rolle i det amerikanske Samfund, saa deres Navne er indskrevne i Landets Historie og bevaret indtil denne Dag. Blandt disse skal vi her gøre Bekendtskab med en Mand, hvis Navn er gaaet i Arv til en nok saa betydelig Slægt her i Landet.

Christian Febiger

FYNBOEN

CHRISTIAN FEBIGER

Under denne Form er hans Navn kendt i Amerika, men fra ældre Dage skrives det paa mange forskellige Maader: saasom Feibecker, Febecker, o. s. v. Den danske Form af Navnet er Fibiger. Man kender i Danmark tre Familier af dette Navn; om de er Grene af samme Familie, kan ikke bestemt afgøres. Familien af dette Navn, som nedstammer fra Hoftrumpeter Christian Fibiger, der levede til Begyndelsen af det 18de Aarhundrede, blomstrer endnu og har skænket Danmark flere betydelige Mænd og Kvinder. Den Slægt derimod, som Christian Fibiger tilhørte, skal nu være uddød, i hvert Fald paa Mandslinien, i Danmark.

Dens første Mand, saa vidt vi kender den, var Stadsmusikant Jørgen Fibiger i Nyborg, hvis Bestalling af 2den Oktober 1665 foreskriver, at han „skulde være forpligtet til at musicere i Kirken alle Helligdage og Fester, i Forening med Organisten og Latinskolens Musici, samt at komme tilstede, naar han fik Bud fra Skolens Rektor, at noget skulde højtideligen udføres i Kirken. Om Søndagen og Onsdagen straks efter Prædikenen, naar Menigheden havde forladt Kirken, skulde han fra Kirke-taarnet musicere et Stykke med Basuner, Kornetter eller deslige Instrumenter, „eller noget udaff det vestre Hull paa Taarnet tydeligen og zirligen, paa dend maade som seee kand, at giffue”; dog skulde paa de tre Højtidsdage (Jul, Paaske og Pintse) ej bruges andet end Trompeter.

Naar han fik Bud fra Skolens Rektor om at udføre en Koncert paa en extraordinær Tid, til Højmesse eller Aftensang, da maatte han ikke nægte at efterkomme saa-

dant. Det var ham ikke tilladt at musicere med Organisten i Kirken paa nogen „Værtskabshøjtid” uden i Forening med Skolens Musik. Naar han blev fordret til at musicere ved Bryllup, Barsel eller andet Værtskab, inden- eller udenbyes, skulde han dele med Organisten, hvad han derved fortjente, hvorimod Organisten ligeledes skulde dele med ham, naar han paa lignende Maade fortjente noget.

Fibiger maatte ikke uden Øvrighedens Tilladelse forlade Byen; den skulde han lyde og skikke sig mod som en „ærlig og oprigtig Stadsmusikanter i alle Maader.” Saalænge han havde sit Embede, skulde han være fri for at betale Skat. Hans Løn skulde være 60 Rigsdaler om Aaret, Aksidenter, samt hvad han kunde fortjene ved hver 2den-Juledags- og Nytaarsaften „herudi Byen med sine Instrumenters Lyed got folch at opvarte.” Men saa skulde han ogsaa forsyne sig med „gode og forsvarlige Instrumenter.”

Fibiger synes at have opvartet de gode Nyborgere med Musik i 25 Aar. Han blev begravet paa Nyborg Kirkegaard den 8de Maj 1689. Med sin Hustru, Abel Jørgensdatter, en Datter af Urmager Jørgen Sibbern (død 1720) og som blev gift med Fibigers Eftermand som Stadsmusikant, Anders Jakobsen Wandal, havde han en Søn, Mathias Jørgensen Fibiger, som blev døbt i Nyborg 21de November 1675. Han var Bogbinder, Kirkeværge, Kirkeskriver, Overmaaler, Vejemester, Raadmand, Vrager, Gæstgiver samt Husejer i Nyborg. Ved sine tre Hustruer, af hvilke den første var en Borgermesterdatter fra Kerteminde, den anden vistnok en Degnedatter og den tredje en Præstedatter fra Kjølstrup, — havde Fibiger med den første syv Børn, ved den anden 1 Søn og ligeledes 1 Søn ved den tredje. Denne Mand med de mange Bestillinger og de mange Hustruer døde i Nyborg i 1741 og blev begravet i Kirkens søndre Skib. Af hans ni Børn, 6 Sønner og 3 Døtre, af hvilke kun de otte naaede den voxne Alder, blev de tre Døtre

gift med Præster, den yngste Søn blev Præst, den ældste Skolelærer og Organist, en blev Sergeant paa Holmen ved København, og den næst yngste blev Toldbetjent i Vest-Indien.

Af disse Børn har den ældste og den næst yngste her særlig Interesse for os. Den ældste Søn Jørgen Mathiasen Fibiger — nævnt efter sin Bedstefader — blev døbt i Nyborg 5te November 1705. Ogsaa han blev Musiker, som Bedstefaderen. I 1741 var han Organist i Odense, senere Skoleholder i Ubberud. I 1749 blev han ansat som Organist i Faaborg og døde som Degn i Hillerslev paa Fyn 30 August 1776. Han var siden 17de September 1743 gift med Sophie Dorthea Pedersdatter Østrup, der overlevede ham og døde 1ste Januar 1781 paa Højrupgaard paa Fyen, muligvis hos en Datter. Af Degnen Fibigers ni Børn kender vi kun Navnene paa fem, nemlig foruden Christian Fibiger, hans fire Søskende: Karen Trewen Fibiger, der døde i 1773, blev gift med Skipper Søren Chr. Møller i Utterslev paa Lolland; hun blev Moder til fire Børn.

Mathias Fibiger, der blev Skoleholder i Horslunde paa Lolland, var gift og havde tre Børn.

Peter Fibiger, der var Gartner paa Krageberg ved Odense og døde i Svanninge.

Elisabeth Kathrine Fibiger, der blev gift med Bonden Feder Hansen paa Fyn. Det var formodentlig hos hende, at Moderen døde (se ovenfor).

„Christian Febiger,” som han selv skrev sig og som den Familie, der bærer hans Navn her i Landet, kalder ham, var — siger amerikanske Kilder — født paa Øen Fyn i Danmark i 1746. (Se Magazine of American History, 1881, Vol. II No. 3). Hans Fødselsdag angives ikke. Fødestedet ikke heller. — Fra paalidelig dansk Kilde ved jeg, der har stillet Spørgsmaal desangaaende hos danske Personalhistorikere, at Mandens fulde Navn var Hans Christian Fibiger, og at han var født i Faaborg den 19de Oktober 1749. (Se Personalhistorisk Tidsskrift 4

Række, 6te Bind, Side 176-77). Som man heraf vil se, gør danske Kilder Mandens Navn længere, men hans Liv derimod 3 Aar kortere. I anførte amerikanske Kilde hedder det videre: „Det er sikkert, at han fik en tidlig militær Uddannelse, muligvis i København, hvor han havde Venner, og at han som ung Mand fulgte med sin Onkel, som var udnævnt til Guvernør over Øen St. Croix, til Vestindien, som Medlem af dennes Stab.” — Atter her er de danske Kilder uenige med de amerikanske. For det første havde Fibiger ikke nogen Onkel, at vi ved af, der var Guvernør paa St. Croix. Derimod havde hans Fader en Halvbroder, Henrik Jakob Fibiger, døbt i Nyborg 19de Marts 1726, som gjorde Tjeneste, rimeligvis som Militær, i Vestindien fra 1749 og som ved kgl. Resolution af 27de November 1764 udnævntes til Told- og Pakhusforvalter ved det nyindrettede Toldsted, Frederikssted paa St. Croix, og som døde før 8 December 1777, da en anden blev udnævnt i hans Sted.

Det er naturligvis til denne sin Onkel i Vestindien, at den unge Hans Christian Fibiger rejser, da han forlader Danmark. Hvornaar det skete, ved vi ikke med Bestemthed, men da der i 1781 i Danmark holdtes Skifte efter hans Forældre og der lystes efter denne deres Søn, blev det oplyst, at han i 1768 havde været i Frederikssted paa St. Croix. Og i 1778 oplystes det i Danmark, at Fibiger „efter Rygtet var gaaet til Nordamerika.” Disse Oplysninger for Skifteretten gaves af Kammerraad Ole Peter Kølle, der døde som Etatsraad i 1805, og siges at have besørget Brevene til Hans Christian Fibiger afsendte til deres Bestemmellessted. Samme Kammerraad Kølle var vistnok beslægtet med Fibigerne, idet hans Hustru, Johanne Cathrine Basse vistnok var en Datter af Præsten Niels Pedersen Basse i Sønderby ved Assens, hvis Hustru var Halvsøster til Hans Christian Fibigers Fader. Altsaa var Fru Kølle og H. C. Fibiger Søskenbørn.

De amerikanske Kilder beretter efter Christian Fibiger, at han var sin egen Herre siden sit 16de Aar, altsaa

siden 1765, i hvilket Aar han altsaa vistnok er kommen til sin Farbroder i Frederiksted, og antagelig blev ansat som Skriver under ham, hvis Udnævnelse til Toldforvalter fandt Sted i 1764. Saaledes synes de simple Fakta at være, der her i Landet er svulmet op til Onklen, der var Guvernør, og Nevøen, der hørte til hans Stab. Den „militære“ Uddannelse i Danmark bestod nok i at han absolverede Studentereksamen; i hvert Fald havde han faaet en god Uddannelse, inden han drog ud til det tropiske Danmark for at prøve sin Lykke.

Fra at være Skriver paa et Toldkontor blev den unge Febiger Handelsmand, og som saadan kom han tidlig i 1770'erne til Nordamerika, vistnok som Kommissionær for et Firma paa St. Croix. Vist er det i hvert Fald, at han i 1772 gennemrejste de nordamerikanske Kolonier fra Cape Fear i North Carolina til Penobscot i Maine og, som han selv siger, „standsede og gjorde Iagttagelser i hver By og Havn og lagde Mærke til baade Stedets Hjælpekilder og Frembringelser.“ Han maa have faaet et godt Indtryk af Landet, i hvert Fald var han to Aar før Revolutionskrigens Udbrud, efter sine egne Ord, „syselsat i de østlige Stater i Handel med Tømmer, Fisk og Heste,“ og synes at have tjent gode Penge. Hans Biograf mener, at han i den Tid opholdt sig enten i Boston, Salem eller i en anden By paa Kysten i Nærheden.

Revolutionskrigens Udbrud satte en Stopper for hans Handelsaffærer. Han havde været længe nok i Ny-England til ikke at være i Tvivl om, paa hvilken Side han skulde stille sig i den Kamp, der forestod. Han sluttede sig strax til de koloniale Tropper, tilbød sin Tjeneste og hans Tilbud blev modtaget. Af de mange Efterretninger om hans Liv fra den Tid fremgaar, at Febiger den 28de April 1775, ti Dage efter Skærsmydslen ved Lexington, sluttede sig til Colonel Gerrish's Regiment af Massachusetts Statsmiliti, der bestod af Mænd fra Essex og Middlesex Counties. Lidt senere fungerer Febiger som Adjutant i Regimentet, der nu indtog sin Plads i den

Hær af uøvede Tropper, som indesluttede de kampvante britiske Tropper i Boston. At Febiger saa tidlig udnævntes til Adjutant synes at vise, at han havde indflydelsesrige Venner i og omkring Boston, samt at han maa have havt Forstand paa Militærvæsen.

I Slaget ved Bunker Hill, som snart paafulgte, fik Febiger Lejlighed til at vise baade sit Mod og sin Dygtighed som Fører, uden at vi dog ved Besked om Enkelthederne, da Kampen ved Prescotts Hill var i fuld Gang og Putnam havde Il med at sende Tropper til Hjælp for at holde den. Frothingham siger i sin „Siege of Boston” herom: Blandt andre marcherede en Del af Gerrish’s Regiment fra Cambridge til Ploughed Hill, hvor Adjutant Febiger, en tapper dansk Soldat, der havde været med før, tog Kommandoen, opfordrede Folket til at følge sig og naaede Højen tidlig nok til at yde virksom Hjælp.”

At Febiger maa have udmærket sig ved denne Lejlighed, ses ogsaa deraf, at han ikke lang Tid derefter blev udtaget til at følge med Arnolds Expedition til Quebec. Denne Expedition bestod nemlig kun af Mænd, der var bekendte for at være modige og dygtige. Angaaende nævnte Expedition har vi, hvad Febigers Deltagelse angaar, heller kun magre Efterretninger. Af og til nævnes han i sine Kammeraters Dagbøger. Saaledes fortæller Kaptajn Thayer fra Rhode Island, at Febiger var den ene af denne Hærs to Adjutanter. Af et Brev, som Febiger efter Krigens Slutning skrev til Col. Meigs, ses, at han tegnede et Kort over Marsch-Ruten. Dette Kort eksisterer ikke mere.

Den senere Judge Henry i Pennsylvania, der var med som Frivillig i Arnolds Expedition, har i sin Beretning om sine Oplevelser den Gang fortalt, hvorledes han en Aften efter en meget anstrængende Marsch kom til Febigers Lejrild i en Tilstand, som fremkaldte dennes Sympathi. Henry blev budt hjertelig velkommen til Messen og blev modtaget med en Velkomstdrik. „Det voldte Febigers Hjerte stor Glæde, at han var i Stand til at kunne hjælpe

os. Snapsen oplivede vore sunkne Kræfter, men det var ham ikke nok. Han bad os sætte os ned omkring Ilden og vente paa at Gryden, som var godt fyldt med Kød og Boller, havde kogt længe nok. Hele Grydens Indhold var til os og ledsagedes af en Aabenhjertethed og Delta-gelse for vore Lidelser og Omhu for vor Velfærd som Soldater, der gjorde vore Hjerter godt. Det forekom os alle, at dette Maaltid var en Livsfornyelse, skøndt det kun bestod af sædvanlig Soldaterkost. Febiger var før hin Aften ukendt for os alle, men som Begivenhederne udviklede sig, vandt han vor fulde Tillid og Agtelse som Ven og tro Soldat."

Under Stormen paa Quebec den 31 December 1775 blev Febiger, tilligemed en stor Del af hans Officer-Kammerater, taget tilfange af Englænderne. Blandt de Fangne var Morgan, Heth og Porterfield fra Virginia, Lamb fra New York, Meigs fra Connecticut, Greene fra Rhode Island o. a., og de holdtes i Fangenskab til de i August 1776 blev frigivne paa Æresord. Den følgende 11te September naaede Fangerne New York, og den 1ste Februar 1777 blev de paa regulær Vis udvexlede mod andre Fanger. De gik foran alle andre Fanger ved Udvexlingen.

Da Febiger saaledes var fritaget fra sit Æresord, modtog han en Udnævnelse til Officer fra Staten Virginia. Grunden, hvorfor han tog imod Udnævnelse fra denne Stat, kendes ikke, men det er en rimelig Antagelse, at det Venskab, han under Toget mod Quebec havde sluttet med flere Mænd fra nævnte Stat, kastede et tungt Lod i Vægtskaalen. Denne Antagelse vinder i Sandsynlighed ved den Kendsgerning, at flere af Officererne ved det Regiment, hvorved han ansattes, var hans Kammerater fra Fangenskabet i Quebec, med hvem han fremdeles ønskede at friste Krigslykken.

Vist er det, at den bekendte Richard Henry Lee anbefalede Febiger til en Stilling i de nye Tropper, samt at Statens Repræsentanter under 13de November 1776 udnævnte ham til Oberstløjtnant ved 11te Regiment Vir-

ginia Continentals, hvis Oberst var Daniel Morgan; John Marshall, senere Chief Justice, var Adjutant, og blandt Regimentets Kaptajner var Bruin, McGuire, Porterfield og Henry, der alle var med paa Toget til Quebec. Af disse var Peter Bruin, som tidligere nævnt, af dansk Afstamning. Chr. Febiger og Major Heth, der senere blev Oberst ved samme Regiment, skrev et mandigt Brev til den lovgivende Forsamling i Virginia, hvori de udtaler deres Anerkendelse af den store Ære, der er vist dem ved Udnævnelserne. I Brevet, som hver af dem har underskrevet den 15de November 1776, udtaler de tillige deres Beklagelse af, at den særegne Stilling, hvori de befandt sig (paa Grund af deres til Englænderne givne Æresord) ikke tillod dem enten at tage imod Udnævnelserne eller at udtale sig, som de helst ønskede. De kan kun sige, at naar de faar Frihed til at modtage de dem tilstillede Udnævnelser, og endnu en Gang bidrage til Forsvaret for deres blødende og forurettede Land, vil de bruge alle Bestræbelser og deres yderste Anstrængelse for at bevare den Ære, som Virginianerne ved enhver Lejlighed har indlagt sig i den nuværende Kamp.

Som allerede nævnt, blev de nogle faa Uger senere fritagne for deres Æresord, som de havde givet Englænderne (se ovenfor), og kunde altsaa tiltræde de Poster, hvortil de var udnævnte.

Det 11te Virginia Regiment blev hovedsagelig samlet i Nærheden af Winchester, Va., hvor Oberst Morgan havde sit Hjem. Af et Brev fra Morgan ses det, at Febiger kom til Winchester og tog Del i Hvervingen af Rekrutter. Tidlig i Foraaret afgik Regimentet i to Afdelinger til Hovedkvarteret i New Jersey. Her gik det langsomt med at samle den ny Arme, og General Washington saa sig nødsaget til at tilkalde de ny hvervede Tropper fra Rekruteringsstederne, saa han kunde møde Fjenden, der truede med at angribe ham, med noget der lignede en Front. Ifølge Ordre fra Hovedkvarteret, forlod Oberstløjtnant Febiger den 23de Februar 1777 Virginia

med den første Afdeling af Regimentet, med hvilken han den 6te Marts naaede til Philadelphia. Lidt senere finder vi ham i Lejr og fra nu af følger han med Hovedarmeen i Kampagnen i Pennsylvania og New Jersey.

Ved Hjælp af Febigers Befalingsbøger, der indtil nu er i Febiger-Familiens Værge, er det muligt at følge ham fra Sted til Sted, samt se, hvilken Del han og de ham undergivne Tropper har taget i de forskellige Slag. Uden her at inklude os derpaa, skal vi kun nævne enkelte Ting. Febigers første Lejr synes at have været ved Princeton, N. J. I hans første Regimentbefaling, som er dateret den 16de April 1777, bifalder han en Krigsretsdømme, der bestemte, at en Soldat, som havde gjort sig skyldig i uordentlig Opførsel, skulde straffes med Rotting. Det for os interessanteste er, at Løjtnant Marshall, som havde været Medlem af nævnte Ret, fik Befaling til, som Adjutant, at have Opsigt med, at Trommeslagerne blev forsynet med „cats and cords” til Piskningen. Man fristes til at spørge, om denne muligvis var den første Lejlighed, ved hvilken Dommeren optraadte som Rettens Haandhæver i Nationens Navn!

Først den 17de April, da Febiger laa i Lejr med sine Tropper ved Bridgewater, kom Oberst Morgan med med Resten af Regimentet fra Virginia, og, som naturligt var, overtog Kommandoen. Morgan blev imidlertid ikke længe ved Regimentet, idet han den 13de Juni (1777) blev sat i Spidsen for det berømte Korps af Riffelskytter fra Virginia, som Englænderne aldrig kunde faa Bugt med, og som bidrog saa væsentligt til at Burgoyne maatte overgive sig.

11te Virginia Regiment, der efter Morgans Forflyttelse igen var under Febigers Kommando, blev indlemmet i General Woodfords Brigade i General Stephens Division, der udelukkende bestod af Mænd fra Virginia. Nævnte Regiment var med i Slagene ved Brandywine og Germantown samt i Trængslerne i Valley Forge, og tog det følgende Aar Del i Sejren ved Monmouth, N. J.

Desværre ved vi kun lidt om Febigers personlige Udmærkelser i denne Periode. At han har deltaget med Hæder i de nævnte Slag, er der ingen Tvivl om. I Slaget ved Brandywine var han med, hvor Kampen var hedest, men forstod at holde sine Tropper i god Orden, som en dygtig Fører. Saavel herom, samt at Febiger holdt sit Regiment i stræng Orden, findes der Vidnesbyrd i følgende Dagsbefaling, som han selv har indført i Regimentets Befalingsbog for 2den Oktober 1777.

„Den kommanderende Officer benytter denne Lejlighed til at udtale sin offentlige Tak og Paaskønnelse til Regimentets Officerer og Soldater for deres modige og tapre Opførsel sidstledne 11te September (ved Brandywine) og kan, uden at smigre, forsikre dem, at deres Opførsel og Orden langt overgik hans mest sanguinske Forventninger, og han har ingen Tvivl om, at om de atter kaldes til Fægtning, vil de optræde paa en Maade, som vilde være ærefuld selv for Veteraner. Løjtnant John Marshall vil forestaa afdøde Kaptajn Smiths Kompagni indtil videre Ordre.

Kompagnicheferne vil daglig efterse Soldaternes Vaaben og Mundering og paase, at de er slagfærdige — i Overensstemmelse med givne Ordre. Ingen Officer eller Soldat maa forlade sin Afdeling uden Tilladelse fra den kommanderende Officer. Vand skal som sædvanlig besørages hentet af Sergeanterne. Paraderne maa iagttages mere nøje end Tilfældet har været i den senere Tid, o. s. v., o. s. v.”

Den 26de September 1777, kun to Uger efter Slaget ved Brandywine, blev Oberst-løjtnant Febiger forfremmet til Oberst ved 2det Virginia Regiment regulære Tropper, og denne Post beholdt han til Krigens Slutning. Dog ser det ikke ud til at han har tiltraadt sin nye Post før efter Slaget ved Germantown, 4de Oktober 1777. I dette Slag var hans Brigade paa General Greenes højre Fløj og deltog i Forsøget paa Indtagelsen af Chew House, som hindrede Amerikanernes Fremgang. Som

bekendt endte Slaget ved Germantown' ikke med Sejr for Amerikanerne, men det viste alligevel, at de engelske Tropper ikke kunde holde Stand mod et tappert Angreb. „Og," siger Dagsbefalingen af 5te Oktober, „det vil vi huske til næste Lejlighed, og ved Brugen af de Kræfter, Gud har givet os, og inspirerede af Frihedens Sag, som vi kæmpe for, bære Sejren hjem." I Slaget ved Monmouth, 28de Juni 1778, kom Oberst Febiger ikke med i selve Kampen; han stod dengang, siger han selv, i Spidsen for 4,000 Mand med 2 Kanoner.

I August samme Aar fik Obersten Ordre til at gaa til Philadelphia for at have Opsyn med Forfærdigelsen af Mundering til Virginia Regimenterne.

Næste Gang, vi hører om ham, er i Angrebet paa Stony Point, 15de Juli 1779. Han førte her det 1ste af de fire lette Infanteri-Regimenter, der var udvalgte med denne Kampagne for Øje, og ledede den højre Angrebs Kolonne under General Wayne. Af hans Regiments 8 Kompagnier var de 6 valgte fra Virginia Tropperne, de 2 øvrige fra Pennsylvania. At Febiger blev valgt til en af Førerne ved denne Lejlighed, er den største Kompliment for hans militære Dygtighed, da ingen uden de alderdygtigste og mest erfarne Mænd blev udtagne til denne Tjeneste. Udfaldet viste, at man havde valgt de rette Mænd. Angaande Affæren ved Stony Point gives der Oplysning i to Breve, som Febiger skrev til sin Hustru. Det første, der er skrevet fra Stony Point lige efter Angrebet, er trods sin Korthed fuld af Begejstring over Udfaldet. Det gengives bedst paa det Sprog, hvorpaa det er skrevet:

My Dear Girl:

I have just borrowed pen, ink and paper to inform you that yesterday we marched from Fort Montgomery, and at 12 o'clock last night we stormed this confounded place, and, with the loss of about fourteen killed and forty or fifty wounded, we carried it. I can give no par-

ticulars as yet. A musquet ball scraped my nose. No other damage to „Old Denmark.” God bless you.

Farewell.

FEBIGER.

Fort Montgomery, July 21, 1779.

My Dear Girl:

I'll now try to give you particulars of our enterprise. After having reconnoitred Stony Point well, we saw that by a secret and bold stroke it might perhaps be carried—and our affairs being in a critical situation induced his Excellency to risk it—and on Thursday the 15th instant we marched very secretly, securing all passes and preventing country people from going in—and at dark we were within one mile of the Fort, where we lay til 12 o'clock at night, when my regiment at the head of the right column, and Colonel Butler's at the head of the left, with proper „forlorn hope” and advanced guards, marched and attacked the works, who received us pretty warmly. But the bravery of our men soon overcame all dangers, and about 1 o'clock we were in full possession of the Fort, where I had the pleasure of taking Colonel Johnson, who commanded, myself, and ordered him to his tent. At daybreak we found we had taken one lieutenant-colonel, twenty-five captains and lieutenants and 544 non-commissioned officers and privates, exclusive of the killed and some that drowned in endeavoring to get to their shipping. We took sixteen pieces of artillery with fixed ammunition for a three months siege, two standards and one flag, ten marquees and a large quantity of tents, quartermaster's stores, baggage, etc., etc.

His Excellency joined us in the afternoon—when an attack was to be made on the other side—but through some difficulties it was delayed. We remained there three days, which were employed in cannonading the enemy and removing the stores—and on the evening of the 18th we evacuated and destroyed the works and set fire to the remains.

This obliged General Clinton to come up with his whole army to Kings Ferry, where he now is. What may be his next move we cannot as yet ascertain. If he intends for our Fort, I think he will be most damnably drubbed, as this most glorious affair has given double vigor and spirit to our men. Farewell!

FEBIGER.

Der blev ikke siden Lejlighed for det nævnte Korps af det lette Infanteri at udmærke sig under Kampagnen, og i December Maaned blev det opløst, og Colonel Febiger vendte med Hæder tilbage til sit gamle Regiment.

I 1780 kom han ud paa et nyt Virkefeldt, der, om det kun frembød lidt af den Ære, en Soldat sædvanlig attraar, alligevel viste, at han var en af de i Sandhed værdifulde Mænd i Tjenesten. I Begyndelsen af Aaret fik Tropperne fra Virginia Ordre til at gaa mod Syden og melde sig hos General Lincoln i Charleston. Ved Overgivelsen af denne By til Englænderne i Maj Maaned, led Amerikanerne et Tab paa 2,000 Mand, af hvilke henved 700 var fra Virginia. En Afdeling af Virginia-Tropperne under Colonel Buford, som undgik at blive fanget ved denne Lejlighed, blev taget af Tarleton og hans Legion. De nævnte Uheld gjorde det omtrent af med Tropperne fra Virginia, saa Staten var nødt til at organisere nye Regimenter. Til al god Lykke var der en hel Del af Statens Officerer, som ikke var med, da Charleston maatte overgive sig. Af disse skal her nævnes Soldaterpræsten, General Muhlenberg, Obersterne Febiger, Davies, Greene og Porterfield, Major Posey, o. fl., der nu blev brugt til at rekrutere nye Troppeafdelinger. Dette blev nu for en stor Del Colonel Febigers Arbejde til Krigens Slutning.

I Vinteren og Foraaret 1780-81 blev nye Pligter paalagt ham, som vi ogsaa her maa omtale. General Muhlenberg, som havde Rekruteringen i Virginia under sig, sendte Colonel Febiger til Philadelphia for at skaffe

Mundering og Vaaben til Staten, der led Mangel paa disse. Hans Ordre til denne Tjeneste er dateret 1ste September 1780. Inden Febiger kunde udrette ret meget for Virginia, var Gates bleven afløst af Greene som Divisionsgeneral i Syden, og da Greene fik at vide at Febiger var i Philadelphia, sendte han ham den 2den November Ordre til, ikke blot at sende Forsyninger til Virginia, men særlig til den betrængte og adsplittede Arme i Syden.

Febiger, som saaledes fik sine Hænder fulde, viste sig Opgaven fuldtud voxen og han var en ligesaa dygtig Forretningsmand som tapper Soldat, der med forbau-sende Lethed satte sig ind i den amerikanske Maade at tage Tingene paa. Det er saaledes ingen ringe Kompliment, at General Greene betroede ham, en fremmed, den delikate Opgave: at sørge for at de ledende Mænd, baade i og udenfor Kongressen, opfyldte deres givne Løfter angaaende Armeens Forsyning. Kongressen var nemlig dengang næsten raadvild med, hvad den skulde gribe til for at holde Hæren i Nord og Syd i kampmæssig Stand, og de Kvartermestre, Kommissærer og Kasserere, der opnaaede Halvdelen af hvad de søgte om, kunde prise sig lykkelige.

Det vilde kun trætte Læseren, om vi her skulde gaa i Enkeltheder angaaende Colonel Febigers brydsomme Arbejde med at skaffe Vogne, Heste, Telte, Mundering, Vaaben, Ammunition, o. s. v., selv om det er nok saa interessant at se, hvorledes, ved hans utrættelige Virksomhed, General Greene blev sat i Stand til at genoprette Tabene i Syden og foretage de Operationer, som frelste denne Del af den unge Republik. Afstandene var lange, det tog mellem 25 og 30 Dage at sende Vogne fra Philadelphia til Armeen i North Carolina, der flyttede fra Sted til Sted. Dersom Vogntogene kunde have fulgt hinanden med korte Mellemrum, kunde det endda have gaaet. Men det kneb baade med at faa Vogne og at faa noget at sende med dem; der var Mangel paa alt baade i

Pennsylvania og Virginia. Hertil kom at Vognene langt-fra kunde følge den korteste Vej. For at komme fra Philadelphia til Richmond, maatte Vogntogene gaa en Omvej, der omtrent var dobbelt lang.

Vi har Breve fra Febiger til hans Underbefalings-mænd, at de maatte sørge for Foder til Vogntogene paa de Steder, hvor disse var nødte til at bede. Som Exem-pel paa et saadant Brev skal vi her afskrive det, Febiger skrev til Mr. Marstellar, der var Kvartermester i Lan-caster, Pa., under Dato December 11, 1780.

„As I shall be obliged to send a number of wagons with stores for the southward through your post during the course of the winter, I thought it necessary to give you this early information, that a supply of forage and provision might be laid in at your post, which you are hereby directed to do, as also to give the commissary of provision proper notice of the contents of this letter. Forage is an article of the utmost importance and particular attention must be paid to it—you will also see that the ferry boats on Susquehannah are kept in proper order and readiness for transporting the wagons across.”

Colonel Febigers Notebog fortæller os, at han den 30te November 1780 afsendte det første Tog, bestaaende af 19 Vogne under Anførsel af Mr. John Walker. Der findes en nøjagtig Fortegnelse over hver enkelt Vogns Indhold og Navnet paa Kusken, som kørte den. Det var ikke Febiger nok, at der var en Kusk paa hver Vogn, og en Fører for hele Vogntoget; han satte en Løjtnant New-berry til Leder og Opsynsmand for det Hele, i en Befaling udstedet den 3 December 1780.

Trods al Febigers Omhu og Forsigtighed kunde det dog ikke undgaaes, baade at Vogntogene forsinkedes undervejs eller at flere af Kuskene saa deres Snit og flygtede med Vogne og Heste. Da han saaledes den 2den Januar 1781 afsendte et Tog paa 23 dækkede Vogne med Musketter, Bayonetter, Sabler, Tæpper o. s. v., o. s. v., under Anførsel af Thomas Scott og Kaptajn Browns

Kommando, blev Toget, der havde Ordre til at skynde sig saa meget som muligt — to Uger længere undervejs end sædvanlig! Og ved Elk-Floden deserterede ikke mindre end 6 af Kuskene med 4 Heste og en Del Gods!

For at danne sig en Forestilling om, hvor dyrt det dengang var at leve — og hvor ringe Værdi Pengene havde, skal det anføres, at Kaptajn Brown fik 35,000 Dollars med sig for at kunne bestride Omkostningerne for dette Vogntog undervejs! Det maa endda anses for billigt; det kostede nemlig Colonel Febiger 225 Dollars om Dagen at leve i Philadelphia, og han levede langt fra overdaadigt.

Undertiden var det Febiger umuligt at faa noget at sende. Saaledes skriver han til General Greene under 6te December 1780: „Jeg har bestræbt mig for at efterkomme deres Ordre, saa vidt det stod i min Magt. Alle Vaaben og Kardætsker, som duer noget, er gaaet. General-Kommissærer har ikke en eneste af de Artikler, jeg har forlangt af ham. En Skonnertbrig er ankommen fra Frankrig, som sejlede derfra sammen med „Ariel“ og et andet Skib, der havde Mundering ombord, bestemt for Havnen her. Naar de ankommer, skal jeg bestræbe mig for at komplettere deres Ordre. Herefter bliver jeg nødt til at sende Vognene over Lancaster, da den nedre Færge er impassabel. Dersom jeg har mere Gods end jeg kan skaffe Vogne til, vil jeg løbe Risikoen, naar Bugten er klar, at sende dem til deres Bestemmelsessted pr. Skib.”

Atter og atter maa Febiger i sine Breve klage over Mangel paa baade Penge og Gods. Da følgende af hans Breve giver et godt Indblik i Forholdene, som de var dengang her i Landet, afskriver vi dem her.

Den 1ste Januar 1781 skriver han til Col. Davies, der forestod Rekruteringen i Virginia:

„I am sorry that the miserable state of our finances renders me of less useful service to our line or the southern army than I could wish. But I shall attack all quarters and get what I can. I have sent on a considerable

quantity of various useful stores and assorted them as well as I could and I am extremely anxious to know in what manner they have arrived fearing loss from want of guards. Blankets I never had the least prospect of until this day, when Congress have voted a sum to purchase a small number which I hope to forward immediately as also a few coats, shirts and shoes. I shall also send on some other stores, of which Captain Brown of the artillery to whose charge they are entrusted, will, on his arrival, deliver the invoice. I am sensible to all the distresses of our line and it distracts me not to see the least flattering hope of relief, and I fear nothing less than a dissolution of our whole army, unless resources, which we already have in the country, are called forth. I grant we have not clothing, but we have money, tobacco and other produce to purchase it with.

The Pennsylvania Line mutinied on the 1st instant—in the foray two Officers and some men were killed—they took up their line of march, would suffer no officer except Wayne, Dick Butler, and Walt Stewart to come near them. They have halted at Princeton, and the governor have gone up to treat with them. The result is not yet known. Their demands are extravagant and inadmissible, and their position, if they design to join the enemy, is well chosen—however, from what I can learn, I believe there is not much danger on that score.”

Til General Greene skriver Febiger den 18de Januar 1781:

„All our dependance seems at present to be on Paul Jones, who has been obliged to put back to France dismasted, but is now hourly expected. Some clothing of which the blankets is part has been purchased. I shall keep a constant eye on them and get them as soon as finished. I don't know whether I wrote in my last that I sent you a Morgan from Col. Cox by Sergeant Jones. The public stores are so exhausted that unless Paul Jones arrives soon I fear my continuance here will be but of

very little service, for when the few clothes, a few arms and accoutrements, some fix'd ammunition and about 20 complete sets of wagon gear are gone, my prospects, unless a new scene opens, are gone. But at all events I'll do my best."

I Marts 1781 kom der mere Liv i Tingene. Det ene Vogntog efter det andet afgik til Syden. Dog var det endnu knapt med Pengene, men Febiger arbejdede utrætteligt under de vanskelige Omstændigheder. Det skyldes ikke mindst dette hans vanskelige Arbejde, at Krigen kunde fortsættes — og blev fortsat, til den endte med Sejr. Naar han ikke kunde finde det Gods, han manglede, i Philadelphia, betænkte han sig ikke paa at ty andre Steder hen. Vi finder saaledes, at han den 28de Marts 1781 rejste til Chester, Pa., for at skaffe Gods for Virginia — „From on board the French frigate *Hermone*." — Men det er ogsaa hans sidste Tjeneste af den Slags, hans Noterbøger beretter om.

Den 10de Maj 1781 forlod Febiger Philadelphia for at slutte sig til General Morgan i Winchester, Va. Maa-ske var der ingen, der som General Greene, en Mand, som Febiger elskede og beundrede, — vidste, hvormeget Febiger havde gjort for Amerika, og heller ingen, der mere paaskønnede hans Tjeneste, ved hvilken han, gennem 8 Maaneder, idet han sendte Forsyninger til Hæren i Syd, i Virkeligheden gjorde Krigen Fortsættelse mulig.

Colonel Febigers senere Løbebane som Soldat kan vi her gaa kort hen over. Den meste Tid opholdt han sig i Virginia som Rekruteringsofficer, et Par Gange var han for en kort Tid i Felten. Han synes saaledes at have været General Morgan behjælpelig med at dæmpe Tory-Opstanden i Hampshire County, Va., i Begyndelsen af Juni Maaned 1781. I Juli samme Aar gjorde han Tjeneste ved Militzen i Virginia og en kort Tid var han Fører for en Afdeling Virginia Tropper i La Fayette's Arme. Han havde det Held, at være tilstede ved Belejringen af

Yorktown og var Vidne til Cornwallis' Kapitulation, — en passende og lykkelig Afslutning paa den Løbebane, der begyndte med Slaget paa Bunker Hill. Ved Yorktown var Febiger dog ikke aktiv Fører, idet den eneste Afdeling af Virginia Tropper der, bestaaende af 400 Mand, førtes af Oberstløjtnant Gaskins. I et Brev, som Febiger skrev til General Washington ved Belejringens Slutning, betegner han sig selv som „Superintending Officer of the Virginia Line.”

Febiger drog nu til Cumberland Old Court House, som var Hovedkvarteret for Rekruteringen vest for Richmond og syd for James River, hvor han var i travl Virksomhed med at organisere Kompagnier til en Bataillon, der skulde hjælpe General Greene i South Carolina. Det var et meget besværligt Arbejde, da der kun meldte sig faa Rekrutter, og man havde hverken Mundering eller Vaaben til dem, der kom. Febigers Biograf siger, at Fortællingen om den Mængde Opgaver, der her blev givet ham at løse, samt den Forlegenhed, han ofte blev stedt i paa dette Sted, vilde fylde et mærkelig og lærerigt Kapitel. Af den gode Grund, at vi ikke nærmere kender til det, maa vi undlade dette Kapitel her og skynde os til Afslutningen af Febigers Liv som Soldat.

Efter otte Aars uafbrudt Tjeneste trak han sig den 1 Januar 1783 tilbage fra aktiv Tjeneste. Samme Aar, den 15de November, fik han sin Afsked fra den sig nu opløsende „Continental Army,” som den kaldtes. I Mellemtiden, nemlig 30 September 1783, havde Kongressen tildelt ham Rang og Titel af Brigadegeneral. Han gjorde imidlertid aldrig Brug af Generaltitlen, for, som han senere skrev til en Korrespondent i Danmark, i Amerika er det mere fordelagtigt for en Forretningsmand at gaa under Navnet „Colonel.”

Efter Krigen nedsatte Febiger sig i Philadelphia som Forretningsmand. Hvori hans Forretning bestod, gives der ingen ligefrem Besked om; men det synes af flere

Ting at fremgaa, at han har været i Kommissionsforretning. Han førte nemlig en omfattende Korrespondance, ikke blot med Handlende i Unionens forskellige Stater, men ogsaa med Udlandet, bl. a. ogsaa med sit Fædreland, Danmark. En stor Del af hans Forretningsbreve er endnu bevarede. Af dem fremgaa det noksom, at han var i Besiddelse af udstrakt Kendskab til de forskellige Egenes Hjælpekilder og Frembringelser, som alt tidligere nævnt.

Det er vistnok Febiger, som følgende Efterretning om Handelsudsigten i Amerika, fra Foraaret 1783, skyldes, og som omtales i danske Kilder uden at dens Hjemmelsmand nævnes: „Samtidig meldtes fra alle oversøiske Pladser om Overflod af europæiske Varer, trykket Af-sætning og synkende Priser. Typisk er en Beretning fra Philadelphia, hvorfra der i Foraaret 1783 skreves herhjem om „et Marked, overvældet med europæiske Varer, et Overtal af Skibe, som her stimler sammen fra alle Kanter — dette er en kort men sand Afbildning af Handelen her paa nærværende Tid.” Og der føjes til: „alle andre Pladser i Nordamerika er ligeledes overvældede af Varer, ja i Forhold endogsaa mere.” (Se Jul. Schovelin: Fra den danske Handels Empire, II, Side 70).

Den Mand i Danmark, som Febiger særlig korresponderede med, kaldes i amerikanske Kilder „a merchant at Copenhagen, by the name of John Sobotker,” formodentlig den samme som i danske Kilder kaldes Kammerraad Søbøtker, og som afgik ved Døden den 3die Maj 1797 — 73 Aar gammel.

Af Febigers Brevbog ses, at nævnte Søbøtker har henvendt sig til ham med Forespørgsel om Muligheden af at faa Master og andet Skibstømmer fra Amerika. I Brev af 27de September 1784 skriver Febiger fra Philadelphia til Søbøtker og lader denne vide, at der næppe vil kunne findes nogen i Amerika, der kan give bedre Besked om de Ting, Søbøtker ønsker Underretning om, end han (Febiger), da han allerede i 1772 har rejst fra den

ene Ende af Landet til den anden og lagt nøje Mærke til, hvad han saa paa hvert Sted. Under Krigen har han havt Anledning til at forny sine lagttagelser, da han i 1775 var i Quebec med Arnolds Expedition. Desuden stod han i Handelsforbindelse med de østlige Stater to Aar før Krigen, da han handlede med Tømmer, Fisk og Heste, og denne Handel har han nu, da Krigen er forbi, til Hensigt at genoptage. Hvad angaar Master og Spanter, da vil de kunne faaes i New Hampshire og Maine, særlig fra Portsmouth, N. H., af bedste Kvalitet og til moderate Priser. De Engelske i Nova Scotia har selv nok af disse Ting, saa der er ingen Konkurrence. De Franske fik en vældig Masse Skibstømmer med sig, da deres Flaade laa i Boston, men siden Krigen har de ikke spekuleret i disse Ting. Men Febiger har hørt, at de har til Hensigt at gøre det og følge samme Plan, som han vil foreslaa Søbøtker.

Han ved kun om en enkelt Hollænder, der ladede sit Skib med de nævnte Ting i Kennebec Floden. Kongressen kan ikke regulere Handelen uden Staternes Samtykke; der er ingen Udførselstold paa saadanne Artikler, som man ønsker i Danmark, og der vil vist aldrig komme en saadan Told, da man har nok af disse Ting for Aarhundreder.

Søbøtker har spurgt, om det ikke kunde lade sig gøre at tiltuske sig Skibstømmer for „assorted Goods.” Herpaa svarer Febiger, at saa vidt han ved, er der ingen Markedsplads længere østpaa end Boston, hvor en Skibsladning af nogen Slags vil kunne sælges til en rimelig Pris og indenfor en rimelig Tid. Fra Boston sendes ofte Vine og vestindiske Sager til New York og Philadelphia, hvilke Byer i Virkeligheden behersker hele Landets Handel, og er derfor de eneste Steder, hvor Skibsladninger — og de maa være i god Stand — kan sælges.

Under 15 Juni 1785 skriver Febiger atter til Søbøtker. Han har været en Tur i Maine for at se sig om efter Handelsfordele baade for sig selv og sin danske Korre-

spondant. — De Erfaringer, han har gjort paa denne Rejse, udtaler han saaledes: Der er i Boston, Connecticut, Rhode-Island o. s. v. en saadan Overflod af europæiske Varer, der sælges af engelske Agenter, at en Skibsladning som den, Søbøtker har nævnt i sit Brev, ikke vil kunne afsættes i flere Aar. Ogsaa i New York og Philadelphia er der en Mængde saadanne Varer, dog ikke saa mange. Ogsaa den danske Marineminister (?) har tænkt paa at faa Skibstømmer fra Amerika. Febiger har derfor undersøgt Forholdene i Staten New York angaaende denne Sag, og mener, at en Del vil kunne faaes langs Hudson Floden og Lake Champlain, hvorom han giver Søbøtker omstændelig Besked, noget, vi ikke her skal gentage, saa meget mindre, som der nok aldrig kom noget virkeligt ud af denne paatænkte Handel med Danmark.

Det skal, mener H. P. Johnston, have været Søbøtkers Hensigt at faa Febiger udnævnt til dansk Konsul i Amerika. Heller ikke denne Tanke blev virkeliggjort.

Som et Bevis paa Febigers Anseelse blandt sine Medborgere, kan anføres, at han flere Gange blev opstillet som Kandidat og valgt til endog meget betydelige Embeder baade i Byen og Staten, hvor han boede. Han var saaledes en kort Tid Auktionsforvalter i „The Northern Liberties” i Philadelphia, og da Washington blev valgt til Præsident, anbefalede Borgerne i Philadelphia Febiger til Embedet som Regeringens Tilsynshavende med Flaadestationen i Northern Liberties. Han opnaaede dog ikke at blive udnævnt til denne Post. Men kort Tid efter, den 13de November 1789, blev han valgt til „State Treasurer of Pennsylvania.” Til dette Embede genvælgtes han flere Gange og beklædte det ved sin Død i 1796.

Febiger har selv givet en morsom Beretning om Valgkampen og Stemmekastningen, da han valgtes til denne Post første Gang, hans første Bekendtskab med politisk Krigskunst. Hans gamle General, Muhlenberg, var Hovedmanden for at hverve Stemmer for Febiger i Stats-

Legislaturen, og efter fire Afstemninger, — „heats” kalder Febiger dem — opnaaede han en Stemmes Majoritet, og var altsaa valgt. For at kunne tiltræde sit Embede maatte Febiger stille Kaution for 30,000 Pund Sterling. Kautionen, som er udstedt den 21 November 1789, er underskrevet af Peter Z. Lloyd, J. Shillers, Joseph Webbe, Christian Febiger, Jas. Carson, John Pringle, Wm. Keith og Andrew Carson. (Se Pennsylvania Archives, 3rd Series, Vol. III, Page 726-27). Sammesteds Side 688-89 findes Febigers Authorisation som Auctioneer for Northern Liberties, udstedt af Charles Biddle, Vice-President af Pennsylvania.

At Febiger har gjort sit ansvarsfulde Embede Fyldest, er der Bevis nok for deri, at han stadig blev enstemmig valgt som sin egen Efterfølger, saa længe han levede.

Angaaende Febigers Familieforhold kan oplyses, at han i 1777 i Philadelphia blev gift med en Dame af skotsk Herkomst, Miss Elisabeth Carson, som dengang var 23 Aar gammel — hun var født den 19de Februar 1754 — og han var 28 Aar — efter dansk Regning. Deres 19-aarige Ægteskab var, saa vidt vi kan skønne, meget lykkeligt, men barnløst. Vi har i det foregaaende set et Par af Febigers Breve til sin Hustru. Af og til besøgte hun sin Mand i Lejren, mens han rekrutterede i Virginia.

Mrs. Febiger var Søster til en i sin Tid meget bekendt Læge i Philadelphia, Dr. John Carson, der var Kandidat fra Universitetet i Edinburgh, Skotland. Det er vistnok ham og hans Broder, der underskriver Febigers Kaution, da han blev Statskasserer (se ovenfor).

Febiger og Hustru adopterede under 24de November 1794 en Søn af Dr. John Carson. Drengen, der var opnævnt efter Col. Febiger, hed Christian Febiger Carson, men hans Navn blev nævnte Dato forandret til Christian Carson Febiger. Gennem denne sin Adoptivsøn er den

danske Febigers Navn hæderligt forplantet her i Landet til Nutiden.

Chr. Febiger blev ikke nogen gammel Mand, hvad Aarenes Tal angaar. Han døde i Philadelphia 20de September 1796.

Febiger var Medlem af „Society of the Cincinnati,” en Organisation, der dannedes i 1783 af Officerer, der havde været med i Revolutionskrigen. Først tilhørte han Virginia-Afdelingen; da han flyttede til Philadelphia, sluttede han sig til Pennsylvania Afdelingen. Men han tog aldrig nogen aktiv Del i Organisationens Anliggender.

Paa Febigers Gravsten har en af hans Kammerater indskrevet følgende smukke Minderuner, som her gengives i Originalsproget, da de vilde tabe alt for meget ved at oversættes:

„In memory of Christian Febiger, Esq., who departed this life on the 20th day of September, 1796, in the 50th year of his age.

He was a native of Denmark, and served as an officer in the American army during the war with Great Britain; and at its conclusion commanded the Second Virginia Regiment. In the year 1789 he was appointed Treasurer of the Commonwealth of Pennsylvania, which office he filled until the close of life. As an officer, he was beloved; as a friend, he was warm and sincere; as a citizen, he was esteemed and respected; and as a husband, tender and affectionate. In fine, his views were upright and his actions just. A brother soldier, who knew him well, offers this small tribute to his memory.”

„Old Denmark,” som han kalder sig selv i et Brev til sin Hustru, anført foran — var denne vor mærkelige Landsmands Kendingsnavn i den amerikanske Hær, ligesom „The Old Colonel” er det Navn, hvormed han nu betegnes i den Slægt, som har forplantet hans Navn. Han skammede sig altsaa ikke ved at være dansk, men „old Denmark” har vist ofte været paa hans Læber i

Krigens Dage og vistnok givet Anledning til hans Kendingsnavn.

Jeg antager, at den Skildring, der her er givet af hans Færd som Kriger, Handelsmand og æret Borger i sit nye Fædreland, vil have vist Læseren, at Febiger var i mer end en Henseende typisk dansk, med sit affable Væsen, den Lethed, hvormed han forstod at sætte sig ind i de mest forskellige Forhold, Troskaben, hvormed han løste de Opgaver, der blev givet ham; Modet, der ikke svigtede i Farens Stund, samt den Hengivenhed, hvormed han holdt fast ved den og det, der engang havde vundet hans Hjerte. Der siges, at Febiger ved sin Død var en rig Mand; derom ved jeg intet nærmere, men jeg kan se, at han hører til de Mennesker, der lever et rigt Liv, selv om de ikke lever længe. „The Old Colonel” blev vistnok kun 47 Aar gammel skøndt der paa hans Gravsted tales om næsten 50. Alligevel har han levet længe. Hans Minde er endnu frisk, baade i den Slægt, der bærer hans Navn, saavel som i den Nation, som han af Hjertet sluttede sig til og trofast tjente.

Blandt dem derimod, der ifølge Blod og Sprog er Slægt med ham, er det kun lidt, man ved om ham. Det kan hænge sammen med, at han synes at have tabt Forbindelsen med sin nærmeste Slægt, mens denne levede, af Grunde maaske, som nu ikke kan ses eller findes. Der er Hemmeligheder næsten i alle Slægter, som udenforstaaende ikke faar Lov at se ind i. Men det forekommer mig, at kender vi end ikke mange danske Mænd, som var med i en af de tungeste, men tillige smukkeste Frihedskampe, Historien ved at melde om: Christian Febiger er en Mand, der fylder en baade stor og smuk Plads i denne Kamp og kan nok staa for mange og saaledes bøde paa de ellers magre Efterretninger, vi har om vore Landsmænd her i Landet paa hans Tid.

DR. SOLOMON HALLING.

Om denne mærkelige og i sin Tid ansete Mand har vi desværre kun faa og meget ufuldkomne Efterretninger. Vi ved, at han var dansk og tilhørte en oprindelig jysk Bondefamilie, der tog Navn efter sin Hjemmeby, Halling, i Hads Herred, Aarhus Stift. Den første Mand af denne Slægt, vi kender, er Michel Lauritzen Halling, der var Købmand i Horsens og 19de December 1674 blev udnævnt til Raadmand. Mikkell Lauritzen, der maa være død før 1699, var to Gange gift. Hans første Hustru hed Maren Jespersdatter Fillerup, den anden Anna Petersdatter. Af denne Mands mange Sønner var Jochum Mikkelsen Halling (f. 1668) den eneste, der blev sat til Studeringerne. Denne Søn er kendt under Navnet „den lærde Degn paa Amager.” Han blev nemlig, skøndt han i Lærdom kunde mer end maale sig med Københavns Professorer, Sognedegn alle sine Dage, til sin Død i 1737. Gennem sin Søn, Magnus Halling, blev den lærde Degn Bedstefader til den bekendte Brigadier Vitus Halling, en af de Æventyrere, som det 18de Aarhundrede var saa rigt paa. Denne Sønnesøn af Degnen paa Amager var født 1744 i Haarslev Præstegaard paa Sjælland, kom i sin Ungdom til Trankebar i Indien, gik i engelsk Krigstjeneste under Lord Clive, hvor han avancerede til Kapitajn. Han skal have været fanget af Sørøvere, som han lærte Kunsten af og blev selv Sørøver i stor Stil. I 1773 kom han med uhyre Rigdomme tilbage til sit Fædreland, hvor han blev Herregaardsejer, Adelsmand og Bondeplager i saa stor Stil, at det endnu mindes i Vendsyssel, hvor han især slog sine Folder. For gode Ord og Betaling opnaaede han høj Rang i Danmark, men endte sit æventyrlige Liv, kun 52 Aar gammel, 2 April 1796.

Vi gaar nu tilbage til Mikkell Lauritzen Halling i Horsens. En Sønnesøn af ham blev bosiddende i den gamle Kvækerstad, Philadelphia, og, saa vidt vi kan

skønne, en meget formuende Mand. Denne Mand, der var nævnt efter sin Bedstefader i Horsens, hed Michael Halling og var bosat i „the middle ward of the City of Philadelphia.” Han maa være død i 1779. I „List of Effective Supply Tax for 1779” siges „Michael Halling, 8 Pund Sterling.” — Derimod i „Tax List for 1780” findes „Michael Halling Estate, valued at 8,000 Pounds—Tax, 24 Pound Sterling.”

Otte Tusind Pund Sterling vilde svare til henimod 40,000 Dollars nu, saa Michael Halling har ikke været nogen fattig Mand, selv om han ikke var en Krøsus, som f. Ex. Abraham Markoe, der i 1780 betalte Skat af en Ejendom i Byen Philadelphia, der vurderedes til 108,500 Pund Sterling, og hans Skat beløb sig til 344 Pund Sterling og 15 Shillings.

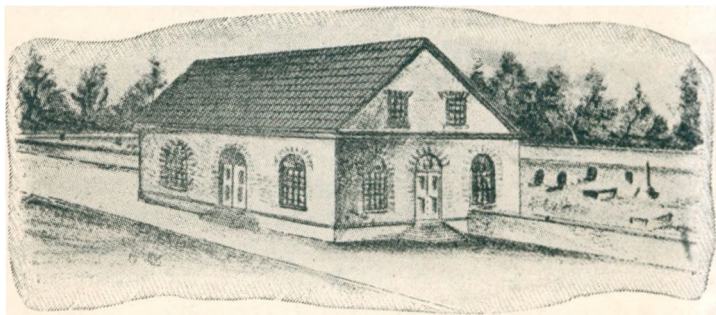
Men var Michael Halling en dansk Mand? Ligefrem siges det ikke i nogen af de Kilder, vi har Adgang til. I en Liste over Familier (svenske), der i 1693 boede i New Sweden (Delaware og Pennsylvania), findes Navnet Lars Halling eller Huling. (J. C. Clay: Annals of the Swedes on the Delaware, Page 122). Det kunde maa-ske altsaa se ud til, at Navnet „Halling” ogsaa er svensk. At Michael Halling var dansk er en Slutning fra hans Fornavn samt fra, hvad nedenfor skal anføres om Solomon Halling.

Om denne sidste er der Uenighed, om han var født i Danmark, eller om han var født af danske Forældre i Philadelphia. At han var hvad man kalder „foreign born,” kunde, siges der, høres paa hans Sprog alle hans Dage. Dansk er alle enige om at han var; han kunde baade læse og skrive dansk og korresponderede med sine Slægtninge i Danmark til nogle Aar før sin Død. Man ved heller ikke bestemt, naar han er født, eller hvor han var uddannet til Læge. Allerede i 1781 er han bosat som Læge i Philadelphia eller havde Ejendomme der. I nævnte Aar betalte han 3 Pund Sterling i Skat og i 1782

— 1 Pund Sterling i Supply Tax, som det fremgaar af gamle Skattelister.

I „Marriage Record of Christ Church, Philadelphia” (episkopal) ses, at den 7de Maj 1782 er Dr. Solomon Halling og Eliza Greenaway indtraadt i Ægteskab. Efter Navnet at dømme var hans Hustru af tysk Herkomst; „Greenaway” er den angliserede Form af det tyske „Groneweg.”

Saavidt vi kan se, var Halling, før han blev gift, ansat som Læge i Armeen. I „Rolls of Hospital Department” for 1777-80 nævnes „Solomon Halling, Surgeon,” uden at det kan ses, naar han blev ansat som saadan,

Solomon Halling's Kirke i Wilmington, N. C.

eller i hvilken Arme han gjorde Tjeneste. I hans Slægt er den Overlevering bevaret, at Halling var Læge i Washingtons Hær, samt at der for hans Tjeneste i Krigen tildeltes ham 400 Acres Land i Ohio.

Efter Krigen kom Halling til New Berne, N. C., som Læge og tillige som Professor ved en Skole (Akademi), som vistnok skyldte ham sin Tilblivelse. Halling var ikke blot en vellærd, men tillige alvorlig Mand. Ofte dvælede hans Tanke ved Kirkens sunkne Tilstand, der næsten overalt i Amerika var en Følge af den forfærdelige Krig, Landet saa længe havde været indviklet i. Skøndt ikke mere nogen ung Mand, følte Halling det som sin Pligt at træde i Kirkens Tjeneste for saaledes

personligt at gøre hvad han kunde for at Kirken atter kunde komme til at blomstre. I 1792 blev han ordineret til Præst i New Berne, og var en nidkær og trofast Præst til sin Død. Det skyldes væsentlig ham, at der blev oprettet et Bispedømme i North Carolina og valgt en Biskop.

Mens Halling var Præst i New Berne, døde hans Hustru, i 1793. I 1795 indtraadte han atter i Ægteskab; hans anden Hustru hed Keely. Samme Aar som han indtraadte i nyt Ægteskab, flyttede han fra New Berne til Wilmington, N. C. Menigheden der havde været uden Præst i 20 Aar, saa Forholdene der var ikke meget lyse. Men Halling tog fat med Mod og Dygtighed, og i de 13-14 Aar, han blev her, fik han ikke blot en Menighed sat i god Stand, men det lykkedes ham ogsaa at faa et Akademi oprettet, ved hvilket han hjalp til som Lærer, saa godt hans Tid tillod det. Foruden Præst og Skolemand, var Halling en fremragende Frimurer. Som saadan var han ogsaa virksom i Wilmington, hvor Oprettelsen af St. Johannes Logen skyldes ham. I nævnte By mistede han sin anden Hustru, men kort efter giftede han sig tredje Gang, denne Gang med en Enke ved Navn Jones. I 1809 drog Halling fra Wilmington til Georgetown, South Carolina, hvor han virkede til sin Død, den 24de Decem-ber 1813.

Dr. Halling to sidste Ægteskaber var barnløse. Med sin første Hustru havde han to Døtre, Frandsine og Anna Dorthea, hvilke Navne endnu er gængse i Slægten her i Amerika. Begge disse Døtre blev gifte, den ene med en Købmand Usher i Wilmington. Navnet paa den andens Mand kender jeg ikke. Af et Brev, som Halling i 1809 fra Georgetown skrev til sin Svigersøn Usher, taler han om en Bog han har skrevet og som det er hans Hensigt at lade gaa i Trykken i Georgetown. Dette synes ikke at være sket; i hvert Fald kendes Bogen ikke. Det eneste, Halling vides at have udgivet i Trykken, er en Tale, han har holdt i Frimurerlogen. Vi ved ikke noget om,

hvad den omtalte Bog handlede om. Derimod ved vi fra en helt anden Side, at Halling havde udarbejdet en Stamtavle over sin Slægt i Danmark og Amerika. Ogsaa dette hans Arbejde er vist desværre gaaet tabt.

Kilden, gennem hvilken Efterretning om denne Sag er kommen til os, er et Brev af 18de September 1804, som en Slægtning i Danmark skrev til Halling. Dette Brev, som er bevaret i Hallings Slægt i North Carolina, blev af den afdøde danske Konsul Heide i Wilmington oversat paa engelsk, da Familien naturligvis ikke kunde læse dansk. Manden, som skrev dette Brev, var Hans Due Halling, født 1773, Student 1791, theologisk Kandidat 1795, Præst i Norge 1809, død 1839.

Med denne Mand, der en Tid havde Ansættelse ved Universitetsbiblioteket i København, korresponderede Halling, saavidt vi kan skønne, temmelig stadigt. De kaldte hinanden „Fætter,” en Betegnelse, der kan strækkes ikke saa lidt. De var, saavidt man kan se, Næstsøskenbørn, idet Hans Due Halling vistnok var Søn af Pastor Herman C. Halling i Kongsberg i Norge (død 1812), denne var en Søn af en Toldembedsmand i Aalborg, der igen var en Søn af Købmand Michel Lauritzen i Horsens, altsaa var Præsten i Kongsberg og Michael Halling i Philadelphia, Solomon Hallings Fader, Søskenbørn. Det være nu hermed som det vil.

Hans Due Halling udtaler i nævnte sit Brev fra 1804 Tanken om at komme til Amerika til sin „Fætter,” hvilket, som sagt, ikke blev til noget. Man ved, at de to Halling'er vexlede Breve til 1807, det Aar altsaa, da Hans Due Halling blev Præst i Norge, vistnok Kapellan hos sin Fader i Kongsberg. Det synes at fremgaa af hans Breve, at Solomon Halling har sendt ham sin Stamtavle over deres fælles Slægt. Hvor den saa siden er bleven af, vides ikke.

Samme Skæbne som hans skriftlige Arbejder har Hallings Gravsted havt; det kan ikke findes. Man ved, at han blev begravet i Georgetown, S. C., men en af hans

Efterkommere, Sagfører Samuel McCoy, som interesserer sig meget for den danske Stamfader for sin mødrene Slægt, har forgæves forsøgt at finde hans Grav.

Solomon Halling stod i Forbindelse med mange af sin Samtids fremragende Mænd. Han var saaledes en personlig Ven af den bekendte Læge Frederick Dalcho (1770-1836). Maaske er det ikke uden Indflydelse af Hallings Exempel, at ogsaa denne Mand opgav sin Lægepraxis og blev Præst i den episkopale Kirke i Charleston, S. C., fra 1814 til sin Død. Halling var ligeledes en personlig Ven af den bekendte Læge, Benjamin Rush, f. 1745, der døde i 1813, samme Aar som han. Rush, der var med til at underskrive Uafhængigheds-Erklæringen, blev i 1777 udnævnt til Physician-General i den amerikanske Hær, et Embede, som han dog allerede i 1778 resignerede fra, idet han blev uenig med General Washington.

Gennem de ovenfor givne dunkle Omrids, forekommer det mig, faar vi Lov til at se ind i et bevæget, virksomt og nyttigt Menneskeliv i en for vort Land saare betydningfuld og vanskelig Tid, og som blev brugt i Humanitetens og Fremskridtets Tjeneste til det sidste. Om Halling og Febiger har kendt hinanden, ved vi ikke, men det er rimeligt, da de begge tjente i samme Hær og, i alt Fald for en Tid, havde deres Hjem i samme By. Ingen af disse mærkelige Mænd blev det givet at efterlade sig mandligt Afkom, saa de begge blev sidste Mænd af deres Slægt her i Landet. For Hallings Vedkommende er det ikke uden sin særegne Interesse at sammenligne hans Liv og Færd med Brigadier Hallings. Denne, der jo ogsaa var et Næstsøskendbarn af Solomon Halling, ved vi meget om, men kun lidt af det, som godt er. Om Solomon Halling ved vi derimod ikke meget, men alt, vi ved om ham, er godt og hæderligt. Saadan kan det ogsaa gaa til i Verden.

For Fuldstændighedens Skyld bør det vistnok tilføjes, at som vi har set foran, Navnet Halling ogsaa fin-

des blandt Medlemmerne af de svenske Menigheder i Pennsylvania. Men medens det paa anførte Sted er tvivlsomt, om Navnet er „Halling” eller „Huling,” saa er det jo heller ikke sagt, at den, som bar dette Navn, var svensk, fordi han var Medlem af en svensk Menighed. Hvorledes det nu end hænger sammen hermed: vist er det, at der var flere Personer af Navnet Halling i Philadelphia. I „Marriage-Register of the First Presbyterian Church, Philadelphia” findes for 27de Juli 1719: „Margaret Halling and John Hull—married.” (Se Pennsylvania Archives, 2nd Series, Vol. 9, Page 30).

Om saa denne Margaret Halling muligvis var en Søster til Michael Halling og Tante til Dr. Solomon Halling — eller om hun var en svensk Dame — er jeg ude af Stand til at kunne afgøre.

N. B.—Hvor ikke anden Kilde anføres, skylder jeg min gamle Ven, Pastor R. Andersen i Brooklyn, de Oplysninger jeg her har givet om Dr. Solomon Halling.

For Resten var Solomon Halling ikke den eneste Mand af dansk Oprindelse, der fungerede som Læge i den amerikanske Revolutionskrig. Vi kan saaledes nævne, at en Efterkommer af den rige Laurenz Andriessen van Buskirk, der sluttede sig ligesaa varmt til den amerikanske Side, som hans Broder Abraham til den engelske Side i Krigen, — gjorde Tjeneste som Saarlæge i den amerikanske Hær. Desværre savner vi nærmere Efterretninger om denne Mand. (Se Danske i Amerika I, Side 376 og 278).

DE, DER IKKE KOM MED I KRIGEN.

Billedet af hine fjerne Dage, da det unge Folk i Amerika kæmpede for sin Frihed og Berettigelse til at regnes med blandt Nationerne, vilde ikke være enten korrekt eller fuldstændigt, heller ikke for de Danskes Vedkommende, hvis vi kun regnede dem, der var med i Krigen. Der var nemlig ogsaa dem, der ikke kom med, nogle, fordi de ikke kunde, andre fordi de ikke vilde. De der ikke kunde, havde, eller mente at have, forskellige Grunde, hvorfor de ikke kunde. Blandt dem, som af religiøse Grunde mente, at de ikke kunde gaa med i Krigen, har vi tidligere nævnt den saakaldte Brødrekirke, der i sine Kolonier i Pennsylvania og North Carolina talte ikke faa Danske.

Af disse Kolonier er det særlig Bethlehem i Pennsylvania, der omtales paa Revolutionstiden, da denne By laa ved Alfarvej mellem Boston, New York og Philadelphia. Da Krigsurolighederne kom, fik man lidet glædelige Tider i denne Koloni. Man mente, at baade Edsaflyggelse og Krig var af det Onde, og at Kristne derfor helst intet skulde have med disse Ting at gøre. Man kunde nægte at gøre Krigstjeneste, men ikke uden at blive set paa som engelsk-venlig og uden at betale for en Mand i sit Sted og mod en Godtgørelse, som man ikke selv fik Lov at afgøre med Vedkommende. Det besørgede de lokale Embedsmænd i Countiet, ikke sjælden til deres egen Fordel.

Man kunde ikke blive fri for at give Plads i Byen for Krigsfanger, Hospitaler, Oplag af Fødevarer og Ammunition o. s. v. til Hæren, tage mod militær Indkvartering i Tide og Utide, gøre Ægtkørsel, afgive Haandværkere, f. Ex. Hjulmagere, til at holde Hærens Vogne i tilbørlig Orden, o. s. v. Og under alt dette blev man set ned paa som ikke-patriotisk og blev ikke sjælden haanet paa den føleligste Maade. Komme ind paa Enkeltheder angaa-

ende alle disse Ting, ligger udenfor vor Opgave her. Den, som maatte ønske at læse saadanne, henviser vi til Biskop Leverings „History of Bethlehem” (Bethlehem 1900). Kun skal vi tilføje, at i det følgende Aarhundrede sendte Brødrekirken mange, baade Officerer og Menige, med i Nordstaternes Kamp mod Slaveriet.

ABRAHAM MARKOE.

Naar denne, paa den senere danske Ø, St. Croix, fødte Mand, i amerikanske Kilder er betegnet „Patriot,” vil det vistnok sige, at han af Hjertet var den unge, kæmpende Republiks Sag hengiven. At han alligevel maa henregnes til dem, der ikke kom med i den Krig, der endte med Sejr under det Banner, han skænkede sit Adoptivland, har helt andre Grunde, som vi nedenfor skal forsøge at gøre Rede for.

Abram Markoe tilhører en Familie, der i mange Generationer boede i Montbeliard i Provinsen French Compté, Frankrig, en Del af det gamle Burgund, der tilhørte Spanien, men erobredes af Ludvig den 14de i 1674 og lagdes til Frankrig. Markoe'erne var Adelsmænd og Protestanter, Hugenotter, og da Ludvig den 14de, den 22de Oktober 1685, ophævede det nantiske Edikt, den Lov, som tilsikrede Protestanterne Religionsøvelse i Landet, var Markoerne med i den Skare af 300,000 Protestanter, som udvandrede fra Frankrig.

Peter Markoe — eller Marco, som er den franske Form af Navnet — Stamfader til den Gren af Slægten, vi her har med at gøre, udvandrede med sin Hustru, Mary, til Vest-Indien, hvor han nedsatte sig enten paa Nevis eller St. Christopher, begge tilhørende England. Deres Søn, Peter, der var født i 1702 og døde i 1747, flyttede til St. Croix, hvor han var Ejer af Plantagen „Clifton Hill” og gav sig af med Sukkeravl. Peter Markoe var gift med Elisabeth Farrel (f. 1703), der overlevede

sin Mand i mange Aar og døde i 1774. I dette Ægteskab fødtes 10 Børn.

Af disse kan vi kun inklade os paa nærmere Omtale af den fjerde Søn. Abraham Markoe blev født paa St. Croix 2 Juli 1727 (andre har 1729). I 1751 blev han gift med en Enke, Elisabeth Kenny Rogers, som døde efter at være bleven Moder til 2 Sønner. Efter denne sin

Abraham Markoe

Hustrus Død var Markoe en Tur i Danmark, og ca. 1770 drog han til Philadelphia som residerende Agent for Sukkerhandelen, som han og hans Brødre drev i det store fra deres egne Plantager paa St. Croix. I 1772 købte han i Byen det Stykke Land, som nu begrænses af Chestnut, Market, 9th og 10th Streets, og opførte der en elegant Residens. Til dette Sted gjorde Datidens Filadelfianere ofte en Udflugt, naar de vilde ud i den landlige Natur og trække frisk Luft. Markoes Herresæde laa nemlig et godt Stykke udenfor Byen. Der var

friskt og smukt herude med Blomster, Træer og Buske thi Stedets Ejer var en Rigmand med Skønhedssands.

Markoe tog virksom Del i den gamle Kvækerbys Af-færer. Han var saaledes den ledende i Oprettelsen af et Kavalleri-Korps i Byen, der endnu bestaar under Navnet „The City Troop,” for hvilket han valgtes til Kaptajn, hvilken Stilling han indtog til han i 1776 blev nødt til at resignere, fordi han var dansk Borger, og Danmark havde erklæret sig neutral i Krigen mellem England og Amerika.

Spørger man: Hvorfor lod Markoe ikke sit danske Borgerskab fare og gik med Amerika i Kampen for dets Uafhængighed af England? Paa dette Spørgsmaal vil vi lade vor Kilde for Oplysningerne om Markoe svare. Den siger: „At that time Captain Markoe owned valuable estates in St. Croix, a Danish possession, and they would have been confiscated, the penalty for the violation of the act of neutrality.”

Paa en Maade kom Abraham Markoe med i Krigen alligevel, saavel som i alle senere amerikanske Krige. Han er nemlig en af dem, som har givet, eller været med til at give, Udkast til det nuværende Unionsflag. I Sommeren 1775 skænkede han sit ovennævnte Korps et Flag, som har historisk Interesse derved, at det er det første, der har de 13 Striber, Symbol paa de oprindelige 13 Kolonier, som dannede den nordamerikanske Republik.

Paa Anbefaling af en Komite, bestaaende af Benjamin Franklin, Thomas Lynch og Harrison, vedtog Kongressen at antage Markoes Flag som Nationalflag for Amerika, endnu med Bibeholdelsen af det brittiske Unionsmærke i Hjørnet, hvor nu Stjernerne findes. Dette nye Flag hejstes første Gang over det amerikanske Hovedkvarter i Cambridge, Mass., den 2den Januar 1776. Efter Vedtagelsen af Uafhængighedserklæringen befalede Kongressen under 14de Juni 1777, at det brittiske Unionsmærke skulde afløses af 13 Stjerner. Det saaledes forandrede Flag udfoldedes i Slaget ved Brandywine den

11te September 1777, hvor, som vi tidligere har set, ogsaa Col. Christian Febiger var med til at kæmpe under det. Da Vermont og Kentucky i 1794 optoges som Stater i Unionen, tilføjedes der to ny Striber. Men i 1818, 4de April, vedtog Kongressen, at Stribernes Tal skulde begrænses til 13, medens Stjærnernes Antal skulde forøges i Forhold til Staternes, saaledes som det sker endnu.

Men det Flag, som Abraham Markoe skænkede sit Rytterkorps i 1775, opbevares endnu af Korpset i et brandfrit Skab og forseglet mellem to Glasplader — i dets Arkiv. Endnu maa bemærkes, at Striberne paa Markoes Flag ikke, som nu, var røde og hvide, men derimod blaa og sølvfarvede paa gul Grund. Alligevel er det tydeligt, at Grundudkastet til det nuværende amerikanske Flag er givet af Abraham Markoe. Og, saa vidt vi kan se, var det kun hans danske Borgerskab, der hindrede ham fra selv at kæmpe under det.

Abraham Markoe giftede sig i 1773 i Philadelphia med Elisabeth Boynton, Datter af en Købmand der i Byen. Hun døde 26de Januar 1795, saa Markoe blev Enkemand anden Gang. Af sit første Ægteskab havde Markoe to Sønner: Peter M. (1750-1792), der blev Forfatter og Poet og døde ugift. Den anden Søn, Abraham (født 1755) blev gift med sin Kusine, Mary Markoe, men døde barnløs. Med sin anden Hustru have Abraham Markoe 3 Børn: Isaac, der druknede paa Rejsen fra Philadelphia til Vest-Indien med Paketskibet St. Domingo. Datteren, Elisabeth Boynton Markoe (født 1778) var anset som en af de største Skønheder i Philadelphia i sin Ungdom. Hun blev i 1801 gift med Isaac Hazelhurst. Hun døde i 1842, efterladende flere Børn.

Den yngste af Børnene, John Markoe, (f. 1781) blev i 1804 gift med Hetty Cox, og døde 26de Oktober 1834. Gennem ham er Abraham Markoes Slægt forplantet her i Landet indtil nu paa Mandssiden. Vistnok en Søn af John Markoe, William Markoe, tidligere i St. Paul, nu i White Bear, Minn., fyldte den 25 Juni 1916 — 96 Aar!

Abraham Markoes store Rigdom har vi tidligere hentydet til under Dr. Solomon Halling. I 1781 maa han have afhændet en Del af sin Ejendom i Byen. Den taxeredes nemlig da kun til 1,637 Pund Sterling og hans Skat var kun 18 Pund Sterling, 16 Shillings, 6 Pence. I 1783 betegnes han „a merchant in Walnut ward, Philadelphia” og „paid a federal tax on 1 Cow and 2 negroes.” I 1793 købte han 400 Acres Land i Northampton County, Pennsylvania.

Hans Hjem var meget gæstfrit. En Mængde af hans Brødres Børn fra St. Croix opholdt sig der i kortere og længere Tid; nogle af dem kom til Byen for at more sig en Tid, bedre end det kunde lade sig gøre paa den lille Ø i Vest-Indien. Nogle af dem, der besøgte højere Skoler her i Landet, f. Ex. Princeton College i New Jersey, opholdt sig i deres Onkels Hjem i Ferierne.

En af Markoes Broderdøtre, Mary Hartman Markoe (f. 1770), der i sin tidligere Ungdom besøgte sin Onkel i Philadelphia, gjorde ved sin store Skønhed saa stærkt Indtryk paa den mandlige Ungdom i Byen, at en Poet stemte sin Harpe til en vemodig Klagesang, da den smukke Dame rejste tilbage til Vest-Indien. Hun kom for Resten siden tilbage til Amerika, hvor hun i 1791 blev gift med Benjamin Franklin Bache, et Barnebarn af Benjamin Franklin. En Søsterdatter af denne smukke Dame, altsaa en Søsterdatters Datter af Abraham Markoe, Mary Aletta Prom (f. 1802 paa St. Croix), døde i 1875, 15de Marts, som Præstefrue i Danmark. Men vi skal ikke her følge den vidtfor-grenede Markoe-Familie videre. Kun skal her bemærkes, at en af de allertidligste Manufakturhandlere i Chicago var Hartman Markoe, der i 1839 havde sin Butik paa Lake St., hvilket kan læses i Byens første Vejviser, der i en senere Udgave tilføjer, at samme Markoe døde i New York.

Abraham Markoe og hans anden Hustru ligger begravede paa Christ Church Cemetery, Philadelphia, i det nordøstlige Hjørne, ikke langt fra Benjamin Franklins

Grav, der findes i det yderste Hjørne ud til Gaden. Paa deres velbevarede Gravmindesmærke, som jeg i Mangel af en bedre Betegnelse tillader mig at kalde Sandstens Sarkofag, findes følgende Indskrift:

This stone is erected to the memories of

Abraham and Elisabeth Markoe.

The former departed this life on the 28th of August, 1806, in the 80th year of his age. The latter on the 26th of January 1795 in the 42nd year of her age.

Spem et speravi.

Ved Siden af findes en lignende Mindesten over Markoes Søn af andet Ægteskab.

John Markoe

Born December 24th, 1781. Died October 26th, 1834.

(Se „Inscription on the Tablets and Gravestones in the Burial Grounds of Christ Church, Philadelphia,” by E. L. Clarke, Page 47. Angaaende Markoe Familie se R. H. Spencer: „The Thomas Family of Talbot County, Md., and allied Families,” pages 132-36).

JOSEPH HIXON, EN AMERIKANER.

Den, der sysler med at udfinde, hvad der gik for sig i svundne Dage, oplever undertiden Overraskelser, der virker som en Læskedrik efter meget møjsommeligt og tit forgæves Arbejde. Noget saadant hændte mig, da jeg forleden Aar nede fra Boston fik tilsendt følgende Dokument, som Vedkommende ønskede oversat paa Engelsk, da han ikke forstod det Sprog, hvori det var udfærdiget, og som Følge heraf — som det viste sig — heller ikke den Sag, som Dokumentet angik.

Desværre sansede jeg ikke, mens Tiden var, at faa taget et fotografisk Aftryk af Dokumentet. Læseren maa derfor nøjes med følgende Gengivelse af dets Indhold:

Hans Kongelige Majestæts til Danmark og Norge &c bestalter General-Lieutenant og General-Gouverneur over de Danske amerikanske Eylande.

Jeg Peter Clausen, Ridder af Dannebrog, gjør vitterligt: at for mig haver andraget Ioseph Hixon, det han hertil Eylandet er arriveret i Tanke sig her at nedsætte og som Planter at ernære, og derfor af mig har været begjærende at maatte vinde Borgerskab og nyde de samme Previlegier og Frieheeder som andre dette Lands Borgere nyde og have; da som han for Secretairen ved Regieringen haver aflagt sin allerunderdanigste Troeskabs-Eed til min Allernaadigste Arve-Konge og Herre, Kong Christian den Syvende og Allerhøjstbemeldte Hans Majestæts Arve-Successorer udi Regieringen, saa og udi Eed forbunden sig til Lydighed imod Dem, som paa Hans Majestæts Vegne her have at befale, — saa er det at jeg Requirenten Ioseph Hixon hermed for en ret Borger og Dansk Undersaat vil have declareret; lovende og tilsigende Ham alle de Previlegier og Frieheeder som andre dette Lands Borgere enten allerede ere forundte eller herefter maatte forundes: hvorimod han haver at rette sig efter Hans Majestæts Lov og Forordninger, samt dette Lands Placater og Ordonancer — og for det øvrige sig saaledes at opføre og forholde som det sig en ærekiær Borger og reedelig Dansk Undersaat eigner og anstaar, og han for Gud og sin Øvrighed agter at forsvare. Givet under Hans Majestæts Seigl og min Haand.

St. Croix den 24th Septemb. 1781.

P. CLAUSEN.

Dokumentet eller Borgerbrevet er forsynet med det danske Statssegl, afbleget og fæstet til Papiret med en Knappenaal. Foroven tilhøjre staar: —101— anth. 6te August 1781, undertegnet NN (ulæseligt), J. H. Laurberg. Foroven tilvenstre: Num 40 med Underskrift „F. Shuster 1781.” Midt paa Dokumentet forover staar: „Fire Rigsdaler.” Paa Dokumentets Bagside længst til-

højre staar Navnet „Mullertz.” Navnet „P. Clausen” er forsynet med saa mange Sving, Snirkler og Kruseduller, saa det er rent storartet, som det da sikkert ogsaa skulde være.

Saameget angaaende Dokumentets Paaskrift. Det siger sig selv, at det var skrevet paa stemplet Papir, der nu var falmet af Ælde. „Fire Rigsdaler” var naturligvis Prisen paa Papiret. Angaaende de i Dokumentet nævnte Personer, kan jeg oplyse, at Peter Clausen (f. 1721), der oprindeligt var Købmand i Vestindien, flere Gange havde været Guvernør og var ikke mindre end to Gange General-Guvernør, i hvilket Embede han døde 29 Juni 1784. Clausen, der var en energisk og dygtig Mand, var ikke ked af at lade sin Værdighed komme tilskue.

Joseph Hixon, der altsaa var Planter og blev dansk Borger paa St. Croix, var, saa vidt jeg har kunnet udfinde, født i Boston, og var i hvert Tilfælde fra New England. Var han maaske en Tory, der for at undgaa at tjene i den amerikanske Hær mod England eller i den engelske Hær mod Amerika, tyede til dansk Vestindien og søgte Borgerskab der? Det var nemlig ikke vanskeligt at komme til dansk Vestindien fra Boston. Det, der har bragt mig paa den ovenfor udtalte Tanke, er, at det er en Overlevering i hans Familie, ikke, at han har været dansk Borger i Vest Indien, men at han blev holdt der som Fange, samt at det ovenanførte Borgerbrev ansaas som et Pas, der endelig gav ham fri og Ret til at vende tilbage til sit Fædreland. Det Omslag, der var om Borgerbrevet, som blev sendt mig, havde Paaskriften „Passport from St. Croix for Jos. Hixon.” Det var en for Familien fuldstændig ny Opdagelse, at Manden havde været dansk Borger.

Desværre har jeg ikke haft direkte Forbindelse med Familien, saa det har ikke været mig muligt at forfølge Sagen videre. Men hvorom alting er; for os, som har søgt og faaet Borgerskab i et Land, der i mer end en Henseende er det ny og større England, har det sin sær-

egne Interesse at se en Amerikaner søge og opnaa dansk Forgerskab, Grunden hvorfor han gjorde det være saa hvilken den vil. Var den, som ovenfor formodet, er han kun et af mange Exempler paa, hvor vanskeligt det i hine tunge Prøvens Dage var for mange at træffe Afgørelse om, paa hvilken Side de skulde stille sig.

FRA PAUL JONES'S BESØG I KØBENHAVN I 1788.

Den meget omtalte og i sin Tid ligesaa meget omstridte Paul Jones, John Paul eller, som han senere selv skrev: John Paul Jones, hvis Levnet har været Genstand, ikke blot for Historikeres, men nok saa meget for Romanforfatteres Fremstilling, var, enten man saa anser ham for Sørøver eller Søhelt, i hvert Fald en af de største og dristigste Vovehalse, der nogensinde har styret en Skude, en af de mange eventyrlige Skikkelser fra det 18de Aarhundrede, der var lige saa fuldt af Handlingens Romantik, som det 19de af romantisk Digtning. Født i Skotland i 1747, kom han meget tidlig tilsøs, var en Tid Styrmand paa et Slaveskib eller maaske to, men blev træet af den Slags Forretning og kom saa til at føre Købmandsskibe til og fra Vestindien, indtil han i 1773 kom til Virginia, hvor han tog sig af en afdød Broders Ejendom.

Da den amerikanske Kongres i 1775 vedtog at udruste en Flaade „for at beskytte Amerikas Frihed,” meldte Jones, der nok ellers havde bestemt at henleve sin Tid som Landmand, sig til Tjeneste. Og fra nu af begynder den ikke mindst eventyrlige Del af hans Løbebane. Efter at have taget en Mængde engelske Fartøjer langs Amerikas Kyster, sejlede han i November 1777 paa Skibet „Ranger,” som han var udnævnt til Fører for, til Frankrig. Her gav de amerikanske Kommissærer ham Autoritet til „at fortrædige de Forenede Staters Fjender paa Sø og Land,” hvilket Jones ikke lod sig sige to Gange.

Efter flere heldige Farter, i hvilke han tog en Mængde Priser, som han bragte til Frankrige, var det tyndet ikke saa lidt ud i hans Skibsmandskab. Han tog derfor en Tur til Norge for at hyre Folk, der kunde fylde de Faldnes Plads. Her fik han blandt andet fat i den unge Thomas Johnson fra Mandal, om hvis Virksomhed man

kan finde Oplysning i „The First Chapter of Norwegian Emigration” af R. B. Anderson, der ved at berette om, at der var ikke faa Skandinaver, der tjente under Paul Jones, men har kun meddelt Navnene paa de Svenske og Norske (a. Skr. Side 26-30). Formentlig har Paul Jones ogsaa været i danske Havne for at finde Søfolk, han kunde bruge i sin eventyrlige Tjeneste.

Den Del af samme, som særlig angaar os i denne Forbindelse, er det berømte Slag ved den engelske Kyst den 23de September 1779 mellem „Bonne Homme Richard,” en fordums Indiafarer, der var Paul Jones Flagskib — hans Flaade bestod af ialt 4 Skibe — og det store engelske Krigsskib „Serapis,” en af de mærkeligste Søkampe, Historien kender. Som bekendt endte denne Kamp med Sejr for den uforfærdede Paul Jones, skøndt hans Skib var sønderskudt og synkefærdigt og de fleste af hans Mænd faldne. Denne Sejr, der skaffede Jones et forgyldt Sværd samt Fortjenstmedaillen fra den franske Konge og en Guldmedaille fra den amerikanske Kongres, bragte ham ogsaa flere engelske Skibe i Prise. Tre af disse, „The Betsy,” „The Union” og „Charming Polly,” blev af Føreren for Skibet „The Alliance” i Paul Jones Flaade, den forræderiske Franskmand Landais, bragt ikke til Frankrig, men til Norge, altsaa indenfor dansk Regerings Omraade og blev derfor beslaglagte af denne.

Den engelske Gesandt i Danmark gjorde Fordring paa at nævnte Skibe skulde returneres til England, foregivende at de ikke kunde betragtes som Krigsbytte, eftersom England ikke anerkendte Amerikas Regering som lovlig og at, som Følge heraf, Paul Jones ikke kunde betragtes som andet end en Sørøver. Trods Remonstration fra Benjamin Franklin, Amerikas Gesandt i Frankrig, herimod, var den danske Regering tilbøjelig til at gaa ind paa Englands Betragtning af Sagen, og tilbagegav Skibene til England. Da Franklin hørte herom, sendte han en Note til den danske Udenrigsminister Grev Bernstorff og krævede i sin Regerings Navn \$250,000 i Erstat-

ning for Tabet af de nævnte Skibe, som han hævdede var lovligt Krigsbytte. For at give sin Fordring paa Danmark end mere Effekt, sendte Thomas Jefferson Paul Jones i egen høje Person til København.

Paul Jones var for Resten ikke ude i den Slags Ærinde første Gang ved denne Lejlighed, idet Franklin tidligere havde brugt ham i lignende Forhandlinger med den franske Regering, og Paul Jones havde altid haft Held med sig deri. Fra dette Besøg i København stammer nedenstaaende Brev, som han i den omhandlede Sag skrev til Grev Bernstorff med egen Haand. For at kunne forstaa, hvad Jones heri skriver om at gaa til Rusland, maa erindres, at „Europas kloge Kone,” Kejsersinde Cathrina II af Rusland, ønskede Paul Jones' Hjælp til at kløve Tyrkepander, og havde derfor tilbudt ham en Officerspost i den russiske Marine i Krigen mod Tyrkerne. Denne smigrende Efterretning havde Paul Jones faaet, inden han forlod Paris, og da han kom til København, stadfæstede den russiske Gesandt i Danmark, Simolin, Kejsersindens Tilbud. Paul Jones, som af nævnte Grund havde Hastværk, tilskrev derfor Grev Bernstorff, med hvem han havde haft en Sammenkomst den 21 Marts, følgende Brev, som her gengives i dansk Oversættelse:

København, 24de Marts 1788.

Sir:—Fra den Bestemmelse af den amerikanske Kongres, ved hvilken jeg bæredes med en Guldmedaille, som jeg havde den Ære at vise Deres Exellence den 21de dennes, — saavel som af den Konversation, som paafulgte, vil deres Exellence være overbevist om, at Omstændighederne ikke tillader mig at forblive her, men at det er nødvendigt for mig, enten at returnere til Frankrig eller begive mig paa Vej til Rusland. Da de Forenede Staters Gesandt i Paris tillod mig at læse det Dokument, han ved mig oversendte, og som jeg havde den Ære at overrække Deres Exellence ved min Ankomst her til, er det ikke

nødvendigt at gaa i Detailler angaaende Hensigten med min Sendelse til det herværende Hof, hvilken Hr. Jeffer-son har omstændelig gjort Rede for.

Løftet, som Deres Excellence har givet mig om dette Hofs prompte og explicite Afgørelse med Hensyn til Kongressens Bestemmelse af 25de Oktober f. Aar, forlader jeg mig helt og fuldt paa. Jeg har givet de Forenede Stater omstændelig Beretning om den særdeles Opmærksomhed, hvormed dette Hof har bæret mig, og samme Forenede Stater vil med største Velbehag høre om den gode Modtagelse, der blev mig til Del fra Deres Excellences Side. Jeg priser mig lykkelig ved at være medvirkende ved Afgørelsen af denne delikate nationale Affair med en Minister, som forener den vise Statsmands Blik med den sande Filosofs og Videnskabsmands ædle Følelser og dannede Tankegang. Jeg har den Ære at være med Højagtelse

Deres Excellences lydigste og ydmygste Tjener

PAUL JONES.

Hans Excellence Greve af Bernstorff.

(Se Billede Side 95.)

Angaaende dette Brev af den berømte Søulk, hvori hans Fjender har villet finde Spyttslikkeri, kan endnu oplyses, at Autografen deraf blev solgt ved en literær Auktion i New York City i Sommeren 1916, — til hvem det blev solgt og hvad det kostede, kan jeg ikke oplyse. Hvor interessant det end kunde være at vide Besked herom, er der et andet Spørgsmaal angaaende denne Sag, som det vilde være endnu mere interessant at faa Svar paa, nemlig dette: Hvorfra, hvorledes og af hvem er denne gamle Autograf af Paul Jones' Brev bleven bragt til Amerika og stillet til Auktion? Er det for dristigt at fremsætte følgende Gisning?

Danmarks kloge Udenrigsminister, Greve Andreas Bernstorff, som Paul Jones skrev sit Brev til, havde en Slægtning, ogsaa en Greve Bernstorff, som var kejserlig

tyisk Gesandt i Amerika til hen i Februar 1917 o. s. v., o. s. v. Resten overlader jeg til Læseren. — Skulde der være noget i antydede Gisning, bliver det gamle Brev derved ikke mindre interessant.

DANSKE I KRIGEN MED ENGLAND I 1812—1814.

Det er bekendt, at de Forenede Stater i 1812 erklærede England Krig paa Grund af den saakaldte „Non-Intercourse Act,” hvormed Frankrig forbød neutrale Landes Skibe at gaa til engelske, og England ligeledes saadanne Skibe at gaa til Havne, hvor Napoleon havde Forbundsfæller. Tilsyneladende tilbagekaldte den lumske Napoleon denne Bestemmelse for Frankrigs Vedkommende, men i Virkeligheden holdt han den ved Magt, hvorved han kom i Besiddelse af mange amerikanske Skibe. England vilde ikke tilbagekalde, gjorde det alligevel siden, men ikke før de unge Brushoveder blandt Amerikas Statsmænd havde nødt den fredsvenlige Præsident James Madison til at erklære England Krig, 18de Juni 1812. I Virkeligheden burde Krigen været erklæret mod Frankrig, der ved sin lumske Politik havde gjort Amerika mest Skade.

Der var stærk Strid i Amerika angaaende Betimeligheden og Berettigelsen af denne Krig. Skøndt der, materielt set, ikke kom meget ud af den, havde den alligevel sin meget store Betydning baade for Amerika og Europa. Den bidrog mægtigt til at den unge Republik i Amerika kom til at føle sig som en Enhed, noget, der hidtil ikke saa sjældnen var bleven sat i Skygge for de forskellige Unionsstaters Særinteresser. Det viste sig i denne Krig, at de amerikanske Skibe og Søfolk var de engelske langt overlegne, en Lektie, der havde Indflydelse paa det stolte England. Og til Lands har vel en engelsk Hær aldrig lidt et værre Nederlag end den, som den 8de Januar 1815 stormede New Orleans, da Amerikanerne under Andrew Jackson mejede de stormende

Englændere ned som Græs. Europa lærte, at det ikke uhævnet lod sig gøre at føre Krig med Amerika.

Det var under denne Krig, at den tappre amerikanske Sømand, Kaptajn David Porter, der havde voldt de engelske Handelsskibe i det stille Hav al mulig Fortræd i sin Skude „The Essex,” — i Havnen ved Valparaiso i Syd Amerika, blev angrebet af de to engelske Fregatter „Phoebe” og „Cherub.” De nævnte Skibe havde faaet Ordre fra det engelske Admiralitet, at de skulde under alle Omstændigheder se at fange „Essex.” Og skøndt Valparaiso’s Havn var neutralt Omraade, og skøndt Kaptajn Porter havde haft den rigeste Lejlighed til at gøre det af med de to Englændere, som dengang erklærede, at de ikke vilde kæmpe paa neutral Grund, saa angreb de ham alligevel, da han vilde sejle ud af Havnen den 28de Marts 1814.

Skøndt Kaptajn Porter og hans Mænd kæmpede med Løvemod, tiltrods for baade Modvind og Overmagt, maatte han tilsidst, da der gik Ild i hans Skib, stryge Flag og overgive sig. De af hans Mænd, der kunde, svømmede i Land, da der gik Ild i Skibet. I dette blodige Slag i Valparaiso’s Havn den 28 Marts 1814 — et af de mest blodige i hele Krigen — var der en 13 Aars Dreng, der gjorde Tjeneste paa „Essex” og som senere blev bekendt som Søhelten David G. Farragut. I sin Journal, hvor han beretter om Slaget, fortæller han ogsaa, at i en hel Maaned efter Slaget hjalp han Lægerne med at sørge for de saarede, af hvilke de, som beholdt Livet, siden blev sendt til New York i Skibet „Essex Junior.”

I dette Slag, som altsaa blev kæmpet Dagen før Kong Frederik den 6te — 29de Marts 1814 — gav Jøderne Borgerret i Danmark, var der i hvert Fald en dansk Mand med, og det var ikke det første blodige Slag, han havde deltaget i. Samme Mand var en af de saarede som den unge David Farragut var med til at pleje, inden de førtes til New York.

Johan Jonsen — i Amerika kaldet John Johnson — var født paa Søderø, Færøerne, 12te August 1786. Som ung Mand, siger Traditionen i hans Familie her i Landet, var han med som Officer i den danske Flaade i Slaget paa Københavns Rhed, altsaa 2den April 1801, da han ikke var 15 Aar gammel! Her er klart nok 1801 forvexlet med 1807, da England gjorde sit store Røvertog til København, tog den danske Flaade og gav derved Danmark det Knæk, som Preusserne med Englands Billigelse fuldendte i 1864. — Ved denne Lejlighed blev den unge Johan Jonsen sammen med saa mange andre brave danske og norske Sømænd gjort til engelsk Krigsfange. En af hans Lidelsesfæller ved denne Lejlighed var den fra den norske Emigrationshistorie her i Landet bekendte Kvæker, Lars Larsen, en af Lederne for det Selskab af Norske, der kom til Amerika i 1825 og er kendt under Navnet „Sluppefolket.”

Saa vidt man kan skønne, havde John Johnson ikke været i Fangenskab ret længe, før han gik i engelsk Tjeneste som Sømænd, eller rettere Hvalfanger. Som saadan var han paa Fart i det sydlige Ishav, indtil det Fartøj, han var med paa, blev taget af Amerikanerne, saa vidt jeg har forstaaet, af Fregatten „Essex,” Kaptajn Porter. Og saaledes blev John Johnson Krigsfange for anden Gang.

Han skal være gaaet i amerikansk Krigstjeneste og var i hvert Fald med i Slaget ved Valparaiso i 1814. Og saa her slap han med Livet, men mistede sin ene Arm, og som Invalid kom han til Amerika, hvor han siden havde sit Hjem. Han giftede sig og fik sit Hjem i Vermont, vistnok i Rutland County, hvor bl. a. den store Faareavl, som der dreves, kunde minde ham om hans fjerne Barn-domshjem. Herfra skal han være kommen til Staten New York, hvor han en Tid boede i Troy. Johnson, om hvis borgerlige Stilling jeg ellers ingen Oplysninger har, var Medlem af Methodistkirken, og at det har været Alvor hermed, kan skønnes deraf, at han lod begge

sine Sønner uddanne til Præster i dette Samfund Imidlertid gik Sønnerne efter endt Uddannelse begge over til den engelske Bispekirke. Hos den ældste af Sønnerne, William Ross Johnson, der døde som Episkopal-Præst i Windsor, Vermont, i 1890, levede den gamle Fader sine sidste Dage, og i hans Præstegaard, dengang i Paultney, Vt., døde han i 1866, gammel, enarmet og blind.

Pastor W. R. Johnson havde 3 Sønner, der alle blev Præster i Bispekirken. Af disse har den yngste, Irwin P. Johnson (født 1866) i flere Aar været Præst i Omaha, derefter Professor ved Seminariet i Faribault, Minn., og nu, siden den 1ste Januar 1917, Biskop i Colorado, et Embede, hvortil han allerede en Gang tidligere var valgt.

Den yngste af John Johnsons Sønner, John Everett Johnson, født i Troy, New York, i 1828, døde som Episkopal-Præst i Syracuse, New York, i 1910 — 82 Aar gammel.

Familien, der naturligvis forlængst er engelsk-talende, har holdt Mindet om sin danske Stamfader i Ære. I den episkopale Kirke i Poultney, Vt., har Familien ladet et „Memorial Window“ indsætte over den gamle Færing. Vinduet har følgende Inskription :

„John Johnson, a native of Sudero, Faeroe Islands, departed this life after a pilgrimage of hardship and suffering in the Communion of the Holy Catholic Faith, aged 80 years. I have kept the Faith, henceforth is laid off for me a Crown of Righteousness.“

At der har været andre Danske med i Krigen 1812-14, kunde følgende Navne tyde paa.

I Gazetteer of the State of New York (Smith 1860) siges Side 205, at en af de første Settlere i North Sterling, Cayuga County, New York, var Kaptajn Andrew Rasmussen, der boede her fra 1805 til 1812, da han „was killed on board of an American vessel, on Lake Ontario, during the war of 1812.“ — Altsaa har Anders Rasmussen været med i denne Krig som Sømand.

Hvorledes det forholder sig med en anden Kaptajn, der vistnok ogsaa var dansk, og faldt i samme Krig, kan jeg ikke sige, men jeg har den Efterretning fra en paa-lidelig Mand i Racine, Wis., at „50 Soldater fra Krigen 1812 er begravet i Racine og heriblandt findes Kaptajn Adolph Sørensen.” Nærmere Besked om ham kan jeg ikke give. Kun ved jeg, at han ikke er den eneste Kap-tajn Adolph Sørensen, som er begravet i Racine, som vi siden skal se.

Blandt Amerikanerne af dansk Herkomst, som tog Del i nævnte Krig, kan nævnes Major Thomas R. Van Horne af Militsen fra Michigan. Kort efter Krigserklæ-ringen fik Statens, eller rettere Territoriets, Guvernør Ordre til at angribe Englænderne i det vestlige Canada. Han sendte Oberst Van Horne med en mindre Afdeling af Militsen for at rekognoscere. Men ved Brownstown, Michigan, blev denne overrasket af en Styrke af Eng-lændere og Indianere, som var ham langt overlegen, og efter en kort men blodig Strid, hvori han tabte Største- delen af sit Regiment, maatte han overgive sig.

Hiram Paulding (f. 1797), Søn af den tidligere om- talte Patriot, John Paulding, blev Søkadet i 1811, og var som saadan med i Slaget paa Lake Champlain, den 11 September 1814, under Kommandør MacDonough, paa Flagskibet „Saratoga.” Her vandt MacDonough Sejr over den engelske Flaade, der var ham ikke saa lidt over- legen, samtidig med at General Macomb vandt en bety- delig Sejr over de Engelske under Sir George Prevost i Slaget, der er bekendt som „Battle of Plattsburg.” I dette Slag kæmpede den unge Paulding saa vel, at han sammen med de øvrige Officerer modtog en offentlig Tak- sigelse fra Kongressen den 14de Oktober 1814. Samme Paulding, som i Tidens Løb avancerede til Kontra- Admiral, var med i Krigen mod Sørøverstaten Algier i 1816, ligesom han senere var med til at jage Sørøvere i Vest-Indien i 1820-1822. Han døde 20de Oktober 1878 i New York, efter at have indehaft flere vigtige Poster

og modtaget mange Æresbevisninger for sin lange og tro Tjeneste.

En Fætter til Hiram, nemlig William Paulding (f. 1769) studerede Jura og blev Sagfører i New York City, men forlod sin Praxis, da Krigen med England brød ud, ja, tilmed sit Sæde i Unionens Kongres, og gik med som Brigadegeneral for et Regiment af Frivillige. Paulding, der senere blev Borgmester i Byen New York, døde i 1854.

En anden Mand, ligeledes af dansk Herkomst, der ogsaa tog hæderlig Del i denne Krig, var Søofficeren John Drake Sloat (f. 1780). Sloat, der var født i New York, blev Søkadet i 1800, men fik sin Afsked i 1801. I 1812 meldte han sig igen til Tjeneste og blev Navigationsofficer paa Skibet „United States” — 1812-15. Han deltog i Tilfangetagelsen af den engelske Fregat „Macedonian,” for hvilken Daad han fik Kongressens Tak samt en Sølvmedalje. Ogsaa han var med paa Jagt efter Søørøverne i Vestindien. Sloat, der siden gjorde de Forenede Stater store Tjenester i California, idet han i 1845 kom Englænderne i Forkøbet med at besætte Monterey, ligesom han senere under den mexikanske Krig holdt San Francisco og andre Punkter besat, — døde paa Staten Island, New York, i 1867.

En Forestilling om hvor mange Amerikanere af dansk Herkomst der var, som tog Del i denne Krig, faar vi ved at gennemse „Record of New Jersey Officers and Men in Wars, 1791-1815.” Blandt de, som gjorde Tjeneste fra 1812 til 1815, findes:

Donald R. Auryansen, Menig i Kaptajn Thomas Blanch's Kompagni.

John Van Buskirk, Menig under Kaptajn S. W. Fells.

Morgan Isaac Paulding, der var Musikant i Kaptajn J. N. Barkers Kompagni og gjorde Tjeneste for fem Aar til 1818.

John Van Buskirk, Menig.

Isaac Van Riper, Menig under Kapt. James Hayden.

Van Riper faldt i en Træfning ved Batavia, New York, den 15de December 1814.

John Van Riper, Menig under Kaptajn Henry Van Dalsem.

Henry Van Riper, Menig i 3die Regiment.

Garret Van Riper, som døde paa et Hospital i New York City 1813.

Jacob Van Riper, Menig i 2den Regiment, Kaptajn Darcys Kompagni.

Thomas Van Riper, Menig i Kaptajn John Hinchmanns Kompagni.

John A. og Philip Van Riper, Menige under Kaptajn Jas. Mitchell.

James Wiltse, der var Sergeant i Infanteriet fra Gloucester County under Kaptajn Thomas Westcott.

Det er ovenfor sagt, at der her i Landet var ikke saa lidt Uenighed om Betimeligheden af denne Krig med England. Denne Uenighed kom ogsaa frem i U. S. Congress. Blandt dets Medlemmer var der en Mand af dansk Æt, der meget stærkt udtalte sig mod denne Krig, nemlig Hermanus Bleecker, født i Albany, New York, 19de Oktober 1779, og uddannet til Sagfører. Han valgtes som Federalist til Kongressen i 1811 og sad der til 1813. Bleecker, der var en begavet Mand, var i mange Aar Medlem af Direktionen for Statsuniversitetet i New York. I 1839 blev han af Præsident Van Buren udnævnt til de Forenede Staters Gesandt i Haag, hvor han var til 1842. Han døde i sin Fødeby 1849.

DANSKE I KRIGEN MED MEXIKO 1846-47.

Denne Krig, hvis Udfald blev, at et uhyre stort Landomraade kom ind under de Forenede Stater, nemlig California, Utah, Nevada, Arizona og New Mexico, kan vel med Rette kaldes en Voldskrig, som en større og stærkere Stat paafører en svagere for at udvide sit Landomraade paa dennes Bekostning, i Lighed med de to tyske Stormagters Krig med Danmark i 1864. Det, der gav Anledning til Krigen, var vel nok, at Mexico ikke kunde glemme at Texas i 1836 opnaaede Anerkendelse som en af det uafhængig Stat, og endnu mindre, at samme Texas opnaaede at blive optaget som Stat i den amerikanske Union. Men den egentlige Grund til Krigen var ellers nok den, at Slavestaterne i Syden ønskede at udvide Unionens Landomraade mod Vest, saa Negerslaveriet kunde udbrede sig og dets Bestandighed sikres, og var derfor stærkt inde for Texas's Optagelse i Unionen, medens de amerikanske Nordstater var imod baade Slaveriet og Optagelsen af Texas.

Det lykkedes Demokraterne i 1844 at vælge James K. Polk af Tennessee til Præsident, og i 1845 blev Texas Stat i Unionen. Mexico saa paa denne Handling med umilde Blikke, og nu blev der Uenighed med de Forenede Stater om, hvor Grændsen skulde drages mellem Texas og Mexico. Eller vel rettere mellem Mexico og de Forenede Stater, idet Texas gjorde Fordring paa et meget større Landomraade end det nogensinde var bleven enig med Mexico om. Det var Disputten herom, der fik Krigen til at bryde ud, idet Mexicanerne den 23de April 1846 angreb General Zachary Taylor ved Matamoros paa Rio Grande Floden.

Den uhyre Landstrækning, der ved denne Krigs Slutning kom ind under de Forenede Stater, førte til, at Striden mellem Nord- og Syd-Staterne om Slaveriet tog Fart som aldrig før og først endte med den blodige Broder-

og Borgerkrig 1861-65. De Mænd, baade fra Nord og Syd, som blev de Førende i denne sidste Krig, havde faaet deres Forberedelse dertil i Krigen mod Mexico, der altsaa i mer end en Henseende er forberedende for den amerikanske Borgerkrig.

Inden vi hører noget nærmere om de Personer af dansk Oprindelse, der var med i den mexikanske Krig baade paa amerikansk og mexikansk Side — thi ogsaa heri lignede denne Krig Borgerkrigen, — vil det formentlig ikke være ude af Orden at gøre opmærksom paa, at i Texas, som gav Anledning til Krigen, opholdt der sig fra temmelig tidlig Tid en Del Danske. De Forenede Staters Statistik siger, at der i 1850 var 49 Danske i Texas, et temmeligt stort Antal den Gang, da der kun var 1,838 Danske i hele Unionen.

Om Felipe Henriqué Neri Baron de Bastrop var dansk, ved jeg ikke, men hans Navn (Skovby) var dansk. Han siges at være født i Preussen, og som meget ung var han med i Frederik den Stores Arme. Herfra tog han til Spanien og tilbød Kongen der sin Tjeneste som Frilandse (soldier of fortune). Fra Spanien sendtes han af Regeringen paa speciel Mission til Mexico, hvor han blev til sin Død i 1828 eller 1829. Medens Louisiana var under spansk Herredømme, fik Bastrop ved Hjælp af De Galvez Ret til at settle 30 Kvadratmile Land mellem Mississippi og Red River. Af dette Land overlod Bastrop 400,000 Acres til Aaron Burr, der havde til Hensigt her at danne en Koloni, muligvis som Kærnen i den Republik, denne urolige Aand ønskede at danne i Sydvesten. Senere kom Bastrop i Forbindelse med Moses Austin (død 1821), der besøgte ham i San Antonio, og i hvis Kolonisationsplaner Bastrop var meget interesseret og var ham til megen Hjælp. Efter Bastrop, der roses som en Mand af Opdragelse, Talent og Erfaring, er Bastrop County og Byen Bastrop, der blev udlagt i 1830 af Stephen A. Austin, opnævnt. — Den unge Austin glemte ikke Baronens Velgerninger imod hans Fader.

Theodor Hother Jeger, født 1809 paa St. Croix, Søn af Købmand Hans Jeger og Marie Cathrine Hage, udvandrede til Texas, hvor han var Bygmester og Apoteker. Der tilføjes „død efter 1827, formodes dræbt af Indianerne i Texas.” (J. Vahl: Christjern Nielsen I, Side 85). En Broder til ham, Julius Jeger, var ligeledes i Amerika, formodentlig i Texas.

I 1846, altsaa samme Aar, som Krigen med Mexico begyndte, kom H. C. Lindberg, en Broder til den bekendte Magister J. C. Lindberg i Danmark, med sin Familie til det norske Settlement ved Brownsboro, Henderson County, Texas. Hans senere Skæbne er mig ubekendt.

Idet vi nu kommer til de Danske, der deltog i Krigen, vil man i det følgende se, at Een Person indtager en forholdsvis stor Plads, hvad Efterretningerne om ham angaar. Dette behøver formentlig ingen Undskyldning. En saadan vilde være mere paa sin Plads angaaende de meget ufuldkomne Efterretninger, der gives om de øvrige. Det er mit Haab, at de, ogsaa i deres ufuldkomne Skikkelse, ikke vil være uden Interesse.

Gustav Adolf Lundberg var født i Roskilde, men kom i sin Ungdom i dansk Militærtjeneste paa de vestindiske Øer. Herfra kom han til de Forenede Stater og gik nu i amerikansk Tjeneste som Soldat, vistnok i Krigen mod Mexico. Her fik han ved et Krudttaarns Sprængning Skade paa sine Øjne, saa han blev utjenstdygtig. Som Soldat og Invalid havde han Lov til at vælge sig et Stykke Regeringsland og hans Valg faldt paa et Stykke i Virginia, som han aldrig havde set. Da han omsider fandt det, viste det sig at være et Morads, som han intet kunde gøre med. Han blev gift med en amerikansk Dame og bosatte sig i Virginia. Han søgte og fik Regeringens Tilladelse til at vælge sig et andet Stykke Land i Stedet for det omtalte Morads. Denne Gang valgte han et Stykke i det dengang fjærne Vesten, nemlig i Benton County, Iowa, i Nærheden af hvor nu Byen Luzerne findes. Sammen med en nylig fra Danmark ankommen

Broder og den bekendte Lægprædikant Peter Nikolajsen, rejste han i 1854 til sit nye Hjem i Vesten, hvor han boede til sin Død.

Charles Baland, født 5te December 1820 i København, var Søn af den tysk-talende, men stærkt dansksindede Oberstløjtnant Albert Carl Baland (død 1865) og dennes første Hustru, Caroline von Hedingen. Charles Baland blev uddannet til Handelen, medens hans Brødre tog Militærvejen. To af dem var med som Officerer i 1864 og faldt begge, den ene, Kaptajn Carl Fred. Vilh. Baland faldt ved Dybbøl 18de April. Saavidt man ved, var det en ulykkelig Kærlighed, der drev Charles Baland til Amerika, hvor han ankom ca. 1840. Hans tidligste Virksomhed her kendes ikke, men da Krigen med Mexico udbrød, gik han med som Underofficer paa amerikansk Side.

I ca. 1850 kom Baland til Wisconsin, hvor han, i Hartland, blev gift med Frøken Jørine Halvardine Biering, en Svigerinde til den bekendte Pioneer, tidligere Købmand og Postmester i Stokkemark paa Lolland, Chr. L. Christensen. Baland opholdt sig i nogle Aar i og omkring Hartland, men allerede i 1855 døde hans Hustru — uden at efterlade sig Børn.

Efter hendes Død drog Baland til Kansas, vistnok gørende Brug af sin Ret som forhenværende Underofficer til at tage Regeringsland, som han fik i Coal Creek, Allan County, Kansas, hvor han var den første Nybygger. Han indtraadte; efter at have faaet sig et Hjem i Kansas, paa ny i Ægteskab og havde med sin anden Hustru — formentlig en Amerikanerinde, flere Børn. Fra Coal Creek flyttede Baland til Humboldt City, hvor han i 18 Aar var Justice of the Peace.

Med sin tidligere Svoger, Chr. L. Christensen i Hartland, vedblev Baland at staa i Brevvexling til Svogerens Død i 1879. Baland var, skøndt født og opdraget i et tysktalende Hjem, en ægte dansksindet Mand ligesom hans Fader. Mens han levede i Hartland, fik han stadig

Breve fra sin Fader, der altid skrev paa Tysk. Paa Moders Side var Baland Fætter til den bekendte Købmand, Stifteren af Københavns Handelsbank, C. F. E. le Maire. — Baland roses af alle, der har kendt ham, som en dan- net, smuk og dygtig Mand.

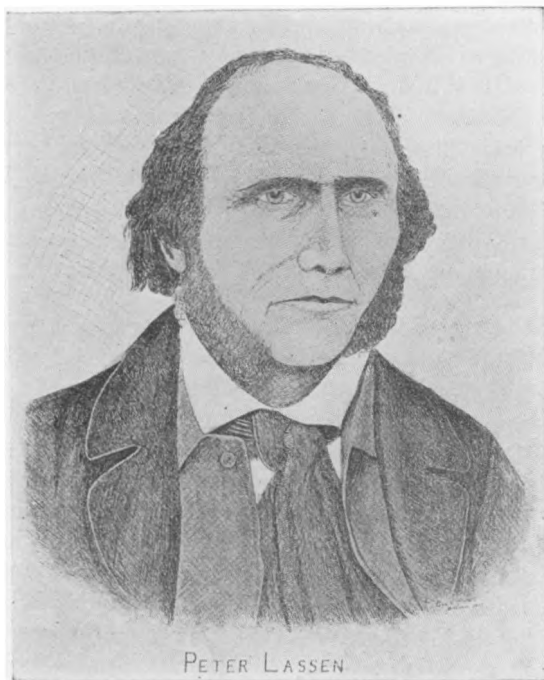
En anden, ligeledes tyskfødt og vist ogsaa tysksindet Mand, der kom til Amerika i sin tidlige Ungdom, var John H. Brockman (f. 1819), som jeg kun kender af hans Dødsanmeldelse i et Blad fra New York, Maj 1901, der siger: „John H. Brockman døde i Mt. Pulaski i Maj 1901 82 Aar gammel. Han var med i den mexikanske Krig og Krigen i Danmark, var en personlig Ven og Ledsager af General John C. Fremont.” — Jeg har ikke funden hans Navn blandt Fremonts Ledsagere.

Men som saadan maa Brockman have været med Fremont paa den bekendte Peter Lassens Ranch, hvor, siger Fremont i „Memoirs of My Life” (I Page 477), han an- kom den 11te April 1846 om Aftenen, og som han forlod igen den 24de April for at drage til Oregon. Den 24de Maj kom Fremont tilbage til Lassens Ranch ved Sacra- mento Floden, hvorfra han Dagen efter skrev til Monte- rey. — Sandsynligheden taler for at baade Brockmans og Peter Lassens Deltagelse i den mexikanske Krig fandt Sted, ikke i Mexico, men i California, hvor Lassen, der var en varm Ven af Oberst Fremont, hjalp denne alt, han kunde, med at føre California ind under amerikansk Styre.

PETER LASSEN

Peter Lassen, født i København den 7de August 1800, er vistnok den af de danske Deltagere i denne Krig, som er bedst kendt og mest omtalt — særlig efter sin Død — i baade amerikanske og danske Skrifter. Og hans Navn er knyttet til saa mange Steder i den Stat, hvori han le- vede og fandt sin Død, at han i denne Henseende langt overgaar de Tusinder af hans Landsmænd, der er kom- men til Amerika, eller for Resten til noget Land i Ver- den. Naar han omtales i denne Afdeling af Bogen, skyl-

des det ikke blot, at han var Deltager i Krigen, men ogsaa at hans Virksomhed i den gamle mexikanske Provins, California, som Kolonist og Talsmand for Uafhængighed, gav sit store Bidrag til at Mexico brød med de Forenede Stater.

Lassen var, som sagt, født i København, hvor han fik en jævn god Uddannelse og blev sat i Smedelære. Allerede i sit 21de Aar gjorde han sit Mesterstykke. Om Lassens Familie i Danmark vides saa godt som intet. I en af de mange Avisartikler om ham hedder det: „His brother was the private auditor of the king of Denmark.” Mon ikke disse Ord er en amerikansk Oversættelse af følgende, som findes i Richters „Dødsfald i Dan-

mark 1790-1890": „Gotthilf Ferdinand Lassen, Kammerraad, Sekretær ved det kongelige Bibliotek, død 19de Januar 1860, 57 Aar gammel." Om saa skulde være Tilfældet, har vi altsaa funden en yngre Broder til den berømte danske Pioneer i California.

Men Livet som Smed var den eventyrlystne unge Man for roligt, saa i sit 29de Aar rejste han til Amerika. I de første ti Aar arbejdede han som Smed og Landmand, først i Boston, og siden i Keytesville, Chariton County, Missouri, ikke langt fra Kansas City. Men ogsaa her kom Civilisationen ham for nær paa Livet, og i 1839 styrede han sin „Prairie Schooner" mod Vestkysten. Sammen med ham rejste to Missionærer og deres Hustruer, formodentlig Mormoner, da disse havde et stort Settlement ikke langt fra Chariton County.

I 1841 byggede han en Savmølle nær Santa Cruz, den første i California, men efter at have savet henved 50,000 Fod Tømmer, solgte han sin Ranch og Savmølle for 100 Mulæsler og flyttede op nær Kaptajn Sutters Fort. To Aar senere fik han et større Stykke Jord fra General Micheltorena og var vist den sidste Amerikaner, der fik en „Landgrant" fra Mexicanerne. Her var det hans Hensigt at oprette en Koloni lignende Cecil Rhodes' i Afrika. Hans kæreste Drøm var en Kæmpeby af ren amerikansk Oprindelse, Luftning og Indflydelse, der skulde hedde Bentonville efter hans Vens, General Fremonts, Hustru, Jessie Benton Fremont. For at samle Nybyggere i denne By rejste han i 1847 tilbage til sit gamle Hjem i Missouri. Her lykkedes det ham at faa saa mange Kolonister, som der kunde være i tolv Emigrantvogne, med sig. Han, som selv var en gammel Frimurer, fik en Bevilling fra Missouris Storloge til at stifte en Loge i California. En saadan blev stiftet i 1849 i Bentonville under Navnet „Western Star No. 98" og var en af de første, om ikke den allerførste Frimurerloge paa Stillehavskysten.

Fra samme Aar, som Lassen var i Missouri, berettes der i Københavns Adresse-Avis Nummer 2 (1847), at en Marie Christine Lassen, født Giede, døde i St. Louis den 28de September 1846. Om det har været en Slægtning af Lassen, muligvis hans Hustru, vides ikke.

Det var i Foraaret 1846 at Lassen blev kendt med General Fremont, som dengang var Oberst. I Spidsen for ca. 50 Mænd var Fremont paa Vej til Oregon og hvilede nogle Dage paa Lassens store Ranch, som den Gang indtog det meste af de nuværende Lassen og Shasta Counties. De to Mænd blev varme Venner og fra denne Tid var Lassen med Obersten paa mange af dennes Ture i California. Han var saaledes med i Sonoma, da Fremont den 14de Juni 1846 hejsede det berømte „Bear Flag” og proklamerede den kortvarige kaliforniske Republik, en Begivenhed, som iøvrigt paaskyndede Krigen med Mexico.

I selve Krigen siges der i et Skrift, der udkom før hans Død, at Lassen tog en „active and efficient” Del. Hvad Stilling han holdt, eller hvor han gjorde Tjeneste, kan ikke udfindes, men han har vel for det meste hjulpen med Forsvaret af det sydlige California.

Efter Krigen gik det i materiel Henseende meget tilbage for Lassen. Han mistede sine store Ejendomme ved at indgaa i Kompagni med Personer, der misbrugte hans Tillid. Sine sidste Aar tilbragte han i Californias Urskove, søgende efter sin tabte Formue i Jordens Skød. Han, tillige med nogle faa Ledsagere, blev den 26de April 1859 overfalden af skjulte Fjender, og han faldt for en af disses Skud, uden at man senere har kunnet opdage, hvem der var hans Banemand. Det siges at have været Indianere, men det er bekendt at Lassen hvert Aar kom tilbage fra Bjergene med en Mængde Guld, og det er maaske hans Hemmeligholdelse af de Miner, han havde funden, der foraarsagede hans Død.

Frimurerne, hvis Omhu for dennes deres Broder man særlig skylder at Lassen er bleven saa bekendt i Nutiden,

oprejste en Mindestøtte over hans Grav. Og foruden dette er hans Navn givet til Lassen County, Lassens Peak, eller Mount Lassen, Lassens Pass, og Lassen National Park, samt mange andre Steder i California.

Thomas Mønster, født i København, Fætter til Chr. O. Mønster, kom med denne sidste til Amerika i 1846. Medens Chr. O. Mønster drog med sin Familie til Kaneshville, Iowa, det senere Council Bluffs, drog Thomas til Mexico, formodentlig som Soldat — han var i hvert Fald med i den mexikanske Krig, og medens Fætteren i Kaneshville forandrede sit Navn til Mynster — for at undgaa at kaldes Uhyre (Monster), ændrede Thomas sit til Monsterey, der vel skal være spansk. Manden opholdt sig nemlig i flere Aar i Mexico. Og medens Christopher Overgaard Mynster i Kaneshville, Iowa, døde i 1852, blev hans Fætter, der var almindelig kendt under Navnet Colonel Monsterey, en gammel Mand.

Han opholdt sig i mange Aar i Chicago som Lærer i Fægtekunst og var anset som en dygtig Lærer. Han holdt meget af at tale om sine Bedrifter i det urolige Mexico samt om de mange Elever, han havde oplært til dygtige Fægtemestre. Med sin særdeles smukke, ranke Skikkelse, der holdt sig til langt op i de gamle Dage, vakte han Opmærksomhed hos alle, der saa ham. I de mange Aar, han boede i Chicago var det først paa sine gamle Dage, han omgikkes med sine Landsmænd. Da kom han nemlig til at trænge til dem. Den gamle, vævre og pyntelige Herre oplevede nemlig ogsaa den Tid, da han maatte vige for yngre Kræfter i sin Kunst. Det tjener hans Landsmænd i Chicago til Ære, at de kom den gamle Herre til Hjælp, bl. a. ved at foranstalte en Beneficestilling for ham.

Morten Berg Fog, født i Vejen Præstegaard i det sydlige Jylland, den 22de November 1800, en Præstesøn, som var Underofficer i den amerikanske Arme, og døde ugift

paa (Soldater) Asylet i Philadelphia i 1855, har rimeligvis ogsaa været med i den mexikanske Krig og kom saaret hjem derfra.

Hans ældre Broder, Hans Jochum Fog (f. 1797) døde som Møllebygger i Ohio i 1848. Disse to var Morbrødre til en Herremandsøn i Lautrup, som i 1870'erne var Saloonkeeper i Council Bluffs, men vistnok kom tilbage til Danmark før han døde. Lautrup vil være kendt af mange af de ældste Danske i Council Bluffs og Omegn fra de Dage.

Blandt Amerikanere af dansk Æt, som tog ledende Del i denne Krig kan nævnes John Williamson Lowe, født i New Brunswick, New Jersey, 9de November 1809. Han er vistnok en Slægtning af de under Revolutionen omtalte Brødre: Isaac og Nicholas Low, ogsaa fra New Brunswick. Lowe studerede Jura og i 1833 nedsatte han sig i Batavia, Ohio, hvor han i mange Aar var Advokat. Han var Kaptajn i 2den Regiment af Ohio Volunteers under den mexikanske Krig. Han var ligeledes med i Borgerkrigen, som Oberst af 21te Ohio Infanteri, som var i General Cox's Brigade i det vestlige Virginia, og som drev Rebellerne ud af Kanawha Dalen. Den 17de Juli 1861 stormede Oberst Lowe Fjendens Stilling paa Scary Creek, men maatte trække sig tilbage, da hans Forraad af Ammunition var udtømt. Han var med ved Indtagelsen af Charleston, Virginia, og i Spidsen for et Angreb ved Carnifex Ferry faldt han, dødeligt saaret, og døde den 10de August 1861.

Af Paulding Familien var der to, som tog Del i Kri-gen. Hiram, der er nævnt under Kri-gen 1812, var paa denne Tid Kaptajn paa Slupskibet „Vincennes.” Han var ogsaa med i Borgerkrigen. John Paulding, Sønnesøn af Patriotten John, født i New York City 16de Febr. 1826, var Søkadet fra 1840 og blev i 1845 forfremmet til „Master.” Ogsaa han fik i denne Krig Uddannelsen til sin store og dygtige Tjeneste i Borgerkrigen.

Romulo Langberg
J. J.

GENERAL E. E. LANGBERG

Den mest æventyrlige Skikkelse blandt alle de danskfødte Frilandser, der i første Halvdel af forrige Aarhundrede overstrømede den ganske Verden, var General Edward Emil Langberg, Militærguvernør over Sonora, født i København den 18de Maj 1810, og, som passende Slutning paa hans melodramatiske Liv, falden for en Snigmorders Haand ved Ures i Sonora, Mexico, den 3die Oktober 1866. Langberg, der var den yngste Søn af Dispatcheur K. E. Langberg (død 1833), fik Studentereksamen fra Akademiet i Sorø. Men med Juraen, som skulde have været hans Brødstudium, drev han det ikke ret vidt, for han havde meget mere Lyst til Musik og lystigt Selskab.

Emil havde en ældre Broder, Ludvig, der i Mexico skiftevis havde været Rigmand og Stodder, snart anset som Folkeven og snart som Forræder, og som, mens Emil studerede i København, var bleven Direktør ved et Akademi i Durango. Da denne nu opmuntrede sin yngre Broder til at forsøge Lykken i dette urolige Land, opgav Emil (1834) let sit Retsstudium for at føre et mere æventyrligt Liv som mexikansk Frilandse under de hurtigt vekslede politiske Forhold baade før og under Kejser Maximilians kortvarige Herredømme.

Den unge Langberg landede i New Orleans den 26de December 1834. Han slog sig strax paa det lystige Selskabsliv der, og synes især at have været meget optaget af de mange Kreolerinder og mørkhuede Damer. „Men,” siger han, „jeg kender allerede de kreolske Dolke saa godt, at jeg nok skal vogte mig.” Paa hans Hotel havde man med Begejstring lyttet til hans Violinspil, og nogle af hans nyfundne Venner fik ham ogsaa til at give en offentlig Koncert, om hvilken Byens Blade gav store og gode Anmeldelser. Flere Dirigenter vilde have, at han

skulde blive her i Landet og give Koncerter, men det syntes han ikke. „Det er noget nederdrægtigt Pak, det hele her. De vil blot tjene ved Een, men unde Een noget, vil de ej,“ skriver Langberg til sin Søster i Danmark.

Fra først af kunde han aldeles ikke lide Amerikanerne, der „for et godt Ord vilde jage en Dolk i Een.“ Selv vilde han ikke give mange Pesos for sit Liv der. „Dueller raser her, og blot et Øjekast er nok til at faa en Fordring af disse halvgule Mennesker.“ Han mente at Amerikaneren fuldkommen svarede til den Beskrivelse, man havde givet af dem i Europa. „Plumpe og raa Manerer havde disse Yankees næsten alle,“ siger han, og føjer til: „Om faa Dage forlader jeg Nordamerika, og med det disse Yankees og Franskmænd, som alle omtrent er lige gode eller slette, hvad man nu vil kalde dem.“

Han maatte udgive saadan omtrent sin sidste Skilling for at betale Rejsen til Matamoros, hvor han ankom den 26de Januar 1835. Her mødte ham imidlertid ikke hans Broder, som skulde have hjulpet ham frem paa Lykkens Bane, men derimod den sørgelige Efterretning, at faa Dage før, paa en Handelsrejse til Zacaticos, var hans Broder bleven overfalden og myrdet af en Røverbande. Det var just ikke den mest glædelige Velkomsthilsen i det nye Land. Men Langberg havde et meget tiltalende Væsen, og ved et Anbefalingsbrev fra en af hans Venner i New Orleans blev han kendt med en holstensk Købmand, Fugemann, der dengang var en af de rigeste og mest ansete Mænd i Mexico. Denne syntes saa godt om deu unge Dansker, at han lovede at skaffe ham Plads som Ingeniør.

Kort Tid derefter fik Byens Kommandant at høre, at Langberg forstod sig paa Landmaaling, og han anmodede ham da at forfatte en Plan over Matamoros, som dengang var en By med omtrent 12,000 Indbyggere. Dette lykkedes ham saa godt, at en af Mexicos fremragende Politikere, en Slægtning af General St. Anna, skaffede

ham en Stilling som Adjutant hos denne Mand, om hvem Langberg siger: „Vistnok faae Mænd gives der, som overgaae ham i Snildhed og Klogskab; men sandt er det, og, hvad Ære angaaer, har hverken han eller hans for en Skilling dansk.”

Paa Vejen til at tiltræde sin ny Post blev Langberg lykkeligvis angreben af en heftig Sygdom, der holdt ham sengeliggende i tre Uger. Paa dette Sygeleje blev han kendt med mange fremmede Officerer i mexikansk Tjeneste, blandt dem en ung tysk Minør-Major, som nylig havde mistet sin Adjutant, og nu tilbød Langberg dens Plads, der havde en Gage af 2000 Pesos aarlig samt fri Bopæl, Brænde, Lys, Tjenere, Heste o. s. v. Dette Tilbud tog Langberg imod, skøndt han jo naturligvis ikke kendte meget til Minørfaget, som han i Danmark end ikke havde drømt om. Han tog for Alvor fat paa Militærstudiet, og benyttede hver ledig Time til at sætte sig ind i, først Minørfaget, siden Kavalleriet, Artilleriet, og Militærarkitektur. Men han kunde ikke ret længe finde sig tilfreds herude i det vilde Bjergland. Han skriver: „Uagtet min Post her er meget fordelagtig, — føler jeg dog mere Lyst til den militære Stand og venter kun Lejlighed til at træde ind mod St. Anna. Et stærkt Uvejr trækker op over hans Hoved. Texas vil ej erkende mexikansk Overherredømme. Intet Land i Verden gives der, hvor der lever saa mange Kanailer som der. Fortvivlede, desperate Mennesker af alle mulige Nationer have der forenet sig, og gjort dem vidt og bredt bekendte formedelst deres udmærkede Skydning.”

I 1836 rejste han fra Minerne til Mexico City, hvor han oprettede en Rideskole og fik Plads som yngste Ritmester ved et Kavalleriregiment. Men med Rideskolen gik det ikke videre godt, og da President Bustamente tilbød ham en Stilling som Professor ved en Militærskole, hvor han skulde have Rang og Gage som Kaptajn, lod han Rideskolen fare og tog imod Præsidentens Tilbud. Ved sin Skolevirksomhed indlagde han sig stor Yndest

hos Regeringen. Allerede i 1838 blev han forfremmet til Major og Næst-Kommanderende ved Akademiet.

Det følgende Aar begyndte Major Langberg en Afenskole for fattige Haandværkere og Arbejdere, hvor disse mod en Betaling af 2 Pesos maanedlig kunde faa Undervisning i Regning, Skrivning, Tegning o. s. v. Allerede i Begyndelsen havde han over 1000 Studenter, paa paa denne Skole tjente han gode Penge.

Kort Tid derefter blev han udnævnt til Aid-de-Camp hos General St. Anna, men paa samme Tid som han saaledes kom til baade Anseelse og Velstand, kom han ogsaa paa Gifftetanker. De mange vidunderlige mexikanske Skønheder havde i lang Tid været Genstand for Langbergs Opmærksomhed, men det var først da en meldte sig, der, foruden Skønhed, var i Besiddelse af en betydelig Formue, at han for Alvor blev forelsket. Genstanden for denne hans Kærlighed var Theodosia, en ung Datter af fhv. Krigsminister, General Moran, Marquis af Vivanjo. Faderen, der var en god Ven af den unge Langberg, syntes godt om Partiet, men Moderen derimod, som var ivrig Katholik, vilde absolut have at Danskeren skulde slutte sig til denne Kirke, førend han kunde ægte Datteren. Men dette vilde Langberg ingenlunde gaa ind paa, og han svor nu at forblive Pebersvend alle sine Dage, hvad han ogsaa gjorde — det vil sige i lange Tider.

I 1840 blev han af Præsident Bustamente forfremmet til Eskadronschef og blev optaget i la legion d'honneur. Strax herefter tog han en ledende Del i Oprøret, der styrtede hans gamle Ven og Beskytter, Bustamente, og satte St. Anna i hans Sted. For denne Tjeneste valgte St. Anna ham til Guvernør i Tulansingo og udnævnte ham til Oberst-Løjtnant og Chef for et Landseneerregiment. Som Guvernør havde han mange Stridigheder med de civile Autoriteter, der beskyldte ham for at være en blodtørstig Tyran. Disse Beskyldninger viste sig at

være uden Grund, og næste Aar blev han valgt til Øverstbefalende i St. Annas Livgarde

Fra nu af gik det rask fremad med Oberst Langberg. I de mange Revolutioner, der dengang som nu holdt Mexico i stadigt Oprør, synes han altid at have været Politiker nok til bestandig at være paa den vindende Side. Da man i 1844 for første Gang omstyrtede St. Anna, var Langberg i Mexico City og blev taget tilfange af Rebellerne. Disse vilde have, at han skulde gaa over til dem, men han mente at denne General, som næsten havde været forgudet af det mexikanske Publikum, umuligt kunde styrtes paa en Dag. Han skriver til sin Søster Hanne: „Jeg udbad mig 8 Dages Betænkningstid, fordi det syntes mig meget udelicat at fægte mod St. Anna, saalænge Canaliso sad fangen. Denne stakkels General lod mig ligeledes kalde og opmuntrede mig til at følge det nye Gouvernement, fordi St. Annas Time var kommen, som han udtrykte sig. Dog jeg vilde ej erklære mig, og først da et Decreet annuncerte enhver Militær, der ej præsenterede sig, som Forræder, blev jeg nødsvungen til at gøre det samme.”

Under denne nye Styrelse avancerede Langberg til virkelig Oberst for et Hussarregiment bestaaende af 800 Mand. Med dette deltog han i Krigen mod de Forenede Stater. Hans Deltagelse i denne Krig lader vi ham selv beskrive. 27de Juni 1846 skriver han:

„Om faae Dage afmarchere vi for at begynde Felttoget mod de Forenede Stater. Ulykkeligvis kan vi ej bekæmpe denne Nation, ej for dens gode Soldater, men fordi de Forenede Stater i faae Dage kunne bevæbne en Masse Tropper og har Millioner af Penge. Men vor herverende Præsident vil absolut aabne Felttoget, og dets Udfald er ej vanseklig at forudsige. Vor Division er omtrent 14,000 Mand af det bedste, Landet kan frembringe; men det er ej tilstrækkeligt. Mejico staaer i dette Øjeblik i en højst kritisk Position. Alle dets Havne

er bloqverte og idag bombarderer man Vera Cruz. Stakels Land.

Vi taler meget stærkt om, at St. Anna atter vil blive tilbagekaldet. — Han har mange Venner imellem os Soldater. Vi ankom i Januar Maaned til Mejico uden et Skud Krudt. Faae Dage efter afmarscherte en Division til Matamoros imod den amerikanske General Taylor, der nylig har slagen vore Tropper med et Tab af meer end 1000 Mand. Skylden har for største Delen vort Artillerie, et Vaaben, som Amerikanerne au contraire forstaae meget vel at behandle. Gud maa vide, hvorledes vore Tropper have kunnet tabe imod dette Pak. Jeg ønsker af ganske Hjerte at befinde mig i Spidsen for mine Husarer nær dem; thi skøndt vi stedse ville tabe i Længden, kunne vi dog idetmindste i Førstningen gøre Noget. Du vil om kort Tid, min kjære Søster, see mig som General eller aldrig mere.”

Atter, i Februar 1848, skriver skriver han efter Krigens Slutning:

„Du veed vel nu Enden paa denne ulykkelige Campaigne, hvor ethvert Slag er bleven vunden af den amerikanske Armee (NB. Fra mexikanske Statspapirer ser man, Langberg slog Amerikanerne ved Marin, Aqua Negra, og Serraloo; for denne sidste Træfning blev han særlig anbefalet til Regeringen). Ubegribeligt kommer det mig endnu for, at vi saaledes har tabt, og jeg er fast overbevist om, at der har været Forræderi i Spillet. Denne elendige Santa-Anna har solgt os, har opofret mange tusinde Liv, og hvad mere er, vor militære Ære.

Du veed vel, at Santa-Anna i Cerro Gordo i en halv Dag tahte et betydeligt Slag, hvor næsten alle vore Linietropper mistede Livet eller bleve tagne tilfange. I Mejico formeerede han atter en Armee af 20,000 Mand; men du kan forestille dig, hvad for et sammenskrabet Pak. — Det hele var ej en Skud Krudt værd. Deres Officerer var alle Creaturer af Santa Anna, denne forfængelige Hare, der ej vilde fægte en halv Time. Dette var den

frygtelige mexikanske Armee, som General Scott havde at bekæmpe.

Jeg var afrejst i Maj Maaned for at modtage Kommandoen af den første Brigade. — Den 10 August (1847) ankom vi til Mejico, og den 16de ankom den amerikanske Arme, omtrent 14,000 Mand stærk. Den 17 erholdt vi Ordre til at marschere til San Angel, og en Mil derfra, paa et Sted kaldet Padierna el Contreras angreb den amerikanske Armee os den 19de August Kl. 1 om Eftermiddagen. En frygtelig Kanonild varede indtil Natten, da en saa skrækkelig Regn begyndte, at alle vore Vaaben blev gennemvaade, og først opholdte Kl. 6 om Morgen. Om Eftermiddagen erholdt jeg Befaling at angribe et Riffelregiment, aabne mig Vejen og situere mig bagved Fjenden, der efter sin gamle Taktik forsøgte at omgaae vore Positioner og angribe os i Ryggen. Denne Charge kostede mange brave Soldater og gode Officerer. — General Santa Anna ankom omtrent Kl. 5 med 7000 Mand og situerte sig imellem Fjenden og Valencia i den brillianteste Position, jeg har seet i mit Liv. Men ej et Skud faldt for at hjælpe os. Forgæves sendte jeg Adjudant efter Adjudant til ham, og tilsidst reed jeg selv til ham, og efter en meget heftig Ordstrid erklærede han, at Valencia ej havde adlydt hans Befalinger og derfor vilde han ej hjælpe ham.

Kan du troe saadanne Ting, at en General opofrer sit Land for at hævne sig paa en anden? Den næste Morgen angreb den hele amerikanske Armee os, og Kl. 9 om Morgen vare Amerikanerne i Besiddelse af vore Kanoner og vor hele Division forloren. — Endnu om Morgen saae jeg General St. Anna og havde atter en heftig Strid med ham, hvorpaa Enden blev, at han gav Ordre at arrestere mig og afgive mit Sværd. Jeg var saa forbitret, at jeg nær havde skudt ham ihjel, og fulgt af en Snees Soldater sprang jeg ind i Chorobusco, hvor Amerikanerne just angreebe, for der at lade mit Liv heller end afgive mit Sværd. Vi var 800 Mand og først Kl. 4

om Eftermiddagen lykkedes det at storme os med Bajonetten; thi vil du troe, at Santa Anna sendte os ej engang Krudt og Kugler. — Siden da har jeg ej blandet mig i noget Slag — jeg lever i dette Øjeblik et trist Liv i Mejico; thi min Character er ej skabt for at leve med Yankees. Det er et grovt og udannet Folk, og deres Soldater et sammenløbet Pak fra hele Verden. Dog maa man indrømme dem, at det er et tappert Folk og desværre vore Mexikanere et tøjlesløst, svagt Folk, der nu lever her i Mejico meget fornøjet med de samme Yankees. De fortjene ej, at en Fremmed udgyder sit Blod for dem mere, og sagtens vil jeg faae min Afsked. Et smigrende Tilbud har General Scott givet mig; men hvorledes kunde jeg antage dette?"

Sin Afsked synes den misfornøjede Oberst dog ikke at have faaet. Den 1ste April 1849 blev han udnævnt til Guvernør over Provinserne paa de Forenede Staters Grændse og tillige Grændse-Inspektør. Her levede han i fire Aar et meget roligt Liv. Det kunde træffe sig, at han og hans Soldater en to-tre Gange om Ugen havde en Træfning med Indianerne, men ellers var der ingenting at bestille. For at faa Forandring i denne Ensformighed, gav Langberg sig til at studere sine røde Undersaatter og han skrev et ypperligt Værk om de forskellige Indianerstammer, deres Sæder, Sprog, Oprindelse o. s. v. For dette blev han optaget som Medlem af flere mexikanske og fremmede Selskaber. I Staten Chihuahua købte han en større Landejendom og byggede et Hus, „ganske indrettet efter min egen Smag," siger han.

I 1855 kom den uundgaaelige Santa Anna igen til Magten i Mexico. „Denne forfængelige Hare," som Langberg kalder ham, havde ikke glemt de Sammenstød, han havde havt med den modige danske Oberst, og drev nu denne i Udlændighed. I New Orleans traf Langberg en gammel Ven fra Mexico, Kommandør Ribaud, og i dennes Hus oplevede han en Begivenhed, der var af større Betydning for hans senere Liv. Vi lader ham selv fortælle herom:

„Mine Visitter bleve dagligt mere og mere interesseerte i dette Huus. Jeg lærte at kende en Cousine af Madame Ribaud, ved Navn Seraphine Trepagnier, og hvad de mexikanske Damer ej havde kunnet erobre i 20. Aar, tabte jeg i en Maaned og gav mit Hjerte og min Haand til denne ædle unge Pige, der er et Mønster af Skjønhed og Hjertens Godhed. Jeg maatte rejse hjem til mine Ejendomme uden at sige et Ord, fordi jeg saae Forskjellen i vor Alder, og min Position i dette Øjeblik fandt jeg for usikker til at gifte mig. Omringet af en Mængde unge Herrer troede jeg det ogsaa umuligt at en af de eleganteste Damer i New Orleans kunde elske og foretrække en Mand, hvis Haar alleræde begynder at blive graat. En lille Lystrejse med hende og hendes Familie tog alle mine gode Forsætter væk; du veed, naar Hjertet er fuldt, løber Munden over; jeg deklareerte min Kjærlighed, det er idag 3 Uger siden, og forrige Torsdag blev jeg viet til denne Engel i New Orleans Cathedral-Kirke, Kl. 12 om Formiddagen. Man forsikrer, at det er mange Aar siden man har seet et saa smukt Par, og en saa elegant Verden. Hele Kirken var fuld. Med Religionen har her ej været nogen Vanskelighed; hun er katholsk.”

Med denne sin Kone synes Langberg at have levet et meget lykkeligt Liv. Han nævner hende i hvert af sine Breve til Danmark. I et Brev, skrevet to Aar efter Bryllupet, siger han om hende: „Du kan ej see en Dame mere fin og delikat end din Tante. Hun har en Fod og en Haand, som vilde gjøre furore i Paris, og denne matte Couleur, der udmærker Kreolerinderne. God og forstandig, lever hun for mig, der, med Skam at sige det, ej forstaar at skatte hende; thi hvad Fanden forstaar en gammel Soldat sig paa alle disse smukke Ting, som I unge Fyre foresnakke Damerne. Med alt dette leve vi meget vel, og hendes Beskedenhed og bon ton gjør overalt Opsigt og forskaffer hende en venlig Modtagelse. Alle, der seer hende, elske hende med Agtelse og Respect.”

Men det rolige Familieliv, som han for en længere

Tid førte i New Orleans, kunde ikke holde Langberg i Længden. I 1856 begyndte man atter Revolution mod hans gamle Fjende, Santa Anna. Coahuila, en af de betydeligste Stater, udvalgte Langberg til kommanderende General, og dette Tilbud kunde den gamle Kriger ikke modstaa. I dette ny Oprør udmærkede han sig saaledes, at den nyvalgte Præsident, Comonfort, udnævnte ham til General de Brigada og Chef for Generalstaben.

Skøndt der var flere Oprør i de følgende otte Aar, holdt Langberg dog alligevel sin Stilling som General. En Gang fik Gejstligheden, hvis svorne Fjende han var, ham rigtignok udvist fra Landet, og fra denne Tid skriver han: „Jeg har nu arbejdet i 23 Aar for denne lumpne Republik, og hvad jeg har vundet, er kun Saar og Kugler.”

Var General Langberg utilfreds med Republikken, saa var han dog endnu mere misfornøjet med Maximilians Kejserdømme, som han ogsaa var med til at kæmpe imod. Ved Franskmændenes Ankomst til Mexico forlod han i 1863 Landet og rejste til San Francisco, men i Begyndelse af 1864 inviterede Krigsminister Bazaine og Kejseren ham at komme tilbage til Mexico. De udnævnte ham til General og Guvernør over Sonora. Men Langberg kunde ikke finde sig i Tingenes nye Orden. Han skriver herom: „Jeg har levet næsten 30 Aar i en Republik, og er aldeles ingen Hofmand, som jeg har sagt Kejseren lige i hans Ansigt. — Ellers maa jeg arbejde haardt; men mine Epauletter sender jeg au diable med Kejseren, dersom han bliver her.”

Nu synes Langberg at have overkommet sit gamle Had til Amerikanerne. Han skriver: „Man siger, vi vil snart have Amerikanerne igjen, og jeg ønsker det af hele mit Hjerte. Var jeg ej gift, skulde jeg snart fægte igjen og jage disse Culottes rouges væk med vore (sic) Yankees.”

Men det var alligevel i Forsvaret for Kejserdømmet, at Langberg fandt sin Død. Han var nemlig draget ud

fra Mexico City for at dæmpe et Oprør i Sonora. Lederen for Oprøret var General Martines, en grusom og blodtørstig Bandithøvding, der havde Ord for aldrig at give Pardon. Martines angreb Langberg nær Byen Ures og, da Banditterne var ham langt overlegne, valgte Langberg at overgive sig. Just som han rakte en af Officererne sit Sværd, blev han dræbt af en menig Soldat og hans Lig mishandlet paa det skændigste. (3die Oktober 1866).

Skøndt Langberg for det meste var paa den vindende Side i alle de mange Oprør, samlede han dog ikke mange Penge, og han døde som en forholdsvis fattig Mand. Han havde i sin Tid ejet et større Stykke Land (Hacienda) i det sydlige Mexico, som var vurderet til 300,000 Pesos. Dette havde han købt fra de katholske Brødre, og da disse i 1860 fik ham landsforvist, fik de ogsaa denne Handel ulovliggjort.

Den store Ejendom, han havde købt mens han var Grændseinspektør, maatte han forlade, da han blev tilbagekaldt til Mexico City. Han hyrede saa en Amerikaner til at styre Haciendaæen for ham. Flere Aar gik nu uden at Langberg fik Brev fra sin amerikanske Forvalter. Saa i 1859, efter ni Aars Fraværelse, rejste han ud til Godset og ventede naturligvis at se mange Forbedringer; men ogsaa her blev han skuffet. Den snedige Amerikaner havde indbildt Folk, at Langberg havde solgt Godset til ham, og havde solgt alt, der kunde sælges, undtagen Godset selv. Da Langberg naaede til Pladsen, var alt i Ruiner. Han skriver til sin Broder Carl: „Jeg maatte begynde en Proces med denne Skurk; men Lovene i de Forenede Stater er langsomme, og Gud veed, om jeg vil faae noget.”

Langberg synes at have været en Mand, der foretrak Livet i det Frie frem for alt andet. Aaret før hans Død siger han: „Jeg har været uvel, formodentlig af Ærgrelse og Mangel paa Activitet, og farer jeg saaledes fort, gaaer jeg snart caput. For mig Hesten, Landet, Strabadser, Campagne og da ogsaa et godt Bord, en god Bou-

teille Vin og et behageligt Selskab!" Var han ikke en ivrig Tilhænger af nogen Kirke, saa var han en utrættelig Modstander af de katholske Brødre. „Hvad kunde Mejico ikke være, jagede man Gejstligheden væk!"

Trods alle sine Strabadser og al sin skiftende Lykke bevarede Langberg lige til det sidste sin Kærlighed for sit gamle Fædreland. Dette ses klarligen i næsten alle hans Breve. Han taler tidt om at faa et Aars Orlov for at besøge sit gamle Hjem. Under Krigen 1848-50 skrev han til sin Søster: „Du kan vel forestille dig, med hvilken Interesse jeg har læst alt om Danmark og selv disputeret for at forsvare dets Rettigheder; men har Danmark Ret med Hensyn til Holsten, det er et vanskeligt Spørgsmaal. Bedre vilde det være for vort lille Danmark at forene sig med Tyskland, ligesom Preussen, Hanover etc.; og Danmarks Handel vilde blomstre tifold, mere end afhænge af en miserabel Autocrat som Rusland. — Dog under alle Omstændigheder ønsker jeg mit stakkels Fødeland og mine kjære Landsmænd al mulig Lykke og Held, og endnu slaaer et dansk Hjerte i mit Bryst med hele min Barndoms Ild og Fyrighed." Lidt senere skriver han, at er han langtfra at være en Helt, „gør jeg idetmindste stedse min Skyldighed, som en ægte Dansker, der aldrig forglemmer sit Land og sit Navn."

De her meddelte Efterretninger om Langberg er til dels tagne fra et Skrift, der udkom i Danmark i 1902: „General Langbergs Hændelser," udgivne af O. C. Molbech. Udgiveren, der har opholdt sig en Del Aar her i Landet, er en Sønnesøn af Professorinde C. Molbech, der var Søster til General Langberg, og til hvem en stor Del af de i nævnte Skrift meddelte Breve er skrevne. Det er hende, som han kalder sin „elskede Søster Hanne."

Den Mand, der nu skal nævnes, har ikke, saa vidt vi ved, taget direkte Del i nogen af Amerikas Krige. Naar

vi alligevel nævner ham „mellem Slagene,” har det sin Grund i, at ogsaa han var i „Uncle Sams” Tjeneste.

George (Jørgen) P. Hansen er født i Odense i 1812, havde lært Malerprofessionen, og skal ogsaa en Tid have været Typograf. Han kom tidlig til Amerika, hvor han i tre Aar gjorde Tjeneste i de Forenede Staters Marine, inden han i 1839-40 kom til Chicago, hvor han siden boede til sin Død, den 21de Maj 1883, 71 Aar gammel. Hans Navn findes første Gang i „Chicago Directory” for 1843 (Reprint with Notes 1889) Side 112. Saavidt man kan se, er han, næst Kaptajn George Peterson (1839) og Chas. Miller (senere Andrew Jackson Miller), der var „Barber and Hairdresser” paa No. 19 Market Street, — den ældste danske Forretningsmand i Chicago. Hvad Hansens Forretning var i 1843, kan ikke ses; formodentlig har han arbejdet som Maler. Men i Directory for 1851 optræder han i en ny Rolle: „George P. Hansen, Dagueran Artist, 75 Lake Street — over Speers Store — Likenesses taken in all kinds of weather.” (A. Skr. Side 97). Saa vidt man kan se er Geo. P. Hansen den første Kunstner af denne Art i Chicago.

I Andreas's store Værk „History of Chicago” (1884) Vol. I, Page 349 — fortælles, at den norske Præst, Paul Andersen, i 1848 kom til Chicago og den 13de Februar organiserede en luthersk Menighed med 30 Medlemmer. Blandt disse nævnes Andrew Nelsen og George P. Hansen. I samme Værk, Side 519-20, nævnes blandt Direktørerne for „Mechanics Institute” for 1853: George P. Hansen. I 1856 nævnes han som dennes Præsident. Af samme Værk ses at i 1854 var Hansen Medlem af Board of Health i Chicago. I 1860 er Geo. P. Hansen Medlem af en Kommission, som opfordrer til at aflægge Ed paa Konstitutionen.

Hansen, som var et meget virksomt Medlem af det Samfund, hvori han levede, var ikke blot en sand Patriot for Amerika, men bevarede Kærligheden til sit Fædreland og dets Literatur. Han var en Tid dansk Vice-

Konsul i Chicago, efter Dr. N. P. Pearson. Under Lincolns Administration blev Hansen, der var Republikaner med Liv og Sjæl, udnævnt til amerikansk Konsul i Helsingør, og fik saaledes Lejlighed til at gense sit Fædreland efter mange Aars Forløb. Den Fritid, hans Embede levnede ham, brugte han til at oversætte flere islandske Sagaer paa Engelsk. Kun en enkelt af disse blev trykt, da Oversætteren ikke havde Penge til at bekoste mere udgivet.

Geo. P. Hansen drev det aldrig vidt som Forretningsmand. Fra Fotografien gik han over til Cigarhandel, og skal en Tid have drevet en „Grocery“-Forretning sammen med Kaptajn Geo. Peterson, altsaa før denne i 1867-68 drog til Omaha. Hansen døde barnløs og uden Formue, men med sine Medborgeres Agtelse. Hans Hustru, der døde nogle Aar efter ham, opholdt sig i sine sidste Aar paa et „Old Peoples Home“ i Chicago.

DEN AMERIKANSKE BORGERKRIG 1861-1865

“The firing upon that fort will inaugurate a civil war greater than any the world has yet seen.”—Robert Toombs, Secretary of the Confederate States of America, 1861.

THAT FORT var Fort Sumter i South Carolina, som de Forenede Staters Kommandant, Major Robert Anderson, der havde nægtet godvillig at overgive det til General Beauregard, efter et to Dages Bombardement saa sig nødt til at rømme med sin tapre lille Garnison, den 14de April 1861. Denne lille Gnist tændte den blodige Broder- og Borgerkrigs grufulde Flammer ud over Amerika og krævede før den slukkedes, Millioner baade af Menneskeliv og Penge, Saar og Taarer, saa det mærkes indtil denne Stund.

At saa meget kunde blive Følgen af hin ublodige Kamp ved Fort Sumter, havde naturligvis sin Grund i, at der i lange Tider var samlet sammen paa brændbart Stof indenfor den Nation, som, om end blødende og udmattet, var gaaet sejrrig ud af Uafhængighedskampen med det mægtige England. Man havde opnaaet Frihed og Uafhængighed, men man var indhyrdes uenige om, hvorlangt Friheden og Uafhængigheden skulde strække sig; om det skulde være Frihed og Uafhængighed indenfor Unionen eller, om Nødvendigheden krævede det, og saa udenfor denne. Sammen med dette Centrum i Stri-

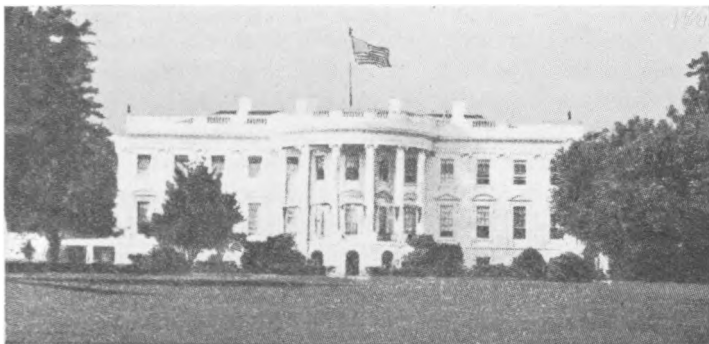
den gik saa tillige en Mængde andre Spørgsmaal, som det her vilde være ude af Sted at indlade os paa. Kun skal vi gøre opmærksom paa, at Spørgsmaalet om Slaveriet, som det er almindeligt at nævne som den egentlige Grund til Krigen, i Virkeligheden ikke var Hovedsagen. Heller ikke Nord- og Sydstaternes forskellige Interesser, med hvilke Spørgsmaalet om Neger-slaveriet hænger nøje sammen, kan anføres som det, der voldte Krigen.

Hvorom alting er, Dagen efter Fort Sumters Overgivelse til Jefferson Davis's General, nemlig den 15de April 1861, udstedte Unionens Præsident, Abraham Lincoln, en Proklamation, der opfordrede Staternes Regeringer til at stille 75,000 Mænd i Marken. Samtidig varslede Præsidenten Kongressens Medlemmer til at samles den førstkommende 4de Juli. Og nu følger Proklamation paa Proklamation, snart fra Unionens, snart fra Confederationens Præsident. Borgerkrigen var bleven til Virkelighed. Den 3die Maj 1861 kalder Lincoln paa endnu 42,000 Frivillige, der skulde tjene i 3 Aar — samt en Forøgelse af den regulære Arme, o. s. v., o. s. v.

Af den store Mængde af Frivillige, der meldte sig til Fanerne, saavel som dem, der senere blev udskrevne i de forskellige Stater i Unionen, skulde vi her særlig have med de Danske at gøre. De er selvfølgelig som en Draabe i det store Hav, naar de sammenlignes med de mange Tusinder. Men denne Sammenligning vilde være uretfærdig imod dem, som mod Danskerne i alle Krige, vi har med at gøre i dette Skrift. Derimod er der en anden Sammenligning, som baade er mere retfærdig og tillige mere hæderlig for Danskernes Vedkommende, nemlig Forholdet mellem Antallet paa danske Immigranter, som var vaabenføre, og saa Antallet paa de Danske, der meldte sig til Fanen, da Kaldet lød. Den skal vi dvæle et Øjeblik ved.

De Forenede Staters Statistik siger, at fra 1820 til 1860 invandrede der ialt 5,540 Danske, og fra 1861 til 1864 — 4,090, altsaa fra 1820 til 1864 — ialt 9,630 dan-

ske Immigranter. Her maa strax bemærkes, at Danske, som kom til de canadiske Havne og derfra drog ned i de Forenede Stater — og det gjorde mange — ikke er talte med, saa det samlede Antal Danske løber op til ca. 12,000. Af disse var imidlertid 2—3,000 Mormoner, og det er mig ikke bekendt, at Mormonerne, heller ikke danske Mormoner, tog Del i Borgerkrigen. Danskernes Antal i de Forenede Stater i 1864 er derfor, højst regnet, mellem 9 og 10,000; saa er baade Mænd og Kvinder,

Det hvide Hus i Washington

gamle og unge og Børn talte med. Lad være, at en forholdsvis stor Del af disse var Mænd i deres bedste Alder, og lad os sige at en Trediedel af den danske Befolkning af første og anden Generation var unge, vaabenføre Mænd. Det giver os ca. 3 eller 4,000 af den Slags. Hvor mange af dem var saa med i den store Krig? Derpaa kan jeg ikke svare ved at nævne et bestemt Tal, men saa vidt jeg kan skønne, vil deres Antal naa op til mellem 1,000 og 1,500. Med andre Ord, det vil sige at hver 3die eller 4de af de unge Danske var med i den amerikanske Borgerkrig. Jeg tvivler meget paa, om nogen anden Nations Emigranter til Amerika i den Henseende kan maale sig med de Danske. Var der da ikke mange flere

Norske med i Krigen end Danske? vil maaske nogen sige. Jo, men Antallet af norske Indvandrede i Amerika i 1864 var betydeligt over 32,000, og Svenskernes Antal var omtrent det samme. Mon disse Indvandringers Tilskud til de amerikanske Hære naar op til 8—10,000, nogen af dem? Jeg tillader mig at tvivle derpaa.

Bliver man ved Spørgsmaalet: Hvorledes kan det være, at der var forholdsvis flere Danske med baade i Unionshæren og Sydstaternes Arme, end Norske og Svenske, saa maa Svaret blive: Det hænger naturligvis sammen med Forholdene i Hjemlandene. Hver legemsføring Mand i Danmark, som havde naaet 21 Aars Alderen havde, ogsaa dengang, faaet militær Uddannelse. Det var anset for en Skam blandt de Unge, ikke at have været Soldat. Danmark har af de nordiske Lande fra ældgammel Tid været mest udsat. Derfor maatte det unge Mandskab øves i Vaabenbrug. Hertil kommer at den første slesvigske Krig i 1848-49-50 havde været en ypperlig Skole for mange Danske, som kom til Amerika mellem 1850 og 1860. Mange af disse gik med i Borgerkrigen her i Landet som Officerer, Underofficerer og Menige, af hvilke nogle fandt deres Grav paa Valpladsen, medens andre kom hjem med Saar og anden Molest.

Blandt Officererne kan nævnes Major C. M. Riise, der som Frivillig i Treaarskrigen i Danmark tjente sig op fra Menigmand til Sekond- og Premierløjtnant, og Lars Hannibalsen eller, som han her i Landet kaldte sig, Lars Hannibal, Christian P. Andersen, muligvis ogsaa Mark Hansen, Omaha, Olsen fra Waupaca o. fl. gjorde Tjeneste som Sergeanter. Christian Jensen fra Gowen, Mich., var ligeledes med som Menig i 1848-50. Som gift Mand gik han med i Borgerkrigen og fandt sin Død paa Valpladsen i det første Slag han var med i. Det gik med disse gamle Krigskarle, som det gik med de gamle Dragonheste: Da Signalerne lød, stillede de ved Fronten, som de plejede. Og mange af de unge Danske, der var udvandrede til Amerika, før de havde været paa Session, gjorde

de Militærtjeneste i Amerika — for at kunne sige: Vi har ogsaa været Soldater.

Paa den anden Side maa nævnes, at flere af de ældste danske Settlerne i Amerika, hvis Børn var voxne, da Krigen brød ud, lod deres Sønner rejse, enten til Danmark eller Canada, hvor de blev til Krigen var ovre. Som Exempler herpaa kan nævnes den bekendte, foran nævnte Chr. L. Christensen i Hartland, Wis., hvis Sønner var hjemme paa Lolland i Krigens Tid. Den bekendte Sagfører William A. Mynster (f. 1843) opholdt sig som Sagfører i Toronto, Canada, i 1864-66. Og saaledes var der flere unge Danske, der i de Dage gjorde enten en Danmarksrejse eller en Rejse til Canada paa længere Tid.

Der var ligeledes nogle faa Danske her i Landet, som lejede Stillingsmænd for sig, da de blev udskrevne til Soldater, f. Eks. i Waupaca, Wis. Det var helt ud lovligt, naturligvis, og det var gerne Mænd, der var i Forretning eller paa anden Maade var forhindret i selv at kunne gaa med. Men der var endnu flere ældre Mænd, som forlod Hjem, Hustru og Børn og gik med i den blodige Krig, nogle for at finde Hvile i en ukendt Grav i Syden, medens andre vel kom hjem igen, tit med Saar og Buler i Tilgift. Saaledes var f. Ex. Lars Hannibal, senere i Dannebrog, Nebr., 40 Aar og gift, da han gik med i Krigen. Og saaledes var der flere.

Men de fleste Danske, som kom med, var unge, og de meldte sig som Frivillige, som nogle af dem havde gjort i Danmark i Trearskrigen. Nogle gik med som rene Drengene. Saaledes var Møenboen Anders Jørgensen, nu i Friend, Nebr., kun 17 Aar gammel, da han meldte sig til Fanen. Sjællænderen Jens Christensen, nu i Washington, Nebr., var kun 16 Aar gammel, da han gik med. Begge de nævnte havde ældre Brødre med i Krigen. Af 18-aarige Ynglinge, som var med, kan nævnes Ehlers fra New York og Heide fra North Carolina — og mange, mange flere, som vi siden skal se. „Jeg vover de danske Drengene,” synger Digteren. Vi kan tilføje, at i den ame-

rikanske Borgerkrig var der mange danske Dreng, der vovede Liv og L emmer for deres ny Hjemland.

Sp rgeres der, fra hvilke Samfundslag de Danske kom, som var med i denne Krig? — saa kan vi svare: Der var en Del af dem, som var fødte paa Grevers og Baroners Slotte samt andre adelige Hjem. Som Exempler herpaa kan nævnes L wenskjold, von Blucher, Bartholin, Bygel og flere. Der var en Del Herremandss nner med, f. Ex. Georg Bruhn, Hansen o. fl. Der var en Del Pr stes nner med, f. Ex. Balle, Holst, Nyrop, Westengaard. En Del Skolel rers nner var med, f. Ex. C. G. Christensen og Adolph Sørensen. Der var et par juridiske Kandidater fra Danmark med, nemlig Carl Levring og Vilh. P. Bartholin. Der var en hel Del K bmandss nner med, f. Ex. Borchsenius, Gr nbeck o. fl. Men det store Flertal af de danske Soldater var Sønner af Bønder, Husmænd, Haandværkere og Arbejdere. De fleste af dem kom fra Landet, saa vidt man kan se, især de, der stod i de Meniges Rækker.

Sp rgeres der, hvilke danske Landsdele, der har givet det største Tilskud til den amerikanske H r, maa Svaret, saa vidt jeg kan se, blive, at de danske  er har givet det forholdsvis største Bidrag. Af de mindre  er gaar Langeland og Møen foran; dernæst kommer Lolland, Sjælland og Fyen. Af Sjællændere var der igen forholdsvis mange fra Holb ks Amt. For at man ikke skal faa en falsk Opfattelse heraf, maa den Bemærkning gøres, at fra de nævnte Steder i Danmark kom de fleste Ud-vandrere til Amerika i Aarene mellem 1850 og 1860. Der var ikke faa baade Nørre- og Sønderjyder med i Krigen, men forholdsvis ikke n r saa mange som fra  erne.

Bliver Spørgsmaalet, om de Danske, der gik med, havde været i længere eller kortere Tid her i Landet, saa maa Svaret blive: de fleste havde kun været her i forholdsvis kort Tid; men der var ogsaa dem, der havde været i Amerika, siden de var smaa Børn. Som Exempel kan anføres de to Ripensere A. Tarp og Edv. Ehlers. Den

første gik omtrent lige fra Udvandreraskibet ind i Hæren — og forsvandt uden at man ved hvor eller hvorledes; den sidste kom som lille Barn med sine Forældre til Amerika i 1844.

De fleste Danske gik med som Frivillige, men en Del blev udskrevne (drafted). Angaaende denne Sag skai vi give Ordet et Øjeblik til den bekendte Skolelærer, Rigsdagsmand og Udvandrerleder Rasmus Sørensen, der efter Borgerkrigens Udbrud søgte at drage Emigranter til Canada. I sit lille Pamflet (16 Sider) med den iaage Titel: „Er det for Tiden nu bedre for danske Udvandre-re at søge Arbejdsfortjeneste og Jordkøb i Canada, end i Wisconsin eller i nogen af de vestlige Fristater i Nord Amerika? besvaret af Rasmus Sørensen” (København 1863) — siger han: „Løgnesladderer herhjemme i Bladene, som beretter om den tyranniske Vold og Magt, hvormed man i de Forenedé Fristater tog og bortførte Emigranter til Krigstjenesten derovre, skal jeg gøre mit bedste at dæmpe, i det jeg med Sandhed siger, at de Emigranter eller Nykommere, som er blevne derovre til Kri-gen, er alle gaaede som Frivillige dertil, og have ladet sig lokke og overvinde af de store Tilbud og Løvter om de mange Penge og Herligheder, som de ønskede sig at opnaae derved; thi saalænge som Nykommere ikke erklære sig at ville aflægge Eed til at blive Statsborger og ikke gaae med og tage Deel i Stemmeafgivning ved nogetsomhelst Folkevalgsmøde, da ere de fri for al militær Værnepligt og Udskrivning til Krigstjeneste, og der er ingen Lov, som tvinger dem til at blive Statsborgere, og de kunne endnu, som tilforn, forblive baade som Grund-eiere og tjenende Arbeidere i Landet, uden at have Statsborgerskab med politiske Rettigheder og politisk Krigs-pligt. — Men unge Nykommere kunne i denne Tid ikke opholde sig i Fristaterne uden med Løgnerygter at blive haardt fristede, især af netop deres egne Landsmænd, som tilforn derovre ere blevne Statsborgere og militær-værnepligtige, til at lade sig lokke eller skrække, og

stille som Frivillige til Krigen, for at disse selv derved kunde slippe fri for at udskrives dertil, eller og for selv at tjene Penge ved som Hvervnings-Agenter. Og dette er en Hovedgrund, hvorfor jeg nu for Tiden anbefaler mine til Amerika udvandrende Landsmænd at gaa til Canada, hvor de er fuldkommen fri for al Slags af saadan skammelig Fristelse. Det er ikke bleven slettere men bedre med høiere Arbeidsløn og med lettere Jordkjøb i de Forenede Fristater under nærværende Tid derovre, og derfor er ogsaa Emigrationen fra Europa dertil nu større end nogensinde tilforn. — Men det man endnu for Tiden der ikke føler og mærker, det er at de mange ny Papiirspenge derovre, som alene er den Valuta eller Værdi, der under de stigende Priser for Arbeide, Varer og Producter modtages og udgives igjen, ere og blive stedse dybere og dybere under den paalydende virkelig Værdi i Guld- eller Sølvmynt, hvoraf ikke saa meget som en eneste Skilling udgives eller sees mere i den daglige Handel og Vandel derovre. — Følgelig er det en Nødvendighed, at Skatterne og Statsbyrderne ogsaa voxe og blive større og større i Fristaterne, og at det tillige herefter snart vil blive følt og mærket af hele Folket hvilken Usikkerhed og hvilket virkeligt Tab i Eiendomsværdi et saadant blot Navneværdies Pengevæsen bringer efter sig i alle Betalingsforholde, og det hvad enten Unionsregjeringens Bankkasse og nu tillige med de forenede Privatbanker kommer til at dække sin med sig selv paa Fremtidens Credit gjorte Statsgjæld for Krigsførelsen ved aarlig Afbetaling, i forhøjede Skatpaalæg, indtil Gjælden udslettes, eller ogsaa ved at gjøre Statsbanqverot, saa at alle disse Papiirspenge paa eengang vorde aldeles værdiløse. Een af disse to Ting maa absolut skee.”

Det har sin store Interesse at se, at de danske Nybygger i By og paa Land, hver gav sit Tilskud af ungt Mandskab til Unionshæren, lige fra New York til Kansas, større og mindre naturligvis, efter som Danskernes Antal paa vedkommende Steder var, lige fra et Par Hundrede

til nogle enkelte. Det forekommer mig, at ogsaa her gælder det: de smaa Nybygder har givet de fleste forholdsviis, ligesom de smaa danske Øer har givet de forholdsviis fleste Udvandrere. Som Exempel herpaa skal jeg nævne, at den lille danske Nybygd i og omkring Byen Moline, Ill., der mest bestod af Møenboer, sendte 15-20 unge Mænd til Unionshæren. Den ligeledes lille danske Nybygd i Gasconade County, Mo., sendte 9-10 unge Mænd, alle fra Sønderjylland. Det numerisk største Antal af Danske kom selvfølgelig fra New York, hvor Hvervingsofficererne var i Virksomhed ved Udvandrer-skibenes Ankomst. Herom lader vi den bekendte M. A. Sommer fortælle. Denne som „Doktor” og Emigrantleder saa bekendte Mand gjorde sin første Rejse til Amerika i 1861 og var dengang selv Emigrant. I sine „Stadier paa Livets Vej” siger han: „Den 10de Marts 18 1 tog jeg til Hamborg for at sejle med „Dr. Barth,” det store Udvandrer-skib, fra Hamborg til New York, under Kaptajn Meyers Kommando. Den 15de forlod vi Hamborg og den 15de April kom vi i Land i New York, just som Efterretning var kommen fra Slaget ved Fort Sumter. — — Da vi kom i Land, var der næsten intet at faa at bestille uden (!) at være Soldat. De fleste, som kom i Land og som var tjenlige til at indtræde i Militærstanden, blev Soldater. Jeg fik ogsaa noget at bestille, men det var at uddele Bibler, Nye Testamenter og Traktater og hjælpe Lægerne.” (Anf. Skrv. Side 28). M. A. Sommer (født 1829) skulde altsaa ikke være Soldat; den Slags Krigsvæsen gav han sig ikke af med, skøndt han ellers var paa Krigsfod alle sine Dage, særlig imod saadanne, som efter hans Mening holdt Folk i Trældom, deriblandt Præster og Konger.

HVORFOR GIK DANSKERNE MED I KRIGEN?

Der var mange Grunde, og de gik ikke alle med af den samme Grund. Da Præsident Lincoln den 15de April 1861 udstedte sin første Proklamation og kaldte paa Sta-

terne for 75,000 Mænd til at opretholde Lovene indenfor Unionen, gik der en Patriotismens Bølge hen over Folket, som der vel sjælden er set Mage til, og med Villighed, Redebonhed og Hurtighed efterkom Nationen Præsidentens Opfordring, saa Sydstaternes Regering, som havde levet i det Haab, at Nordstaterne ikke vilde i Krig, havde al Grund til at sige med den svenske Konge, Karl Gustav, da han i 1658 fra Valby Bakke saa Københavns Forstæder brænde — han havde ment at han kunde tage baade København og dermed Danmark i en Haandvending: „Nu sværger jeg dyre, at vi faar Modstand.”

Danskerne kunde ikke undgaa at rives med af den Begejstring, hvormed det amerikanske Folk besvarede „Fader Abrahams” Opfordring. Mange unge Danske, navnlig i New York, meldte sig strax til Fanen, dannede et skandinavisk Korps, hvis Chef var Maleren O. P. Hansen Balling, og den siden saa vel kendte General Christensen blev Premierløjtnant. Korpset sluttede sig til New Yorks 1ste Regiment af Frivillige, blev sendt til Fort Monroe, Va., og deltog med Hæder i Kampen ved Big Bethel 10de Juni 1861.

Det tog noget længere Tid før Danskerne i de vestlige Stater kom med. Men det, som gjorde at de kom med, var særlig deres medfødte Frihedstrang og Afsky for Slaveriet, samt deres Respekt for Lov or Orden. De var vistnok kun lidet kloge paa det store Principsspørgsmaal, der var den egentlige Grund til Krigen, men de sydlige Stater var Oprørere imod Unionen, ligesom Slesvigholstenerne i sin Tid mod den danske Regering, og i Sydstaterne var Slaveriet herskende. Det forstod Danskerne sig paa, at uden Lov og Orden kunde intet Land bestaa, og uden frit, hæderligt Arbejde var Amerika, som de var udvandret til for at finde et Fremtidshjem, ikke værd at være i; og i Medfør af denne Overbevisning handlede de og stillede sig selv til Tjeneste for deres nye Hjemland, dets Frihed og Ret for alle til at virke og nyde deres Arbejdes Løn.

Dog, skulde alle de Danske, som hãde Oprør og Slaveri, varet med i Krigen, saa var kun Kvinder, Børn og de gamle og affaldige bleven hjemme. Vi maa derfor søge efter ogsaa andre Grunde til de Danskes Deltagelse i Krigen. Danskeren er vel sindig og betænsom, men alligevel ligger Lysten til Æventyr ham i Blodet, Lysten til at vove sig i med det ukendte, fremmede og farlige. Da jeg spurgte en gammel Mand, der i 1861 gik med som Frivillig fra Wisconsin, hvorfor han gik med i Krigen, svarede han: „Jeg havde Lyst til at komme ned til Syden og faa at se, hvorledes Slaveriet saa ud i Virkeligheden; jeg havde hørt og læst saa meget om det, men ønskede at se det med egne Øjne.” Og gennem fire Aars Tjeneste fik han sin Lyst rigelig styret.

Der var ikke faa, der gik med, fordi Broder og Ven vilde afsted. Der er ikke saa faa Vidnesbyrd om, at den ældre Broder drog den yngre efter sig, Ven trak Ven med sig, Bekendte fra samme Egn i Danmark eller her i Landet fulgtes ad i Felten. Og der blev under Feltlivet indgaaet Venskaber, som varede Livet ud. Og kommer man til at tale med de gamle Krigere, er der altid gerne en Ven, som de atter og atter kommer tilbage til, naar de fortæller om den. Her fra Nebraska ved jeg om tre gamle Kammerater fra Krigen, der nu levede et godt Stykke fra hverandre og havde hver for sig meget at gøre. Men de fik gennem mange Aar altid Stunder til at besøge hverandre paa fjerde Julidagen og tales ved om svundne Dage. Deres Billede findes andet Sted her i Bogen.

Mange Arbejdskarle gik med, fordi der var Udsigt til bedre Fortjeneste end hjemme: 13-15 Dollars pr. Maaned samt 200-300 Dollars i Afregningspenge (Bounty), naar Tjenestetiden var udløben. Et saadant Tilbud var ikke til at kimse ad i de Dage, især naar man tilmed havde baade Ære og Pension fra Uncle Sam i Udsigt for Fremtiden. For dem, der havde taget Land paa Civilisationens Grændser, kneb det ganske forfærdeligt

at faa fat i de rede Penge, de absolut skulde have. Den, der tjente „Uncle Sam,” fik altid kontant Betaling. Af to danske Brødre, som havde taget Homestead nær hinanden, gik den ene med i Krigen for at tjene Penge, medens den anden blev hjemme og passede, hvad der var at gøre, og de klarede baade Krigen og Hjemmet paa den Maade.

Der findes et enkelt Exempel paa, at en dansk Mand gik med i Nordhæren for at finde Døden og dermed Enden paa et Liv, der var fuldt af tunge Sorger. Manden, der hed Niels Lundberg og var Broder til den under den mexikanske Krig nævnte G. A. Lundberg, mistede sin Hustru og flere Børn ved Ankomsten til Amerika først i Halvtredserne (1853). Da han siden kom til Iowa, blev han der gift med en Kvinde, der var ham utro. „Jeg kan ikke udholde det længere,” skal han have sagt, og kort Tid efter — det var i Krigens Tid — blev han borte og man antog, at han blev borte paa ovennævnte Maade. Man mente at vide, at Manden var gaaet med i Krigen under et paataget Navn. Det var der nok ellers flere, der gjorde.

Der var de Danske, som blev tvungne til at gaa med, saaledes i Sydstaternes Arme. Det Exempel, der her skal anføres, faar staa for flere. En dansk Mand — min Hjemmelsmand kunde ikke huske hans Navn — der efter Krigen boede i Nærheden af Rantoul, Champagne County, Ill., hvor han var Farmer, kom som Skibsdreng til New Orleans, hvor han rømte fra Skuden paa Grund af umenneskelig Behandling. Han kom derved af Asken i Ilden. Rebellerne fik fat paa ham og stak ham ind i deres Arme, hvor han maatte holde ud i 3-4 Aar og fik en Kugle gennem Armen. Da han endelig slap fri, tog han mod Nord, hvor saa en Farmer forbarmede sig over ham og gav ham Arbejde. Da han var tro og dygtig, endte han med selv at blive Farmer og gift med en Farmers Datter. Da nogle unge Danske kom til Egnen, kom han ofte sammen med dem og fortalte da om, hvad

han havde oplevet i Krigen. Men han var ikke den eneste Dansker, der blev nødt ind i Sydstaternes Tjeneste, som vi siden skal se.

Angaaende Længden af den Tid, de tjente i Hæren, da var den naturligvis meget forskellig. De, som stillede sig til Tjeneste efter Lincolns første Proklamation, havde kun lovet at være inde i 3 Maaneder, og der var ikke faa, som dermed sagde Farvel til Krigsstanden: de havde faaet nok. Præsidentens anden Proklamation bestemte Tjenestetiden til 3 Aar eller til Krigen var endt, det vil sige: tre Aar skulde de tjene i det længste, men endte Krigen før, var de fri. Der var mange Danske, som ikke tjente de tre Aar, fordi de fandt Døden paa Valpladsen eller blev taget til Fange. Der var andre, som tjente i 3 Aar og lod sig hverve paany. Der nævnes en enkelt Mand, som først tjente de 3 Maaneder i Unionshæren og saa, da den anden slesvigske Krig udbrød i Danmark, gik med i den, og endda naaede at komme tilbage og stille sig paany, inden Krigen her fik Ende. Men der var ogsaa de, som ikke kom fra Danmark før i 1864 eller 1865, og som alligevel naaede at komme med i Unionshæren. Og der var de, der gik med som Frivillige som Menige og derfra gik over i den staaende Hær som Officerer og tjente som saadanne i mange Aar. De havde faaet Smag for Krigerstanden, og blev derfor i den. Der var nogle, som paa Grund af Sygdom og anden Skavank blev kasserede, før deres Tjenestetid var udløben, og nogle faa deserterede, ogsaa uden at blive fundne, maaske fordi man ikke brød sig om at finde dem.

Hvormange Danske, der fandt deres Død paa Valpladsen, kan jeg ikke sige, men det var ikke saa faa. Ligeledes var der flere, der døde i Sydens forfærdelige Fangeleire; en enkelt slap ud derfra ved Flugt.

Hvilke Vaabenarter de Danske gjorde Tjeneste ved? Saa vidt jeg kan se, var de fleste ved Infanteriet, men ellers var der Danske ved alle Hærens Afdelinger og Vaabenarter. Og saa vidt jeg har kunnet udfinde, var

der ikke faa af dem, der tjente med Ære og Berømmelse. Selv i den ufuldstændige Liste af Landsmænd, der tjente i Borgerkrigen, som jeg formaar at give, vil man finde ikke saa helt faa, som har Vedtegningen: „Promoted for gallant and meritorious service in the battle of..... (Forfremmet for tapper og ærefuld Tjeneste i Slaget ved.....)

Efterretningerne om Danskerne i Unionshæren

er hverken mange, meget fyldige eller samlet paa noget enkelt Sted. I saa Henseende staar de Danske i Amerika langt tilbage for deres norske Stamfrænder. Det berømte, og med Rette berømte „Femtende Wisconsins Regiment af Frivillige” har faaet sin Historie skrevet flere Gange, f. Ex. af J. A. Johnson, P. S. Dietrichsen, Kristofer Janson, O. A. Buslett, og nu for ganske nylig i Waldemar Aye's „Oberst Heg og hans Gutter” (1916). Dette berømte Regiment er almindelig kendt som norsk, og hvad dets store Flertal af Mandskab angaar var det ganske vist norsk. Dog burde det vistnok bemærkes, at mellem 40 og 50 Danske gjorde Tjeneste ved dette Regiment og det lige fra Major (C. M. Riise), Adjutant (Hans Borchsenius), Feltpræst (C. L. Clausen), Kaptajn (Joseph Mathiesen), Premierløjtnant (E. Engelstad), Sekondløjtnant (Niels Johnson), Sergeant (Lars Hannibal), Korporal (Christen Hansen), til Menige!

Men Danskerne har ingen Efterretninger om deres Landmænd, der var med til at kæmpe for et frit Amerika og frit, hæderligt Arbejde imod Aristokrati og Slaveri. Det hænger sammen med, at Danskerne er spredte i mer end en Henseende her i Landet og dernæst er de tilbøjelige til at undervurdere dem selv og deres eget — for at behage andre. Som om vi som Nation havde noget at skamme os over, særlig hvad vort Bidrag til Krigen, her er Tale om, angaar.

Men derfor er det vanskeligt nu at faa samlet Efterretninger om disse vore Landsmænd, som vi har glemt at

holde i Ære, mens de levede, og nu hviler det store Fler-
tal af dem forlængst i deres Grave! Vi har kunnet huske
at holde Veteranfester for dem, der var med til at kæmpe
for det Land, vi forlod, samle deres Navne og Efterret-
ninger om dem, hvilket altsammen er i sin rette og gode
Orden. Men samtidig vilde det maaske ikke være saa
vanskeligt at finde saadanne, som misunder deres gamle
Landmænd, der vovede Liv og Lemmer for det Land,
hvor vi bor og venter at vore Børn skal bo efter os, den
Efterløn (Pension), som „Uncle Sam” betaler sine gamle
Krigere! Vi har ingen Liste over deres Navne, ingen Ef-
terretninger om deres Bedrifter! Dette er saa absolut
urigtigt og ude af Orden, at jo snarere vi indser det,
desto bedre for os selv. Det er godt at se tilbage og
tænke sig om, men gaa baglængs og blive ved at gøre
det, er at gøre Fremskridt i Blinde og til den forkerte
Side. — Jo før vi blev færdig med det, desto bedre vilde
det være for os.

Efterfølgende Liste over danske Krigere gør ikke
Fordring paa at være fuldstændig, end ikke for deres
Vedkommende som nævnes i den. Ofte kunde mine
Hjemmelmænd ikke huske Vedkommendes Navn, men
vidste kun, at han havde været med i Krigen. Og var
Navnet ikke helt glemt, saa kneb det snart med Fornavn,
snart med Efternavn, snart med hvorfra han gik med,
hvad Vaabenart han var med i og hvorlænge. Jeg har
forsøgt at give, hvad jeg har faaet, og som jeg har
faaet det.

Som man vil se, indeholder Listen forholdsvis mange
Officerer. Det har sin Grund i, at der fra Krigsmini-
steriet i Washington er udgivet en Fortegnelse over Of-
ficerer i Hæren af Frivillige fra de forskellige Stater, de-
res Rang, Tjenestetid, Forfremmelse, Død o. s. v. Samme
Liste indeholder vistnok mange flere danske Officerer
end her nævnes; den anfører nemlig ikke Vedkommen-
des Nationalitet. Hertil kommer, at Dødsanmeldelser
fra Danmark indeholder Navne paa Danske, der faldt

som Officerer i Unionshæren, hvis Navne ikke findes i ovennævnte Liste, og Dødsanmeldelserne fortæller intet om, ved hvilken Afdeling Vedkommende stod. I de Regimentshistorier, som findes paa Tryk og som jeg har kunnet overkomme, findes Navne baade paa Officerer og Menige, men i Almindelighed uden Angivelse af Nationalitet, i hvert Fald for the menige Soldaters Vedkommende. Det samme er Tilfældet med de „Rosters,” som de forskellige Stater har udgivet over de indenfor Staten levende Veteraner, og ligesaa med „Reports” fra „Grand Army” Korpserne i de forskellige Stater.

I den Mængde af „County Histories,” som Landet er fuldt af, havde jeg nær sagt, vil man ofte forgæves søge Oplysninger om Landsmænd, om hvilke man ved, baade at de har levet i Countyet og været med i Armeen. Har Vedkommende eller hans Familie ikke subskriberet paa samme „History,” søges hans Navn som Regel forgæves: det glimrer ved sin Fraværelse. De danske Veteraner fra Borgerkrigen, man nu kan møde og tale med er, som man siger „few and far between.” Og for at faa noget ud af dem, skal man helst møde dem personlig. Skrive til deres Familie om dem, hvis de er døde, fører ofte til Resultatet: intet Svar, hvilket jo ogsaa er et Svar, maaske endog det bedste Vedkommende kunde give. Finder man derfor, at vor Liste er mere ufuldstændig end ønskeligt kunde være, saa vil man indse, at det har sine, om end just ikke gode Grunde.

Jeg havde derfor tænkt at vente endnu en Tid, før jeg lod den komme for Lyset — jeg har arbejdet med den i nogle Aar. At jeg alligevel nu lader den komme frem, har sin Grund i at jeg ved noget om, at Danskerne er et kritisk Folk, og at min Bog maaske vil bidrage til, at det, man ved om vore Landsmænd, der var med i Krigen, vil kaldes frem for at vise, hvor ufuldstændigt dette mit Skrift er. Jeg siger: Lad det blot komme frem!

Endnu en Bemærkning. Man vil finde en Del Ty-skere, nemlig Slesvigholstenere, i Listen. Jeg har nem-

lig fulgt den Regel, at tælle dem som Danske, der, om de var blevne hjemme, vilde have været værnepligtige i Danmark, uanset, om deres Sind og Tale var dansk eller tysk. Det vil man, antager jeg, finde i sin gode og rette Orden. At en Del Amerikanere af dansk Æt er medtagne, skulde, mente jeg, tjene til at vise, at det danske Blod er kendeligt, selv hvor det er blevet gammelt i Æten.

Angaaende Ordningen af Listen, da mente jeg at den alfabetiske var baade den letteste og bedste, har derfor fulgt den, skøndt jeg derved er kommen til at udhæve, maaske lidt for stærkt, hvor lidt der vides om mange, som jeg blot kan nævne — og saa ikke mere. Da det vilde trætte Læseren altfor meget at anføre mine Kilder til de givne Oplysninger ved de enkelte Personer, har jeg undladt det, men skal paa sit Sted anføre hvor jeg har mine Oplysninger fra — under et.

DANSKE I BORGERKRIGEN.

Nicolaj Severin Aagesen.—Født paa Selsø i Frederiksborg Amt, 7de November 1825, Søn af Johan Bie Aagesen, Gartner paa Selsø, senere Kromand i Højby i Ods Herred, og dennes 2den Hustru, Karen Marie Jensen. Aagesen udvandrede i 1856 til Amerika, hvor han var Farmer. Gik, da Borgerkrigen udbrød, i Nordstatshæren, blev saaret men kom sig, gik atter med i Krigen og avancerede til Kaptajn, mistede sin højre Arm og den venstre blev stiv i Albueledet. Efter Krigen var han Sagfører og Assurance Agent i Rockford, Ill., hvor han døde den 26de Marts 1900. Var gift med en Amerikanerinde, med hvem han havde Sønnen Schuyler C. Aagesen, der er Handelsrejsende.

Anders Andersen.—Født 1828 i Vallekilde paa Sjælland, kom til Amerika i 1857 og tog Ophold i New Danmark, Brown County, Wisconsin, hvor han blev gift i 1861. Han lod sig hverve til at gaa med i Krigen, 27de Februar 1865, men kom aldrig til Fronten. Andersen

boede paa sin Farm nær New Danmark, til han i 1905 rejste med sin Familie til Seattle, Washington.

Peter Albertson.—Af Omaha, 19 Aar gl. var fra 23de Aug. til 13de Okt. Trompeter ved Komp. D 1ste Batall. Nebr. Veteran Cavalry. Blev afskediget for Uduelighed.

Anders C. Andersen.—Født 1829, arbejdede som Typograf paa „Emigrantens” Trykkeri i Madison, Wis. Lod sig 5te Marts 1862 hverve til Soldat for 3 Aar og indtraadte i Kompagni B i 15de Wisconsin Infanteri-Regiment. Han blev erklæret udygtig til Tjenesten og fik sin Afsked 22de Juni 1862. Hans senere Skæbne er ukendt.

JUDGE C. P. ANDERSEN.

Christian P. Andersen.—Denne gamle Kraftkarl, der har set saa mange Aarskifter, lever endnu, 1917, i sit gamle Hjem i Red Bird, Gasconade County, Missouri, og er, trods sine 84 Aar, rask og rørig. Andersen er en Husmandssøn fra Østerlinnet ved Gram i Sønderjylland og blev født den 27de April 1833. Fra han var lille Dreng kom han ud at tjene, og i 1849, altsaa som 16 Aars Knøs, meldte han sig som Frivillig til Kongens Tjeneste. Blandt andet var han med i Slaget ved Isted (25de Juli 1850) og ved Mysunde (12te September 1850). Ved Isted blev han saaret i sit ene Ben, saa dette Slag glemmer han ikke. Da han kom hjem fra Krigen, smagte det ham ikke rigtigt at slæbe for Bønderne, men han holdt ud, til han fik tjent Penge til en Amerikabillet, og 15de September 1857, altsaa for 60 Aar siden, landede han i Castle Garden. Det var under den store Pengekrise, saa Tiderne her i Landet var kun lidet glimrende. Efter et Par Aars Ophold i de østlige Stater, mest i Pennsylvania, kom Andersen i 1859 til Gasconade County, Missouri, hvor der fandtes en lille Koloni af hans Landsmænd fra Nordslesvig siden 1853. Her arbejdede han saa til Borgerkrigen brød ud.

Der var vel faa Stater indenfor Unionen, hvor denne

Krig førte mere Splid med sig end i Missouri, hvor Børn og Forældre, ofte gik hver til sin Side og ikke sjælden Broder stod mod Broder. Det var umuligt for nogen at blive ved sit daglige Arbejde. Den 1ste Februar 1862 lod C. P. Andersen sig herve som Sergeant ved 6te Regiment, Missouri Volunteers, der organiseredes i Rollo,

C. P. Andersen

Mo. Han blev udskreven for 3 Aars Tjeneste eller til Krigens Slutning, sikkert de tre uroligste Aar i vor gamle Landsmands Liv, fulde af Kampe og Oplevelser, som kun var lidet glædelige. Ved et underligt Tilfælde fik han som Menig under sig en Tysker, som han havde mødt før og mærket ham, saa han var let at kende igen.

De to havde nemlig været med, hver paa sin Side, i Slaget ved Isted 12 Aar tidligere. Og da Tyskeren, der dengang stod paa Forpost, gjorde sig for synlig, sendte den skudsikre Andersen ham en Kugle, der mærkede ham for Livet uden dog at gøre ham utjenstdygtig. Blandt de mange Træfninger, Sergeant Andersen var med i, var Indtagelsen af Vicksburg, Port Hudson og Mansfield, La., i hvilket sidste Slag han udmærkede sig ved at redde to Kanoner.

Ligesom Andersen ikke kom ud af den første slesvigske Krig uden Skrammer, saaledes bærer han ogsaa Mærker fra sin Krigsfærd i Amerika. Ved Siercy Landing, Ark., blev han saaret i venstre Haand, og ved Duvals Bluff, Ark., i 1862 fik han brækket et Par Ribben foruden andre Skrammer, og i 1864 i Louisiana havde han nær mistet Synet. Men han slap da hjem i Live og fik sin Afmønstring med Ære i Februar 1865. Og den 18de Marts s. A. holdt han Bryllup med sin Forlovede, en Datter af Christian Jessen fra Kastrup, en af de gamle Settlere i Red Bird, og hans unge Brud blev nu Husmoder paa den Skovfarm, C. P. Andersen havde købt to Dage før Bryllupet.

Andersen, der er almindeligt kendt under Navnet „Judge Andersen,” er en paa sin Egn vel kendt og anset Mand; han har i mange Aar været „Justice of the Peace” og Notary Public samt beklædt andre offentlige Hverv. Han har taget livlig Del i Politiken, baade Staters og Unionens, og er Demokrat med Liv og Sjæl. Han har set sig meget om i sit nye Hjemland, men Missouri er for ham den bedste af Unionens Stater. Rig er han aldrig bleven — uden paa Børn og Erfaring, samt Venner, der med Agtelse ser op til den gamle Hædersmand. Den gamle Fredsdommer er fuldtud Amerikaner, men har bevaret en inderlig Kærlighed til sit gamle Fædreland og det danske Folk. Som Veteran fra Treaarskrigen i Danmark bærer han Erindringsmedaljen og faar Hædersgaven tilsendt fra den danske Regering, ligesom

han i mange Aar har oppebaaret Efterløn fra Uncle Sam. Allerede i mange Aar har den gamle Veteran, som han en Gang skrev til mig, ventet „the summons to join my old comrades from Isted in Slesvig and Vicksburg here.”

Christian S. Andersen.—Sjællænder (?) tjente som Menig i 1ste Nebraska Infanteri-Regiment, Kompagni I. Var efter Krigen i en Del Aar Farmer paa Fremont Bakker i Nebraska. Solgte sin Farm der og flyttede til Washington County, Nebr. Omvendt til 7de Dags Adventismen, har han en Del Aar været Arbejder for denne blandt sine Landsmænd i Nebraska. Han har i flere Aar boet i College View ved Lincoln, Nebraska, hvor Adventisterne har en Skole, Hospital o. s. v.

Henry A. C. Andersen.—Født i Hamburg den 2den August 1841. Hans Fader var dansk, Moderen tysk. Kom, da han var 12 Aar gammel, til Amerika med sine Forældre, opholdt sig i New York City til 1857, da han flyttede til Yorkville, N. Y. I 1862 lod han sig indskrive i 127de Regiment, Infanteri, New York Frivillige, hvor han blev Sekretær hos Regimentslægen. Han blev siden Hospital Steward. Efter Krigen praktiserede han som Læge i Yorkville.

EN ARTILLERIST.

Jens Andersen.—Født 24de Marts 1839 i Maglebjerg-huse, Kundby Sogn, Holbæks Amt, Søn af Husmand Anders Jensen og Dorthea Thomasdatter, mistede sine Forældre, Faderen i 1854, Moderen i 1855. Meget tidlig maatte Jens ud at tjene, og tidlig vendtes hans Hu mod Amerika, hvor flere af Sognet allerede var rejst til. Han og en Gaardmanssøn talte om at rejse sammen; denne sidste skulde saa betale for dem begge, men da det kom til Stykket, vilde Niels Madsen ikke med. En Hønsekræmmer, som rejste til Amerika, lærte saa Jens de Penge, han manglede i at kunne betale sin Billet fra København til Pine River, nu Saxville, Wisconsin, hvor de, der tidligere var udvandret fra Kundby Sogn, havde slaaet sig ned. En saadan Billet kostede dengang 120 Rigsdaler og Rejsen varede en Maaned.

Jens kom nu ud at arbejde for Farmere, der dengang betalte en Mand 10 Dollars om Maaneden. Imidlertid trak Krigsskyerne hen over Landet og i Efteraaret 1861 blev Jens A. og en anden ung Mand fra Pine River, Hans Henriksen, enige om, at de vilde med i Hæren. Jens havde Lyst til at komme ned Syd paa og se Sagerne der med egne Øjne. De to unge tog Vejen efter Madison, Wis., for der at lade sig indskrive. Paa Toget dertil kom de i Santale med den senere saa bekendte Oberst Hans Heg, som opmuntrede dem i deres Forsæt, og som siden altid kunde huske de to unge Danske, som kom ind i hans Regiment.

De lod sig hverve paa 3 Aar mod en Løn af 13 Dollars om Maaneden og 100 Dollars i Afregningspenge. Og saa begyndte Exersitsen ude i Camp Randall, ved Madison. Den brogede Samling af ældre og yngre Norske og Danske skulde lære militær Anstand, at marchere og bevæge sig som Trop, Deling, Kompagni og Regiment, kort sagt: indvies og uddannes til at handle som et Led i et større

Hele, som Hjul i en Maskine. Der var en Del af baade Officerer og Underofficerer, som havde set Militærtjeneste før, enten i Danmark eller Norge, nogle havde været Officerer i den første slesvigske Krig. En dansk Mand, der havde været med i Krigen i Amerika i 3 Maaneder,

Jens Andersen

var nu Officer ved det Kompagni i 15de Wisconsin Regiment, hvor Jens Andersen stod. Han kommanderede paa Dansk og naa r Mandskabet gjorde forkert, kaldte han dem „Kødhoveder,” hvilket de Norske tog ham meget ilde op. De tog saa Revanche, naar samme Officer undertiden gik baglængs og faldt over en Træstub. Saa „skrattede” de af fuld Hals, medens Officeren i Harne bearbejdede samme Træstub med sin Sabel. — Jo, der var meget at lære — en Del af Jensenne maatte lære at tilbringe Natten i Ka-

sjotten, naar de havde bragt for stor en Bjørn med sig ud fra Byen.

Men til 1ste Marts 1862 var Regimentet færdig med Uddannelsen, og nu gik Rejsen syd paa. Det var nok Snevej, da Rejsen med Jernbanen fra Madison foregik.

Der var mange paa Stationen og tog Afsked med Jensen, og da Toget blev sat i Gang, maatte naturligvis Vinduerne op: der skulde vinkes Farvel til Vennerne paa Platformen. Ved samme Lejlighed gik nok en Del af Soldaternes Huer fløjten, saa de rejste videre med bart Hoved.

Jens Andersen stod ved Kompagni B, som de Norske kaldte „Wergelands Musketterer.“ Da jeg spurgte ham, hvor mange Danske der var ved dette Kompagni, svarede han smilende: „Vi plejede at sige, der var 15 Danske og en Fynbo!“ — Meningen er, at der var 15 Sjællændere og en Fynbo; Sjællænderne har nemlig den Opfattelse, at Danmarks Befolkning bestaar af „Danskere“ og saa andre Skabninger, der efter Omstændighederne kaldes Fynboer, Jyder o. s. v. Men denne ene Fynbo ved Kompagni B var Jørgen Christensen Vejle, der blev Jens Andersens særlig gode Ven.

Det vilde her blive for vidtløftigt at følge Jens A. og 15de fra Chicago til Cairo, Union City, Island No. 10 i Mississippi-Floden, ved hvis Indtagelse nævnte Regiment havde udmærket sig og derfor blev overladt at bevogte Øen, hvor det forblev til hen i Juni, da Kompagni B var med paa Buells March til Louisville, Ky., der næsten var fuldstændig øde da de kom ind i Byen. Andersen var med i Slaget ved Perryville, Ky., 8de Oktober 1862, hvor det gik blodigt til, men Sydstaternes Arme dreves tilbage mod Chattanooga, og han var med i Slaget ved Murfreesboro, Tennessee, eller Stone River, den 31te December 1862 og 2den Januar 1863. Atter her gik det blodigt til, og en Mængde fra begge Sider laa døde eller saarede paa Valpladsen. Angaaende dette Slag har Jens Andersen givet Beretning i et Brev, som han skrev til sin Ven Niels Olsen, den Gang i Pine River, Wis., siden 1866 bosat i Cedar Falls, Iowa, som denne mange Aar efter sendte Jens Andersen tilbage som et Minde fra gamle Dage. Da Breve fra Danske i Borgerkrigen ikke

just er meget talrige, skal vi her meddele det i sin Helhed.

„I Camp ved Murfreesboro, Tenn., 1st Marts 1863.

Gode Ven, Niels Olsen:—Dit Brev af 10de Januar modtog jeg den 25de f. M. tilligemed det, Du skrev i Februar. Det glæder mig, at jeg ser af dine Breve, at Du er frisk og sund og finder Dig vel tilfreds i din Stilling. Hvad mig angaar, da er jeg, Gud være lovet, frisk og sund og har mine Lemmer ved Velmagt endnu, endskøndt der er saa mangen Fare, der har truet mig, men Gud har stedse bevaret mig indtil denne Stund. Jeg ser af dine Skrivelser, at Du gaar til Skole, og jeg ved at det vil gavne Dig i Tiden, og tillige venter jeg, at Du morer Dig godt med Pigerne, som Du gaar i Skole tilligemed. Af dit Brev af 20de Febr. ser jeg, at Du har haft Efterretning om vores Bataille 2den Juledag. Det var kun en Forsmag paa Nytaarsfesten, og vi slap da ogsaa vel derfra med en erobret Kanon, som vores Regiment tog ved et Bajonetanfald. I de næste Dage trak Fjenden bestandig tilbage. Om Aftenen den 29de December var vi Murfreesboro paa 6 Mil nær og Fjendens Forposter paa 1 Mil nær. Det blev os forbudt at gøre Ild paa om Natten paa Grund af Fjendens umiddelbare Nærhed, og regne gjorde det hele Natten. Der var altsaa ikke andet at gøre end at kaste os ned paa Jorden og spise en Cracker og drikke koldt Vand til, og efter dette tarvelige Maaltid skulde vi til at tænke paa Nattero. Vi tog vore Tæpper frem, hvem der havde nogen, men paa Grund af Regnen og det kolde Vejr blev der ikke nogen Søvn.

Om Morgenen i Døgningen var vi alle oppe og saa efter Fjenden. Da Klokkeren var otte, klarede det op i Vejret, og vi rykkede frem i Slagorden. Terrænet var lavt og sumpet, begroet af tyk Cedarskov og gennemskaaret af Stone River. Vores Linie havde ondt ved at bane sig Vej gennem den tætte Skov. Efter at vi var rykket frem et Par Mil, stødte vi paa Fjendens For-

poster, som dog efterhaanden trak sig tilbage. Vort Regiment og 21de Illinois var i Spidsen for vor Brigade og fulgte lige efter Blænkerkeden. Klokken 3 om Eftermiddagen blev vi pludselig standset af en stor fjendtlig Styrke, der aabnede en morderisk Ild paa os fra to Batterier og Tusinder af Musketter. Vi blev strax ordret tilbage bag et Fence, hvor vi forblev til Mørket faldt paa, da vi trak os tilbage til Reserven, hvor vi laa om Natten med Geværet i Armen og havde nær frosset ihjel, men desto varmere fik vi det næste Dag; saa snart det begyndte at dages, hørte vi en Fyring paa vor højre Fløj, hvor Johnsons Division var posteret. Og paa Skydningen kunde man høre at de blev drevne tilbage, og det varede da heller ikke længe førend vi følte Følgerne heraf. Vi blev angrebne i Fronten af en tredobbelt Linie, og paa samme Tid flankerede de os paa begge Sider, saa vi blev beskudt fra 3 Sider; dette var ikke til at udholde, vi maatte bort derfra, og alle begav sig paa Flugt, det vil sige: alle de som flygte kunde; thi mange laa allerede og svømmede i deres Blod og endnu mange flere maatte bide i Græsset den Dag. Vores Oberst-Løjtnant tilligemed saa mangen anden brav Officer og kæk Soldat faldt her. Jeg tror ikke, at Du kan forestille Dig, hvor frygtelig denne Dag var for os Deltagere, og ikke heller kan jeg beskrive det. Det var ligesom alle Elementerne var kommen i Oprør: Ild, Røg og Kanonernes Torden, Bombernes Sprængning, Kuglernes Hvinen og de Saaredes Skrig forenede sig for at gøre Dagen frygtelig.

Sluttet den 20de Marts paa Grund af at jeg har været syg, men er nu for saa vidt rask igen."

Mundtlig har Jens Andersen fortalt mig, at da de kom ind i Murfreesboro, stod alle Huse tomme, og Soldaterne fik Skyld for at have forsynet sig med næsten alt muligt af hvad de forefandt. J. A. og hans gode Ven Jørgen Vejle, kom ogsaa ind i et Hus, som Beboerne var flygtet fra. De tog en Ske og et Glas med sig, for

det trængte de til. „Vores Oberstløjtnant,“ som faldt ved Stone River, er David McKee, en Amerikaner, som Guvernøren i Wisconsin ansatte ved 15de Regiment. Han faldt den 31te December 1862.

Jens Andersen blev kun ved 15de Wisconsin til Juli 1863, men fik Oberst Høgs Tilladelse til at gaa over i 8de Bateria Wisconsin Light Artillery. Ogsaa her fulgtes han og Jørgen Vejle ad, de to eneste Danske ved Batteriet. Da hans Tjenestetid, de 3 Aar, var udløben tog han Tjeneste paany i Batteriet, hvor han blev til Krigens Slutning. I denne Tjeneste betaltes baade højere Løn og større Afregning (bounty), og desuden var der ikke saa haarde Strabadser, som Fodfolket var udsat for.

Efter Krigen tog Jens Andersen tilbage til Pine River. Herfra rejste han i 1866 sammen med 3 andre unge Danske til Cedar Falls, Iowa, hvor de blev de første danske Nybyggere. Herfra gjorde han flere Rejser til Danmark og bragte mange Nykommere med sig tilbage. I 1875 flyttede Andersen med Familie til Red Cloud, Webster County, Nebraska, hvor han ogsaa var med til at starte en lille dansk Nybygd. Her boede han til 1895, da han flyttede til Washington County, hvor han i flere Aar boede paa sin Farm, men boer nu som „retired“ Farmer i Blair.

Hans Hustru tilhører den bekendte Guldberg-Slægt i Danmark og er altsaa af samme Æt som den bekendte Statsminister O. Høegh-Guldberg. Af hendes og Jens Andersens Børn lever kun 3, alle Sønner, der har deres Hjem i Blair og Omegn. Af disse har Ove T. Andersen i flere Terminer været County Clerk i Washington County. Jens Andersen er trods sine 78 Aar en ualmindelig rask og livlig Mand, som jeg ikke holder af at følges med ret længe — han gaar nemlig for rask.

Det er at beklage, at hans Breve, skrevne i Felten, der dannede en sammenhængende Række, nu vistnok er tabte, med Undtagelse af det foran meddelte.

Saa vidt mig bekendt, lever der foruden Jens Ander-

sen endnu to andre Danske i Nebraska, som var med i 15de Wisconsin, nemlig Christian Nissen i Roseland og Rasmus Nielsen i Madison County, Nebraska.

Lars Andersen.—Kendt under Navnet „Lille Lars,” født i Mesinge paa Fyn. Gik med i Krigen fra Racine, Wis. Boede efter Krigen i Racine, hvor han blev gift med en tysk Kvinde og døde for mange Aar siden.

Mads Andersen.—Søn af Lars Andersen, muligvis den Lars Andersen, født paa Fyn, som i 1854 kom til New Denmark, Wis., fra Sjælland. (Se Danske i Amerika I, 290). Mads A. gik i 1862, da han var 19 Aar gammel, med i Krigen fra Brown County, Wis., og tjente i 3 Aar. Senere Skæbne ukendt.

Niels Andersen.—Født 1845, gik i 1862, den 6te August, med som Infanterist i Kompagni F. 89de Illinois Regiment af Frivillige. Døde i Shickley, Filmore County, Nebr., 10de Januar 1900 af Lungebetændelse. Han var altsaa kun 17 Aar, da han gik med i Krigen og 55, da han døde.

Peter Andersen.—Raymond, Racine Co., Wis., hvor han endnu lever, er født i 1839, vistnok faa Sjælland. Blev den 2den December 1861 Infanterist i 15de Wisconsin, Kompagni C. Peter Andersen blev saaret i Slaget ved Chickamauga, Tenn., 19de September 1863, men kom atter helbredet tilbage til sit Kompagni og tjente til Slutningen af Krigen.

Der var en anden Peter Andersen ved 15de Regiment, Kompagni C, som var fra Norway, Racine County. Han gik med paa samme Tid som den anden P. A., men var kun 18 Aar gammel. Om han var dansk, ved jeg ikke med Bestemthed, men antager det.

Følgende Andersen'er fra Racine County, Wis., var muligvis ogsaa Danske:

L. Chr. Andersen.—Indmønstrede som Stillingsmand i 13de Infanteri-Regiment, Kompagni G, den 13de April 1864. Han var da 21 Aar gammel. Døde 6te Maj 1865 i St. Louis, Mo., af Sygdom.

Thomas Andersen.—Fra Union Grove, Racine County, 23 Aar gammel og ugift, indmønstrede i 1ste Infanteri-Regiment, Kompagni C, 5te September 1861. Blev taget tilfange ved Chickamauga. Muligvis var han en ældre Broder til:

John Andersen.—Fra Union Grove, der samme Dag som Thomas indmønstrede i samme Regiment og samme Kompagni. Han blev dræbt i Slaget ved Chickamauga, 19de September 1863, hvor hans Broder blev taget til Fange.

Andreas Asmussen.—En Sønderjyde, var med blandt de 9 unge Mænd fra Gasconade County, Mo., der gik med i Krigen paa Nordstaternes Side. Senere Skæbne ukendt.

Aage Axen.—Født 11te Maj 1840 i St. Peter, Slesvig, Søn af Niels P. Axen og Anne Cathrine Fæddersen. Lærte Snedkerhaandværket og opholdt sig en Tid i Hamburg som Snedker. I Foraaret 1862 rejste han til Amerika til Manitowoc, Wis. Indmønstrede i 1864 i 82de Illinois Infanteri-Regiment, blev siden oversat i 60de Illinois Regiment, hvor han stod til Krigens Slutning. I 1871 kom Axen til Nebraska og nedsatte sig i Stanton som Snedker. Siden 1878 har han været Farmer i Union Creek, Stanton, Nebr. Axen er en paa sin Egn anset Mand og har indehaft flere Township- og County-Embeder.

August Balle.—"Tjenestegørende i Nordstaternes Arme," død 8de September 1863. Han var Søn af Sognepræst i Aversie og Testrup paa Sjælland, Hans Ovesen

Balle (1810-1879), der var Sønnesøn af den bekendte Biskop N. F. Balle (død 1816). August Balle var sikkert nævnt efter sin Bedstefader, Krigsraad, Distriktskirurg i Nørre Herred paa Als, Johan Otto August Balle (død 1842 i Nordborg paa Als). En Broder til August Balle, Pastor Nikolaj Edinger Balle, (f. 1839) har i mange Aar været Seminarielærer og Præst paa Grønland.

Mærkelig nok var der ogsaa en Sønnesøn af Biskop Balles Samtidige, den bekendte Biskop i Bergen, John Nordal Brun, med i den amerikanske Borgerkrig. Denne, der ogsaa hed John Nordal Brun (John N. Brown), var Sekondløjtnant i 15de Wisconsin, Kompagni K. Han kom til Amerika 9 Aar gammel med sin Svoger, Pastor A. C. Preus, der var gift med hans Søster. Han gik med som Menig, avancerede til Sergeant og Sekondløjtnant. Han blev saaret, fanget, men igen befriet i Slaget ved Stone River, 31te December 1862. Han maatte søge Afsked paa Grund af Tunghørighed. Døde i 1864.

Ole Peter Hansen-Balling.—Født 23de April 1823 i Christiania. Maler, uddannet ved Kunstakademiet i København. Som dansk Officer 1848-50 gjorde han den første slesvigske Krig med og avancerede fra Menig til Premierløjtnant. Arbejdede stadig som Portrætmaler. I 1856 rejste han til Amerika. Her deltog han i Borgerkrigen paa Nordstaternes Side, tog sin Afsked i 1863 som Oberstløjtnant. Siden denne Tid arbejdede han paany som Portrætmaler. Blandt hans mange Malerier skal her nævnes „General Grant og hans Generaler,” alle tilhest. Hansen-Balling, der var født i Norge, var dansk Borger og Officer; siden han aftraadte som Officer her i Landet har han tilbragt sin Tid dels i Amerika, dels i Mexiko og Norge.

Charles Bang.—Var Kaptajn ved 41de Infanteri-Regiment af New York Frivillige. Aftraadte 6te Juni 1864 — da hans Tjenestetid var udløben. Jeg antager, at

Charles Bang er Efterkommer af Niels Christian Bang, der døde ca. 1840 i Cambridge, Massachusetts, og derfor tilhørende den i Danmark saa bekendte Slægt Bang, som N. F. S. Grundtvig paa Moders Side var runden af. Ikke faa af denne Familie fandt Vej til Amerika baade i ældre og nyere Tid.

Vilhelm Peter Bartholin.—Nedstammer fra den verdensberømte danske Læge, Thomas Bartholin (f. 1680), der blev erklæret for dansk Adelsmand 51 Aar efter sin Død, — blev født i København 24de Maj 1826, og var en Søn af Kaptajn Frederik Vilh. Bartholin (d. 1829) og Hustru Elisa Margrethe Cold, og havde to Brødre, af hvilke den ene var Skolebestyrer, den anden Oberstløjtnant. V. P. Bartholin blev i 1844 Student fra Borgerdydskolen paa Christianshavn, 1857 dansk juridisk Kandidat og samme Aar Kancellist i det slesvigske Ministerium; udnævntes i 1854 til Kammerjunker og Fuldmægtig i sidstnævnte Ministerium. I 1857 udnævntes han til Husfoged i Nybøl Herred og Oppebørselsmand i Sundeved Lehnsdistrikt, fra hvilket Embede han entledigedes i 1860.

Den 27 December 1856 blev han gift med Jakobine Severine Gottholdine Grevenkop-Carstenskjold, med hvem han havde to Sønner, af hvilke den ene bor i Chicago. Fra at være Herredsfoged i Sønderjylland blev Bartholin Emigrant til Amerika, vistnok paa Grund af hans Forhold til en anden Kvinde end sin Hustru, der søgte Skilsmisse fra ham og senere blev gift med en dansk Præst. Bartholin synes at have taget Vejen til St. Louis, Mo. I hvert Fald opgav han St. Louis, Mo., som sit Hjemsted, da han den 1ste December 1863 blev Sergeant ved Kompagni E, 1ste Infanteri-Regiment af Nebraska Frivillige. Han gjorde Tjeneste til den 18de April 1866, da han fik sin Afsked, fordi Uncle Sam ikke trængte til Regimentet længere.

Efter Krigen opholdt Bartholin sig en Tid i Omaha,

hvor han var paa et Sagfører Kontor, var vist ogsaa med til at starte en dansk Forening i Omaha, som fik Navnet „Dannebrog,” og hvis første Formand var C. B. Nielsen; den næste Formand var Wm. P. Bartholin. Foreningen, som havde ca. 20 Medlemmer, gik i Stykker efter et Par Aars Forløb. Mens Bartholin opholdt sig i Omaha (1866-67) blev han gift med en tysk Kvinde, men havde ingen Børn.

Fra Omaha synes Bartholin at være kommen til Chicago. I hvert Fald har han der haft Ansættelse ved Politiet, hvor han — ligesom tidligere i Hæren — var Sergeant. Hvor længe han havde denne Post, ved jeg ikke. Han skal, da han blev ældre, være bleven meget tungsindig, gik omkring og rystede paa Hovedet, som han var helt fortvivlet. Tilsidst skal han have faaet Plads paa et Hjem for gamle Soldater, vistnok i Milwaukee, Wis., og her døde han den 26de December 1896, altsaa 70 Aar gammel.

Hans Hustru, som synes at være bleven i Chicago, havde der sit eget Hus, hvor hun boede sammen med sin Søn, William Bartholin, der var født i Chicago. Denne Søn fik en sørgelig Navnkundighed, idet han i 1902 i Chicago myrdede først sin Moder, saa sin Kæreste og tilsidst sig selv et Sted ude i Iowa, hvor han opholdt sig som Høstkarl for at undgaa Politiets Efterstræbelser. Og saaledes endte denne i mange Maader sørgelige Historie om den danske Adelsmand og hans Færd i Amerika.

Frederik J. Berg.—Nævnes som assisterende Kirurg ved 28de Regiment New York Frivillige. Om han er dansk, ved jeg ikke. Jeg er tilbøjelig til at tage ham som en Efterkommer af Chr. Fred. Berg fra Jylland, som døde i Bethlehem, Pa., i 1825, efter at han i mange Aar havde været Missionær i Brødrekirkens Tjeneste.

„Peter Berg from Copenhagen.”—Var med i Borgerkrigen uden at det nu kan oplyses hvorfra. En af hans

Kammerater, Mr. Gibson, i Greenville, Mich., omtalte ham til Danskerne der som en tapper Soldat og god Kammerat.

Christian Birch.—Født i 1833, levede i mange Aar i New York, hvor han, der var undersætsig og stærk, havde mange Venner. Som ældre Mand fik han Ophold paa et Soldaterhjem i Togies, Maine, hvor han døde i August 1903. Han var Enkemand og efterlod sig en Datter, der ved Faderens Død boede i New York.

Werner W. Bjerg.—Stod som Kaptajn ved 1ste Regiment New York Frivillige. Aftraadte 20de November 1862. Denne Mand stod altsaa ved samme Regiment som den senere saa velkendte General Chr. Th. Christensen. Hans Navn er saa bestemt dansk, at jeg ikke tvivler om, at Manden ogsaa var det.

August Peter Bjerregaard.—Født 1840, Officersaspirant i Danmark i 1864, kom til Amerika nævnte Aar, gik med i Krigen som Kaptajn. Efter Krigen opholdt han sig i Chicago, hvor han en Tid havde Ansættelse paa et Hotel for Søfolk og Emigranter, „Scandinavian House” paa Nordsiden. Nævnte Hotel gik op i Luer i den store Brand i 1871. Hvor Kaptajnen siden blev af, ved jeg ikke.

Jeppe Bjerring.—Født i Lygomkloster, udvandrede til Amerika og kom til Davenport, Iowa, ca. 1860. Han tjente i de Forenede Staters Marine under Borgerkrigen og fik derfor Pension af Uncle Sam. Bjerring, der roses som en flink og dygtig Mand, var i længere Tid Assessor i Davenport. Han døde 4de Juli 1911. Hans Hustru talte altid tysk, han derimod Dansk. Hans Søn, Waldemar L. Bjerring, er født i Davenport, har studeret Medicin og var i flere Aar Professor i Bakteriologi ved Statsuniversitetet i Iowa, men har nu sit Hjem i Des Moines, Iowa, hvor han er en anset Læge.

Greve Gustav Roger Eduard Frederik Ferdinand Blucher af Altona, født i Danmark 19de Februar 1842. Blev i 1862, altsaa 20 Aar gammel, ansat som Sekondløjtnant ved 1ste Batteri Lette Artilleri, New York Frivillige, og 2den September samme Aar forfremmet til Premierløjtnant. 31te December 1862 blev han Kaptajn ved 31te New York Batteri.

I 1867, altsaa efter Krigen, blev Blucher Premierløjtnant ved 16de Infanteri Regiment fra 22de Januar at regne. 6te April 1870 blev han oversat til 9de Infanteri-Regiment. Den 2den Maj 1867 fik Blucher Kaptajns Rang „for gallant and meritorious service at the battle of Chancellorsville (1-4 Maj 1862) og samme Dag „for gallant and meritorious service in the battle at Gettysburg (1-3 Juli 1863) fik han sin Majors Rang. 1ste Oktober 1870 fik han efter egen Begæring sin Afsked. 11te Juni blev Major Blucher gift med Miss Medora Stipes, som dengang var kun 17 Aar gammel (født 2den Juli 1847). De havde en Søn (f. 1866), der nu bor i Harpers Ferry, West Virginia. Her døde Grev Blucher 1ste Oktober 1895.

Ovenanførte Rekord af Grev Bluchers Tjeneste har jeg anført, som den findes i officielle Beretninger fra Krigsministeriet i Washington. Det forekommer mig, at det gik temmelig lang Tid, inden Mandens Tapperhed blev offentlig paaskønnet.

BORCHESIENUS.

Hans Borchsenius.—Født den 19de September 1832 i Næstved, Søn af Købmand Carl Vilh. Borchsenius — af gammel dansk Præsteslægt. Hans B. blev uddannet til Handelen i Danmark, men allerede i 1856 udvandrede han til Amerika og kom til Madison, Wisconsin. Her blev han Commis i en Købmandshandel, men inden længe kom han til at arbejde ved Bladet „Den Norske Amerikaner,” hvor han lærte at sætte Typer. I 1858 blev han Ejer og Udgiver af „Nordstjernen,” som han blev ved med til 1860. Samtidig trykte han flere religiøse Bøger. Da hans Blad var demokratisk, blev Borchsenius af sit Parti opstillet til Kandidat som Clerk of the Board of Supervisors, men opnaaede ikke at blive valgt, da hans Parti var i Mindretal. I 1860 blev han gift med en norsk Dame, Martha M. Bakke. Han flyttede nu med sin Hustru ud paa en Farm, han havde købt i Christiania, Dane County, Wisconsin.

Da Borgerkrigen udbrød, blev Borchsenius udnævnt til Major og Adjutant i „Femtende Wisconsin.” Hans Bestalling hertil udstedtes den 10de December 1862. Han var behjælpelig med at rekruttere Regimentet, særlig Kompagni B. Hans Tjeneste blev imidlertid ikke af lang Varighed. Han blev nemlig syg paa Island No. 10 i Mississippi og laa i flere Uger tilsengs af Nervefeber. Da han var kommen sig nogenlunde, kom han atter til Regimentet og var med det paa Marschen til Louisville, Ky. Da han ikke kunde udholde Feltlivets Besværligheder, resignerede han fra Tjenesten, den 28de September 1862, og vendte tilbage til Privatlivet.

Fra 1863 til 1869 beklædte han Embedet som Clerk i Staten Wisconsin's Departement for Skoleland. Han var Clerk i Board of Supervisors for Dane County, valgt dertil af Republikanerne, altsaa det Embede han ikke kunde opnaa som Demokrat, — fra 1868 til 1874.

Borchsenius studerede Jura ved Statsuniversitetet i Madison og opnaede Ret til at praktisere som Sagfører i 1872. 1874-75 forsøgte han sig som Hotelvært og United States Viserer (gauger). I 1876 blev han atter Bladudgiver under Valgkampagnen. I 1877 flyttede han til Baldwin, Wis., hvor han begyndte en Bank- og Landforretning. I fem Aar var han Statens Agent for Skovland ved Floderne Chippewa og Menomonic. I 1891 blev han af de Forenede Staters Præsident udnævnt til Chef for et Departement i Finansministeriet i Washington, D. C., og beklædte denne Stilling i to Aar med Dygtighed. I sin Hjemby, Baldwin, var Borchsenius en anset og agtet Mand, der ikke mindre end 3 Gange blev valgt som Byens Borgmester. I 1896 blev han valgt til Staten Wisconsin's Legislatur fra St. Croix County.

Hans Borchsenius

Hans Borchsenius var dansk, men levede sin meste Tid her i Landet blandt Norske og havde sin Virksomhed blandt dem. Dog har han solgt Land til og „located” mange af sine danske Landsmænd i Wisconsin. Saaledes f. Ex. en Koloni af Sjællændere i Cushing i Polk County.

Hans Borchsenius døde i April 1908 efter et langt og daadrigt Liv, efterladende 3 Børn, 2 Sønner og 1 Datter. En af hans Sønner, George V. Borchsenius (f. 1865) der er juridisk Kandidat fra University of Wisconsin, har et Par Gange været Clerk of Court i Nome, Alaska. Han

var Fætter til den bekendte danske Forfatter Otto Borchsenius, en Købmandssøn fra Ringsted. Hans Broder, J. Valdemar Borchsenius (død 1903) levede i mange Aar i Chicago, hvor han var Sproglærer og Oversætter. Han har udgivet en lille Digtsamling „Ved Øresund og Mississippi.”

Charles Bornemann.—Premierløjtnant ved 41de Infanteri-Regiment New York Frivillige. Afmønstrede 9de Juni 1864, da hans Tjenestetid var udløben.

Edward Borneman.—Kaptajn ved 24de Infanteri-Regiment, afmønstrede 6te August 1864.

Antoine C. Bournonville, født 6te August 1797 i Lyons, Frankrig, Søn af Danseren Antoine B. (død 1843), der af den svenske Konge Gustav III blev indkaldt som Danser til Stockholm. Efter Kongens Død kom Bournonville til Danmark, hvor han samme Aar blev gift med Danserinden og Skuespillerinden Mariane Jensen, der døde den 29de August 1797, altsaa 3 Uger efter Sønnens Fødsel.

Da hans Moder var dansk og hans Fader dansk Embedsmand, fik den unge Bournonville naturligt nok sin Uddannelse i Danmark, og blev Student fra en københavnsk Skole i 1818. Bournonville var derefter i nogle Aar tilsøs og opholdt sig en Tid paa St. Thomas i Dansk Vestindien som Læge. I 1825 kom han til de Forenede Stater og nedsatte sig som Læge i Norfolk, Virginia. Han fik Doktorgraden i Medicin fra Jefferson Medical College i 1848, og var allerede dengang en anset Læge i Philadelphia, hvor han var Medlem af Philadelphia County Medical Society and College of Physicians, ligesom han sad i Direktionen for Girard College. Bournonville var meget søgt som Læge af tyske og franske Selskaber i Byer, som af Frimurerne, hvis Orden han tilhørte.

Dr. Bournonville skal have været den første, der (i 1859) foreskrev „permanganate of potassium as an

antiseptic and caustic," som det hedder paa Lægesproget. I et Register over Officererne fra Borgerkrigen anføres han „Aug. C. Bournonville. Appointed from Pennsylvania. Major and Surgeon Nov. 7, 1862. Resigned March 23, 1863.”

Hvis det er sandt, saa passer det ikke, hvad en anden Kilde siger, at Dr. Bournonville døde i Philadelphia 27de Februar 1863. At han døde i 1863, er sikkert nok. Den bekendte Mogens A. Sommer, der var i Philadelphia i Slutningen af 1862 og de første Maaneder af 1863, siger i sin Selvbiografi: „Ligeledes var jeg ved Dr. Bournonvilles Dødsleje; hans Broder, Balletmesteren, havde jeg kendt i Kjøbenhavn i mange Aar.” Dr. Bournonville var gift med Charlotte Abadie. Han var en Halvbroder til Balletmesteren A. A. Bournonville, hvis Moder var svensk.

P. F. Borgquist.—Siges at være født i Danmark i Aaret 1830, og døde i sin Søns Hjem i Orange, N. J., i Juni 1913. Borgquist var Sømand fra sin Ungdom og kom som saadan ogsaa til Amerika. Da den mexikanske Krig udbrød, tog han Tjeneste i den amerikanske Marine, hvori han var Kaptajn. Under Borgerkrigen var Borgquist med i mange Træfninger og udmærkede sig saaledes, at Kongressen hædrede ham med ikke mindre end to Medaljer for hans Heltegærninger. Borgquist havde i mange Aar sit Hjem paa Pacifickysten, men levede sine sidste Dage hos sin Søn, som ovenfor nævnt.

Louis Brandt.—Fra Beftoft, Sønderjylland, gik med i Krigen fra Gasconade County, Missouri. Han blev i Hæren, hvor han i 1899 var Kaptajn.

Stephen Bronck.—Af den gamle danske Familie Bronck, var Kaptajn ved 107de Infanteri-Regiment New York Frivillige, der organiseredes i Albany, New York, fra November 1862 til 10de September 1863.

James P. Brown.—Fra Racine County, ogsaa kaldet James B. Brown, blev den 5te December 1862 Rekrut i

15de Wisconsin, Kompagni C. Han var 32 Aar gammel, havde blaa Øjne, brunt Haar, var 5 Fod 4 Tommer høj og Snedker af Haandværk. Blev syg ved Chattanooga i December 1863. Døde i Racine den 15de Juni 1864 af kronisk Diarrhoe (Skørbug).

George Bruhn.—Født 19de Februar 1839 paa Herregaarden Rybjerg, Velling Sogn ved Ringkøbing, og Søn af Thomas Bruhn, en Købmandssøn fra Flensborg, og Conradine, født Schönau, en Herremandsdatter fra Kjælbygaard i Thy. Rybjerg, en Gaard paa 16 Tønder Hartkorn, blev, da Thomas Bruhn og Hustru kom til at bo der, et Sted, som baade Præster og andre, som tilhørte den grundtvigske Retning, ofte kom til.

Blandt dem, som ofte kom der, var den nu saa berømte Skolemand, K. M. Kold. Af den Grund blev Thomas Bruhns Sønner nogle af de første Højskoleelever i Danmark, idet ikke mindre end tre af dem var Elever paa den Skole, som Kold begyndte paa Ryslinge paa Fyn i Vinteren 1852-53, deriblandt Georg. Kresten Kold havde set sig en Del om i Verden og bl. a. levet flere Aar i Smyrna i Lilleasien og kunde derfor nok fortælle sine unge Elever om fremmede Lande og fremmede Forhold. Og det var nok lige ved at Kold selv var ved at udvandre til Amerika, da det saa ud til, at alle Veje var lukkede for ham i Danmark. Formodentlig var han dog gaaet til Syd-Amerika, hvor en af hans Kammerater fra Seminariet, J. Fugl, havde været med til Dannelsen af den danske Koloni Tandil i Argentina. Kold kom ikke til Amerika, men to af hans unge Elever fra Rybjerg udvandrede dertil i 1857.

Sammen med en Barndomsven, Johannes Vilhelm Nyrop (f. 1837) — en Søn af Pastor Christopher Nyrop, der fra 1848 til 1855 var Sognepræst paa Holmsland, ikke langt fra Rybjerg, — udvandrede Brødrene Arnt og Georg Bruhn i 1857 til Amerika. De arbejdede sig stadig mod Vest og ved Borgerkrigens Udbrud havde de

hver sit Homestead ikke langt fra Byen De Witt i Clinton County, Iowa.

Herfra gik Georg Bruhn med som Soldat i et Infanteri-Regiment fra Illinois sammen med sin gode Ven Joh. Vilh. Nyrop. Bruhn avancerede snart til Sergeant og var tillige Regiments-Skriver. Han var syg den Dag, den 11te Januar 1863, da hans Ven Nyrop faldt, og kom selv usaaret gennem de 3 Aar, han var med i Krigen.

Kort efter at han var kommen tilbage blev han gift med en ung Pige, Mary Cain, der var født paa Irland. Hun blev Moder til 4 Sønner og 1 Datter, men døde allerede i 1876. Bruhns Hjem i Clinton County var, ligesom hans Forældres, et Sted, hvor en Mængde Mennesker kom, og mange Nykommere fra Danmark har nydt dets Gæstfrihed. Men det var med Bruhn som det var med saa mange af de gamle Pionerer: de holder ikke af den Indskrækning som følger med, naar Landet efterhaanden optages. I 1881 solgte Brødrene ud i Clinton County og flyttede til Livings Springs, Pottawatamie County, og i 1884 derfra til Elk Horn Settlementet i Shelby County. Herfra flyttede han i 1891 til Enumclaw, Washington, hvor efterhaanden en hel Koloni af Danske samledes.

Vistnok mens han levede i Living Springs, gjorde han en Rejse til Danmark, hvor han blev gift med sin anden Hustru, der blev Moder til 7 Børn inden hun døde. Bruhn var en intelligent og erfaren Mand, fuldtud Amerikaner, men tillige en god dansk Mand, der altid var Foregangsmand, hvor han kom. Efter at han i de senere Aar havde været skrøbelig af Helbred, døde han i sit Hjem i Enumclaw den 2den Oktober 1916, næsten 78 Aar gammel. Foruden af sine Børn og Børnebørn overleves han af sin ældre Broder, Arnt Bruhn, med hvem han altid fulgtes gennem Livet.

Anton Bruhn.—Chicago, Ill., var Kaptajn ved Kompagni A, 82de Infanteri-Regiment af Illinois Frivillige.

Frederik Bulow.—Kaptajn, Kammerjunker — faldt ved Vicksburg, Mississippi, i 1862.

Hans Bønnelykke, Waupaca, Wis., var født paa Lolland og kom til Amerika i 1862. Blev Soldat i 3die Infanteri-Regiment, Kompagni G, Wisconsin Frivillige, der mest bestod af Folk fra Neenah og Waupaca. „Hans Benolich,” som han kaldes i Rullen, fik sin Afsked den 9de Juni 1865. Efter Krigen blev han gift med ——— Larsen og boede paa en Farm i Nærheden af Waupaca. Han var i sin Tid i County-Embede i Waupaca og en agtet og anset Mand. Han døde ca. 1900 i Waupaca.

Frederik Carstensen.—Født i Fanefjord Sogn, Møen. Gik med i Krigen fra Moline, Ill. Kom hjem og blev gift med en svensk Kvinde. Boede i 1867 i Cambridge, Ill. Senere Skæbne ukendt.

Hans Broder, Hans Jørgen Carstensen, født i Dame, Møen, lod sig hverve som Frivillig sammen med en Del flere unge Møenboer fra Moline — deriblandt Brødrene Lars og Anders Jørgensen samt sin egen Broder. Boede efter Krigen i Henry County, Illinois, hvorfra han i 1875 flyttede til Storey County, Iowa. Senere Skæbne ukendt.

William H. Carbusier.—Var Oberstløjtnant i de Forenede Staters Arme i Borgerkrigen. Han var en Efterkommer af Christian Barentsen, som kom til New Amsterdam ca. 1650.

Anton Christensen, New Denmark, Wisconsin, født i Dollerup, Helligum Herred ved Aalborg. Rejste i 1853 til Amerika sammen med sine to Brødre, Celius og Christen Christensen (eller Christiansen). Brødrene havde læst Rasmus Sørensens Beskrivelse af Forholdene i Amerika, som deres Onkel havde gjort dem bekendt med. Brødrene var alle Spillemænd og havde Mod paa Livet. De var saa godt stillede, at de kunde rejse paa anden Klasse og havde en god Madkurv med hjemmefra. Og den kom

til god Nytte, da Rejsen fra Hamborg til New York varede 35 Dage, og Kosten ombord var skral.

Som de fleste Danske dengang vilde Brødrene til Wisconsin. I Milwaukee raadede Danskeren Mossin, som de henvendte sig til, dem at tage Tjeneste hos Farmere, hvilket de ogsaa gjorde. Samme Raad fik de af Hr. P. C. Lytken, der dengang havde Købmandsforretning i Racine County. Efter at havde arbejdet paa Farm og Jernbane, hvor de fik 1 Dollar for 12 Timers Arbejde paa egen Kost, tog Brødrene i Foraaret 1854 den Beslutning at rejse til Brown County, Wis., hvor man dengang kunde faa 160 Acres Land for 225 Dollars. Her købte de Land i Urskoven, den store, mørke og sumpede Skov, som det dengang var. Og nu begyndte det tunge, slidssomme Nybyggerliv i Skoven med at hugge Træerne ned, rulle dem sammen og brænde dem, kradse lidt i Jorden og saa, som de bedst kunde. Det vilde føre os for langt at følge Brødrene paa denne lange og tunge Vej til Selvstændighed og Velstand, som de omsider alle naaede, først i Skoven og saa paa Prærien i Iowa og Dakota. Vi skal heller ikke opholde os ved, at Brødrene i 1859 blev Medlemmer af Baptistmenigheden, som Fyenboen L. Jørgensen, nu L. J. Hauge, i nævnte Aar startede i New Denmark.

Ogsaa til Danskerne i Wisconsin's Urskov naaede Kampen for og imod Slaveriet, som dengang udkæmpedes i Blade og Bøger. Ogsaa de havde læst Harriet Beecher Stowes „Onkel Toms Hytte,” maaske det vægtigste Indlæg mod Slaveriet, som nogensinde er skrevet, i hvert Fald en af de Bøger, der har skabt Historie. Om the „Underground Railroad,” ad hvilken undvegne Slaver transporteredes til Canada af et hemmeligt Selskab, læste man atter og atter i Bladene. Og saa kom det mærkelige Aar 1860 med den over al Maade rige Afgrøde her i Landet — og med Abraham Lincolns Valg til Unionens Præsident, ham, „Railsplitteren,” som Aristokraterne i Syden gjorde saa tykt Nar ad og mente, at nu var Tiden kommen for dem at vise Verden et nyt og

bedre Amerika. Og saa i 1861 kom Krigen efter Indtagelsen af Fort Sumter og Præsident Lincolns Proklamation angaaende de 75,000 Mænd, som Staterne skulde stille til Unionens Raadighed for at genoprette Orden og Lydighed mod Unionens Love.

Fra den fjærne Nybygd, New Denmark, var der en Del unge Mænd, som meldte sig til Fanerne efter Præsident Lincolns 2den Proklamation. Andre vaabendygtige Mænd blev hjemme dengang, men blev senere indskrevne til at gaa med. Blandt disse sidste var Anton Christensen, som den 4de Oktober blev Soldat i Kompagni H i 17de Wisconsin Infanteri-Regiment. Han var med paa Shermans berømte Marsch til Havet, og kom hjem fra Krigen i Juli 1865. I 1866 eller 1867 rejste han med Familie fra New Denmark til Cuppys Grove, Shelby County, Iowa, hvor hans Broder, Christen Christensen, havde boet siden 1865. Anton Chr. købte her en Farm ca. 6 Mil nord for Avoca, hvor han boede til sin Død i Foraaret 1880 efterladende sig 6 Børn af 2 Ægteskaber.

Hans Broder, Celius Christensen, som tog med til Amerika i 1853 og ligeledes fik sit Hjem i New Denmark, havde været med i Krigen i Danmark (1848-50), inden han kom til Amerika. Her i Landet blev han hvervet ikke mindre end to Gange. Første Gang, i 1861, lejede han en Mand i sit Sted for 300 Dollars, efter at han havde være inde en Maaned. Men i 1864 blev han „drafted” igen, og nu maatte han selv med. For at faa bedre Behandling, meldte han sig som Frivillig og blev indsat i Kompagni F i det 50de Infanteri-Regiment af Wisconsin Frivillige fra 1ste Marts 1864.

„Det var nu tredie Gang, jeg maatte forlade Hjemmet for at gaa i Krig, en Gang i Danmark og to Gange i Amerika. Min Erfaring siger mig, at det ikke er med glade Følelser, særlig som den sidste Gang, da jeg havde saa meget at forlade, som var mig dyrebar, og denne Gang havde jeg ingen Tanke om at kunne stille en Stedfortræder for mig. Det var kun den rige Mand, som den Ret var forundt.”

Kompagniet, han stod ved, bestod mest af gifte Farmere fra Brown County. Der var kun en Mand i Kompagniet, som havde nogen Kendskab til Feltlivet, nemlig Kaptajnen, som havde staaet ved et andet Wisconsin Regiment. Premierløjtnanten var en tysk Skomager, som gik lige fra Læsten til Kompagniet; han havde dog været Soldat i Tyskland. Kompagniet kom imidlertid aldrig med i Krigen; thi allerede 3die April 1864 blev Richmond indtaget og General Lee havde overgivet sig med hele sin Hær.

Celius Christensens Regiment blev dog ikke sendt hjem lige strax, men maatte en Tur fra Benton Barracks i Missouri til St. Louis, Jefferson City, Leavenworth, Kansas, og derfra til Fort Rice i South Dakota, hvor Indianerne havde gjort Oprør. Paa denne Tur gjorde Christensen Bekendtskab med mange Ting, blandt andet ogsaa med Hospitalet i Leavenworth, hvor han var Døden nær. Inden han kom tilbage, gjorde han Tjeneste paa et Militærhospital i Sioux City, hvorfra han endelig blev hjemmitteret i Foraaret 1865.

Efter at have farmet i mange Aar i Wisconsin, rejste Christensen i 1880 med sin store Familie — Hustru og 8 Børn — til Shelby County, Iowa, hvor han købte en Farm. Herfra forsøgte han sig some Homesteader i South Dakota, hvor han saa ogsaa fik en Farm. Efter sin Hustrus Død (1889), rejste Christensen (i 1893) en Tur til Danmark, som han ikke havde set i 40 Aar. Han var denne Gang kun borte i 7 Maaneder, men efter et kort Besøg i Amerika rejste han tilbage til Danmark, hvor han siden har haft sit Hjem, i Aalborg. Her udgav han i 1909 „En Pioneers Historie” — Erindringer fra Krigen mellem Nord- og Sydstaterne” (159 Sider). Den gamle Landsmand, som nu maa være mindst 90 Aar, levede endnu i Sommeren 1916, da jeg talte med en af hans Sønner, der er Tandlæge i Elk Horn, Iowa.

Christen Christensen.—Den tredie og yngste af Brødrene fra Dollerup, som kom her til Landet i 1853,

blev ogsaa udskreven til Soldat i 1864, men blev fri, da han nogle Aar i Forvejen havde haft begge sine Ben brækkede, idet en stor Tømmerblok, som skulde bruges til en Stald, der var under Opførelse, slap fra Bygningsmændene og faldt ned paa ham.

Han var kun 18 Aar gammel, da han kom til Amerika, var, som vi har set, den første af Brødrene, der kom til Shelby County, Iowa (i 1865), kørende den lange Vej fra New Denmark med sin Familie i en Prærieskonnert. Han levede endnu i 1910 i Shelby County.

Charles Christensen.—Kaptajn a la suite. Udnævnt 12te Maj 1865, afmønstret 12te Januar 1866. Der berettes intet om, ved hvilken Afdeling han stod.

Christian Guldager Christensen.—Søn af Skolelærer i Herlufllille paa Sjælland, Seminarist fra Jonstrup, Frederik Chr. Christensen og Hustru. Lærte Malerprofessionen i Danmark, rejste til Amerika i 1860 og gik med i Krigen, blev saaret og døde paa et Hospital i Tennessee i 1863. En af hans Bekendte skrev til Forældrene i Danmark om hans Død. Hans Broder, Cigarmager Georg (Peterson) i Omaha, opnaaede ved Senator Mandersons Hjælp, at de Forenede Stater betalte Pension til den faldnes gamle Forældre i Danmark, saa længe de levede.

General C. T. Christensen i Uniform

GENERAL CHRISTENSEN.

Christian Thomsen Christensen, bedre kendt under Navnet „General Christensen,” blev født i København 26de Januar 1832. Som Dreng gik han i Efterslægtsselskabets Skole, af hvis Lærere han særlig mindedes Professor Friedenreich. Efter sin Konfirmation kom han i Handelslære, men allerede 18 Aar gammel fattede han den dristige Beslutning at prøve sin Lykke i den ny Verden. Med nogle Dollars i Lommen landede han i New York i 1850. Der var den Gang ikke mange Skandinaver i New York, men de faa, der var, holdt des bedre sammen; gennem den „skandinaviske Forening” af 1844 holdt de Forbindelse med hverandre og med Hjemlandet. Den unge Christensen, som i den ny Verden skulde svinge sig op til en af de mest bekendte Danske herovre, maatte begynde langt nede. Han fik Ansættelse i D. W. Henriques en gros Vinhandel som Bødker. Han blev i Forretningen i fem Aar, men ikke som Bødker.

Mens han var her, blev han kendt med en anden ung dansk Mand, en Præstesøn fra Møen, Chr. M. Holst. Da denne efter en Tids Forløb forlod New York for at tage til Savannah, Ga., lykkedes det ham, før han forlod Byen, at faa Christensen ind i sin Plads, saa vidt jeg forstaar, i Mæglerfirmaet Papson, Wazra & Co. Her havde Christensen funden en mere passende Virksomhed, og inden Borgerkrigen udbrød, var han Associe i Forretningen.

Da Krigstrompeten lød, meldte han sig til Fanen og blev udnævnt til Premierløjtnant ved 1ste Infanteri-Regiment, New York Frivillige, og var som saadan med sit Regiment i Slaget ved Big Bethel, Va. Inden længe forfremmedes han til Kaptajn. Senere indtraadte han som Provost Marshal i General Wools Stab, var med paa McClellans mislykkede Felttog mod Richmond i 1862 og

avancerede i Oktober s. A. til Major. I 1863 var han med i New York, hvor de stedfundne Pøbelopløb underkuedes med den yderste Strenghed.

I 1864 kom han paa den af ham saa højtagede General Canbys Stab. Han fulgte med denne sin Chef, først til Krigsministeriet i Washington, hvor General Canby assisterede Krigsministeren Stanton, og siden til Hærdi-divisionen i West-Mississippi, som kommanderedes af General Canby. Allerede i April 1864 var Christensen avanceret til Oberstløjtnant. Under sit Ophold i Washington blev han kendt med mange af Datidens ledende Mænd, deriblandt Præsident Lincoln, som han altid beundrede.

Som General Canbys Stabschef og Adjutant var Christensen i 1865 med paa Felttoget mod Mobile, Ala. Fra dette Felttog er der et lille Træk, som General Christensen fortalte ved en Festlighed i Brooklyn den 14de Februar 1891, og som vi her skal anføre. Kort før var der kommen Efterretning om General Shermans Død. General Christensen traadte da ned til Lamperækken — man var samlet paa et Theater — og talte til den store Forsamling som følger: „For lidt over 26 Aar siden, i December 1864, da jeg havde Station paa Dauphine Island som Stabschef hos General Canby, der kommanderede Militærdivisionen i West Mississippi og samlede en Arme for at indtage Fæstningsværkerne omkring Mobile, — kom der en Morgen omtrent Klokken to en midaldrende Neger, ømfodet og træt, og sagde mig, at han havde en vigtig Depeche at aflevere til General Canby. Derpaa satte han sig ned, skar en Støvlesaal aaben og udtog en Depeche fra General Sherman til General Canby, hvori der meddeltes, at Sherman allerede for en Uge siden havde begyndt sin berømte „March to the Sea,“ og udtalte det sikre Haab, at han vilde naa sit Maal. Den sorte Mand, der havde mødt mange Vanskeligheder paa sin Vej, havde brugt to Uger til at gaa 500 Mil, og da Depechen naaede New York en Uge senere —

vi kunde kun sende den med Dampskib — var Sherman allerede Dagen før kommen til Savannah.”

Ved Krigens Slutning var Christensen Oberst og fik Titel af Brigadegeneral. At han var agtet og æret af sine Medofficerer, kan ses af, at disse forærede ham en Æressabel. Der manglede ikke paa Opfordringer til ham om at blive i den militære Stand. Men Christensen

General C. T. Christensen

mente, at nu, da den Sag, han gik i Krigen for, var ført til en sejrriig Afslutning, følte han sig ikke kaldet til at fortsætte paa Officersbanen. Han gik derfor tilbage til sin Familie og Forretningslivet.

Efter Krigen var han ansat i forskellige store Forretningshuse i New York, indtil han blev Manager for Drexel, Morgan & Co's store Bankforretning i New York City. I Egenskab heraf opholdt han sig i flere Aar i San

Francisco. Han var ligeledes Præsident for Brooklyn Trust Company til 1ste Maj 1895, og blev 6 Aar i Træk valgt som en af Selskabets Direktører.

Fra 1869 til 1873 var han dansk Konsul i New York, og under den danske Ministerresident F. Billes Fraværelse som Guvernør i dansk Vestindien, var Christensen tillige Charge d'Affaires og Generalkonsul. Samtidig med at Christensen var dansk Konsul i New York, drev han en større Kaffe og The-Forretning, og Spøgefugle kaldte ham derfor C(offee) T(ea) Christensen. Konsulatsforretningen besørgedes nok mest af hans Svoger Th. Smith.

Christensen var en god dansk Mand, der altid bevarede en inderlig Kærlighed til sit Fædreland og altid satte en Ære i at være dansk. I saa Henseende lignede han kun lidt flere af sine ældre Landsmænd i New York, der vist helst ikke vilde, at Amerikanerne skulde vide, de var danske. Saaledes for Exempel den rige Peter Gildsig fra Hobro (død 8de April 1873), hvis Millioner, af hvilke han ejede et Par, ikke blev brugt til at hævde Danmarks Navn eller til hans Landsmænds Hjælp. Og meget anderledes var det nok ikke med Skibsmægleren Chr. F. Funch (død 1879) af Firmaet Funch, Eddie & Co. Danskerne i New York vidste om disse, at de var danske og at de var rige, men kom aldrig sammen med dem.

Allerede fra sin tidligste Tid var det helt anderledes med Christensen. Danmarks Ve og Vel laa ham paa Hjerte, og ingen Landsmand henvendte sig forgæves til ham om Raad og Hjælp. Under den sidste slesvigske Krig, da Danmark kæmpede for sin Existens mod to af Europas Stormagter, samledes Danskerne i New York, holdt en to Dages Bazar, hvorved de samlede nogle Tusinde Dollars, som de sendte hjem til Hjælp for de saarede og de fangnes Efterladte. Og Danske i New York giver stedse General Christensen det Vidnesbyrd, at han ikke blot var med, naar det gjaldt, men han fandtes al-

tid i Spidsen. Hans glimrende Løbebane i sit nye Hjemland stod aldrig i Vejen enten for hans Danskhed eller for at hædre sit Fædreland og Folk. Han satte tværtimod en Ære i at gøre Amerikanerne bekendt med Danmark, dets Kunst, Literatur og Kultur. Og hertil havde han rig Lejlighed, kendt og ægtet som han var i store Kredse her i Landet, som Officer i Armeen, Handelsmand og Hoved for en af de største Pengeforretninger i New York og Brooklyn.

Gennem mange Aar tænkte General Christensen paa at trække sig tilbage fra al Forretning og tilbringe sine sidste Dage, sammen med sin Familie, i det Land og i den By, hvor han var født. Længe saa det ud til, at det ikke skulde blive til noget. Men i 1899 brød han op og rejste til Danmark og var der i to og et halvt Aar, men saa kom han tilbage i 1902, rask og forfrisket; det saa dog ikke ud til, at han kunde rigtig finde sig hjemme i Danmark, som han saa længe havde været borte fra. Den 29de Januar 1903 fejrede han sin 71de Fødselsdag i Brooklyn og 19de Marts samme Aar sit Guldbryllup; nogle faa Dage senere rejste han og Hustru til Danmark, der nu skulde være deres Fremtidshjem.

Ogsaa i Danmark vedblev den gamle General at tage levende Del i alt, der vedrørte Amerika. Derom vil følgende Ord af en Artikel, han skrev til „Nordlyset” i New York, dateret København 15de Oktober 1903, bære Vidne.

„Ved Rohl-Smiths Grav.”

Hr. Redaktør: I Eftermiddag Kl. 3 omtrent ved den Tid Præsident Roosevelt afslørede Sherman Statuen i Washington, samledes en lille Kreds, bestaaende af den herværende amerikanske Minister Hr. L. Swensen, den amerikanske Konsul Mr. Frazier, den norske Billedhugger Stephen Sinding og jeg selv — om Billedhugger Carl Rohl-Smiths Grav paa Vestre Kirkegaard og nedlagde der en overordentlig pragtfuld Palmedekoration, til hvil-

ken var bunden lange, brede Silkebaand i danske og amerikanske Farver med følgende Inskription: „Grateful tribute from Sherman Statue Commission and others. Oct. 19th, 1903.”

Med varm Anerkendelse udtalte den amerikanske Minister sig om Rohl-Smiths Værk og takkede Sinding for den Del, han havde haft i Fuldendelsen af det store Min-

General Sherman Statue (Rohl-Smith)

desmærke. Derefter sagde han nogle faa Ord til Ære for General Sherman. Hele Ceremonien varede kun et Kvarterstid, men gjorde et dybt Indtryk paa os alle. Jeg selv har kendt Rohl-Smith personlig og er langt ude beslægtet med ham. Med General Sherman var jeg intimt bekendt. Og som jeg i Dag gik hjem fra den danske Billedhuggers Grav, Mesteren for Sherman Mindesmærket i Washington, kom jeg til at mindes en Episode, der foregik den 14de Februar 1891 i Brooklyn.” Generalen

fortæller her om Negeren, som kom med Bud fra General Sherman til General Canby (se foran).

General Christensen døde i København paa sin 73de Fødselsdag, den 26de Januar 1905. Med nogle Venner havde han deltaget i et muntert Middagselskab og kom om Aftenen tilbage til sit Hjem i udmærket Humør og gik ind paa sit Værelse. Da han havde været her henvend en Time, følte han sig daarligt tilpas, gik ned i Dagligstuen, hvor han faldt om og var død med det samme, ramt af et Hjerteslag. Han havde i den sidste Tid lidt af et Hjerteonde. Efter hans eget Ønske blev hans jordiske Levninger 2den Februar 1905 brændt paa Krematoriet i København, i Overværelse af den amerikanske Minister Lauritz Swensen, og andre Notabiliteter.

Kun 21 Aar gammel blev Christensen i 1853 gift med Laura Schiøtt (f. 1835), Datter af en i New York bosat dansk Mand. I deres lange Ægteskab fødtes der 9 Børn. Af deres 4 Døtre blev den yngste, Hope Christensen, den 19de Marts 1903, hendes Forældres Guldbryllupsdag, gift med Mr. George Mears, Købmand i New York.

Christensen var i sin Tid Medlem af den Menighed, der samlede sig om den bekendte Henry Ward Beecher, Broder til Forfatterinden af „Onkel Toms Hytte,“ og en absolut Modstander af Slaveriet.

Den danske Regering skænkede Christensen Ridderkorset den 30te November 1868 — og Dannebrogskorset 6te Marts 1873.

Christian Christensen.—Menig i Kompagni A, 4de Regiment Infanteri af Missouri Frivillige. Boede i 1895 i Fremont, Nebraska.

Hans Christensen.—Fra Brejninge paa Sjælland, kom i 1858 til New Denmark, Wis. Han gik med i Krigen i 1861 og faldt i 1864 paa Slagmarken. Han stod ved Kompagni F, 15de Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige. Lod sig hverve den 18de November 1861 og indmønstre-

de i Madison 12te December samme Aar, var dengang 27 Aar og gift, 66 Tommer høj og af Beskæftigelse Tømrer. Han var syg paa Island No. 10 den 10de Juni 1862 og blev sendt paa Hospitalet den 20de Juli; vedblev at være sygelig. Han kom imidlertid tilbage igen til sit Kompagni og faldt ved New Hope Church den 27de Maj 1864, skudt gennem Hjertet. Han efterlod sig Enke og tre Sønner.

General Jackson Statue

JENS, LARS OG OLE.

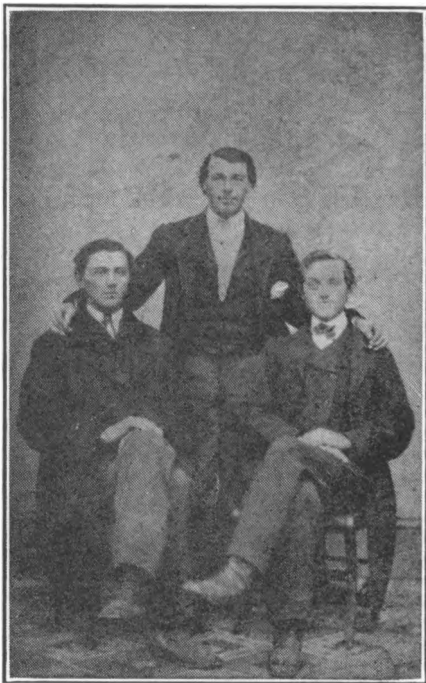
Jens Christensen og Lars Christensen, Brødre, var Sønner af Gaardejer og Fisker Christen Jacobsen og Hustru Margrethe paa Glænø ved Sjælland. Lars Christensen, den ældste af Brødrene, er født 2den Februar 1840 og Jens i 1844. Brødrene blev fra Børn af vænnet til Bondearbejde og Fiskeri. Da Hans Petersen fra Flakkebjerg, som senere skal nævnes, i 1862 var hjemme fra Amerika, hvor han havde opholdt sig siden 1859, — for at hæve sin Fædrearv, fik han en Del unge Karle, deriblandt de to Brødre, med sig til Amerika. De kom til Monmouth, Ill., hvor de kom til at arbejde for to Danske, som der drev et Teglværk, nemlig John Beck fra Nordslesvig og John Johnson fra Sjælland.

Paa samme Egn arbejdede Ole Larsen, som ogsaa senere skal nævnes, hos Farmere. Da Ole gik med i Krigen som Soldat i 83de Illinois Infanteri-Regiment, fik Brødrene ogsaa Lyst til at komme med, lod sig hverve og kom til at staa ved samme Regiment og Kompagni som Ole, de eneste Danske ved Kompagniet. Inden Krigen Slutning blev de to Brødre overført til 61de Illinois Infanteri-Regiment. De kom med i 1863 og holdt ud til Oktober 1865, da Krigen var forbi. Brødrene slap helskindet hjem igen; dog havde Jens Christensen faaet Solstik en Dag, han stod paa Vagt, men kom sig igen. Deres Løn som Soldater var 13 Dollars i „Greenbacks” om Maanednen og 300 Dollars fra Regeringen og 50 Dollars fra det County, hvor de hvervedes — ved Udløbet af deres Tjenestetid.

Efter at være hjemmitteret kom Brødrene til Paxton, Ill., hvor deres Sikkerhedsbank — om hvilken der findes Oplysning andetsteds i Bogen — dengang opholdt sig. Herfra drog Lars Christensen til Rockford, Ill., og drev Fiskeri, saalænge det var tilladt at fiske i Rock

River. Da det blev forbudt, rejste han til Omaha; han havde hørt at der skulde være godt Fiskeri i Missouri-flo-den. Da Christensen fandt ud, at det modsatte var Til-fældet, gav han sig til Teglværksarbejde. Det var i 1868, han kom til Omaha. Paa Teglværket traf han en Irlæn-der, som havde taget 40 Acres Homestead i Richland Township, Washington County, men ikke vilde have det. Her tog saa Christensen ud og blev den første Dansker der paa Egnen. Farmen voksede efterhaanden, saa han tilsidst havde 480 Acres, der nu er delt mellem hans to Sønner Frederik Vil-helm og Georg Mar-tin Christensen, de eneste af Lars Chri-stensens Børn, der lever.

Lars Christensen, der er en høj, mager og livlig Mand, er Enkemand siden 1 Januar 1891. Hans Hustru, Anna Mar-grethe Paulsen, blev han gift med i Oma-ha i 1868. Han har sejlet over Atlanter-havet 9 Gange; fra den sidste Tur til Danmark kom han tilbage den 15de Aug. 1914. Af de 9 Søskende fra Glænø lever nu 2 Søstre i Danmark og de to Brødre her i Landet.

Jens og Lars Christensen
i Midten Ole Larsen

Jens Christensen kom fra Illinois til Nebraska 4 Aar

efter Broderen. Han er gift med en Søster til hans Broders Kone og har 3 Børn. Ogsaa han har været Farmer i Richland Tonwship. Begge Brødrene bor nu i den lille Stationsby Washington mellem Omaha og Fremont og faar begge Pension fra Uncle Sam.

Hans Peter Christensen er født 4de Juli 1833 i Stoense paa Langeland, Søn af Peter Christensen og Hustru Anna Cathrine, der havde 7 Børn. Meget tidlig blev den lille Hans Peter kendt med Livets Alvor. Hans Fader, der var Skipper og sejlede med Korn for Bønderne, havde været en Tur i Svendborg med Sæd og havde 3 af sine smaa Sønner med sig. De havde gjort Indkøb til en Datters Begravelse, hvis Lig laa hjemme. Men paa Hjemvejen kuldsejlede de og Faderen og de to af Drengene druknede. Den største af Drengene, der kunde svømme, blev reddet. Saaledes blev Familien i Stoense delt: Faderen og de 3 Børn døde, Moderen med 4 faderløse Børn stod tilbage med Sorgen og Savnet. Moderen blev siden gift med en Gaardmand paa Langeland og døde, 80 Aar gammel. Hans Peter blev som Dreng sat i Hjulmandslære hos Rasmus Andersen i Stoense, der var gift med hans Søster, og siden kom til New Denmark, Wisconsin, hvor han døde.

I den Koloni af Langelændere, som fandtes i New Denmark, var der ogsaa en Sjællænder, Anders Frederiksen, senere i Neenah, Wis. Han var paa en Rejse i Danmark i 1855, og det var Meningen, at et Selskab af 21 Langelændere, hvoriblandt var Hans Peter Christensen og hans Søster, skulde have fulgt med ham til Amerika. De 21 kom ogsaa til Amerika, men traf først deres Fører i Manitowoc, Wis., da de stod færdige og skulde med Oxetog til New Denmark. Her blev H. P. Christensen kun en kort Tid, før han fik Arbejde som Hjulmand i Green Bay, hvor han oplevede Pengekrisen i 1858.

Efter at have forsøgt sig som Farmarbejder et Par Somre, kom han tilbage til Green Bay og derfra til Neenah, hvor han arbejdede ved sit Haandværk til 1862, da han lod sig hverve som Soldat i Kompagni G, 1ste Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige, under Kaptajn Sheldon. Siden blev Kompagniet overført til 21de Wisconsin Regiment og, da de kom til Washington, D. C., til 3die Wisconsin, hvor Christensen stod til August 1865,

H. P. Christensen

da han blev hjemmepmitteret. Hans Navn findes i Rullen som H. P. Christiansen. Foruden ham fandtes ved Kompagniet følgende Danske: Lars Hansen, Niels Monsted, Christian J. Nielsen, John Sørensen fra Sturgeon Bay, Hans Bønnelykke fra Waupaca, Peter L. Scritsmeier fra Neenah og vistnok endnu flere. Af dem alle var Niels Monsted den, Christensen særlig sluttede sig til; de blev Hjertensvenner og mindedes altid hinanden. Fra Kampene i Syden mindes den gamle Christensen særlig de ved Chickamauga og Atlanta. Som den, der var fra Wisconsin og vant til at leve i Skoven, fandt han

særlig Behag i Højsletterne i Tennessee, og har ofte omtalt, at der saa han de dejligste Egne, han nogensinde havde set, og tænkte, at kunde han faa andre Danske med sig, kunde han have Lyst at bo og bygge der som sit Fremtidshjem.

Efter at være hjemkommen i 1865, tog han fat paa sit Arbejde i Neenah. Her blev han gift med en norsk Kvinde, Jakobine Jakobsen, der var Enke efter en af Christensens Kammerater i Kompagni G, Christian Hovland, der blev dræbt i Slaget ved Dallas, Ga., 25de Maj 1864, og hvis Børn han blev en god Stedfader. I dette Ægteskab fødtes to Sønner, Alexander og Otto, der forlængst er døde fra Hustruer og Børn.

I 1873 flyttede Christensen fra Neenah til West Denmark, Wis., hvor han siden har boet. Her havde nogle af hans Bekendte fra Neenah dannet en dansk Koloni i 1868. Christensen er den første Dansker, der startede en Savmølle paa disse Egne. Den drev han i en Del Aar, samtidig med at han ryddede Land til at farme. I mange Aar har han boet paa det Stykke Land, han foreholdt sig til sit Alderdomshjem, da han overdrog Farmen til sin ældste Søn. Her flyttede han ind med sin anden Hustru, Sofie, med hvem han blev gift i 1890. Hun døde i 1915 efter at have været hjælpeløs i flere Aar.

Christensen, som nævnes med mange Navne, „Savmøller Christensen,” „Lille Christensen,” „Gamle Christensen” o. s. v., er et født Geni, der, om han end ikke kan lave alt hvad hans Øjne ser, alligevel har lavet mange Ting, som ikke just enhver kan gøre ham efter. Naar han f. Ex. tager sig en Sejltur paa „Little Butternut Lake,” bruger han sin egen Baad, som han træder fremad med Fødderne og sætter saaledes Vandhjulene paa Baadens Sider i Gang. Baaden er, med andre Ord, ikke en Hjuldampner men en Hjultramper. Den gamle kan fortælle om adskillige Æventyr der oppe i Skoven med Øxen og Bøssen, som han altid havde med sig i Vognen, naar han kørte til Byen; ogsaa dengang, han stod og vil-

de fælde et Træ, som en Bjørneunge, han havde overrasket, var kravlet op i, og Moder Bjørn kom og vilde hjælpe ham, saa han maatte tilvogns med større Fart end sædvanlig. Bjørnen, der var efter ham, vogtede sig klogelig for at komme ham saa nær, at han kunde naa den med Øxen. Han fik hverken Bjørnen eller Ungen — og de fik ikke ham. En anden Mr. Bruien, som ved Aften-tide havde vovet sig ind i Naboens Svinesti — paa Sultens Vegne naturligvis — maatte bøde med Peltsen; skønt den søgte op i det højeste Fyrretræ, den kunde finde, hentede en Kugle fra Christensens Riffel den dog ned.

Christensen er en munter gammel Mand, der har læst meget og tænkt meget og prøvet ikke mindre. Han er altid færdig til at „staa op” for det Land, han har været i Kampen for, dets Flag og dets Love. Den 4de Juli 1905, da han fyldte 72 Aar og havde været 50 Aar i Amerika var der Højtid i hans Hjem paa den smukke Skrænt ved Bakken i Skoven, og Venner fra fjærn og nær var samlet om den gamle. Men nu, da der snart er gaaet 62 Aar, siden han kom til sit nye Hjemland, er han gammel og ensom. Siden 1890 faar han Efterløn af Uncle Sam. En anden Efterløn fra Krigen har han baa-ret paa i mange Aar i Form af Gigt og anden Daarlighed som Følge af at have sovet ude paa den vaade Mark i Krigens Dage.

Mauritz Christensen.—Død i Racine for ca. 5 Aar siden — i 1910 eller 1911 — var Sømand fra Danmark og gjorde Tjeneste under Krigen tilsøs. Kom til Racine efter Krigen og opholdt sig der til sin Død.

Ole Christensen.—Født 1843, fra Manitowoc, Wis. Lod sig hverve den 18de November 1861 og blev Soldat i Kompagni F, Femtende Wisconsin. Han blev saaret to Gange under Krigen: i Slaget ved Stone River 31te December 1862, i det højre Øje, men kom sig igen, og ved

Red Clay, Ga., i venstre Haand, men kom sig og holdt ud til Krigens Slutning.

Andrew Christiansen.—Dakota City, Nebr. Nævnes i 1895 som Menig i Kompagni I, 1ste Cavalleri-Regiment Nebraska Frivillige. Er sikkert den samme som A. P. Christiansen, 23 Aar gammel, som i 1864 overførtes fra Cavalleriet til 1ste Nebraskas Infanteri-Regiment. Her blev han Sergeant, men gik efter eget Forlangende tilbage og blev Menig i samme Regiment.

Rasmus Christian (formodentlig Rasmus Christian-
sen).—Fra Neenah, Wis., nævnes i Kompagni G, 3die Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige. Han døde 2den Juni 1865 i Savannah, Georgia.

Følgende Personer af Navnet Christensen, Christian-
sen o. s. v. som rimeligvis var Danske, nævnes fra Racine County, Wisconsin.

Niels Christensen—28 Aar og ugift, blev menig Soldat i Kompagni K. 8de Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige, den 10de September 1861. Afmønstrede sammen med Kompagniet 5te September 1865.

Peder Christensen.—33 Aar og gift, var fra York, Racine County, blev menig Soldat i Kompagni K, 8de Infanteri-Regiment, den 10de Februar 1864. Laa paa Hospitalet i Nashville. Blev strøgen af Rullen 5 September 1865.

Hans P. Christy.—Fra Racine, 25 Aar og ugift, blev Soldat i Kompagni F, 2det Infanteri-Regiment, 18de Maj 1861. Blev dræbt i Slaget ved Gainesville, Ga., 28de August 1862.

J. C. Christy.—18 Aar gammel og ugift, fra Waterford, — muligvis en Slægtning af den foregaaende. Faldt i Slaget ved Gettysburg, Pa.

Carl August Clausen.—Født paa Lolland, nedsatte sig i Hartland, Wis., hvor flere af hans Slægtninge fra Lolland opholdt sig. Clausen blev Soldat i 2det Wisconsin Infanteri-Regiment. Efter Krigen kom han i Jernbansens Tjeneste og var ved Slutningen af det 19de Aarhundrede Freight Agent i Minneapolis, Minn. To af hans Fætttere, Brødrene Skafte, var ogsaa med i Krigen fra Hartland.

Carsten Clausen.—Født i Husum, gik med i Krigen fra Missouri. Stod som Menig ved Kompagni K, 41 Infanteri-Regiment af Missouri Frivillige i 1864. Efter Krigen kom Clausen til Racine County, Wis., hvor han i mange Aar var Kromand i Waterford. Han kom siden til Racine By, hvor han tog Arbejde paa en Fabrik. I 1866 holdt han i Racine Bryllup med Marie Andreasen fra Flensborg. Det gamle Par holdt Guldbryllup den 6te Juni 1916 i Racine, hvor de endnu lever. De er tysktalende og er ikke kommen meget sammen med Danskerne. Clausen er en af de faa gamle Veteraner, der endnu findes i Racine, hvorfra saa mange i sin Tid gik med i Krigen.

DEN DANSKE FELTPRÆST.

Claus Lauridsen Clausen, Feltpræst ved 15de Wisconsin. Om denne bekendte Mand, den eneste lutherske Præst blandt Danske og Norske i Amerika, der fulgte med sine Landsmænd i Felten, kan vi ikke her fortælle vidtløftigt, men kun give et kort Omrids af hans Levnet. Claus Lauridsen Clausen blev født paa Ærø, i Borgnæs, Tranderup Sogn, den 3die November 1820 af Forældrene Erik Clausen og Karen Pedersen, begge Ærøboer. Forældrene kom siden til at bo i Brejninge Sogn. Claus som var den 3die af 6 Søsken, var i sin Barndom lærenem, men sygelig. Faderen døde tidlig af Brystsyge. Det var Faderens Villie at den lærenemme Dreng skulde være Jurist; selv havde han mere Lyst til Søen. Hans Fader satte ham imidlertid paa en fynsk Godsforvalters Kontor som Skrивerdreng. Her kom han under Paavirkning af den bekendte Gaardejer og Lægprædikant, Peter Larsen Skreppenborg, hvilket blev af stor Betydning for hans senere Liv.

Da Faderen ikke vilde tillade, at han forlod Kontoret, gik Claus sin egen Vej og blev Sømand, som han jo altid havde ønsket. Han var imidlertid ikke stærk nok til det Arbejde, der krævedes af en saadan, og Skipperen, han var med, satte ham syg i Land i Drammen, Norge. Her kom han under Paavirkning af Haugianerne og sluttede sig fra nu af til de vakte Forsamlingsfolk. Fra Norge kom han til Danmark, hvor han en Tid var Lærer i Peder Larsens Hjem, dengang i Tommerup paa Fyn. Herfra kom han til Langeland, hvor han blev kendt med sin tilkommende Hustru.

Og nu kom Tanken at blive Missionær blandt Hedningerne stærkt frem hos ham, vistnok under Tilskyndelse af Provst Christensen i Bregninge paa Ærø. I Stedet for at komme til Zuluerne i Sydafrika som Medhjæl-

Feltpræst C. L. Clausen

per hos den norske Præst H. P. P. Schreuder, kom han imidlertid til Amerika som Lærer for en Del norske Emigranternes Børn, der var udvandrede til Amerika i 1839 og i 1840 havde nedsat sig i Racine County, Wisconsin, det Nybygge, der nu er almindelig kendt i den norske Emigrations Historie under Navnet „Muskego.“ Opfordringen hertil fik Clausen, da han i 1842 var i Norge for at forhandle med sine Venner angaaende hans mulige Rejse til Sydafrika, og han ansaa det for sin Pligt at følge den.

Inden Clausen rejste til Amerika, holdt han Bryllup med sin Forlovede, Martha F. Rasmussen fra Rifbjerg, Simmerbølle paa Langeland, Forfatterinde til den bekendte Salme: „Saa vil vi nu sige hverandre Farvel,“ som vistnok stammer fra hendes og Clausens Afsked med Venner i Danmark i Forsommeren 1843. De nygifte unge Danske kom til Muskego, Racine County, Wis., den 8de August 1843.

Clausen, der trods sin Ungdom var en meget indsigtfuld Mand, indsaa snart, at de ældre i Nybygden trængte fuldt saa meget til en Præst, som Børnene til en Lærer. Han talte med de mest kirkelige iblandt dem derom, og de var fuldt enige med den unge Lærer i den Sag. De enedes om at udstede Kald til Clausen som deres Præst, og paa dette Kald blev saa Clausen, efter at han først var bleven examineret og funden skikket dertil, ordineret til Præst den 18de Oktober i Milwaukee, Wis. Ordinationen udførtes af en fra Tyskland udvandret luthersk Præst, L. F. E. Krause. Og saaledes blev Ærøboen C. L. Clausen den første Præst for en norsk luthersk Menighed i Amerika. Angaaende Clausens Virksomhed som Præst blandt Norske og Danske i Amerika, Bladudgiver, Kolonistifter, Rigsdagsmand — han var den første Dansker, der havde Sæde i Staten Iowas Legislatur — maa vi henvise Læseren til andre Kilder, da vi kun har med Clausen at gøre som Feltpræst paa dette Sted. Den Mand, som Clausen, mens han var i Muskego, særlig fik med at

gøre, hed Even Heg (død 1851), hvis Søn, Hans C. Heg, kom fra Norge med sine Forældre i 1840, da han var 11 Aar gammel, og altsaa var en af de unge i Muskego, da Clausen var Præst der. Som bekendt blev Hans C. Heg Oberst for det berømte „Femtende Wisconsin“ i 1861, og fandt Heltedøden paa Slagmarken den 19de September 1863.

Det var paa den mest indtrængende Opfordring fra Oberst Heg, at Clausen, som dengang var Præst i St. Ansgar, Iowa, tog imod Stillingen som Feltpræst i 15de Wisconsin Regiment. Den unge Nordmand, der muligvis var en af Clausens Konfirmander, havde ikke glemt sin gamle Præst fra Muskego. Clausens Bestalling er udstedt den 11te December 1861 og han tiltraadte sin Stilling den 15de Februar 1862, da Regimentet laa i Camp Randall ved Madison, Wisconsin, og snart efter fulgte han med det mod Syd. Clausens Virksomhed som Feltpræst blev ikke lang. Hverken i Danmark eller i Amerika havde Clausen være stærk af Helbred, og hertil kom at mens han var med Regimentet paa Øen Nr. 10 i Mississippi, sprang der en Bombe lige ved, hvor Clausen stod. Heraf fik han en Nerverystelse, som han aldrig forvandt, saa længe han levede. Han saa sig nødsaget til at søge sin Afsked, som han fik i November 1862, og tog saa tilbage til sine Menigheder i Iowa. Clausen fik, mens han var ved Regimentet, Anledning til at vise, at han var en Mand, der ikke var bange for at vove sin Trøje. En Nat, mens de laa paa Øen Nr. 10, og det var et forfærdeligt Mørke og Regnvejr, blev der blæst til Udrykning. Officererne søgte, saa godt de kunde i den mørke Nat, at samle deres Afdelinger. Clausen, som ogsaa mødte, fik Øje paa en Mand, som gemte sig bag et Skur for at slippe for at komme med, gik hen til ham og opfordrede ham til at gøre sin Pligt. Det hjalp ikke. Præsten skammede ham ud, men med samme Resultat. Tilsidst sagde han saa til Krysteren: „Saa giv mig dit Gevær!“ Det fik Præsten, gik ind i Rækkerne og stil-

lede sig paa Mandens Plads, bestemt paa at tage Kampen op med Fjenden, som man mente var i Nærheden. Det viste sig, at det denne Gang var blind Alarm, men det vidste ingen før bagefter. Og det siger sig selv, at Soldaterne ikke glemte dette Træk af deres Feltpræst. Pastor Clausen har givet en Beretning om sin Gerning som Feltpræst, der viser, at han var en baade varmhjærtet og fornuftig Mand, der ikke lod sig føre bag Lyset af det overfladiske.

Pastor Clausen var kommen ud af en Krig, men kom snart ind i en anden, der vel nok var ublodig, men ellers nok saa varm, nemlig om Slaveriets Syndighed „i og for sig,” som en Del af hans Præstebrødre benægtede. Dette Felttog skal vi ikke her komme ind paa. Clausen vedblev at virke som Præst til 1885, altsaa i 42 Aar, trods hans altid skrøbelige Helbred. I sine sidste Aar fik han Pension af U. S., i hvis Tjeneste han jo havde været. Den gamle Hædersmand døde den 20de Februar 1892 i Paulsbo, Wash., hvor han var i Besøg hos sin Søn. Hans Lig blev ført til Austin, Minn., hvor han havde levet hos sin ældste Søn, M. F. Clausen, siden han ophørte med Præstegerningen. Vi maa her nøjes med dette Omrids af Pastor Clausens Levnet, der ikke kan fortælles udførligt, uden med det samme at fortælle det meste af den norske lutherske Kirkes Historie i Amerika, i dens første 25 Aar. •

Ernst Clausen.—Født i Hejde, Ditmarsken, den 2den Marts 1833, var en Søn af den bekendte Slesvig-Holstener, Advokat Hans Reimer Claussen og Anne Rabeck, en Datter af Kaptajn Claus Rabeck, Broder til den bekendte danske Forfatter Knud Lyhne Rabeck. Hans Reimer Claussen tog saa levende Del i den slesvig-holstenske Agitation i Hertugdømmerne samt i Oprøret i 1848-49 og 50, at den danske Regering efter Krigen, i sit under 29de Marts 1852 udstedte Proscriptions-Dekret nævner ham blandt 20 Hovedanførere, for hvilke der in-

gen Naade var at vente. Advokat Claussen var kommen den danske Regering i Forkøbet, thi allerede i 1851 tog han med Familie Vandringsstaven og ankom til Davenport, Iowa, i August nævnte Aar. Her boede Claussen den meste Tid til sin Død, den 15de Marts 1894.

Inden Ernst Claussen kom med sine Forældre til Amerika, havde han studeret ved Universitetet i Kiel. Og, skøndt han kun var en Dreng, havde han i 2 Aar taget Del i den slesvig-holstenske Krig og været med i alle Slag mod Danskerne. Her i Landet fulgtes han med sine Forældre til St. Louis, hvor han blev for selv at bane sig en Vej. Da han i 1853 besøgte sine Forældre i Davenport, vilde de gamle ikke lade Sønnen rejse igen, og for at føje den, blev han hos dem. En Tid boede Claussen-Familien i Lyons, Iowa, hvor den gamle Claussen byggede og drev en Mølle, hvorved han satte det, han ejede, overstyr. Efter denne dyrekøbte Erfaring flyttede Claussen tilbage til Davenport og genoptog sin Sagfører-Forretning, nu i Forening med sin Søn, hvis Lærer han blev. Fader og Søn blev sammen til 1871, da den gamle trak sig tilbage.

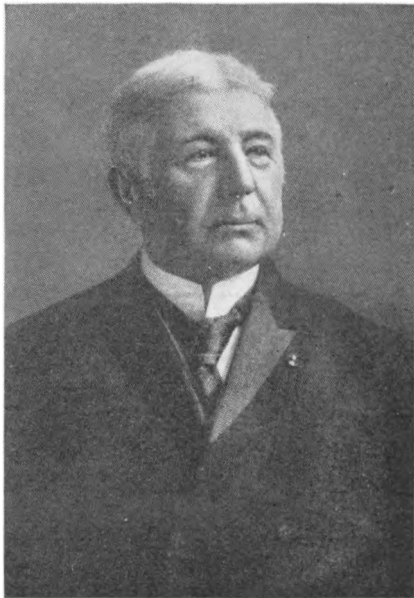
Ernst Claussen fortsatte Forretningen ene til 1891, da han tog sin Søn Alfred Claussen til Kompagnon. Firmaets Navn blev da „Ernst Claussen & Son.” Da Borgerkrigen udbrød, gik E. Claussen, der ligesom sin Fader var en ivrig Republikaner, med i Kampen mod Slaveriet. Han blev Sergeant i Kompagni G i 1ste Iowa Infanteri-Regiment, kæmpede under Generalerne Lyon og Sigel i Missouri og var bl. a. med i det blodige Slag ved Wilson Creek, Mo., den 10de August 1861.

Claussen var en ivrig Modstander af Prohibition, som Republikanerne i Iowa skrev paa deres Fane, og hvilket drev ham over i Demokraternes Lejr.

Ernst Claussen blev to Gange valgt til Medlem af Byraadet i Davenport, og ikke mindre end syv Gange valgtes han som Byens Borgmester af sine Medborgere. Ernst Claussen døde to Aar før sin gamle Fader, den

30te Marts 1892, i Davenport. Sagfører-Forretningen fortsættes af hans Søn.

Hans Theodor Dobel.—Faldt ved Richmond, Va., den 16de Maj 1865. Dette, og saa at han var en dansk Mand, er alt, vi ved om ham. Rimeligvis var han fra Fyen, da hans Dødsfald er bekendtgjort i Fyens Stiftstidende. Og da det ikke var enhver Menigmand, som faldt i Krigen i Amerika, der fik sit Dødsfald bekendtgjort i Aviserne i Danmark, saa er det vistnok en rimelig Slutning, at Dobel var „hedre Folks Barn,” som man siger.

Edward M. L. Ehlers

EDWARD M. L. EHLERS.

Indenfor den amerikanske Frimurer-Verden vil det vistnok være vanskeligt at finde et mere hædret Navn end denne vor Landsmands. De faa Efterretninger, vi kan give om ham her, skyldes et Organ, som udgives af nævnte Orden, som han tilhører. Ehlers blev født i den gamle Kongestad Ribe den 31te Januar 1840, og kom med sine Forældre til Amerika, da han var fire Aar gammel. Familien landede i New York men tog siden til New Jersey og nedsatte sig i Byen Bloomfield. Her fik den unge Ehlers sin tidligste Uddannelse i den offentlige Skole samt i Bloomfield Akademi eller Institut, som det kaldes.

Da Borgerkrigen udbrød, brændte Patriotismen højt i den unge Mands Hjærte, og strax, da President Lincolns første Proklamation var fremkommen, meldte han sig som Frivillig og blev Menigmand i 12te New York Militi-Regiment, den 19de April 1861.

Han havde kun ladet sig hverve for et Tidsrum af tre Maaneder; længere mente man ikke den Gang at Krigen vilde vare. Ved Udløbet af de tre Maaneder fik Ehlers sin Afsked med Hæder; men den Mundsmag, han havde faact, havde givet ham Lyst til Militærlivet, og den 5te August 1861, samme Dag som han fik sin Afsked, blev han antaget som Sekond-Løjtnant ved 52de Infanteri-Regiment, New York Frivillige, og denne Gang gik han med for tre Aar eller til Krigens Slutning. Den unge Sekond-Løjtnant kunde glæde sig ved hurtig Opgang ad den militære Rangstige. Allerede 10de Januar 1862 forfremmes han til Premierløjtnant og 16de Januar 1863 blev han Kaptajn. Han deltog i mange og blodige Slag og fik saa alvorlige Saar, at han den 10de December 1863 blev oversat til Veteran-Reserve-Korpset (Forstærkningen) og fik samtidig Titlen Oberstløjtnant af Frivillige,

som det fremgaar af Ordre Nr. 35 fra Krigsministeriet, „for tapper og ærefuld Tjeneste i Slagene ved Fair Oaks, Gaine Mills, Peach Orchard, Savages Station, White Oak Bridge, Malvern Hill, Second Bull Run, South Mountain, Antietam og Fredericksburg.”

Af samme Ordre fremgaar, at nævnte Titel skulde dateres fra 13de Marts 1865. I Slaget ved Antietam, Md. (1862) blev Ehlers saaret af en Granatstump, der for en Tid gjorde ham utjenstdygtig. I Slaget ved Fredericksburg, Va., blev Ehlers samtidig ramt af tre Geværskud. Den ene Kugle gik gennem hans højre Arm, den anden saarede ham i højre Side og den tredie ramte hans højre Ben. Som haardt saaret blev Ehlers ført til Militær-Hospitalet i Washington, D. C. Her var man lige ved at amputere hans haardt saarede højre Ben, men Ehlers satte sig imod at blive Krøbling for Livet, før han havde prøvet det yderste, og hans stærke Villie og sejge Udholdenhed gik af med Sejren: han beholdt sit Ben og naaede efterhaanden til ogsaa at kunne bruge det.

Efter Krigen kom den saakaldte Rekonstruktions-Periode i de sydlige Stater; en Tid, hvori baade Neger-slaverne og deres fordums Ejermænd led Uret. I denne Periode var Ehlers som Officer stationeret i Georgia, hvor han vandt Befolkningens Tillid og Taknemlighed ved den forstandige og humane Maade, hvorpaa han udførte det ham betroede Hverv, i Modsætning til mange af saakaldte „Carpet-baggers,” som paadrog sig Folkets Had ved den Uretfærdighed, hvormed de gik frem.

Den 1ste Januar 1868 fik Oberst Ehlers sin ærefulde Afsked fra Militærtjenesten, og gik nu tilbage til Privatlivet. Saavidt man af de sparsomme Efterretninger kan se, tog Ehlers fra nu af Bolig i New York. Her har han, som alt bemærkt, været særlig virksom i Frimure-riets Tjeneste, hvori han baade har naaet de højeste Grader og beklædt de højeste Æresposter. En udførlig Om-tale heraf ligger udenfor vort Emne paa dette Sted.

Saa vidt man kan se, har Ehlers ikke haft megen Berøring med sine danske Landsmænd i Amerika, og det er kun yderst sjældent, at hans Navn forekommer i danske Beretninger. Dog har han ikke glemt, at han er født i Danmark og ved Lejlighed har han omtalt, at han altid har anset det for en Ære at være født, hvor Dannebrog vajer. Om hans Familieforhold kan vi nu kun meddele at han som ældre mistede sin Hustru, med hvem han havde levet sammen i mange Aar.

E. Engelsted

Emmanuel Engelsted, født 1823, og saa vidt man kan se, Søn af daværende Sekondløjtnant af Artilleriet Laurits Christian Engelsted og Anne Catherine Kierulff, Datter af Traktør Kierulff paa Christianshavn, som i 1822 søgte Regeringen om Tilladelse til at indgaa Ægteskab, rigtignok uden dengang at faa Ansøgningen bevilliget. Hvis denne Formodning er rigtig, døde Faderen som Premierløjtnant i 1854. Det være nu hermed som det vil.

Hvor tidlig E. Engelsted kom til Amerika vides ikke,

men 15de November 1861 fik Emmanuel Engelstad (som Nordmændene kalder ham) Bestalling som Premierløjtnant ved Kompagni A. Femtende Wisconsin. Han var da 35 Aar gammel og gift. Han resignerede fra denne Stilling den 20de September 1862. I Andreas's History of Chicago siges, at Emmanuel Engelstedt den 1ste Juni 1864 blev Sekondløjtnant ved Kompagni I, 132te Illinois Infanteri-Regiment og udmønstrede den 17de Oktober 1864.

„Kaptajn Engelstedt,” som var hans Navn blandt Danskerne i Chicago, havde i sin Tid Ansættelse som Bogholder ved et Bryggeri paa Chicagos Vestsider, men havde tilsidst Ansættelse ved Toldvæsenet. Han døde i Chicago 17de September 1872, og mange af hans Landsmænd var med til hans Begravelse. I hans Dødsanmeldelse i „Berlingske Tidende” kaldes han „Kaptajn, Toldinspektør i Chicago, Emmanuel Engelstedt.” Den er undertegnet af hans Moder, A. C. Engelstedt.

Christian Febiger.—Søn af Christian C. Febiger, Adoptivsøn af den danske Febiger, var Oberstløjtnant i 5te Infanteri-Regiment, Delaware Frivillige, der organiseredes i Wilmington, Delaware, i 1862.

Hans Broder, John Carson Febiger, født 1821, døde som Kontra-Admiral i U. S. Tjeneste i 1898, efter en lang og glimrende Løbebane.

En tredje Broder, John Carson Febiger, deltog i Borgerkrigen fra 1861 til 1865, da han forfremmedes til Oberstløjtnant „for faithful and meritorious service during the war.” Det ser ud til, at Lysten til Krig er gaaet i Arv til den gamle Obersts adopterede Slægt tillige med Navnet.

Adams Flensburg.—En Efterkommer af Paulus Cornelissen „van Flensburg,” som er nævnt et andet Sted i dette Skrift, var Premierløjtnant i 77de Regiment, New York Frivillige, fra November 1861 til Juni 1866, da han

fik sin Afsked. Vistnok af samme oprindelig danske Slægt er:

Josef Flansburg, der gjorde Tjeneste som Menig i Kompagni H, 139 Regiment, Illinois Frivillige. Efter Kri-gen boede han i Plattsmouth, Nebr. En Mand, der stam-mer fra samme By i Sønderjylland, hvorfra de foregaa-ende har deres Navn, men hørende til en senere til Ame-rika indvandret Familie, er:

Nelson Flensburg.—Ifølge hans Søns Oplysning født i Delaware County, New York, den 8de August 1832, og var en Søn af John Flansburg, som var født 4de Juli 1800, ogsaa i Delaware County, New York. John Flans-burg var igen en Søn af Mathew Flansburg, som var ind-vandret hertil Landet fra Flensburg „ved Flensburg Fjord,” skriver min Hjemmelsmand til mig, dog er han ikke vis paa, om Indvandrerens fra Flensborg ikke var Mathew Flensburgs Fader. Flansburg-Familien skrev oprindelig sit Navn „Flensburg,” men Nelson F. brugte den nuværende Form for at undgaa Forvirring, siger hans Søn. Nelson F. udvandrede fra New York Stat til Illinois ca. 1855.

Da Borgerkrigen udbrød, meldte han sig til Tjeneste og blev Premierløjtnant i 27de Infanteri-Regiment, Illi-nois Frivillige, og tog som saadan Del i Slagene ved Pittsburg Landing, Vicksburg, Corinth og Iuka. Hans Kompagni afmønstredes den 30te December 1864. Men da U. S. 5te Infanteri-Regiment blev organiseret i Camp Douglas, Ill., i Maj 1865, blev N. Flansburg valgt til Kaptajn i dette Regiment og var som saadan med paa General Shermans berømte „March to the sea.” Sidst-nævnte Regiment afmønstredes den 2den Januar 1866.

Om N. Flansburgs senere Liv er mig intet bekendt. Hans Sønner er ansete Sagførere i Lincoln, Neb.

Endnu bør bemærkes, at denne Flansburg-Familie

ikke er sig bevidst at være beslægtet med de øvrige „Flansburgere’ her i Landet.

I Regiments-Rullerne over Frivillige nævnes ikke saa faa flere af dette Navn, saaledes f. Ex. Kaptajn D. Flansburg fra Indiana.

Alfred Fredberg.—De Efterretninger, vi har om denne danske Mands Krigerfærd er ikke saa lidt modstridende, idet den ene siger, at han den 23de Februar 1865, altsaa ved Krigens Slutning paa samme Dag blev udnævnt baade til Sekond- og Premierløjtnant. En anden Efterretning, taget fra „Official Army Register of the Volunteer Force of the U. S.,” nævner Alfred Fredberg som Kaptajn ved 1ste Infanteri-Regiment, New York Frivillige, fra 13de September 1862. En tredje Efterretning nævner „Alfred Fredberg, appointed from New York, Major A. A. G. 31st December, 1864. Mustered out January 1st, 1865.” Modsigelsen i disse Efterretninger kan vistnok ikke løses paa den Maade, at der var to Personer af det ikke meget almindelige Navn Alfred Fredberg, begge fra New York. Jeg antager derfor, at den første af disse har forvexlet Fredberg med en anden, en Menig, der for udvist Tapperhed ved sin Afsked fra Tjenesten fik Officers Rang.

John Frederickson.—Fra Himmerland ved Aalborg, gik med i Krigen fra Illinois, boede siden en Del Aar i Nærheden af Elkhorn, Iowa, hvorfra han rejste til California, hvor han havde sit Hjem i Nærheden af Gil Roy. Han døde paa et Hospital i San Francisco for nogle Aar siden. Med sin norskfødte Hustru havde han syv Sønner og en Datter.

Niels Fredriksen.—Fra Møen; gik ogsaa med i Krigen fra Illinois. Efter Krigen havde han sit Hjem i Cambridge, Ill. N. Fredriksens Hustru var svensk. Deres Søn er, saa vidt jeg ved, den højtagtede Judge Fredrickson i Los Angeles, Cal., som atter og atter er

blevet genvalgt til sit Embede paa Grund af sin ubestikkelige Retfærdighed. Nævnte „Judge” er i hvert Fald Søn af en dansk Emigrant i Illinois.

Robert W. Fyan.—Formentlig af dansk Slægt (se foran). Var Oberst ved 46te Infanteri-Regiment, Missouri Frivillige, fra August 1864 til November 1865.

Senius Godskesen.—Født i Lunderup ved Røde Kro i Sønderjylland. Kom som ungt Menneske til Amerika i 1849. Var med i Krigen fra 1861 til 1864. Efter Krigen boede han en Tid i Lyons, Iowa, kom derfra til Clinton, Iowa, hvor han først i Halvfjerdserne drev en Købmandsforretning sammen med Ludvig Ries. Godskesen, der var en flink, særdeles begavet Mand, var gift med en tysk Kvinde og omgikkes mest med Tyskere. Han døde ca. 1883 i Clinton, efterladende en stor Familie.

Niels P. Gram.—Var en af de første Nybyggere i Stockholm, Pepin County, Wisconsin (1856), hvor han boede blandt Svenske. Gram, der var født ca. 1817, blev, skøndt 44 Aar gammel, Soldat i Kompagni I, Femtende Wisconsin den 20de December 1861. Han var ofte syg, saa han blev udygtig til Tjeneste, hvorfor han blev afskediget den 16de Juni 1863. Hans senere Skæbne er ukendt.

Peter Grau.—Født i Sønderjylland i 1832, lærte i sin Ungdom Skrædderprofessionen. I Maj 1851 udvandrede han til Amerika, hvor han tog Ophold i Byen New York. Her arbejdede han ved sit Haandværk. Han lod sig hverve til Soldat i 7de New York Infanteri-Regiment, hvor han stod et Aar. Efter at have udtjent blev han gift og rejste med sin Familie til Rice County, Minn. Her arbejdede han ved Mølleriet.

Thomas Fred. Vilh. Gulich.—Løjtnant i Unionsarmeen, faldt ved Murfreesboro, Tennessee, den 31ste De-

cember 1862. Hans Dødsfald bekendtgjordes i Bladene i Danmark.

Theodor Gulich.—Formodentlig en Søn af den bekendte slesvig-holstenske Advokat, Jakob Guido Theodor Gulich (1801-77,) gik med i Unionsarmeen som Sekondløjtnant fra Burlington, Iowa. En anden Mand af samme Navn — eller er det den samme Mand — var Kvartermester, men han gik med i Krigen fra Davenport, Iowa. Theo. Gulich har været Redaktør af flere tyske Blade i Iowa. Han døde i Burlington i 1893. Gulich var en blandt Tyskerne meget anset Mand.

Niels Jørgen Grønbech.—I amerikanske Fortegnelser kaldet Nicholas Gronbeck, født i København i 1827, Søn af Grosserer M. J. Grønbech og Marie Frederikke, født Hammer. N. J. Grønbech var Kaptajn i 1ste Regiment New York Infanteri fra 20de November 1862, altsaa samme Regiment, hvor den senere General C. T. Christensen, Ole P. Hansen Balling, Werner W. Bjerg og Alfred Fredberg havde gjort Tjeneste, alle som Kaptajner, men alle, med Undtagelse af Fredberg, havde resigneret, inden Grønbech blev ansat som Kaptajn. Det ser ud til, at han blev Kaptajn samme Dag, som W. W. Bjerg resignerede.

Grønbech døde i Baton Rouge, Miss., den 4de August 1864. En af hans Brødre, der var Læge paa St. Croix, døde der i 1865.

Jakob Gries.—Født i Holsten, gjorde Tjeneste som Menig i Kompagni I, 15de Infanteri-Regiment Illinois Frivillige, kom siden til Grand Island, Nebr., hvor en Slægtning, muligvis hans Broder, Mathias Gries, var en af de første Nybyggere, siden 1857.

Peter Gusman eller Goosman.—Sjællænder fra det danske Settlement i Gowen, Montcalm County, Michigan. Var med i Krigen, en af de sex unge Mænd fra

denne danske Nybygd. Gusman blev fanget og var tre Maaneder i det berygtede Andersonville Militærfængsel i Georgia, men flygtede derfra og kom levende tilbage til sit Hjem i Michigan, hvor han levede i mange Aar efter.

Peter George.—Sergeant; se Peter Jørgensen.

Victor Gillrup (Gjellerup).—Fra Sjælland. Født 29de Maj 1840. Udvandrede til Amerika i 1862 og gik strax med i Hæren. Han tjente fra 1862 til 1865 i 1ste New York frivillige Ingeniør Korps. Efter Krigen drog han til Watertown, Wis., hvor han var Kommiss i en Forretning til 1868, da han drog til Albert Lea, Minn. Her fortsatte han som Kommiss, til han selv startede Forretning i Glenville, Minn. I 1884 blev han valgt til „Register of Deeds” i Freeborn County, som han var i to Terminer. Han flyttede da til Albert Lea. Han var i sin Tid Borgmester i Byen og Medlem af Byraadet. Siden han kom tilbage til Albert Lea fra Glenville, har han været i Land- og Assurance-Forretning. I 1907 var han President for Albert Lea Building og Loan Association og Vice President for Albert Lea State Bank. Gillrup tilhører Episkopal-Kirken. Frimurerordenen samt Grand Army of Republic. Han var gift med en amerikansk Dame.

Hans Broder Valdemar Gjellerup opholdt sig først i New York, kom siden til Chicago, hvor han en Tid havde Ansættelse ved Bladet „Fremad.” Efter dettes Undergang i den store Brand i 1871, kom han til Worth County, Iowa, hvor han udgav Bladet „The Worth County Eagle.” Hvad der siden blev af Manden, ved jeg ikke.

En Søster til nævnte Brødre, Lydia Gjellerup, var gift med Sophus Beder, der i sin Tid var Redaktør af „Fremad,” først i Milwaukee, Wis., siden i Chicago.

Andrew Gram.—Født i Danmark 9de Januar 1841. Udvandrede i 1855 til Amerika og kom til Fort Howard,

Wis., vel sagtens med sine Forældre. I 1861 gik han med i Krigen og stod i 3 Aar i Kompagni H, 12te Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige. Efter Krigen drog han til Green Bay og derefter til Menominee, Mich., hvor han var „Chief Engineer” og Maskinist for Wells & van Schaick Kompagniet. Gram har været gift to Gange; begge hans Hustruer var amerikanske Damer.

Peter Gussman.—En af de unge Mænd fra den danske Koloni i Montcalm County, Mich., der gik med i Krigen, var fra Jylland. Af hans Børn lever en Datter i Montcalm County. Gussman døde omkring 1905.

Hans Christian Hansen.—En af de første Danske i Winnebago County, Wis., kom der til som helt ung med sine Forældre. I August 1861 blev han Dragon i Kompagni L, 1ste Wisconsin Veteran Cavalry Regiment. Han døde i Barnesville, Mo., den 4de Januar 1863. Hansen var i 1854 bleven gift med Enken Elisabeth Vankeuren, med hvem han havde 4 Børn. Af disse er Sønnen Henry C. Hansen, født 20de Januar 1860 og er en bekendt Pumpefabrikant i Oshkosh, Wis.

Brødrene Hansen.—Fra Scandinavia, Wis. Sønner af Jens Hansen fra Thorup ved Odense, og dennes Hustru, Margrethe, der ogsaa var fra Fyen. Om dette Ægtepar og deres Rejse til Amerika findes Oplysninger i et underligt lille Skrift, der udkom i København i 1863 under Titel: „Et Brev fra Amerika (Scandinavia i Wisconsin, den 20de Oktober 1862) af Jens Hansen fra Thorup ved Odense — af Niels Johansen. „Skade at Amerika — ligge skal saa langt herfra.” København 1863. Meningen er, at Gartner Niels Johansen fra Kirkeværløse ved Holbæk er Udgiver af et Brev, som den til Amerika udvandrede Jens Hansen har skrevet til sine Venner i Danmark. N. Johansen, der var med til at danne den første „Forening for Indre Mission” i Dan-

mark i 1853, begynder sin Bog saaledes: „Amerika er det gyldne Land, hvorhen enhver, der sætter Pris paa denne Verdens Goder, maa skynde sig.” Om Jens Hansen fortæller Ud giveren, at denne var fra Fyen, hvor han hørte til de Vaktens Kreds, men under Indflydelse af Søren Kierkegaard tabte Jens Hansen og Familie den sidste Rest af Tillid til Statskirken. De kom saa under Mogens A. Sommers Indflydelse og sluttede sig til dennes Frimenighed, og da denne opløstes, drog de til Amerika under Rasmus Sørensens Ledelse. En Svoger til Jens Hansen havde solgt sit Hus paa Fyen for at gaa med til Amerika, men han fik Handelen til at gaa tilbage, da Folk fik ham bildt ind, at Amerika var kun for Mormoner. Denne Handel havde nær gjort Jens Hansens Amerikarejse til intet, for Svogeren skulde have lagt Pengene ud for ham. Men da Svogeren svigtede, var der en Ven i København, der laante Hansen Penge, saa han i April 1862 kunde rejse fra København til Amerika. Rejsen, der gik over Hamburg til Quebec, varede 8 Uger og 3 Dage, 24 Børn døde af Mæslinger paa Overrejsen. Fra Quebec, hvor de laa i 14 Dage, rejste de saa til Scandinavia, Wis., hvor J. H. fik Arbejde til 24 Rigsdaler om Maaneden. — Saalangt Jens Hansens Brev. Fra en anden Kilde kan jeg meddele, at Jens Hansen var Militærskrædder i København samt at hans to Sønner, Hans og Peter Hansen, trak i Militærklæderne her i Landet og gik med i Borgerkrigen hen imod dennes Slutning.

Hans Hansen var Snedker hjemme fra og gift med Mathilde Vidriksen fra København. Han gik med i Krigen fra Waupaca County. I 1869 drog han til Morrison County, Minn., hvor hans Forældre havde taget Homestead i 1867. Her boede han som Snedker og Farmer til 1910, da han rejste til Washington, hvor han endnu har sit Hjem. Han er nu ca. 76 Aar gammel.

Peter Hansen var noget yngre end Hans; ogsaa han var med i Borgerkrigen fra Waupaca County og stod

ved Infanteriet. Efter Krigen kom han til Morrison County, Minn. Han var den første af Brødrene, som rejste vest paa. Hans derimod blev i Morrison County til de gamle Forældre var døde. Først da drog han ud til sin Broder i Vesten. Peter Hansen var den første af Brødrene, der søgte om Pension, men det Parti, som dengang var ved Roret her i Landet, gav kun ugerne Pension til nogen. At Peter Hansen alligevel fik Pension, kan han takke daværende Dronning Alexandra af England for. En Ven af Peter Hansen fik nemlig nuværende Vice-Konsul Nielsen i St. Paul, Minn., hvis Forældre kom til Amerika samtidig med Hansen's, til at skrive til hin danske Prinsesse om Peter Hansen — og saa kom Pensionen. Endnu mindes de Danske i Elmdale, Minn., hvorledes den gamle Jens Hansen og Hustru sang de smukke Sange, som i deres Tid var gængse i de Vaktens Kredse i Danmark. De gamle havde ogsaa et Sæt Alterkar — af Tin — som blev brugt, naar de Vakte holdt deres Altergang for dem selv.

Charles E. Hall.—Fra Dane County, Wisconsin. Var Premierløjtnant ved 40de Wisconsin Infanteri-Regiment, og senere Kaptajn ved 49de Wisconsin. Saa vidt man kan se, var han først med mod Slutningen af Krigen.

S. Peter Hammerich.—Fra Chicago. Blev i 1861 Sekondløjtnant og senere Premierløjtnant ved 24de Illinois Infanteri-Regiment, hvor han stod til 6te August 1864. En anden Kilde siger 6te August 1865. Han er formentlig den samme Mand, som nu afdøde George Olsen i Chicago omtalte i et Brev til mig. Hammerich var Arkitekt, og har blandt andet leveret Tegningen til Geo. P. Bays Residence, som Geo. Olsen opførte i 1864-65. Inden Hammerich kom til Amerika, havde han i flere Aar arbejdet i Hamborg som Bygmester; der var efter den store Brand meget Arbejde for den Slags Folk. Her var han blevet gift med en tysk Kvinde, — til liden Gavn for

ham selv, mente Olsen. I Chicago gik det en Del tilbage for ham, da baade han og Hustru nok kunde have været bedre Husholdere. Hammerich arbejdede for den største tyske Bygmester i Chicago i de Dage, Hr. Walbaum, der satte ham til Opsynsmand ved Opførelsen af St. Louis-Broen. Under dette Arbejde døde han. Hammerich var agtet af alle Danske i Chicago, som kendte ham. Geo. Olsen paastod, at Manden tilhørte den Hammerichske Slægt i Danmark, men hvor nær han var forbunden med den, kan jeg ikke sige.

SERGEANT HANNIBAL.

Lars Hannibal — eller Hannibalsen — var født i Fuglse paa Lolland den tredie Juli 1822, og var Søn af Husmand Hannibal Larsen. Som ung Mand deltog han i Treaars-Krigen, og blev, da den var forbi, Husmand paa sin Fødeø. Men i 1856 rejste han med Hustru og Børn — hans gamle Fader kom siden efter — til Wisconsin, i Haab om at han der kunde opnaa en bedre Fremtid for sig og sine. Han købte et Stykke Skov i Nærheden af Pine-Lake House, nu Nashota, Waukesha Co. og her ryddede han saa Land og farmede, til Borgerkrigen udbrød. Formodentlig for at forbedre sine Kaar, lod han sig hverve som Sergeant i Femtende Wisconsin, Kompagni B, og tiltraadte sin Tjeneste den 16de November 1861. Han blev dog ikke længe i Tjenesten, da hans Helbred ikke var godt. Efter flere Gange at have været syg, fik han sin Afsked i Nashville, 21de December 1862. Efter Krigen gjorde Hannibal en Rejse til Danmark, og havde en Del Nykommere med sig, da han kom tilbage. Hans første Hustru døde i 1859 og i 1864 blev han gift med sin anden Hustru, Karen, Enke efter Rasmus Hansen, der, saa vidt jeg ved, faldt i Borgerkrigen. Lars Hannibal blev i Wisconsin til 1871 og forsøgte flere Ting, var blandt andet ogsaa en Tid Værtshusholder, men opgav det snart igen. Han var medvirkende ved Dannelsen af „det danske Land- og Hjemsted Kompagni,” der i 1871 blev inkorporeret i Wisconsin, og som næste Aar ledede til Dannelsen af den store danske Nybygd i Howard County, Nebr., hvis Befolkning vel nu naar op i Tusinder. Herom maa vi henvise Læseren at søge Oplysninger paa andre Steder. Lars Hannibal boede ca. 11 Aar i Dannebrog, et Navn, der vel ogsaa skyldes ham, og han var med til ikke blot at drømme om, men ogsaa kæmpe en nidkær, om end haabløs Kamp for at

faa sin danske By til County-Sæde i Howard County, Nebraska.

Hannibal døde i Davenport, Iowa, den 27de December 1882, og ligger begravet paa Kirkegaarden i Danne-

Lars Hannibal

brog, hvor hans anden Hustru, siden 1890, hviler ved hans Side. Deres Ægteskab var barnløst. Af hans Børn af første Ægteskab lever den ældste Søn, P. M. Hannibal, f. 1849, endnu i Dannebrog.

Den yngre Søn, Rasmus Hannibal, født 1850, døde for nogle Aar siden i Omaha, hvor han havde en Sagførerforretning.

HANSEN-HANSON.

„Hansen” er vel nu saa omtrent et kosmopolitisk Navn. Det bruges saaledes baade i Tyskland, England, Irland, Amerika, Norge og Sverig, men dog fornemme-

lig i Danmark, hvor man, hvis den norske Digter Kjelland har Ret, endog kalder Hundene „Hansen.” Om denne Forkortelse af det hebraiske Johannes er oprunden i Danmark, ved jeg ikke, den er vel snarest, som saa meget andet, indført fra Tyskland. Men den, der vil gøre sig den Ulejlighed at se efter i en Storbys Vejviser, enten i Danmark eller i Amerika, hvor der boer mange Danske, vil snart se, at de danske Hansen'er er et talrigt Folkefærd. Ogsaa blandt de Landsmænd, der var med i Borgerkrigen, var der Hansen'er, sikkert mange flere end jeg har paa min Liste. Og har jeg maaske taget en og anden Hansen og Hanson med, som ikke var dansk, saa kan jeg trøste Læseren med, at jeg sikkert har udeladt endnu flere, som var danske, uden at jeg vidste det bestemt.

Albert J. Hansen.—Var, ifølge „Official Register,” Kaptajn ved 2det Infanteri-Regiment, New Hampshire Frivillige, fra 29de November 1864.

Charles N. Hanson.—Premierløjtnant ved 39te Infanteri-Regiment, Mass., Frivillige. Tiden angives ikke.

Andrew Hansen.—Fra Raymond, Racine Co., Wis. Født ca. 1835. Blev 2den December 1861 Menig i Kompagni C, 15de Wisconsin, hvor han tjente til 31te December 1864.

Charles P. Hanson.—Premierløjtnant i 146te New York Infanteri-Regiment. Afskediget 26de Februar 1863.

Carl Theodor Hansen.—Fra Tullebølle paa Langeland. Kom til Ny-Danmark, Wis., et Par Aar før sin Stedfader, Mads Rasmussen. Gik med i Krigen som Frivillig i 1863, blev saaret ved Atlanta, Ga., 2den Juli 1864 og døde af sine Saar den 31te August samme Aar paa

Hospitalet i Jeffersonville, Ind. C. T. Hansen var ugift. Han var en af de 22 Personer, der kom til Amerika paa samme Skib som H. P. Christensen (se foran).

Christ Hansen.—Menig i Kompagni E, 18de Illinois Infanteri-Regiment. Kom siden til Nebraska og boede i Nærheden af West Point, hvor han endnu levede i 1895.

Chr. Hansen.—Født i Slesvig ca. 1832. Opholdt sig før Krigen i Merton, Wis., lod sig hverve den 13de November 1861 til Korporal i Kompagni B, 15de Wisconsin, og blev permitteret ved Udløbet af sin Tjenestetid, 2den December 1864. Hansen boede efter Krigen i Nærheden af Stoughton, Wis.

Chr. Hansen.—Født 1834. Gik med i Krigen fra Manitowoc, Wis., og var fra 1ste December 1861 Menig i 15de Wisconsin, Kompagni B. Han var ofte syg og fik af den Grund sin Afsked i Oktober 1862. Senere Skæbne ukendt.

Christian H. Hansen.—Født i Fredericia 1ste Juli 1843. Søn af Farver Hansen. Som Dreng blev Hansen sat i Handelslære hos en Købmand i Kolding, men han havde Lyst til at prøve Lykken i den ny Verden, og 15de April 1861 landede han i New York med Skibet „Dr. Barth,” et Sejlskib fra Hamburg. Altsaa kom Hansen til New York samme Dag og med samme Skib som M. A. Sommer (se foran), Dagen efter Indtagelsen af Fort Sumter. Efter at have arbejdet en Tid for en Gartner i New Jersey og tjent hele 16 Dollars om Maanedes, en stor Løn dengang, meldte han sig som Frivillig paa 3 Aar. I hvilket Regiment han stod, har jeg ikke kunnet udfinde, men han var med i det afgørende Slag ved Gettysburg, 1-3 Juli 1863, hvor han blev saaret og blev som Følge heraf hjemmitteret. Hansen gav sig nu i Gravørlære i New York. Efter at have udlært, rejste han

til Chicago, hvor han fra en ringe og fattig Begyndelse oparbejdede en Gravør-Forretning, der er en af de største her i Landet. Den store Brand i 1871, hvori han mistede alt, han ejede, blev i Virkeligheden Døren for ham ind til en større Fremtid. Da Hansen nemlig var en baade dygtig og ærlig Mand, var han ogsaa en betroet Mand. De Huse i Østen, han tidligere havde gjort Forretning med, turde betro ham de Varer, han skulde bruge, ogsaa da han stod blottet næsten for alt, og hans Arbejde bar sin Frugt, saa den Forretning, han i sin Tid

C. H. Hansen

var ene om, i Tidens Løb gav Arbejde til henved 100 Mand, og altid gik i Spidsen med Hensyn til Kvaliteten af det Arbejde, den præsterede.

Hansen blev en velstaaende Mand og tillige en æret og anset Mand, der blandt andet en Tid var dansk Vice-

Konsul i Chicago, men han blev aldrig hverken for stor eller for rig til at hjælpe andre, og mange er de fattige Landsmænd, han enten selv gav Arbejde eller skaffede Arbejde, og mange er, desværre, ogsaa de Gange, da hans Godhed blev misbrugt. Da han døde i Chicago, den 12te Maj 1915, mistede Danskheden i Amerika en anset Repræsentant og mange Landsmænd en god og trofast Ven. Hans efterlevende Hustru, født Holm, der ogsaa er fra Fredericia, har taget fremragende Del i dansk Velgørenhed i Chicago, f. Ex. i Oprettelsen af „Dansk Alderdomshjem” i Norwood Park, Ill.

Frederick Hansen.—Kaptajn i 62de New York Infanteri-Regiment Frivillige. Tog sin Afsked 29de Juni 1864, efter at have tjent i 3 Aar.

Georg Hansen.—En Søn af Købmand, Konsul Hansen i Aalborg, der havde en Børneflokk, bestaaende af 9 Sønner og 4 Døtre. Gennem sin Stedmoder, en Datter af Kancelliraad Wølfferdt i Aalborg, var Hansen Fætter til Professor, Biskop Fr. Nielsen, hvis Moder var en Wølfferdt. Georg Hansen var Arkitekt, inden han forlod Danmark. Faderen, der i sin Tid var en meget velstaaende Mand, mistede sin Formue i Krigsaarene 1848-50. Georg Hansen valgte da at forsøge sin Lykke i den ny Verden, hvortil en af hans ældre Brødre, Hans Lund Hansen, var rejst i 1861. Ligesom Broderen rejste Georg H. til Juneau, Dodge County, Wis., hvor en vis Trojel, der havde været Højesteretsadvokat i Danmark, opholdt sig. Denne, der var en Ven af Konsul H. P. Hansen, kaldte sig her i Landet Fribert.

Da Borgerkrigen udbrød, gik Geo. Hansen med som Ingeniør. Efter Krigen opholdt han sig i Chicago, hvor han startede Forretning, men var uheldig, „fordi han manglede Energi,” sagde hans Broder, da vi talte derom. Broderen tog ham da ind i sin Forretning som Kompagnon. De drev en Avis- og Cigarforretning paa

Milwaukee Ave. For at skelne mellem de to Brødre, kaldte Danskerne, der altid har Lyst til at bruge Øgenavne, Geo. Hansen „røde Hansen,” og H. L. Hansen „sorte Hansen.” Broderen klagede over, at Georg var en daarlig Makker, der satte alt overstyr. Den godmodige, joviale Georg Hansen er nu død for mange Aar siden. Hans Broder levede i 1901 i Chicago. — Men Georg Hansen er desværre ikke den eneste Dansker i Amerika der har manglet Energi og haft Overflod af Begavelse.

Hans Carl Hansen.—Den gamle H. P. Christensen i Luck, Wis., som er nævnt foran, har fortalt mig, at en ung dansk Mand, H. C. Hansen, vistnok fra Brown County, Wis., var med i Krigen og døde i 1862. Muligvis er følgende, som nævnes i Busletts „Femtende Wisconsin” — Side 506 — samme Person: „Menig Hans Hanson af Manitowoc — indmønstrede i Madison den 12te December 1861, 20 Aar og ugift. Han var syg paa Hospitalet i Nashville den 5te September 1862 og døde der den 1ste Oktober. Ligger begravet paa Kirkegaarden samme Sted Afdeling A., Grav No. 1291.”

Hans Hanson.—Premierløjtnant ved 58de Pennsylvania Infanteri-Regiment Frivillige, fra 14de Februar 1865.

Jens Hansen.—Født paa Lolland. Kom til Waupaca, Wis., i 1861, gik næste Aar med i Krigen og var med i 3 Aar, blev saaret, men kom sig igen. Var siden Farmer i Nærheden af Waupaca.

Jens P. Hansen.—Født i Hjembæk paa Sjælland i 1838. Søn af Smed Hans Poul Andersen, kom til Amerika i 1861. I 1862 gik han med som Frivillig i Kompagni I, 21de Wisconsin Regiment Infanteri. Dette Kompagni rekrutteredes i Neenah, Wis., hvor Valdemar Søtofts Bu-

tik var Rekrutterings-Hovedkvarter, i August 1862. Kompagniet, der har en glimrende „Record of Service,” opløstes i Milwaukee den 17de Juni 1865. Efter Krigen nedsatte J. P. Hansen sig i Oshkosh, Wis. Han var en særdeles anset Møllebygger, og har som saadan arbejdet overalt i Amerika. Han blev gift med en Kvinde fra sin Hjemegn. Af deres tre Børn er Sønnen Møllebygger ligesom Faderen.

Jens P. Hansen.—Født paa Lolland 1818, kom til Amerika i 1875, købte Land i Portage County, Wis. Hansen havde været med i Tre-aarskrigen i Danmark og i 1861 lod han sig stille i Stedet for en Nordmænd i Kompagni I, 7de Wisconsin Infanteri-Regiment, og var som saadan med i de sidste Slag i Borgerkrigen. Han kom tilbage til sit Hjem i Juli 1865, efter at have prøvet Krigen baade i Danmark og Amerika. Hansen døde i sin Søns, J. P. Hansens Hjem i Portage County, Wis., den 17de Februar 1890.

Jens P. Hansen.—Født i Odense. Lærte Murerprofessionen i Danmark, kom til Canada i 1863 og til Racine i 1864. Den 5te September 1864 blev han Korporal i Kompagni i 1ste Batteri, „Heavy Artillery,” og afmønstredes 26de Juni 1865. Hansen, der endnu bor i Racine, hvor han ofte benævnes „Store Jim,” var i 1916 Inspektør for offentlige Arbejder. Efter Krigen var Hansen, som saa mange andre Danske, en Tur i Montana for at søge efter Guld, boede derefter en Del Aar i Dakota, men kom saa tilbage til Racine, hvor han nu er en af de faa danske Veteraner fra Borgerkrigen.

Lars Hansen.—Menig i Kompagni B, Femtende Wisconsin, var, ifølge Jens Andersens Udsagn, der stod ved samme Kompagni, født paa Roskilde-Eggen i Danmark i 1833. Han gik med i Krigen fra Stoughton, Wis., i 1861, blev taget tilfange i Slaget ved Chickamauga, Tenn., den 20de September 1863 og døde i Andersonville, Ga., 3die September 1864, og ligger begravet i Grav No. 7649.

MARK HANSEN.

Markus Hansen er født i Vollund, Egtved Sogn, Ribe Amt, 15de Maj 1830 og var som ungt Menneske ansat ved Handelen i Kolding. Da Krigsluen brændte højt i Danmark, forlod den unge Hansen Disken og gik med som Frivillig for at slaa et Slag for sit Fædreland. Han var i sin Ungdom vistnok noget berørt af Mormon-Bevægelsen, der dengang var temmelig stærk paa hans Hjemegn, hvorfra flere i sin Tid drog til Utah. Jeg husker, at da jeg var en lille Dreng (født 1854), holdt Mormonerne Forsamlinger i vort Nabolag i Egtved Sogn og flere Familier rejste til Utah.

Saavidt jeg ved, kom Mark Hansen til Amerika i 1860, og snart efter kom han til Omaha, hvor han var en af de tidligste Danske. Den 30te Juni 1861 blev Hansen Korporal i Kompagni H, 1ste Nebraska Infanteri-Regiment af Frivillige. Hans Alder opgives i Rullen til 28 Aar.

Den 21 April 1863 blev han forfremmet til 1ste Sergeant ved sit Kompagni. Han udmønstrede med Kompagniet 24de August 1864, altsaa efter godt 3 Aars hæderlig Tjeneste. Som man vil se stod Mark Hansen ved samme Regiment som V. P. Bartholin, der jo ogsaa var Sergeant (se foran).

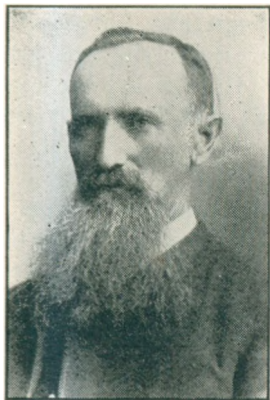
I 1866 blev Mark Hansen i Omaha gift med sin i 1901 afdøde Hustru, der var kommen til Omaha i 1857, paa Vej til Utah med sine Forældre.

Efter Krigen prøvede Mark Hansen flere Ting i Omaha; han var saaledes en Tid Hotelvært, Købmand, men særlig Bygnings-Entreprenør, og har som saadan haft flere Landsmænd i Arbejde for sig. Men særlig er Mark Hansen kendt blandt Danske i Amerika som Stifter og Udgiver af „Den Danske Pioneer” og Medstifter af Foreningen „De Danske Vaabenbrødre,” hvis Navn

siden blev forandret til „Det Danske Brodersamfund i Amerika.”

„Den Danske Pioneer” udkom med sit første Numer i Sommeren 1872, saavidt jeg ved med Seminarist Christian Clausen Husted, en Skolelærersøn fra Jennum ved Vejle, som Redaktør. Husted var siden Sekretær for flere af Staten Nebraskas Guvernører.

Foreningen „De Danske Vaabenbrødre” stiftedes i 1881, men allerede i 1882 blev Navnet forandret som ovenfor anført. Baade „Pioneer” og „Dansk Brodersamfund” har kunnet glæde sig ved stor Udbredelse blandt Danske i Amerika.

Mark Hansen

Efter at Mark Hansen i 1887 havde afstaaet „Pioneer” til Sophus F. Neble, drev han i flere Aar et større Teglværk i Omaha sammen med sin eneste Søn. Som Ejer af „Pioneer”’en var Mark Hansen efterhaanden blevet en temmelig formuende Mand. Han var ikke blot en høj Mand, sine 6 Fod, men han maa have været en stærk Mand, at han ikke blot, trods megen Modstand, forstod at holde sit Blad gaaende, men fik det til at svare sig og svare sig godt, noget som saa mange, mere begavede Mænd end han, har prøvet forgæves, baade før og siden. En Mand af hans Kaliber faar mange Modstandere, og det havde han, maaske ikke mindst fordi han var heldig. Men paa den anden Side havde han ogsaa mange Venner, der vilde give ham det Vidnesbyrd, at han var en Mand, man kunde stole paa, og som ikke var hange for at hjælpe den, der trængte.

Mark Hansen skrev vist aldrig selv i sit Blad; det lod han andre gøre, men han forstod at vælge de Mænd, han havde Brug for, og sætte dem i Arbejde. Som Bladudgi-

ver har han haft stor Indflydelse blandt sine Landsmænd i Amerika; om god eller daarlig, derom er Meningerne meget delte, som om saa meget andet.

Hansen døde i sit Hjem i Omaha den 21de Februar 1908.

Ole Hansen.—Fra Sønder Alslev paa Falster, født ca. 1833, gik med i Krigen fra Racine, Wis., som Frivillig i Kompagni C, Femtende Wisconsin. Blev siden overført til et andet Kompagni i samme Regiment, og derfra til 24de Wisconsin Regiment, og atter derfra til 13de Regiment, hvor han blev til Krigen Slutning.

Peder Hansen.—Fra Humble Sogn paa Langeland. Kom fra Danmark til sin Søster i Chicago, der var gift med Hr. Bendiksen fra Rudkøbing. Hansen lod sig kort efter sin Ankomst hverve til Soldat i et Regiment fra Illinois. Han blev skudt i Krigen.

Peder Hansen.—Fra Sønder-Vested paa Møen. Kom i 1862 fra Danmark til Waupaca, Wis., hvor han købte en Farm og boede til sin Død i 1870. Den ældste af Peder Hansens to Sønner gik med i Krigen og bosatte sig efter dens Slutning i Kansas. Mandens Navn og Bopæl i Kansas kendte min Hjemmelsmand ikke. Hans Navn har rimeligvist været Petersen.

Peter Hansen.—Af Chicago, Ill. Fik den 22de Oktober Bestalling som 2den Løjtnant i Kompagni I, 82de Illinois Infanteri-Regiment af Frivillige. Resignerede den 10de December samme Aar.

Nicholas Hanson.—Søn af den bekendte danske Patriot, Hans Jesper Hansen fra Helsingør (død i Chicago 1883) og en irsk Moder, var født i New York, blev 1ste Løjtnant ved 1ste Batteri, New York lette Artilleri, og fik sin Afsked den 13de September 1864. Hanson mistede

sit ene Øje i Krigen. Ca. 1874 kom Hanson med sin Fader og øvrige Brødre til Chicago. Her fik han Ansættelse som Hoved-Bogholder paa en Bank, hvor han var til sin Død ca. 1898. Saalænge hans Fader levède, kom Hansen, der talte godt Dansk, en Del sammen med Danskerne i Chicago, men trak sig fra den Tid mere tilbage fra dem.

Preben Hansen.—Sekondløjtnant ved 26de Infanteri-Regiment af Iowa Frivillige, der organiseredes i Clinton, Iowa, 1862. Han udtraadte den 20de August 1864.

Rasmus Hansen.—Fra Lolland. Her i Landet bosat i Nærheden af Hartland, Wis. Skal være falden i Borgerkrigen. Hans Enke blev gift med Lars Hannibal (se foran).

Johan Frederik Heinrich Hartmann.—Var født i Mecklenburg, men havde boet en lang Tid i Danmark, hvor han drev et Teglværk og havde en Bondegaard. Han var gift med en dansk Kvinde og udvandrede til New Danmark, Wis., i 1859. I 1864 blev han udskrevet til Soldat, og stod ved Kompagni D, 17de Wisconsin Infanteri-Regiment. Kom hjem fra Krigen i Juli 1865, men drog siden til Kansas, hvor han døde den 22de Februar 1878.

August Maximillian Hauer, født i Haderslev, gik i 1862 med i Krigen som Frivillig i Kompagni I, 27de Wisconsin Infanteri-Regiment. Hauer blev snart forfremmet til Sergeant, og kort før sin Afmønstring til 1ste Løjtnant. Han boede før Krigen i New Denmark, men flyttede siden til Melrose, Wis., hvor han endnu levede i 1909.

Johan Adolf Hauer.—Yngre Broder til foregaaende. Løb hjemmefra og blev Soldat i 9de Wisconsin Infanteri-Regiment. Han døde i Felten den 15de Februar 1862.

Disse Brødre var Sønner af H. P. Hauer fra Haderslev. Saa vidt jeg ved, var Hauer-Familien tysktalende, da den kom til Amerika, men lærte Dansk og blev dansk blandt Langelænderne i New Denmark.

Lars Jørgensen Hauge.—Født i Stige Sogn ved Odense, 27de April 1837. Blev vunden for Baptismen i Danmark og har, siden han i 1858 kom til Amerika, været meget virksom for dens Udbredelse blandt Landsmænd her i Landet. Med Understøttelse af amerikanske Baptister gjorde han, i 1863, som han selv siger: „paa Regeringens Opfordring en Rejse til Kamppladsen for at hjælpe og trøste de saarede Skandinaver, og saa der Kri-gen, som hærger Slavestaterne. Paa Kamppladsen tryk-kede jeg mangan tro Broders og Vens Haand, som nu hviler i sin Grav. En Oberst ved et Regiment, ved hvil- ket der stod mange af vore Landsmænd, indbød mig en Dag til at spise hos sig. Inden en Maanedes Forløb laa han saaret og fangen hos Fjenderne og Størstedelen af Regimentet nedskudt. Jeg har set de Syge og Saarede i Tusindvis og hørt mangt et hjerteskerende Skrig fra de- res Læber. Min Aand gyser ved Tanken om de Rædsels- scener, som mødte mit Blik i hine Elendighedens Egne, hvor Øjet i mange, mange Miles Afstand saa godt som intet mødte uden Mord og Brand og Ødelæggelse. Dette er Slaveriet og dets Straf.” De anførte Ord er tagne af et lille Skrift, som han udgav i København i 1865 under Titlen: „Amerika og de Danskes Liv derovre.” Fortalen til det lille Skrift er dateret: „Raymond, Wisconsin, 1864, L. Jørgensen.” I samme Skrift, der egentlig er en An- visning for Emigranter, siger Forfatteren angaaende Ne- gerslavernes Behandling: „Jeg har set Slaver behandles værre end Dyr af deres Ejere, men ogsaa Slaver, der be- handledes af deres Ejere som Børn og havde det bedre end Tjenestefolk hjemme.”

L. J. Hauge har i mange Aar været Missionær blandt

Indianerne i Montana, hvor han endnu var i 1916, skøndt nær de 80 Aar.

Den Oberst, han omtaler, er Ole C. Johnsen (Skipnes), der blev taget tilfange i Slaget ved Chickamauga, og var en Tid i det berygtede „Libby Prison,” men rømte derfra. Han var Oberst ved „Femtende Wisconsin,” det Regiment, som Jørgensen hentyder til.

Fritz Harbou.—Født i Rendsburg den 30te Januar 1814. Søn af Kammerherre, Toldforvalter F. H. W. Harbou og Anna Maria f. Prætorius. F. Harbou var Arkitekt i Canadaigua, N. Y., da Borgerkrigen udbrød og gik med som Frivillig i Nordhæren, hvor han var Ingeniør. Han døde den 5te Marts 1862. Han tilhørte den danske Adelsslægt Harbou, men var naturligvis tysktalende.

John Hedegaard.—En Veteran fra Borgerkrigen. Boede ca. 1907-8 en Tid i Luck, Wis., men flyttede tilbage til sit gamle Hjem i Minneapolis, Minn., hvor han havde levet i mange Aar. Hedegaard var en høj smuk gammel Mand.

Christ Henning.—Fødtes ca. 1841 i Hygum, Nordslesvig. Søn af John Henning, der i sin Tid fungerede som engelsk luthersk Præst her i Landet, men eller var Snedker af Profession. Christ Henning, der kom her til Landet i Halvtredserne, var med i Borgerkrigen. Han havde sit Hjem i Wilmar, Minn. Hans Broder, Andrew Henning, var i sin Tid „Clerk of Court” i Polk County, Wis.

Hans Henriksen.—Fra Holbæk Amt paa Sjælland, født ca. 1838, kom til Pine River, Wis., i 1861, lod sig samme Aar i Nov. hverve til Soldat i Kompagni B, 15de Wisconsin. Fra Januar til Juli 1864 stod han ved 68de Indiana-Regiment, men kom saa tilbage til sit eget Regiment, hvor han blev til Krigens Slutning.

H. Henriksen var en af de tidligste Danske i Cedar Falls, Iowa, hvortil han kom i 1866, sammen med en Del andre unge Mænd fra Piñe River. Han drog siden derfra til Illinois.

Henry Henrickson.—Var Sekondløjtnant i 87de Infanteri-Regiment, New York Frivillige.

E. Hendrickson.—Premierløjtnant i et New York Regiment af Frivillige fra 1ste Februar 1865.

John Henrichsen.—Ft. Calhoun, Nebr. Født i Treja nær ved det gamle Dannevirke, i 1843. Kom til Washington County, Nebraska, i 1863. Han havde gaaet til Skole og var konfirmeret paa Dansk, og kunde, da han kom her til Landet, kun tale Dansk; men da han her kom til at opholde sig blandt Tyske, lærte han Tysk og blev gift med en tysk Kvinde. I 1865 blev han udskrevet til Militærtjeneste, men kom aldrig med i den egentlige Krig; derimod var han tilsagt at møde i Sioux City, Ia., for at være med til at dæmpe Urolighederne blandt Indianerne i Iowa. Henrichsen, der er en vel oplyst Mand, regnes for at være tysk, og regner vel sig selv derfor, men han taler godt Dansk og taler det gerne. Som Dreng færdedes han daglig ved den gamle Margrete-Vold, og han husker, hvorledes Kanonerne dundrede i Trearskrigen.

Gustav Hinrichs.—Født i Lunden i Holsten den 2den December 1836. Var Kandidat fra den polytekniske Lærestanstalt i København, og udvandrede til Amerika i 1862. Han kom til Davenport, Iowa, hvor han blev Lærer ved Byens Højskole en kort Tid. I 1862 blev han Lærer i moderne Sprog ved Statsuniversitetet i Iowa City, og blev i 1863 udnævnt til Professor i Fysik og Kemi sammesteds. Professor Hinrichs er en frugtbar videnskabelig Forfatter. Det er formodentlig ham, der under Navnet Gustave Hinrichs nævnes som Kaptajn ved 41de New York Infanteri-Regiment fra 9de Juni 1864.

Hugo Hoffbauer.—Født i Nordhausen, Tyskland, 1836. Hans Fader, Frederick Hoffbauer, hvis Moder var dansk, var født i København i 1816. I sin Drengetid lærte H. H. hos en Onkel i Munchen at brygge Øl. Men allerede i 1848 udvandrede han til Amerika med sine Forældre, der nedsatte sig i Watertown, Wis., hvor Faderen anlagde et Ølbryggeri, som han drev til 1852, da han i en Familiebaad, han selv havde bygget, sejlede med Hustru og Børn til Rock Island, Ill., hvor han landede den 4de November. En stærk Storm drev Baaden over til Iowa-Siden af Mississippi-Floden, hvilket Hoffbauer tog som et Varsel om at det var her, han skulde være, og tog saa Bolig i Davenport. Den gamle Hoffbauer startede et Kosthus for Folk, som byggede Rock-Island Banen vestpaa fra Davenport, den unge fik Arbejde paa en Dampbaad. Da Krigen udbrød, gik han med som Sekond-Løjtnant i 14de Infanteri-Regiment, Iowa Frivillige. I 1864 avancerede han til Kaptajn og en Tid lang førte han hele Regimentet, var med i mange Slag, men slap igennem med baade Liv og Lemmer. Efter Krigen farmede Hoffbauer en Tid i Nærheden af Davenport, men i 1885 drog han til Byen, hvor han anlagde et Bryggeri. H. var en æret og anset Mand, som hans Medborgere flere Gange valgte til Byens Borgmester; i mange Aar var han Medlem af Byens Skoleraad. Hans Farbroder, Carl August Hoffbauer, født i Hørsholm paa Sjælland i 1810, men uddannet til Læge i Tyskland, maatte i 1834 som danskfødt søge Beskyttelse i Danmark mod den prøjsiske Regerings Forfølgelse, fordi han havde taget Del i Datidens liberale Bevægelser. Han studerede nu Medicin i Danmark og bestod Læge-Examen i 1837. Dr. Hoffbauer var en god dansk Mand og var i mange Aar Distriktslæge i Vejle, hvor han døde meget pludseligt, den 1ste Juni 1877.

George I. Hoffmann.—Søn af Thomas C. H. og Hustru Kathrine, er født i Løkken den 4de Juli 1834, kom efter

sin Konfirmation i Landmandslære og drev det til at blive Forvalter. Han kom saa til at bestyre en Gaard for sin Onkel, men besluttede, da han var forlovet og ikke kunde se nogen Udvej til at blive selvstændig i Danmark, at prøve sin Lykke i Amerika. Hvis han der havde Lykken med sig, skulde hans Forlovede siden følge ham. H. havnede som Nykommer i Lee County, Ill., i 1861. Her arbejdede han et Par Maaneder paa en Farm, men besluttede saa at gaa med i Krigen. Han lod sig hverve til Dragon ved 2det Kavalleri-Regiment, Illinois Frivillige. Han var med i Slaget ved Ft. Donelson, Tenn., i 1862, og blev saaret, men fulgte tiltrods herfor sin Trop til efter Slaget ved Shiloh, den 6te og 7de April 1862, da hans Tilstand først blev bekendt for hans Overordnede. Han blev nu funden udygtig til videre Tjeneste og fik sin hæderlige Afsked fra Regimentet. Men det Saar, han havde faaet i sin ene Fod, bar han Mærker af alle sine Dage, og han led til Tider meget i det. Efter at have opholdt sig en kort Tid i Dixon, Ill., kom Hoffmann i 1862 til Chicago, hvor han blev til sin Død i November 1901. Han var altid i Cigarforretning, og havde i mange Aar sin lille Butik paa Milwaukee Avenue. I den store Brand i 1871 var han en af de mange, der mistede næsten alt, han ejede. Fra 1876 til 1879 var Hoffmann County Commissioner i Cook County, men opnaaede ikke siden noget offentligt Embede. Han var Medstifter baade af Foreningen „Dania” og af Trinitatis Menighed i Chicago i 1872, og han var Medlem af begge til sin Død. Hoffmann var tillige en fremragende Frimurer og Medlem af „the Grand Army of the Republic.” Den 18de August 1862 blev han gift med sin Forlovede, Anna C. Larsen. Geo. Hoffman var en høj, rank Skikkelse, i alle Maader en Hædersmand, hvis Navn er æret af alle, som kendte ham. Han blev aldrig nogen rig Mand, men mange ældre Landsmænd rundt omkring i Amerika er ham taknemlig for trofast Hjælp og Raad i de første, trange Dage.

Rasmus Houby.—Af Neenah, Wis. Blev udskrevet til Militærtjeneste som Menig i 22de Wisconsin Infanteri-Regiment. Han laa i nogen Tid i Camp Douglas, Wis., men kom aldrig med i Krigen. Var Farmer i Nærheden af Neenah, hvor han døde Juledag 1912.

Peter Ferdinand Hougaard.—Født i Aalborg den 24de April 1824. Var til Orlogs i Danmark. Gjorde i 1848 Tjeneste paa Kanonbaad No. 12, Kaptajn Duntzfeldt. Men i 1849 kom Hougaard til Amerika, hvor han, saa længe han kunde, har været paa Søen. I Borgerkrigen gjorde han Tjeneste under Admiral Farragut, „a d—sight better man than Dewey ever was,” sagde den gamle Søulk. Da jeg i Foraaret 1901 traf sammen med den gamle Sømand paa Atlanterhavet, havde han i mange Aar haft Ophold paa et „Old Sailors' Home” i Brooklyn, N. Y. Han vilde endnu engang, sagde han, se sit gamle Hjem i Danmark, og inden han kom tilbage til Amerika, vilde han se Bech Olsen og trykke hans Haand. Hougaard havde aldrig været gift. „Jeg har aldrig været i Land længe nok til at blive det,” sagde han. Den gamle Mand talte Dansk, men stærkt blandet med Engelsk.

Søren C. Hyllested.—Fra Aalborgegnen. Født ca. 1828. Havde været med gennem hele Trearskrigen, inden han kom til Amerika. Opholdt sig i Racine, Wis., da Borgerkrigen udbrød. Den 14de August 1862 blev han Soldat i Kompagni H, 22de Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige, og afmønstredes 12te Juni 1865. Han var anset for langt den bedste Soldat i sit Kompagni. Hyllested, der havde lært Snedkerhaandværket, inden han forlod Danmark fik det Skudsmaal i Racine, at han var „en umanerlig god Snedker.” Efter Krigen drog han til Kansas, hvor han tog Land og farmede. Han var en særdeles god Ven af Jens Vøgensen, der var fra hans Hjemegn, og som ogsaa var med i Krigen.

ADDENDA.

Efterfølgende Personer, som var med i Krigen, var vistnok ogsaa Danske, uden at jeg dog er i Stand til at sige det med Bestemthed:

Christoffer Hansen.—Fra Waterford, Racine County, Wis. Var 35 Aar gammel og gift, da han i 1861 blev menig Soldat i Kompagni C, 15de Wisconsin Regiment. Han var flere Gange syg, men holdt alligevel ud med sit Kompagni til Slutningen.

C. W. Hansen.—Brunswick, Nebr. Var Menig i Kompagni G, 4de Nebraska Infanteri-Regiment Frivillige.

Edward Hansen.—Racine, Wis. 21 Aar gammel. Var Sekond-Løjtnant ved 2det Batteri, Wisconsin lette Artilleri, fra 29de December 1864 til 1865.

Henry Hansen.—21 Aar gammel. Var Menig i Kompagni A, 48de Wisconsin Infanteri-Regiment fra 15de Februar 1865.

John Hansen.—Omaha, Nebr. Var 28 Aar gammel, da han den 11te Juni 1861 blev Soldat i Kompagni B, 1ste Infanteri-Regiment, Nebraska Frivillige. Han blev såret ved Shiloh, Tenn., 2den April 1862, men kom sig og tjente til 1864.

Poul Hansen.—Fra Raymond, Racine County. Var dansk og var med i Borgerkrigen, kom ogsaa hjem igen, men det kan ikke oplyses, hvor han stod eller hvor længe han var med.

.....Hansen.—Udvandringsagent i Aalborg. Var med i Borgerkrigen paa Nordstaternes Side. Fik i Aaret 1900 af Regeringen i Washington indrømmet en livs-

varig Pension af 6 Dollars pr. Maaned. Forøvrigt ved jeg intet om ham.

Theodore Hansen.—Racine, Wis. Blev 27 Aar gammel, da han i Nov. 1863 blev Soldat i Kompagni F. 22de Wisconsin Infanteri-Regiment. Blev saaret ved Peach Tree Creek og døde 3 August 1864. Ligger begravet i New Albany, Ind.

W. K. Hansen.—Bloomington, Nebr. Tjente i 4de Batteri, Wisconsin lette Artilleri. Døde i November 1900 i Bloomington.

Jacob Holm.—Raymond, Wis. Var 28 Aar gammel og ugift, da han i December 1861 blev Soldat i Kompagni C, 15de Wisconsin Regiment. Han rømte fra et Hospital i Kentucky 1ste November 1862. Lod sig hverve igen og kom ind i Marine-Brigaden.

John Holm.—Menig ved Kompagni B, 138de Infanteri-Regiment, Illinois Frivillige. Boede i 1895 i Lincoln, Nebr.

John Jackson.—Muligvis Jens Jakobsen. Fik 13de Marts Majors Rang („Brevet”) „for gallant and meritorious service at the battle of Gettysburg, Pa.” Manden var dansk, men i hvilken Afdeling og ved hvilken Vaabenart han stod oplyses ikke.

Jakob Jakobsen.—En Sjællænder. Var med i Borgerkrigen, først i Landhæren og siden i Marinen. Han var Tømrer, men efter Krigen arbejdede han en Tid i Chicago paa en Tobaksfabrik — det var ikke let at faa Arbejde dengang. Siden gik han i Kompagni med Brødrene Christiansen fra Stoense paa Langeland og startede et Tømmerværksted. Tilsidst rejste Jakobsen til Oregon

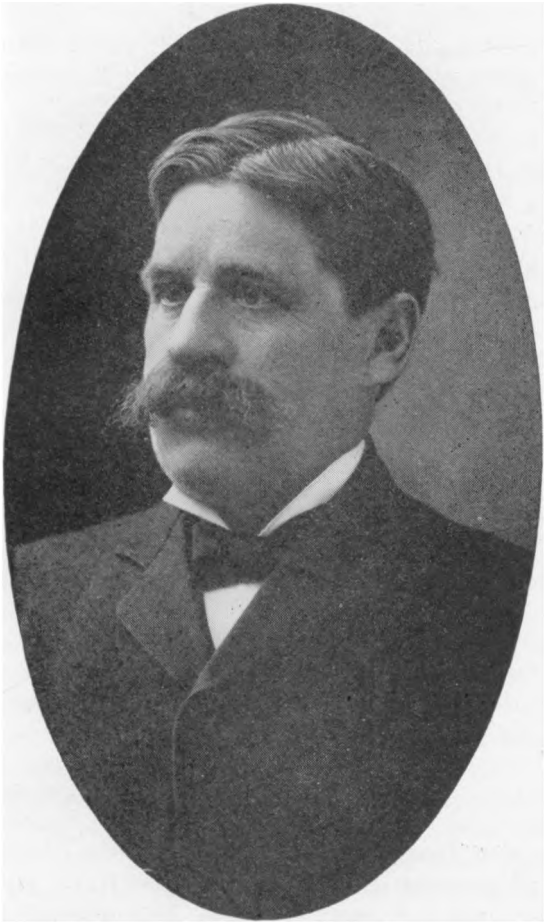
og arbejdede ved Brobygning, hvor han blev en velstaaende Mand. Han lever vistnok endnu.

Thorwald Jacobsen.—Fra Missouri. Blev 20de November 1862 udnævnt til Kaptajn og med Kaptajns Løn. Døde 3die Januar 1864.

Christian Jensen.—Fra Hallebyore paa Sjælland. Veteran fra Treaarskrigen. Tog bl. a. Del i Fredericia-Slaget 6te Juli 1849. Da han kom hjem fra Krigen og paany skulde arbejde som Bondekarl, smagte det ham ikke og i 1853 drog han saa til Amerika, den første fra hin Egn paa Sjælland. Jensen kom til Montcalm County, Mich., og hans Breve derfra til Hjemmet gav Stødet til en stor Udvandring fra hans Hjemegn til Michigan. Da Borgerkrigen udbrød, var Christian Jensen, skøndt han havde Hustru og 4 Børn, en af de 6 unge danske Mænd fra hin Egn i Michigan, der meldte sig til Fanen. Men han, der usaaret var kommen gennem hele Krigen hjemme, blev skudt i det første Slag, han var med i her. Den unge Pioners Støv hviler i en ukendt Grav i Syden.

Christen Jensen.—Fra Humble Sogn paa Langeland, kom i 1857 til Ny-Danmark. Han var med i Krigen og stod, saavidt man ved, i 50de Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige.

Eskild P. Jensen.—Født i He ved Ringkøbing 30te December 1843. Gennemgik Officerskolen i Danmark og tjente som Løjtnant i 1864. Efter Krigens Slutning drog Jensen til U. S. og lod sig hverve i Nordstaternes Arme, hvor han gjorde Tjeneste til Krigens Slutning, da han gav sig til at studere Theologi, og blev Kandidat fra Missouri-Synodens Seminarium i 1871. Jensen var i mange Aar Præst i den norske Synode. Han var Svoger til den bekendte Prof. R. B. Andersen og Fætter til afdøde Pastor Poulsen af den danske Kirke.

Dr. H. P. Jensen

Hans P. Jensen.—Født 1844, vistnok paa Sjælland. Udvandrede til Amerika med sine Forældre, der var Mormoner, sidst i Halvtredserne. Faderen døde i Florence, Neb., hvor saa mange danske Mormoner har funden deres Grav. Moderen blev gift med sin afdøde Mands Broder, Søren Jensen. Om Familien var paa Vej til Utah, blev Rejsen dertil nu opgivet. Søren Jensen boede en Del Aar i Omaha, men flyttede siden til Sarpy County, hvor han blev Farmer. Hans P. Jensen blev som ganske ung Handelsbetjent i Omaha og var siden i en Del Aar i et Apotek. Den 21de Juli 1861 indmønstre-

Dr. H. P. Jensen i Uniform

de han som Trompeter i Kompagni II, 1ste Nebraska Regiment Veteraner. Hans Alder opgives til 17 Aar. Da de tre Aar, han var gaaet ind paa, var udløbne, gik han med paany; den 1ste November 1865 blev han forfremmet til Sergeant, og 1ste Juli 1866 blev han Quartermaster-Sergeant. Om han tidligere har studeret Medicin, kan jeg ikke sige, men efter Krigen gik han paa Lægeskole i St. Louis, Mo. Efter at have bestaaet Exa-

men, begyndte han Lægepraxis i Omaha, hvor han i mange Aar var en af Byens mest søgte Læger. Dr. Jensen var ikke blot en dygtig Mand i sit Fag, men som Menneske var han agtet og æret af alle, han kom i Berøring med. Jensen var gift med en Dame af fransk Herkomst. Han døde omkring 1908 i Omaha. En Søn af ham er Læge i Iowa.

Jens Jensen.—Blandt Danske kaldet „Jens to Gang,” var vistnok en Vendelbo. Han havde været med i Krigen, men er ellers mere bekendt som Værtshusholder i Chicago. Nogle har villet gøre ham til den første danske Saloonvært i Chicago, men den Ære tilkommer vistnok Andrew J. Miller. Andre har fortalt mig, at „Jens to Gang” var den første Saloonvært, der gav sine Kunder „free Lunch.” Om det forholder sig saaledes, ved jeg ikke. Jensen døde i Chicago i Begyndelsen af Firserne.

Knud Jensen.—Fra Stoense paa Langeland. Kom her til Landet i 1859, blev Soldat og tjente fra Februar til Juli 1865 i Kompagni F, 50de Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige. Jensen døde i Ny-Danmark i 1878.

Mads P. Jensen.—Født i Veddum Sogn i Himmerland. Kom til Amerika med sine Forældre, der var Mormoner, men faldt fra, da de fik at se, hvilken Forskel der var paa det, de havde forestillet sig og saa hvad de fik at se. Hans Fader, „Jens Snedker,” vil være kendt af mange af de gamle Settlerne i Omaha, hvor han boede i mange Aar, inden han med sin Familie flyttede til Orum, Nebr. Mads Peter gjorde Tjeneste som Kavallerist, først i Borgerkrigen, i Kompagni K, 1ste Nebraska Kavalleri-Regiment og siden mod Indianerne i Montana, hvor han bl. a. engang var ude i saa stærk en Kulde, at en af Officererne frøs ihjel i Sadlen. Efter Krigen boede „Snedker Jensen” i mange Aar i Blair, Nebr., hvor han døde i 1900.

Niels Jensen fra Racine County, Wis., stod som Menig i Kompagni K, 8de Wisconsin Infanteri-Regiment fra 10de Februar. Blev dræbt ved Nashville, Tenn., 16de December 1864.

Ole Jensen, født i Ubberød paa Fyen, opholdt sig i Chicago, hvor han arbejdede som Maler. Han lod sig leje som Stillingsmand for en anden og kom saaledes med i Krigen. Da han kom hjem fra denne, gjorde han en Rejse til Danmark og fik en Del unge Mænd fra sin Hjemegn med sig til Amerika; det var i 1866. Han lejede saa et Stykke Land i Nærheden af Byen Rantoul, Champaign County, Ill., hvor han farmede i nogle Aar, og drog siden til Kansas, hvor han selv havde en Farm. Her døde han ca. 1910. Ole Jensen var aldrig gift.

Rasmus Jensen.—Født i Ulslev paa Falster i 1832. Lod sig hverde i November 1862 og blev Soldat i Kompagni C, 15de Wisconsin. Han blev saaret og taget til Fange ved Chickamauga, Tenn., 19de September 1863, og døde som Krigsfange i Richmond, Va., den 2den Febr. 1864. Ligger begravet paa Kirkegaarden i Marietta, Ga., Afdeling A, Grav No. 225. En anden Beretning, som lyder mere rimelig, siger, at han døde i Atlanta, Ga.

Peter og Christian Jessen.—Brødre, fra Nordslesvig. Vistnok Sønner af Chr. Jessen fra Kastrup ved Gram, der udvandrede med sin store Familie til Gasconade County, Mo., i 1858. Begge Brødrene gik med i Nordstaternes Hær og er nu begge døde for mange Aar siden. Deres Søster var gift med nu afdøde Vice-Konsul J. H. Mailand i Kansas City, Kas., hvor hun endnu lever som Enke.

Jørgen Johansen.—Fra Roskilde. Gik med i Krigen fra Chicago. Efter Krigen var han Fyrbøder og siden Engineer paa Dampbaaden „Traverse City” paa Lake

Michigan. Johansen levede endnu ca. 1900 i Chicago og ernærede sig ved at sy Benklæder.

Rasmus C. Johansen.—Født i Enebølle paa Langeland ca. 1820. Sømand fra sin Ungdom. Udvandrede til Amerika i 1852 og kom til Ny-Danmark. Blev udskreven til Soldat i Oktober 1864 og stod ved Kompagni H, 17de Wisconsin Infanteri-Regiment. Var med paa Sherman's „March to the Sea.” Døde i Ny-Danmark den 24de September 1893. „Rasmus Sejler,” som han kaldtes, var bekendt for sin skarpe Tunge, der ikke kendte til Personsanseelse og kunde bide, saa det sved. Han levede i mange Aar som Eremit, fordi han havde mistet sin Hustru, en ung norsk Kvinde, efter et meget kort Ægteskab.

Henry Johnsen (Henrik Jørgensen).—Født i Sæby den 1ste November 1837. Var oplært til Handelen i Danmark, udvandrede til Amerika i 1862. Fik Plads som „Grocery-Clerk” i Chicago. Gik med i Krigen og stod ved et Infanteri-Regiment fra Illinois i godt to Aar. I 1870 drog han til Cedar Falls, Iowa, hvor han siden har været i Forretning, den længste Tid som Apoteker. Johnsen har beklædt flere Embeder i Byen. Saaledes var han f. Ex. Medlem af Skoleraadet i 12 Aar. Han er endnu, trods sine 80 Aar, i Forretning.

John Johnson.—Detroit, Mich. Var med i Borgerkrigen, antagelig som Sømand. Boede siden i mange Aar i Detroit som Sejlmager. Døde i November 1913.

James P. Johnson.—Vistnok den samme som i Rullerne kaldes J. P. Johnson, og stod ved 1ste Batteri, Iowa Artilleri under Borgerkrigen. Boede siden i Bladen, Nebr., hvor han døde i 1900.

Niels Johnson.—Født i Bylderup ved Tønder, 22de November 1833. Siden sit 9de Aar, da han mistede sin

Fader, har han været blandt fremmede. Han gjorde Tjeneste ved 3die Dragonregiment i Aarhus, udvandrede i 1859 til Wisconsin, hvor han arbejdede paa Farmen, til han i 1861 blev menig Soldat i Kompagni C, 15de Wisconsin. Han steg snart til baade Korporal og Sergeant, og den 25de Februar 1867 blev han udnævnt til Sekond-Løjtnant for ærefuld Tjeneste. I det blodige Slag ved Chickamunga, 19de September 1863, da 15de Wisconsin, som aldrig før, var i Ilden, og en Mængde Officerer var faldne, satte N. Johnson sig i Spidsen for sit Kompagni og holdt Stand, saa det var intet Under, at han blev opført paa Æresrullerne. Efter Krigen købte Niels Johnsen sig en Farm ved North Cape, Racine County. Han kom ofte til Racine at besøge sine gamle Kammerater fra Krigen.

Søren Johnson.—Født i Nærheden af Maribo i 1822. Kom til Amerika sammen med sin Broder, John Nielsen, som havde været i California som Sømand og Guldgraver siden 1848, og som i 1855 kom til Marshal County, Kansas, og tog Land ved øvre Spring Creek. Paa et Besøg i Danmark fik Guldgraveren sin 4 Aar ældre Broder med sig til Amerika, hvor denne saa fik et Stykke Land i hans Nærhed og farmede.

Søren Johnson blev Soldat i Kompagni E, 13de Infanteri-Regiment, Kansas Frivillige, den 30te August 1862 og deltog i Regimentets Strabadser og Kampe til dets Afmønstring i Ft. Leavenworth, 13de Juli 1865. Søren Johnson var — ligesom de fleste Kansas Soldater — baade ældre Mand og Familiefader, da han kom med i Krigen. Der var nemlig kun faa unge Mænd i „Ørkenen" Kansas dengang. Efter Krigen boede Søren Johnson paa sin Farm ved Spring Creek til sin Død 1885.

Andrew Johnson (paa Dansk: Anders Jørgensen).—Født paa Møen ca. 1844. Kom som ganske ung til Mo-

line, Ill., hvor der dengang var en ikke saa lille Flok Møenboer, siden 1856. Som 17 Aars Knægt gik han med i Krigen sammen med sin ældre Broder, Lars Jørgensen (se nedenfor. Han stod ved 112te Infanteri-Regiment, Illinois Frivillige, til 20de Juni 1865, da han blev afmønstret i Greensburg, North Carolina. Johnson var med i 20 Slag og tog Del i Atlanta-Felttoget under Generalerne Burnside og Sherman. Under General Thomas kæmpede han i Slagene ved Franklin og Nashville, Tenn. I North Carolina blev han overflyttet til Shermans Arme. Den 15de Juni 1866 blev Johnson i Andover, Ill., gift med Anna Marie Hansen fra Møen. I dette Ægteskab fødtes 8 Børn, af hvilke 4 Sønner og 2 Døtre er i Live. Den 9de Juni 1871 landede Johnson og Familie i Friend, Nebr., med deres Prærie-Skonnert, hvori de havde „sejlet“ den lange Vej fra Illinois. Johnson er en af de mange stabile Danske i Seward County, Nebr., og nævnes ofte „den rige Johnson.“

Christian Jørgensen.—Født 1839. Var Menig i 39te Infanteri-Regiment, Illinois Frivillige, og døde paa Soldiers Home i Grand-Island, Nebr., 29de August 1906. Begravet i Hastings. J. C. Jørgensen, der tilhørte Post 13 „Grand Army of the Republic,“ døde 1905 — er mulig den samme Person.

Hans P. Jørgensen.—Kaptajn ved 15de Infanteri-Regiment, Massachusetts Frivillige. „Killed in action July 3rd, 1863.“ Regimentet, han stod ved, samledes i Worchester, Mass., fra 12te Juli 1861. Denne vor Landsmand maa vistnok have haft sit Hjem i Leominster, Mass., hvis Beboere indviede et Monument over faldne Krigere den 12te September 1867. Dette Monument er 4 Fod i Omfang og 6 Fod højt. Paa Støtten er de Faldnes Navne nedskreven og paa Østsiden staar bl. a. „Kaptajn H. P. Jorgensen“ i gyldne Bogstaver. Under Navnet staar „Gettysburg.“

Lars Jørgensen.—Født paa Møen og med i Krigen fra Moline, Ill. Deserterede fordi hans Kæreste havde slaaet op med ham, og han opholdt sig, saa vidt jeg ved, en Tid paa Pacific-Kysten, men kom efter Krigen Op-hjør tilbage til de østlige Stater, og levede i mange Aar i sin Broders Hjem i Friend, Nebraska, hvor han ogsaa døde. Han vilde aldrig gifte sig. Hans gamle Kæreste, der blev en særdeles ivrig Tilhænger af, og Arbejder for, Adventismen, skrev ofte Breve til ham og sendte ham Bøger og Blade, der handlede om hendes ny Religions Lærdomme.

Peter Jørgensen.—Raymond, Wis. Kaldes i Rullerne Peter George. Han var Sergeant i Kompagni C, 15de Wisconsin, fra December 1861, da han var 24 Aar gammel. Han var med i Krigen i 1½ Aar, men blev saa erklæret udygtig til videre Tjeneste og fik sin Afsked. Han kom tilbage til sit Hjem i Racine County i 1863, men døde kort efter.

Foruden de anførte findes der i Rullerne f. Ex. fra Racine County en hel Række Personer af Navnene Jensen, Johnson, Jakobsen, der rimeligvis ogsaa var Danske, men da det ikke vides bestemt, skal jeg ikke anføre de mange Navne her.

En Undtagelse skal jeg gøre med Louis Jørgensen, der var „Acting Assistant Paymaster U. S. Navy” fra 1ste Februar 1863 til sin hæderlige Afmønstring, 26de Juni 1865.

Rasmus Kall.—Vistnok født paa Lolland. Var en af de mange unge danske Mænd fra den danske Nybygd i Hartland, Wis., som gik med i Borgerkrigen. Nærmere Oplysninger om ham har jeg søgt forgæves.

Peter og Lorenz Karberg.—Brødre fra Aabenraa. Var Sønner af Slesvig-Holsteneren Lorenz Karberg, der forvistes af den danske Regering i 1848 og tog Bolig i

Wandsbeck i Holsten, hvorfra han tog ivrig Del i Krigen mod Danmark. Lorenz Karberg, jr., der var den ældste af de to Brødre, faldt som Menig i Nordhæren i Kampene ved Vicksburg i 1863.

Peter Karberg.—Var født i 1840 i Aabenraa, blev efter Faderens Landsforvisning opdraget hos sin Onkel, Dr. Hermann Fries i Wandsbeck. I 1857 kom han sammen med sin Broder Lorenz til Guttenberg, Iowa, hvor han var Skolelærer, da Borgerkrigen udbrød. Han opgav sin Skole og tog til St. Louis, hvor han lod sig hverve til Soldat i 17de Missouri Infanteri-Regiment af Frivillige. I 1863 blev Karberg forfremmet til Sekond-Løjtnant som Belønning for med Livsfare at have bragt en Depeche fra General Grant til Kommandøren over Flaaden ved Vicksburg. Karberg blev nu ansat i et Infanteri-Regiment af Negre. Ved sin Afsked fra Militærtjenesten udnævntes han til Kaptajn og opholdt sig derefter nogle Aar i de østlige Stater. Men i 1869 vendte han tilbage til Clayton County, Iowa, hvor han holdt Skole til 1871, da han fik Ansættelse ved Jærnbanen som Mail Clerk. I 1873 begyndte han Udgivelsen af Bladet „Nord-Iowa Post,” først i Lansing, Iowa, senere i Dubuque. I 1880 drog Karberg til Lincoln, Nebr., hvor han udgav „Nebraska Staats-Anzeiger.” Han var i nogen Tid „Assistant Secretary of State“ i Nebraska. Karberg døde den 2den Juli 1884 som Følge af et Benbrud.

Vilhelm Nikolaj Christian Kjærbølling.—Født 1838. Uddannet paa Landkadet-Akademiet i København. „Har været ansat i den amerikanske Hær,” hedder det i en Efterlysning om ham fra Danmark, som stod at læse i de danske Blade her i Landet i 1903, da han mentes at være død. Formodentlig har han da været med i Borgerkrigen.

Rasmus Hansen Klinke.—Søn af Hans Rasmussen. Født i Taagerup paa Lolland den 30te April 1837. Hans

Forældre udvandrede til Amerika i 1856 og bosatte sig med deres 9 Børn i Waupaca, Wis. Rasmus H. Klinke gik i August 1862 med som Frivillig i Kompagni I, 21de Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige. Han blev indskrevet i Danskeren Valdemar Sjøtofts Store, der var Rekruterings-Hovedkvarter, og undersøgt af den danske Læge Chr. Linde fra Oshkosh, der fungerede som „Examining Surgeon.“ Den 6te April 1864 blev Klinke overført til Reservekorpset. Rasmus Klinke var gift med en Dame, der er født af tyske Forældre i Milwaukee, Wis. Med hende avlede han 11 Børn, af hvilke de 9 endnu er i Live. Klinke var oprindelig Skomager, men drev en Tid Forretning som Værtshusholder. I „City Directory of Neenah“ for 1877-78 ses han at have haft Huse paa Second Avenue og paa Main Street. Han handlede da med „Boots and Shoes.“ Han var Medlem af Brandkorpset og ved en Øvelse, det holdt, blev han overkørt af en „Hose Cart“ og kom saa slemt tilskade, at han døde kort efter. Det var i 1893. Hans Enke lever endnu i Neenah. Hun, der siden et Fald ned af en Trappe er næsten stokdøv, kan baade tale og forstaa Dansk. Et Billede af Klinke som Soldat hænger paa Neenah Armory.

Clemens Knipschildt.—Kaptajn ved 41de Infanteri-Regiment, New York Frivillige. Tog sin Afsked ved Udløbet af hans Tjenestetid, 9de Juni 1864.

Aksel Knudsen.—Søn af Toldsejlsmand i København, Jørgen Knudsen og Hustru Karen, f. Brønne. Var i sin Ungdom Fuldmægtig i København, rejste til Amerika 1864 og gik strax med i Hæren, hvor han blev Løjtnant. Under Indianerkrigene i Minnesota var Knudsen en Tid Officer paa det nu nedlagte Fort Ridgely. Herfra rejste han til California, hvor han døde ca. 1869. Hans Fætter, Hans Knudsen, nu i Sleepy Eye, Minn., hørte om Aksel Knudsen fra Tyskerne i New-Ulm, som kendte ham fra Indianerkampene. Knudsen-Familien stammer fra Næstved.

Peter Knudsen.—Fra Dannemare paa Lolland. Født ca. 1828. Kom til Racine i 1857. Han havde været med i Treaarskrigen i Danmark. I 1862 lod han sig indskrive som Menig i Kompagni A, 22de Regiment, Wisconsin Frivillige, og 22de September 1864 i Kompagni D, 16de Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige. Efter Krigen boede han og Familie i Racine, men 1878 drog de til Pommeroy, Ia., hvor Knudsen døde i 1904. Hans Søn, Hans Nicolaj Knudsen, der er Fyrmester paa Racine Havnefy, bærer Regeringens Guldmedaille for at have reddet Besætningen paa et Skib, der var strandet paa Pilot-Island i Michigansøen. En anden af hans Sønner, Niels Knudsen, er Fyrmester ved Indsejlingen til Cedar River ved Green Bay, Wis., og en tredie Søn, William Knudsen, er en anset Bygningsentreprenør i Des Moines, Iowa.

Christian Kruse.—„Mate” i U. S. Flaade 19de Juli 1864. Blev Ensign den 3die Maj 1865. Udtraadte 23de Juli 1865.

Georg eller Jørgen Larsen.—Fra Nysted paa Lolland. Født ca. 1843. Kom til Racine i 1854. Fra 5te September 1861 var han Infanterist i Kompagni K, 8de Wisconsin Regiment til 1 Jan. 1863, avancerede til Korporal og var Privat-Sekretær for General Lyon. Derefter gik han ind i et Cavalleri-Regiment og blev ved sin Afsked fra Tjenesten forfremmet til Sergeant, 29de August 1864. Larsen var i mange Aar Fyrmester ved Racine Havnefy. Han døde paa Soldiers Home i Waupaca, Wis., og blev begravet i Racine den 14de November 1899. Hans Søn, W. P. Larsen er Fyrmester i Waukeegan, Ill.

Hans Larsen.—Fra Ormslev ved Slagelse. Blev udskrevet til Soldat henimod Slutningen af Krigen, men kom aldrig med i noget Slag.

John C. Larson.—Kaptajn ved 87de Infanteri-Regiment, New York Frivillige, fra 4de Otkober 1861.

Mads Larsen.—Fra Stoughton, Wis. Født paa Holbæk Egnen 1840, blev i November 1861 Menig i 15de Wisconsin. Toges tilfange i Slaget ved Chickamauga og døde i Andersonville, Ga., 1ste September 1864. Hans Grav har No. 7532.

Ole Larsen.—Født paa Lolland 1826. En af de tidligste Danske i Waupaca, Wis., var udskreven til Soldat, men lejede en Stillingsmand for sig — det kostede \$300 — og blev hjemme. Hans Broder, Rasmus Hansen, kom med i Krigen og blev skudt. Den gamle Ole Larsen lever vist endnu i Waupaca. Ole Larsen var Soldat i Tre-aarskrigen i Danmark.

Ole Larsen.—Født den 11te November 1837 paa Brunsmark ved Hyllested, Alsted Sogn ved Sorø var Søn af Husmand Lars Sørensen og Hustru Marie Olsdatter. Hans Fader, der var en ualmindelig kraftig Mand, ejede et Sted paa 4 Tønder Land, gav sig af med Dræningsarbejde i Form af Faskingrøftning, og levede med sin Hustru, til de havde holdt Guldbryllup. Ole var det fjerde Barn i Familien, en Søster og to smaa Brødre var fødte før han. De to Drengene, der begge bar Navnet Ole, døde. „Mig kaldte de ogsaa Ole,” sagde han, „for de ventede naturligvis, at jeg ogsaa skulde dø!” Der var ligesom altid en Braad i ham mod Forældrene af den Grund: Da Ole i 1859 fattede den Beslutning at udvandre til Amerika, var hans Forældre næsten ude af dem selv derover; det var jo kun Mormoner og Forbrydere, der rejste til Amerika, mente de. Men ogsaa den Gang vilde Ole, hvad han vilde. En Søndag i Foraaret, da hans Søster havde sin Søn i Kirke, tog Ole Afsked med sine Forældre og Søsken og gav sig ud paa den lange Rejse. Da han landede i New York, havde han kun en Sølvdollar tilbage, men han var stærk baade af Helbred og Villie, og for den Slags Folk bliver der ogsaa gerne en Vej. Ole arbejdede sig vestpaa, og et Par Aar arbejdede

han for Farmere i Warren County, Ill., i Nærheden af Byen Monmouth. Her var han, da Krigen brød ud. Han lod sig indskrive i Kompagni F, 83de Infanteri-Regiment, Illinois Frivillige, paa 3 Aar. Han plejede at sige, at han havde været med i 10 Slag og blev to Gange saaret, begge Gange i Slaget ved Ft. Donelson. Efter Krigen rejste Ole til Racine og arbejdede der en Tid. Men hans Hu stod til at faa sit eget Hjem paa Landet, og i 1866 drog han til Nebraska, og landede den 4 Juli paa det Homestead ved Bell Creek, Burt County, hvor han levede til sin Død og blev en meget velstaaende Mand, men maatte rigtig nok gaa haarde Tider igennem først.

I 1868 blev Ole Larsen i Moline, Ill., gift med Johanne Iversen, en norsk Kvinde, der blev ham en brav og trofast Hustru og Moder til 8 Børn, 4 Sønner og 4 Døttre, der alle lever.

Da hans Hustru døde den 28de November 1905, var ogsaa Oles Kraft brudt, og i de 8 Aar, han overlevede hende, var han kun en Skygge af sig selv. Efter at have været syg i lang Tid, døde Ole Larsen i sit gamle Hjem ved Bell Creek den 13de Juni 1913. Af hans gamle Kammerater fra Krigen var L. Christensen med at bære ham til Jorde.

Inden han døde, havde han givet hver af sine 4 Sønner 160, og hver af sine 4 Døttre 80 Acres af Nebraskas bedste Land. Det hændte nok undertiden, at han gav hvert af sine Børn \$1,000 i Julegave, og saa var der nok endda en klækkelig Sum Penge for dem at dele, da Faderen var død. Ole Larsen var en stræng Mand, stræng mod sig selv og stræng mod andre, men han var ogsaa i mange Maader en god Mand, der holdt sit Ord, naar han engang havde givet det. Egentlig levede og aandede han i den gamle og haarde Nybyggertid, da Folk maatte nøjes med lidt, fordi de kun havde lidt; da man maatte spise Majsbrød og tynd Sirup, fordi man ikke kunde evne at faa andet, og han var tilbøjelig til at foragte den, der ikke ogsaa nu kunde leve paa samme Maade.

Ole Larsen blev tro ved den lutherske Kirke, som han var oplært i fra sin Barndom. Han var med til at stifte „Grace English Lutheran Church” ved Bell Creek, og af den var han Medlem til sin Død. Hans Navn fandtes ikke saa sjælden blandt de større Bidragsydere til Kirkens Arbejde, ogsaa ud over den snævre Kreds, hvori han levede. Han døde som en i sin Kreds æret og anset Mand, og ligger begravet ved sin Hustrus Side paa Grace Lutheran Cemetery ved Bell Creek.

Nelson Leerskov.—Fra Nordslesvig. Var med i Krigen paa Nordstaternes Side. Han var gift med en fulblods Cherokee-Indianerinde og boede i Indian Territory, hvor han døde ca. 1906. Leerskov, der var en æret og anset Mand, fik Pension af U. S. Han var Ældste i den presbyterianske Kirke, som han tilhørte. Hans Enke, Søn og Datter lever i Indian Territory. En af hans Brodersønner er ligeledes gift med en Kvinde af Cherokee-Stammen og boer i Indian Territory.

Carl Quist Levring.—Født den 21de April 1834 paa Gaarden Lundhoff ved Aarhus. Student fra Aarhus Skole 1854, juridisk Kandidat, Juni 1860. Drog til Amerika og blev Løjtnant i Nordstaternes Arme. Faldt den 11te Februar 1865 i North Carolina.

Nis Lauridsen.—Fra Ribe-Egnen. Gik med i Krigen fra Kenosha County, Wisconsin, og stod vistnok ved Infanteriet.

Sofus Listoe.—En ældre Broder til den bekendte, nuværende General-Konsul i Nederlandene, Oberst Søren Listoe. Sofus Listoe havde Ansættelse som Typograf ved Bladet „Fædrelandet og Emigranten” i La Crosse, Wis. Blev i 1862 Menig i 15de Wisconsin, Kompagni B, fra 1ste September, men fik sin Afsked allerede 10de Februar 1863 som udygtig til Tjenesten. Han var, siger Jens Andersen, platfodet og kunde ikke taale Marchen.

Hans Loft.—Menig i Kompagni M, 4de New York Kavalleri-Regiment. Boede i 1895 i Kearney, Nebr.

Peter Lomas eller Lomax.—Et Navn, han havde faaet, fordi han i lang Tid havde arbejdet for en Amerikaner Lomas fra Raymond, Wis. Var med i Krigen, kom hjem igen og fik en Farm i Raymond.

Karl Frederik Kristian Lorenzen.—Født 29de Oktober 1819 i Haderslev, Søn af den bekendte slesvigske Patriot, Peter Hjort Lorenzen (død 1845), blev Købmand i sin Fødeby, men gik fallit og udvandrede til Amerika i 1846 og bosatte sig med Familie i Milwaukee, Wis. Ogsaa her blev han Købmand. Fra August 1861 til April 1866 deltog han som Frivillig i Borgerkrigen. Da hans Tjenestetid var udløben, fik han Rang som Premierløjtnant. Han døde i Milwaukee den 23de Februar 1896.

Thomas Lorenzen.—Broder til foregaaende. Var født i Haderslev 9de Februar 1821, udvandrede sammen med sin Broder til U. S. i 1846 og fik sit Hjem i Milwaukee. Han meldte sig som Frivillig, da Krigen brød ud og blev Sergeant i 34te Wisconsin Infanteri-Regiment i 1862. Han blev syg og døde den 10de April 1863 i Ft. Halleck, Ky. Lorenzen-Brødrenes Efterkommere lever endnu i Milwaukee.

Vilhelm Lundberg.—Fra Roskilde. Er nævnt et andet Sted her i Bogen som den, der af Fortvivlelse over sine huslige Forhold gik med i Krigen for at finde Døden.

Peder Nielsen Lykkehus.—Fra Hartland, Wis. Havde været med i Treaarskrigen i Danmark og var under Borgerkrigen Soldat i et Regiment fra Illinois. Han blev skudt i Tennessee. „Han var Soldat med Liv og Sjæl,” sagde H. J. B. Christensen om ham. P. Nielsen var, saa vidt jeg ved, fra Lolland.

Jakob Lærke.—Fra Lolland. Gik ogsaa med i Krigen fra Hartland. Kom hjem igen, men døde snart efter.

Johan Lærke.—Rullen har John Larkee. Fra Neenah, Wis. Blev i Oktober 1861 Sergeant i Kompagni B, 15de Wisconsin, 27 Aar gammel. Han var flere Gange syg, og i August 1862 rømte han, men i November samme Aar fik man fat paa ham. Da han fremdeles var syg, blev han kasseret, men som Menigmand. Lærke var, siger Jens Andersen, der stod ved samme Kompagni, ansat ved Musikken. Hans Fader skal have været Skolelærer paa Sjælland, inden han kom til Amerika.

ADDENDA.

Følgende Personer fra Racine County, Wis., var rimeligvis Danske, uden at jeg dog ved det med Bestemthed. Jeg anfører derfor deres Navne med Forbehold.

Svend Larsen.—Fra Mt. Pleasant, Racine County. Blev, 35 Aar gammel, i September 1864 Menig i Kompagni H, 22de Wisconsin Infanteri-Regiment.

Søren C. Larsen.—Fra Norway eller Waterford, Racine County. Menig i Kompagni C, 15de Wisconsin, 11te Januar 1864. Blev forflyttet ikke mindre end 3 Gange før Krigens Slutning.

Christian Lind.—Fra Racine. Blev i September 1861 Menig i Kompagni K, 8de Wisconsin Infanteri. Han blev saaret ved Nashville og afmønstret den 5te September 1865.

Andrew Lundsgaard.—Fra Mt. Pleasant, Racine County. Blev i 1862 Menig i Kompagni H, 22de Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige. Død af Sygdom i Nicholasville, Ky., December 16, 1862.

Desuden findes der en hel Række Personer af Navnet „Low,” der som tidligere vist, er af dansk Æt, og som deltog i Borgerkrigen, men at opregne deres Navne vilde føre os for langt.

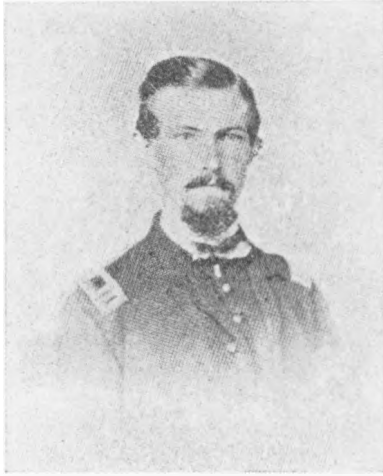
Peter Madsen.—Fra Racine. Var 43 Aar og gift, da han i 1862 blev Soldat i Kompagni H, 22de Infanteri-Regiment fra Wisconsin. Døde af Sygdom i Annapolis, Md., 11te April 1863.

Rasmus Madsen.—Født 15de Januar 1830 i Humble paa Langeland. Tømrer, kom til Amerika i 1857, til Ny-Danmark, Wis., og gik den 11te Februar 1865 med i Kampagni F, 50de Wisconsin Infanteri-Regiment Frivillige, men var aldrig med i noget Slag. Døde 3die November 1908 i Ny-Danmark, hvor han var bekendt som en særdeles dygtig Bygmester.

Jens Mathiesen.—Fra Davenport, Iowa. Var med i Krigen i tre Maaneder. Man ventede jo fra først af ikke, at den skulde have været længere — og han kom efter sin korte Krigerfærd tilbage til Davenport, men rejste siden til Kansas, hvor han blev Farmer. Han var født paa Als.

Josef Mathiesen.—Fødtes i København den 7de Januar 1840. Var uddannet til Handelen, studerede en Tid, men udvandrede til Amerika i 1859. Da Krigen udbrød, gik han med som Frivillig paa 3 Maaneder i 1ste Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige. Den 16de November 1861 lod han sig hverve som Menig i 15de Wisconsin, men blev samme Efteraar forfremmet til 1ste Løjtnant og i December til Kaptajn. Kaptajn Mathiesen var en dygtig Officer, men de norske Rekrutter syntes ikke om, at han titulerede dem „Kødhoveder.” Og det kunde der jo være noget i. Kaptajn M. var med i alle Slag med sit Regiment og holdt ud til Krigens Slutning. Efter Krigen var han i Hvedehandel i Madison, Wis., i 16 Aar. I 1882 drog han til Evansville, Douglas County, Minn. Her blev han Medlem af Bankierfirmaet Raiber & Co., der har Bank i Evansville, for hvilken Mathisen er Bestyrer og Kasserer. Han blev ca. 1870 gift med Frøken Judith

..... Mathisen er Medlem af Frimurerordenen og en meget anset Mand. Hans Søn, G. B. Mathisen, født i Madison, Wis., 30te Januar 1875, er medicinsk Kandidat fra Universitetet i Minnesota og er Læge i Evansville, Minn.

Joseph Mathiesen

Mathias Mathiasen.—Fra Norway, Racine County. Menig i Kompagni C, 15de Wisconsin, fra Oktober 1861, da han var 22 Aar gammel. Blev dræbt i Slaget ved Stone River, Tenn., den 31te December 1862.

Poul Mathiasen.—Yngre Broder til foregaaende. Stod ved samme Regiment og Kompagni som denne. Han blev taget til Fange i samme Slag, hvori hans Broder faldt, og blev sendt til St. Louis for at udvexles, kom saa tilbage til sit Kompagni, blev saæret ved Chickamauga den 19de September 1863, kom paa Hospital i Albany, Ind., kom atter tilbage til sit Kompagni og holdt

ud til Slutningen. Han var kun 18 Aar, da han gik med i Krigen.

John Markoe.—Af den bekendte Markoe-Slægt. Ud-nævntes fra Pennsylvania til Kaptajn a la suite den 23de Maj 1862, og resignerede 4de Oktober 1864.

Chr. Mikkelsen.—Fra Gasconade County, Mo. Var en af de forholdsvis mange unge Mænd, som gik med i Krigen fra den lille danske Nybygd der. Han var, som de fleste Danske der, fra Slesvig.

Niels Fr. Mogland.—Fra Kallundborg. Blev udskreven fra New Denmark, Wis., og blev Soldat i Kompagni E, 3die Wisconsin Infanteri-Regiment, 3die Oktober 1864, hvor han stod til 18de Juli 1865. Døde i North Dakota, 16de Juli 1903, og blev, efter hans Forlangende, begravet i G. A. R. Uniform.

Peter Mogland.—Broder til foregaaende. Var Soldat i Kompagni K, 34te Wisconsin Infanteri-Regiment, fra November 1862 til September 1863. Død i North Dakota 25de Maj 1907. Disse Brødres danske Navn var Møgele-gaard.

Peter Monson.—Vistnok Mogensen. Var menig Soldat i Kompagni B, 44de Illinois Infanteri-Regiment i 1864.

Niels Mortensen.—Fra Omaha, Nebr. Født 1826. Var Beslagsmed (farrier) ved Kompagni D, 1ste Battalion Veteran Nebraska Cavalry. Den 10de Juli 1865 blev han oversat til Kompagni H, 1ste Nebraska Regiment. Det maa Manden aabenbart ikke have syntes om, for han deserterede samme Dag „and never joined the Company,” siger den korte Beretning vi har om ham. Hvor han blev af, og om man søgte at finde det ud, savner jeg Oplysning om.

Frederik Morville.—Fhv. General (i den amerikanske Hær?). Døde i New York 30te April 1882. Hans Hustru hed Frederikke, f. Hein. Jeg har ikke kunnet finde yderligere Oplysninger om denne Mand. Hans Dødsfald bekendtgjordes i Danmark.

Bernt G. Mouritzen.—Søn af en Værtshusholder i Jylland. Kom med i Krigen fra Racine og blev ansat i Kompagni F, 1ste Regiment Wisconsin Heavy Artillery September 1864, afmønstret Juni 1865. Han var med ved samme Batteri som J. P. Hansen (se foran). Mouritzen kom vistnok siden til Arkansas, hvor han for 25 Aar siden havde en Tøndestave Fabrik.

V. Mylius.—Løjtnant ved 68de Infanteri-Regiment, New York Frivillige. Var Fange i Libby Prison, Richmond, Va.

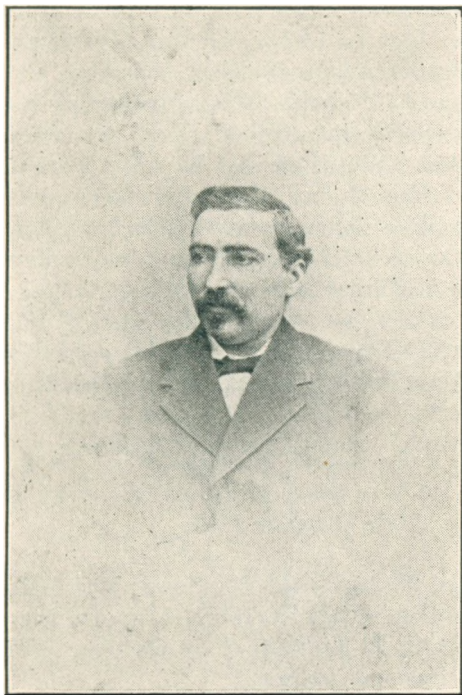
H. F. Møller.—Menig i Kompagni D, 140de Illinois Infanteri-Regiment. Boede i 1895 ved Friend, Nebr.

Niels Mønsted.—Født paa Ebeltoft-Eggen. Kaldes i Rullen Nils Monstead. Gik med i Krigen fra Hartland, Wis., og blev Menig i Kompagni G, 3die Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige i 1861 i Neenah, Wis., sammen med en Del andre unge Danske. Han blev ved Kompagniet til Krigens Slutning. Siden drev han „Roofing Business” i Milwaukee. Han og H. P. Christensen, nu i Luck, Wis., var gode Venner og Kammerater.

Fra Burlington, Racine County, Wis., nævnes en, formodentlig dansk, Mand:

Henry Martensen.—Blev, da han var 38 Aar i Januar 1864, Soldat i Kompagni G, 35te Wisconsin Infanteri-Regiment, hvor han stod til 1866. Han er formodentlig en Slægtning af Robert Martensen, født 1850, der kom fra Danmark til Racine med sine Forældre i 1852.

Anders Nielsen.—Født i Jenstrup, Dalby Sogn ved Køge, den 9de Januar 1838. Udvandrede til Amerika, da han var 17 Aar gammel. Gik med i Borgerkrigen og blev Løjtnant i Nordstaternes Arme i New Yorks 100de Infanteri-Regiment. I Armeen gik han under Navnet

Anders Nielsen

„the strong Dane.” Efter Krigen gjorde han en Rejse til Danmark og besøgte sine Slægtninge. Hans Billede, som han paa denne Rejse fik taget i London, ledsager disse Linier om denne vor stærke Landsmand. Nielsen var vist allerede, da han besøgte Danmark, gift med en Mexikanerinde, — Familien kalder hende en spansk

Dame. Han ejede en stor Ranch i New Mexico, i Nærheden af Byen Anto Kico. Hans Broders Børn paa Sjælland plejede at tale om den rige Onkel i Amerika, som havde 800 Stude og 1200 Faar og baade Smede og Bagere paa sin Gaard. Med sin mexikanske Hustru havde Nielsen flere Børn, bl. andre Sønnen Benito, hvis spanske Navn morede hans danske Fættre og Kusiner. Anders Nielsen, der blev en meget rig Mand, brevvexlede stadig med sin Broder, Niels, Nielsen, som kom til Amerika i 1881 og boede i Neenah, Wis. Broderens Børn husker, at deres mexikanske Onkel skrev en særdeles smuk Haand. Men i Slutningen af Firserne kom der Brev til Broderen i Neenah, at Anders Nielsen var død. Han blev altsaa ikke nogen gammel Mand. Siden hans Død har der ikke været nogen Forbindelse mellem den danske og den mexikanske Linie af Slægten.

Andrew J. Nelson.—Var Hornblæser i Kompagni D, 4de Iowa Kavalleri-Regiment og boede i 1895 ved Friend, Nebr.

Chr. J. Nelson.—Af Neenah, Wis. Stod ved Kompagni K, 11te Wisconsin Infanteri-Regiment. Døde i New Orleans, La., 10de Otkober 1864.

Christian Nielsen.—Af Hartland, Wis. Kompagni B, 15de Wisconsin. Født ca. 1838. Var ofte syg og blev erklæret udygtig til Tjeneste 22de Oktober 1862. Vistnok Broder til Rasmus Nielsen.

Christian J. Nielsen.—Stod i Kompagni G, 3die Wisconsin Infanteri-Regiment Frivillige. Blev 30 Juli 1864, i Nærheden af Atlanta, Ga., saaret i højre Arm. Nielsen, der var Baptist fra Danmark, blev i 1871 Syvende-Dags Adventist og har været en virksom Mand i dette Samfunds Mission blandt Danske her i Landet. Han har været ansat som Prædikant flere Steder, bl. a. i Neenah, Wisconsin.

Christian Bay Nielsen.—Født i Vejle i 1837. Søn af Prokurator Søren Nielsen, der senere boede i Horsens, hvor han døde i 1866, og Hustru, Jacobine, f. Jacobsen. C. B. Nielsen var i Danmark uddannet til Handelen, i Aarhus. Nogle vil mene, at han selv havde Forretning og gik fallit. I hvert Fald udvandrede han til Amerika ca. 1861 og gik strax med i Krigen. Hans Navn findes som Sekond-Løjtnant i Kompagni A, 1ste Kavalleri-Regiment, New York Frivillige. Hans Broder, Wm. Nielsen, Omaha, Nebr., fortæller, at da C. B. Nielsens Tid som Soldat i Amerika var omme, tog han til Danmark og tog Del i Krigen der, og da den var forbi, kom han atter til Amerika og tog endnu en Tur i U. S. Tjeneste i Felten. Det kan man kalde Krigslyst, saa det forslaar noget. Efter Krigen virkede N. meget for Udvandring fra Danmark til Amerika, dels ved at skrive i Bladene i Danmark, dels ved Rejser. Han gjorde saaledes en Rejse til Danmark for Staten Nebraskas Regning for at virke hen til at faa Landsmænd til at udvandre til denne nye Stat.

Siden var Nielsen i mange Aar i Burlington-Banens Tjeneste som Land-Agent og har som saadan solgt Land til en Mængde Danske i Nebraska. Nielsens Hustru var Datter af Skovrider Pries paa Marselisborg ved Aarhus. Deres Hjem i Omaha har i sin Tid været et Sted, hvor mange Danske samledes. Nielsen tog ivrig Del i dansk Foreningsliv i Omaha i ældre Dage. Han var til en Tid velstaaende, men tabte vist det meste igen. Han døde paa et Old Soldiers Home i Leavenworth, Kansas, ca. 1908.

Frederik Nielsen.—Født 1840 i Øster Tirsted paa Lolland. Blev gift i Racine, Wis., et Par Dage før han den 6te August 1862 blev Korporal i Kompagni H, 22de Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige. Den 15de Maj blev han i Slaget ved Resaca, Ga., saaret af et Strejfskud i Brystet og døde af sit Saar i Jeffersonville, Ind., den 14de Juni. Ligger begravet i New Albany, Ind. Han var Smed og en meget begavet Mand.

Hans Nielsen.—Fra Raymond, Wis. Menig i Kompagni C, 15de Wisconsin, December 1861. Var 42 Aar gammel. Døde af Sygdom 5te September 1862 og blev begravet i Corinth, Mass.

Henrik Nielsen.—Ligeledes fra Raymond, Wis. Stod ved samme Regiment og Kompagni som foregaaende, fra Januar 1862. Var kun 18 Aar gammel. Blev taget tilfange ved Stone River 31te December 1862. Blev udvexlet og i August 1863 oversat til Reserven.

Jakob Nielsen.—Fra Norway, Racine County. Var gift og 43 Aar gammel, da han i December 1861 blev Soldat i samme Kompagni og Regiment som de to foregaaende. Han døde paa Øen No. 10 den 23de Juni 1862 og blev begravet i Memphis, Tenn.

Lars Nielsen.—Var, ligesom Hans og Henrik Nielsen, fra Raymond, Wis. Stod ved samme Regiment og Kompagni som disse, og var vistnok beslægtet med disse. Han blev taget tilfange, ligesom Henrik N, men udvexlet. Blev syg i Chattanooga, hvor han døde, efter et længere Sygeleje den 3die December 1863. Han ligger begravet der.

Niels Nielsen.—Raymond, Wis. 33 Aar gammel. Blev den 2den December 1861 Soldat i Kompagni C, 15de Wisconsin, og afmønstredes allerede i December 1862.

Niels D. Nielsen.—Født paa Taasinge ca. 1842. Gik med i Krigen fra Racine, Wis., og stod i Kompagni K, 8de Wisconsin Infanteri-Regiment, fra 10de Februar 1864 til 1865. Nielsen havde kun været et Aar i Landet, da han gik med i Krigen. Der var ialt 8 Danske ved 8de Wisconsin Regiment, fortalte han. Nielsen blev siden Storfarmar i Greenleaf, Kansas, og en velstaaende Mand. Om han naaede, som han tænkte paa, at besøge sin skønne Fødeø, vides ikke.

Det var ved 8de Wisconsin Infanteri-Regiment, at man havde den berømte „War Eagle” (Krigsørn), som gik under Navnet „Old Abe.” Om denne i sin Tid berømte Fugl fortæller forannævnte Cilius Christensen som følger: „Jeg kan ikke forlade Madison uden at fortælle, hvad der paa den Tid særskilt tiltrak sig Opmærksomheden. Det var den meget bekendte „War Eagle,” kaldet „Old Abe.” Den havde fulgt det 8de Wisconsin Regiment gennem alle Krigsaarene og var med og deltog i 22 store Slag foruden i 30 Skærmydsler. Jeg siger deltog, og det var særlig under den voldsomme Kanonade, at den gav sin Deltagelse tilkende. Den spredte da sine store Vinger og holdt sig over Flaget samtidig med at den gav nogle frygtelige Hvin og Skrig, som under det mindste Ophør i Kanonaden kunde høres af hele Regimentet. Engang blev der givet Soldaterne Ordre til at dække sig for Kuglerne, og da gjorde den ligesom de; men strax, de rejste sig, svævede den igjen over Flaget. Den vakte saa stor Opmærksomhed, at en af Sydens Generaler gav Ordre til enten at fange eller dræbe den, da han hellere vilde se denne Ørn dræbt end se dem tage en hel Brigade tilfange, og tillige var det en Kendsgerning, at de sydlige Soldater var meget overtroiske med Hensyn til denne Ørn, saa der var god Grund til at gøre hvad de kunde for at faa den dræbt. Efter Krigen blev den Aarsag til Indsamling af mange Tusinde Dollars. Alene ved Salg af dens Fotografi indkom der et Beløb af \$16,380.93. Ofte blev den udlaant. Der blev betalt store Summer for at have den paa de forskellige Udstillinger i Staterne, og saa stor var dens Ry, at Tusinder af Mennesker gerne rejste flere Hundrede Mil for at se den. Regeringen havde allerede pensioneret den, og der var indrettet Lokaler til den i Kapitoliet i Madison, hvor en Mand blev lønnet for at passe den. Den er nu død, men dens Historie saa vel som Fotografiet vil omhyggeligt blive bevaret for Efterslægten.” Hertil kan føjes, at

da „Old Abe” døde, blev den udstoppet, men brændte sammen med Kapitoliet i Madison.

En anden, vistnok dansk Mand, der indrulleredes i Kompagni K, 8de Regiment, samme Dag som N. D. Nielsen, nemlig James Neilson, endte paa Regeringens „Insane Asylum” i Washington, D. C. Han var 27 Aar, da han gik med i Hæren. Var han mon en Slægtning (Broder) af N. D. N.?

Peter Nielsen.—Ogsaa kaldet „Lille Peter Nielsen.” Fra Gowen, Michigan. Var en af de 6 unge danske Mænd, som gik med i Borgerkrigen fra denne danske Nybygd. Han kom hjem fra Krigen, blev gift med en Datter af Lars Hansen, og har nu været død i mange Aar. Dette Ægtepar havde 16 Børn.

Peder Nielsen.—En Fynbo, der kom til Amerika ca. 1859. Var med i Krigen. 1869 havde han Saloon i Dwight, Ill. Siden rejste han til Dakota, hvor han døde. P. N. var gift med en tysk Kvinde, men levede ikke sammen med hende. Han var en af de tidligste Danske paa den Egn, hvor siden saa mange Landsmænd har haft deres Hjem.

Peder Nielsen.—Fra Stoense paa Langeland. Udvandrede til Amerika 1854 og kom til sine Landsmænd i New Denmark. „Peer Kræmmer,” som han kaldtes, blev udskreven til Soldat ved Slutningen af Krigen. Han døde som Soldat den 16de Oktober 1865 i Fort Rice, Dakota Territory.

Poul H. Nielsen.—Født ca. 1828. Gjorde Tjeneste i Krigen i 29de Infanteri-Regiment Iowa Frivillige, i Kompagni F. Kom siden til Plainview, Nebr., hvor han døde i Maj 1904, 76 Aar gammel. Han tilhørte Post 193, G. A. R.

Anders Nielsen.—Benson, Neb. Tilhører en Slægt af Søkrigere. Hans Fader og Bedstefader gjorde Tjeneste i den danske Marine og selv var han i Borgerkrigen med i de Forenede Staters Marine. For kort Tid siden traadte to af hans Sønner, Andrew og Christ, ind in U. S. Navy. Det ser saaledes ud til, at Sønnerne følger Fædre-nes Spor.

Rasmus Nielsen.—En Bekendt af Lars Hannibal. Gik med i Krigen fra Hartland, Wis. Indmønstredes i Kompagni C, 15de Wisconsin, 16de November 1861. Efter at have været syg flere Gange blev han i April 1864 overført i Reserven.

Rasmus Nielsen.—Født 1844. Gik med i Krigen fra Walworth County, Wis., og blev Januar 1864 Soldat i Kompagni K, 15de Wisconsin. 1ste Januar 1865 blev han forfremmet til Sergeant og overførtes til Kompagni H. Blev siden overført til 24de Infanteri-Regiment og derfra til det 13de. R. Nielsen, der saaledes, skøndt han kom sent med, har tjent i flere Regimenter, levede i 1915 i Madison County, Nebr.

Christian Nissen.—Født i Leerskov, Sønderjylland, 1840. Udvandrede til Wisconsin i 1861 og gik med i Krigen fra Waushara County, Wis. Han stod i Kampagni B, 15de Wisconsin. Hans Navn findes ikke i Listerne, som de gives af O. A. Buslett og W. Ager. Han indrulleredes den 16de Oktober 1861 og holdt ud til hans Kompagni opløstes. I 1871 kom Chr. Nissen til Adams County, Nebr., hvor han var Farmer i mange Aar. Han og Hustru, hvis Børneflokk udgør et Dusin, boer nu paa deres gamle Dage i den lille By Roseland, Nebr.

Johannes Vilhelm Georg Nyrop.—Født 1839 i Køge. Søn af Sognepræst Christopher Nyrop og Helene Ahlmann fra Sønderborg. Da Faderen i sin Tid var Præst

paa Holmsland ved Ringkøbing, blev den unge Nyrop godt kendt med de unge Bruhn'er paa Rydberg, og med den ene af disse sine Barndomsvenner blev Nyrop Kammerat i den amerikanske Hær af Frivillige, idet han og Georg Bruhn stod ved samme Kompagni i et Illinois Regiment. Som tidligere nævnt blev Nyrops Krigerbane ikke lang; han faldt i Arkansas den 11te Januar 1863. Georg Bruhn var syg den Dag, da Nyrop faldt og undgik maaske derved samme Skæbne. En yngre Broder til Joh. N. er den bekendte Arkitekt, Professor Martin Nyrop (født paa Holmsland 1849), blandt hvis mange Arbejder ogsaa er det nye Raadhus i København. Johannes Nyrop havde to Brødre i Nebraska, begge ligeledes yngre end han. Den ældste af disse, Christopher Nyrop, født 1842, var i mange Aar Farmer og Fredsdommer ved Elgin, Doniphan County, Nebr. Han døde 17de April 1905. Med sin Hustru, Nancy E. Curl, havde han sex Børn. Den anden Broder, Holger Ahlmann Nyrop, født 1844, var i sin Tid Skibsfører, men blev saa Farmer ved Grand Island, Neb.

Foruden de anførte kunde nævnes en hel Række Personer, af hvilke vistnok de allerfleste var Danske, at dømme baade efter Navnene og Stedet, de kom fra. Men da jeg hverken ved dette med Bestemthed eller ret meget ellers om dem, skal jeg kun lige nævne nogle Navne, de fleste fra Racine County:

.....Nielsen.—Der havde været med i Krigen og derefter Kusk i Dayton, Ohio. Opholdt sig i Begyndelsen af Halvfjerdserne i Chicago, rejste derfra til Brown County, Minn., og fik Land i Nærheden af Sleepy Eye. Her kom han af Dage ved at et Par Heste løb løbsk med ham, hvilket jo ogsaa kan ske for en gammel Kusk.

Følgende Navne fra Racine County, Wisconsin, findes i Rullerne skrevne Neilson, Nelson. Deres Fornavne er: Conrad, George, George I. Henry, James K., John A., John P. Nels. Peter, Thomas, Thomas W., Lars Peter,

Hans I. Nilson — ialt 14 Personer. De allerfleste af de nævnte var ved Infanteriet. Lars Peter Nielsen blev 20 Aar gammel den 13de April 1864, Stillingsmand for en anden i Kompagni G, 13de Infanteri-Regiment. Døde af Sygdom i Huntsville, Ala., den 21de November 1864.

William H. Oby.—Var Kaptajn ved 6te Batteri, Pennsylvania Heavy Artillery, fra September 1864 til 6te December 1865. Han var rimeligvis en dansk Mand.

Ole R. Olsen.—Født paa Falster. Søn af Rigsdagsmand Olsen. Udvandrede til Amerika (Waupaca, Wis.) i 1861 og gik strax med i Krigen. Hvor han stod, har jeg ikke kunnet udfinde. Han synes ikke at være nævnt blandt de mange Olsen'er i 15de Wisconsin. Han er muligvis den samme som O. C. Olson, Sergeant ved Kompagni G, 3die Wisconsin Infanteri-Regiment.

Valdemar Olsen.—Officers-Aspirant i Danmark i 1864. Født 1842. Udvandrede til Amerika og blev „Soldat eller Officer i den amerikanske Hær” — hedder det i Efterlysninger om ham fra Danmark i 1901. Om han da var levende eller død, vidste man ikke.

Jakob P. Outsen.—Født i Danmark 14de Januar 1845. Udvandrede til Amerika og kom til Racine 1ste Juni 1863. Efter at have arbejdet paa en Farm en kort Tid lod han sig hverde og blev Dragon i Kompagni E, 2det Kavalleri-Regiment, Wisconsin Frivillige, 7de November 1863 og blev der til 15de November 1865. Han kom saa tilbage til Racine, hvor han fik Arbejde paa Mitchell, Lewis & Co.'s Vognfabrik; saavidt jeg ved, var han Formand i Smedeværkstedet. I 1868 blev han gift med Henriette Roberts fra Brooklyn, N. Y. Outsen var Frimurer samt Medlem af andre Foreninger. Outsen blev i Racine til Slutningen af Halvfjerdserne og rejste saa til Nebraska. I 1895 boede han i Riverton, Franklin County. Han

skal være død paa et „Soldiers Home,” vistnok i Milwaukee, Wis., mente min Hjemmelsmand. I „History of Racine and Kenosha Counties,” 1879, siges om Outsen: „Mr. Outson has led a very active and industrious life.” Han var altsaa en af de ikke faa danske 18-Aars Drengene, der gik med i Krigen for det Land, han lige var kommen til. Efter Navnet at dømme var Outsen en Sønderjyde. Hans Navn skrives ofte „Outzen.”

Foruden de anførte findes i „War Roster” for Racine County følgende Personer af Navnet Olsen, Olson, Olesen, med Fornavne som følger:

Iver, Jacob, Ole (2), Andrew, James, i alt sex. Om de var Danske eller Norske, er som min Hjemmelsmand siger, „ikke godt at vide.”

Andrew Petersen.—Veteran fra Borgerkrigen. Døde i Minneapolis i Februar 1916. Han er muligvis den samme som Anders Pederson, 18 Aar gammel, fra Walworth County, Wis., som den 3die Februar 1864 lod sig hverve til Soldat i Kompagni H, 15de Wisconsin. Efter flere Gange at have været syg, blev han i Februar 1865 oversat til 24de Regiment, derfra til 13de Regiment, men kom saa til sit Kompagni i 15de Regiment, med hvilket han udmønstrede i Chattanooga, Tenn., i April 1865.

Anton Petersen.—Fra Mount Pleasant, Racine County, Wisconsin. Født ca. 1835. Blev den 15de August 1863 Soldat i Kompagni H, 22de Wisconsin Infanteri-Regiment, fra hvilket han afmønstredes 12te Juni 1865. Efter Krigen var han i flere Aar Kusk ved en Fabrik i Racine, og drog derfra til Kansas for at farme.

Christian Petersen.—Hans danske Navn var Kristen. Født i Holeby paa Lolland i 1843. Var Søn af Ib. Petersen, der udvandrede til Amerika i 1857 og havde en Farm i Raymond, Wis. C. P. gik frivillig med i Krigen og blev 2den December 1861 Menig i Kompagni C, 15de

Wisconsin, altsaa da han var 18 Aar gammel. Han var ofte syg og 11te Oktober 1862 fik han i Cincinnati, Ohio, sin Afsked som udygtig til videre Tjeneste. En Mand i South Dakota, der var vel kendt med Kristen Petersen, har fortalt mig, at Petersen blev saaret og af den Grund udygtig til Tjenesten. Han kom saa hjem til Raymond, men døde kort efter. Kristen P. var Fætter til Frederik Nielsen, som er nævnt foran, samt til John Schritzmeyer, der begge døde i Krigen. Fr. Nielsen var lige bleven gift, og J. Schritzmeyer var sine Forældres eneste Søn.

Christian S. Petersen.—Var Søn af Borgmester i Holbæk, Justitsraad C. P. N. Petersen og Emilie S., født Ringsted. Hans Forældre blev skilte, og Moderen blev senere gift med Prokurator K. O. V. Nygaard i Lyngby. Efter denne sin Stedfader tog en af hendes Sønner af første Ægteskab Navn, nemlig den bekendte Højskolemand, Valgmenighedspræst og historiske Forfatter, Fr. S. O. A. P. Nygaard (død 1897), der altsaa var en Broder til Chr. S. Petersen. Hvornaar denne kom her til Landet, ved jeg ikke, men han var her tidlig nok til at komme med i Krigen, af hvilken han dog kun fik en Mundsmag. Den 7de April blev han Kaptajn ved 190de Infanteri-Regiment, New York Frivillige, siger en official record. Efter Krigen var Kaptajn Petersen ansat i Castle Garden, New York, og her var han i 1871. Med sin Broder, Fr. Nygaard, stod han i stadig Brevvexling, sendte ham bl. a. Skrifter om amerikanske Kirkeforhold og lignende. Broderen tænkte en Tid stærkt paa at tage til Amerika som Præst. Dette blev, som bekendt, ikke til noget, og allerede 18de Februar 1876 døde Kaptajn Petersen i New York. Han ligger begravet paa Evergreen Kirkegaard. Hans Ven, Vexellerer Gerhard Mariager, fik rejst en Mindesten paa hans Grav. Stenen bærer under Frimurerordenens Insignier følgende simple Indskrift: „Capt. C. S. Peterson. Born in Denmark. Died in New York, February 18, 1876.” Paa hans titnævnte

Broders Vegne lagde Pastor R. Andersen, der i 1878 blev Præst i New York, en Krans paa Kaptajn Petersens Grav.

Frederik Henrik Petersen.—Var Søn af en Slesvig-Holstener, Petersen i Cedar Falls, Iowa. Faderen sagdes at være rømt fra Danmark i 1848 og var i Cedar Falls, da de første Danske kom dertil i 1865. Den unge Petersen var Soldat i Borgerkrigen og blev, efter at være kommen hjem fra denne, gift med en dansk Pige og boede i Buckingham, syd for C. F., paa en Farm.

Hans Petersen.—Født i Holbæk Amt i 1840, udvandrede til Amerika i 1862 og kom til Pine River, Wis., hvor der var en hel Koloni af Sjællændere fra Holbæk Amt. Kort efter sin Ankomst blev Petersen Soldat i 38te Wisconsin Infanteri-Regiment. Efter Krigen blev han gift og Farmer i Saxville — det nuværende Navn paa Pine River. Med sin Hustru, Christine Rasmussen, som han ægtede, da han i 1865 kom hjem fra Krigen, og som døde i 1912, havde han 2 Sønner og 4 Døttre, der alle bor i Saxville. Den gamle H. P. døde den 8de Februar 1916. Det sidste Signal lød til „hurtig Udrykning” for den gamle Veteran. Han kom til sin Dør og vilde gaa ind i Huset, da han ramtes af et Hjerteslag, faldt om og var død med det samme.

Hans Petersen.—Var født i Flakkebjerg, Holsteinborgs Gods paa Sjælland, hvor hans Fader var Skytte. Efter Faderens Død blev hans Moder gift med den bekendte Lægprædikant Lars P. Møller fra Fyen. Hans Petersen, der var eneste Søn og tillagt en stor Arv efter sin Fader, kunde nok langt fra enes med sine Forældre om, hvorledes en ung Mand skulde tage paa Livet. Hans største Lyst var at gaa paa Jagt og være sammen med mere muntre Kammerater end de gamle syntes om, og han taalte ikke nogen Indblanding heri fra deres Side.

Deri var der kun alt for mange, der var enige med ham, som det jo gjerne gaar, naar en Stedfader er med i Spillet. Tilsidst købte de en Billet til Hans og „sendte” ham til Amerika. Han er saa langt fra at være den første eller sidste, som skulde i „Forbedringshus” i dette store Land. Hans landede i det vestlige Illinois, først i Monmouth, siden i Moline, hvor han fiskede, gik paa Jagt og morede sig sammen med gode Venner, helst ved et godt Glas. Venner havde han nok af, for han kunde betale. Da han i 1862 var hjemme at hæve sin Arv, fik han en Flok unge Karle fra sin Hjemegn med sig tilbage til Amerika; kunde de ikke betale for Rejsen, saa betalte Hans for dem. Da Krigen rasede, kom han i Tanker om, at det, til en Forandring, kunde være morsomt nok at skyde Rebeller i Syden i Stedet for mindre Vildt i Illinois, og da en af Krigsmændene fra Eggen var træt af Forretningen, lod Hans Petersen sig for gode Ord og dito Betaling hyre til at gaa i hans Sted. Om han fik Skud paa Rebellerne, ved jeg ikke, — hvorledes han skød en Alligator, er fortalt paa et andet Sted i Bogen, — men jeg ved, at han paa nogle faa Maaneder tjente de 600 Dollars, han fik for at gaa med, og saa fik han nok endda den „Bounty,” Countyet havde udlovet, oven i Købet.

Vi maa her afbryde Hans Petersens eventyrlige Levnetsløb, som omsider fik den Afslutning, at han paa en af sine hyppige Udflugter, denne Gang til Omaha, paa drag sig en heftig Lungebetændelse, der endte hans Dage — i Foraaret 1895. Han og den tidligere nævnte Ole Larsen var Svogre, deres Hustruer var Søstre.

Niels Petersen.—Født i Nærheden af Maribo paa Lolland den 2den Oktober 1832, Søn af Peter Petersen og Marie Jensen. Otte Aar gammel mistede han sine Forældre. I 1859 udvandrede han til Amerika og var 49 Dage paa Havet fra Hamburg til New York. Den 2den Maj 1862 blev han Soldat i Kompagni K, 33te Regiment

Wisconsin Veteran Infantry, og tjente til 9de August 1865, da han fik sin Afsked i Pittsburgh, Penn. Petersen var med i 12 Slag og blev to Gange saaret. Ved et Slag paa højre Øre blev hans Hørelse ødelagt. Han fik af Regeringen en Sølvmedalje med Navnene paa de Slag, hvori han havde været med. Efter Krigen arbejdede Petersen i 10 Aar som Skomager og blev saa Farmer i New Denmark, Wis., hvor han døde den 2den December 1900. Han var i 1867 bleven gift med Martine Jensen. (Se Bogen under N. P. P.)

Jacob Petersen.—Født paa Lolland. Gik i 1864 med i Krigen fra New Denmark. Blev Soldat i Kompagni I, 5te Wisconsin Infanteri-Regiment. Han blev haardt saaret ved Sailor Creek, Va., i April 1865. Afmønstredes i Milwaukee 21de Juli samme Aar. Han kom tilbage til New Denmark.

Jens Peter Petersen.—I Rullerne staar: James Peterson. Er Søn af Peter Nielsen og Christine Olsen og født paa Lolland 26de Januar 1841. Udvandrede til Amerika i 1863; var paa et Skib, hvor der var 56 danske Passagerer. Han opholdt sig først i Wisconsin, senere i Illinois, hvor han den 7de Otkober 1864 lod sig indskrive som Soldat i Kompagni B, 44 Illinois Infanteri-Regiment, 1ste Brigade, 2den Division, 4de Arme-Korps. Han var i Ilden ved Spring Hill, Tenn., 29de Otkober; Franklin, 30te Otkober, samt ved Nashville den 15de, 16de og 17de November 1864. Udmønstrede med sit Kompagni, 25de Otkober 1865 i Camp Irving, Texas. Efter Krigen arbejdede Petersen paa Farm og Savmølle i Michigan i 3 Aar, men den 22de April 1869 landede han i Clay County, Dakota Territory, og tog det Homestead, han endnu ejer og som han har beboet siden, med Undtagelse af Aarene 1879-84, da Græshopperne drev ham bort, — fra Farmen, men ikke fra Haabet om bedre Tider. Han og Hustru lever nu i Byen Vermillion, South Dakota. En Søn boer paa Farmen.

L. Petersen.—Fabrikant i New York. Var blandt de allerførste danske 3 Maaneders Frivillige, der gik med i Krigen, sagtens nok i det Kompagni, som Danskerne i New York den 20de April 1861 blev enige om at danne, og til hvis Officerer valgtes C. T. Christensen og Alfred Fredberg, medens Kaptajnen blev den norskfødte P. Hansen Balling. Kompagniet, hvis Bogstav jeg ikke kender, blev indlemmet i 1ste Infanteri-Regiment, New York Frivillige.

Marcus Petersen.—Født i Nebbelunde paa Lolland. Kom i 1858 til New Denmark. Skøndt gift Mand, blev han i 1864 udskrevet til Soldat i Kompagni H, 17de Wisconsin Infanteri-Regiment. Var med paa Sherman's „March to the Sea,” men blev syg og kom hjem syg og udtæret. Døde kort efter, 23de Juli 1865. Hans Enke blev siden gift med N. F. Mogland, ligeledes Veteran fra Borgerkrigen (se foran).

Niels P. Petersen.—Fra Lolland. Gik frivillig med i Krigen fra New Denmark. Han var indvandret dertil i 1859. Stod i Kompagni K, 35te Infanteri-Regiment Wisconsin Frivillige. Han blev haardt saaret under Belejringen af Vicksburg, 2den Juni 1863, men kom sig og holdt ud til han afmønstredes, 9de August 1865. Han var i New Denmark kendt under Navnet „Kaptajnen,” fordi han fungerede som saadan ved „The New Denmark Home Guard,” der organiseredes i 1876. N. P. P. døde i N. D. 2den December 1900.

Dr. Niels Peter Petersen.—Ved klg. dansk Bevilling af 1880 ændret til Pearson. Søn af Vognmand i Kolding Peter A. Greisen og Dorothea Maria Peersen. Født i Kolding 28de November 1824. Opdraget af Kordegn P. L. Filstrup. N. P. P. blev Student med 1ste Karakter fra sin Fødebys Latinskole i 1844. Var med som Frivillig i Krigen 1848, opholdt sig som Krigsfange i Rendsborg i 2

Maaneder. I 1849 og 1850 var han konst. Underlæge i Felten. Tog Lægeexamen i 1853 med 1ste Karakter. Efter at have studeret i Paris, rejste han i 1854 til Amerika, hvor han praktiserede som Læge til sin Død, omkring 1896. Han boede hele Tiden i Chicago. Ligesom Petersen havde været Feltlæge i Krigen i Danmark. saaledes ogsaa her i Landet, dog med den Forskel, at han under Borgerkrigen her var Overlæge ved General S. A. Hurlbut's Brigade. Dr. Pearson var en højt anset Læge; fra 1876 til 1880 var han Professor ved Bennet Medical College i Chicago, fik i 1876 Doktorgraden i Medicin fra St. Louis. Han var dansk Vice-Konsul i Chicago 1862-1868, da han fik sin Ven, Emil Dreier, til Eftermand i dette Embede. Han blev 7de Maj 1870 gift med Ane Marie Hansen fra Nørre Sundby.

Peter M. Peterson.—R. Q. M. (Regiments-Kvartermester). Var Premier-Løjtnant ved 46de Infanteri-Regiment, New York Frivillige, fra 2den Oktober 1862.

Ole Petersen.—Født i Thorslunde, Holbæks Amt i 1833. Udvandrede til Amerika i 1859 sammen med flere unge Mænd fra sin Hjemegn og kom til Pine River, Wis. Den 2den December 1861 indmønstredes han i Kompagni C, 15de Wisconsin, hvor han blev til Kompagniet afmønstredes i 1865, saa vidt jeg kan se.

Ole Petersen.—Den yngre, fra Racine. Blev Soldat samme Dag som den foregaaende, i samme Kompagni og Regiment. Han døde, efter at have været syg i længere Tid i Murfreesboro, Tenn., 19de April 1862.

Rasmus Petersen.—Lollænder, Smed, Broder til Niels P. Petersen, som er nævnt foran. Gik med i Krigen fra New Denmark. Stod ved samme Kompagni og Regiment som Broderen. Var efter Krigen Smed i N. D., hvor han døde 16de Maj 1900, godt et halvt Aar før sin Broder.

Rasmus Petersen.—Smed fra Waupaca, Wis. Var med i Borgerkrigen, og det er alt, jeg ved om ham.

William Petersen.—Født i København. Kom til Amerika i Begyndelsen af 60'erne, men efter Krigens Udbrud. Var med i Nordstaternes Hær i to Aar som Dragon. Efter Krigen drog han til New York, hvor han var Skibsmaler. I 1866 tog han til New Orleans, hvor han og en anden Dansker fra New York, Wm. Linderburgh, arbejdede sammen som „Storekeepers” i St. Charles Hotel. Derfra rejste Petersen til Helena, Mont., hvor han som Maler tjente sine \$15 om Dagen. Fra Montana tog han en Tur til New York. Inden længe dukkede han op i Ogden, Utah, hvor han blev Ejer af Union Hotel-Cafe og tjente saa han kunde købe en Farm i North Dakota. Her blev han dog ikke længe, før han drog til Philadelphia, hvor han overtog Danskeren Smith's Forretning (muligvis A. M. Smith), som han drev til sin Død i Juli 1902.

.....Petersen.—Der i 1866 var Cigarmager i Chicago, Ill. Havde været med i Borgerkrigen. Hans Fornavn kunde min Hjemmelsmand ikke huske.

Følgende Petersen'er, alle fra Racine County, Wis., som var med i Krigen, var sikkert ogsaa Danske, men de rulevende synes ikke at kende dem. Deres Fornavne skal jeg tillade mig at anføre:

Frederik (Korporal), Hans I., James, Jens J. J. (Sergeant, saaret), John C. Knud, Louis (død af Sygdom 1864).

I Rullerne fra New York findes en hel Del Peterson's, af hvilke jeg kun skal nævne følgende:

Geo. Peterson, 2nd L't 116th Inf. Reg., New York Vol.; resigned March 16, 1862. Rud. Peterson, 1st L't, 41st Reg. Inf., New York Vol.; mustered out on expiration of service, May 28, 1862.

Af Paulding-Familien, hvis Stammoder her i Landet

var en dansk Kvinde, Cathrine, Datter af Jan Duyts, der i 1688, da hun var 14 Aar gammel, blev gift med Joost Paulding fra Holland, — var der en hel Række unge Mænd med i Borgerkrigen, hvis Navne og Bedrifter vi dog ikke her skal opregne, da det vilde tage for megen Plads. Desuden ligger Slægtskabet noget langt ude.

A. Quortrup.—Senere Direktør i New York. Var blandt de første 3 Maaneders Frivillige fra denne Stat, der gik med i Krigen i 1861, efter Præsident Lincolns første Proklamationer. Quortrup var muligvis en Præstesøn fra Arninge paa Lolland. Hvilken Afdeling han stod ved, har jeg ikke kunnet finde.

Grev Raben.—Opholdt sig i Chicago i 60'erne. Siges at have været med i Krigen. Andre mente, det passede ikke. Jeg kan ikke afgøre det, kun ved jeg, at det blev mig sagt af en paalidelig Mand, der kendte Greven der og havde været Haandlanger for ham. Samme Greve opholdt sig nok ellers ikke længe paa et Sted, men rejste altid. Han var en særdeles flink og dannet Mand, siges der. Han rejste til Danmark ca. 1871.

Christian Eggert Randrup.—Eller vistnok rettere: Eggert Christopher R., var vistnok Søn af Sognepræst i Tingsted paa Falster, Mathias Schwartzkopf Randrup, selv en Præstesøn fra Taagerup, Lolland. E. C. Randrup var med som Officer fra New York, — han siges at have været Kaptajn, men jeg har ikke kunnet finde ham anført som saadan i Rullerne. Dersom Mandens Navn var som anført, døde han i New York 2den Juni 1866, 26 Aar gammel. I Dødsanmeldelsen, som hans Fader satte i Lolland Falster Stiftstidende No. 155 samme Aar, kaldes han Landmand.

Frederick Rasch.—Var Kaptajn i 46te Infanteri-Regiment, New York Frivillige, og afskedigedes 17de Maj 1864.

Fritz Wilhelm Rasmussen.—Født i Rudkøbing paa Langeland, 5te Maj 1833. Kom som 15 Aars Dreng med sine Forældre til New Denmark i 1848. Angaaende denne begavede Mands Levnet er der givet et Omrids i „Danske i Amerika,” og maa vi her holde os til Krigsafdelingen, som just ikke er saa lang. Den 5te Oktober 1864 blev F. W. Rasmussen udkrevet til Soldat i Kompagni G, 14de Wisconsin Infanteri-Regiment, hvor han stod til 5te Oktober 1865. I det Aar, han var inde, var han med ved Belejringen af Ft. Spanish, Ala., og ligeledes da Nordhæren marscherede ind i Richmond, Va., „the Rebel Capitol City,” som han siger, mens Musikken spillede „Yankee Doodle,” saa det rungede, og der „saas næsten ikke en hvid Person, derimod blev vi tiljublest af de Sorte — mange, som kunde kaldes hvide — især Fruentimmer,” — skrev den gamle Langelænder i 1909. Hans store Skrivefærdighed kom ham ogsaa tilgode som Soldat, de sidste 6 Maaneder af sin Tjenestetid var han nemlig „Company Clerk.”

Jens Rasmussen.—En Jyde. Havde i sin Ungdom tjent hos den i sin Tid saa bekendte Gaardejer og Rigsdagsmand Jens Jørgensen paa Bjerregaard, samt været med i Krigen i 1864 som Dragon, inden han i 1864 kom til Wisconsin. Her huggede han Brænde en kort Tid, men lod sig saa hyre som Stillingsmand for en amerikansk Infanterist, var borte i 14 Uger og tjente \$1,100, en nok saa pæn Skilling for en Nykommer. Jens R. kom efter Krigen til Big Flats, Adams County, Wis., hvor han blev gift med en Datter af Ib Henningsen, en af de gamle danske Settlere i Wisconsin. En Tid var han Købmand i Rice Lake, Wis. Men maa siden være rejst til Staten Washington, hvor han endnu levede, i 1916, i Sunset, Whitman County. Om denne Veteran fra to Krige — og fra to Verdener — maa endnu tilføjes, at han i Danmark var Underkorporal, samt at han her i Landet ikke kom med i noget Slag, men det var jo ikke hans Skyld. Han og C. B. Nielsen, Omaha, er de eneste

jeg har hørt om, at de naaede at komme med i de nævnte to Krige. Der var flere af dem, der havde været med i Krigen i Danmark, som rejste til Amerika for at gaa med i Krigen her, men kom forsilde. Blandt disse kan nævnes den gamle Fritz Frantzen i Chicago.

Henrik Rasmussen.—Født i Skælstofte paa Lolland. Var en af dem fra Racine, Wis., der kom med ved Slutningen af Krigen. Han fik Pension af U. S.

L. S. Rasmussen

Lauritz S. Rasmussen.—Var født i København 5te Juni 1837 som eneste Søn af Hans P. S. Rasmussen, der var Officer i Marinen. Rasmussen tog Examen fra Of-

ficerskolen og blev ansat som Løjtnant ved 17de Infanteri-Regiment, da han var 20 Aar gammel. Med Udvandringstilladelse fra Krigsministeriet kom han til Amerika i 1861 og blev strax menig Soldat i Kompagni D, 1ste Infanteri-Regiment, New York Frivillige, — altsaa i det skandinaviske Kompagni, som startedes af C. T. Christensen og andre. I 1862, da hans Tjenestetid var udløbet, stillede Rasmussen sig paany og blev Menig i 119 Infanteri-Regiment, hvor han stod til Krigens Slutning. Han var med i Kampagnerne i Potomac Valley og i det store Slag ved Gettysburg, Pa. Efter dette blev hans Regiment sendt vestpaa, hvor han var med i det blodige Slag ved Lookout Mountain og paa Sherman's „March to the Sea.” Rasmussen blev nu overført til 119de U. S. Colored Infantry, hvor han, for „gallant Service,” blev Sekond-Løjtnant og ansattes ved General Stoneman's Kommando. I 1865 blev han udnævnt til Major og stationeret i Louisville, Ky., hvor han var behjælpelig ved Udmønstringen af Shermans Arme. Derefter samledes han med sit Regiment i Brownsville, Texas, hvorfra han beordredes til Arizona for at kæmpe mod Indianerne. I 1866 resignerede han som Officer og drog til New York og derfra til Chicago. Snart efter fik han Ansættelse som Agent for „The Great Western Life Insurance Company” med Hovedkvarter i St. Paul, Minn. Aaret efter kom han tilbage til Chicago og fik Ansættelse i „Burlington & Missouri River” Banens Tjeneste som lokal Agent, i hvilken Stilling han blev til 1871. Efter den Tid har han haft Ansættelse ved forskellige Blade, udgav selv i to Aar et Blad „The Daily Northwest” (det findes dog ikke under hans Navn som Udgiver). Siden 1894 har Major Rasmussen været Ejendomshandler paa Nordvest-Siden i Chicago. Under de store Opløb, som fandt Sted i Chicago i 1877, var Major R., som dengang var Kaptajn i Statsmilitsen, den første, der meldte sig til Tjeneste og holdt Vagt i 8 Dage, til de regulære Tropper samledes og afløste Militsen. Major Rasmussen er

Enkemand siden 1882; alle hans 8 Børn er døde. Han er en fremragende „Grand Army” Mand. I 1916 var han den næstældste da levende danske Settler i Chicago (siden 1861), kun Jakob Hjorth (1857) var ældre end han.

Niels Rasmussen.—Af Racine, Wis. Blev i 1862, da han var 38 Aar gammel, Soldat i Kompagni D, 26te Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige. Saaret ved Chancellorsville, Va., 2den Maj 1863, blev han oversat til Reservekorpset 13de November 1863 og afmønstret 18de Juli 1865. Han boede efter Krigen i Racine, hvor han døde for en Del Aar siden.

Christian (?) Rasmussen.—Af Racine. Blev i 1864, 23 Aar gammel, Soldat i Kompagni K, 8de Wisconsin Infanteri-Regiment. Hvad der siden blev af ham, ved jeg ikke.

Lauritz Madsen Rawn.—Født i Haderslev 29de Jan. 1846. Udvandrede i 1860 med sine Forældre til Amerika og fik sit Hjem i Manitovoc, Wis. Ung, som han var, tog han Hyre paa et Skib paa Michigan-Søen, men 18 Aar gammel gik han ind som Frivillig i 52de Wisconsin Infanteri-Regiment, hvor han blev Kammerat med nu afdøde B. Amundsen, mangeaarig Udgiver af „Decorah-Posten.” Efter sin Afmønstring fra Hæren tog R. tilbage til Manitovoc, hvor han blev gift og startede Forretning som Fotograf. Hermed vedblev han til 1879, da han med sin Familie flyttede til Lyle, Minn., i hvis Nærhed han købte en Farm, „Oak Grove,” hvor han boede til sin Død i December 1915. Rawn var to Gange gift og efterlod sig 5 Børn af første Ægteskab, samt sin Hustru. Han var en opløst og meget anset Mand.

Peter Edvard von der Recke.—Kaldet „Bismarck.” Født 6te December 1829, en Søn af Kaptajn af Flaaden, Medlem af Folketinget m. m. Johann Adolph v d. R. og

dennes anden Hustru, Anna Cathrine, f. Møller; var Student og Cand. phil inden han i 1854, sammen med Emil Dreier og Doktor N. P. Petersen, kom til Chicago fra Paris. Han ernærede sig her som Translatør for en Tid, et Arbejde, hvorved hans store Sprogbegavelse kom ham tilgode — han kunde, selv om han var noget omtaaget — eller maaske særlig da — citere Homer og Virgil i Originalsproget paa aaben Gade. Efter en længere Ferie lod han sig, da Borgerkrigen udbrød, hverve og var, da han kom hjem fra denne, et fuldstændigt Vrag, som hans danske Venner atter og atter maatte betale Bøder for i Politiretten. Efter at have været baade gift og separeret, samt en Tid fungeret som Kludesamler, fik han tilsidst Ophold paa et Soldaterhjem i Milwaukee, Wis. Kun en sjælden Gang kom han til Chicago for at hæve en Sum Penge, som hans Familie i Danmark sendte ham. Han døde i 1898 paa Soldaterhjemmet i Milwaukee og blev begravet med militær Honnør. I danske Kilder siges, at han var praktiserende Læge i Chicago, og at han i 1868 blev gift med Anna O'Connor, med hvem han havde en Datter. Hvad der blev af denne hans irske Hustru og irsk-danske Datter, vides ikke.

John W. Riber.—Fra Decatur, Ill. 25 Aar gammel, indmønstredes han den 5te September 1861 i Kompagni H, 1ste Infanteri-Regiment, Nebraska Frivillige. Steg fra Menig til Corporal, og var Sergeant, da han tog sin Afsked, 5te November 1863.

Carl Martin Riise.—Født i København 1824. Søn af Justitsraad, Klasselotteri-Inspektør Joh. Chr. Riise (død 1875, 81 Aar gammel). Frekventerede Frederiksborg lærde Skole 1840-41, gik med som Frivillig i 1848-49 og 50, blev Sekond-Løjtnant i 1849 og Premier-Løjtnant samme Aar, og udvandrede sammen med en yngre Broder til Amerika i 1853, da han ikke kunde finde nogen Ansættelse i Danmark. Broderen havde ogsaa været med

i Treaarskrigen hjemme. C. M. Riise blev Pastor C. L. Clausen's Medhjælper ved Redaktionen af Ugebladet „Emigranten.” Inden længe overgav Clausen baade Bladet og Trykkeriet til Riise, der, saa vidt jeg ved, flyttede det til Racine, Wis., eller maaske var det til Madison. Da Borgerkrigen udbrød, blev Riise, hvis Navn nu bliver Charles M. Reese, ansat som Major ved det berømte 15de Wisconsin, hvis Oberst, H. C. Heg, ogsaa var gammel Bladmand. R. tiltraadte sin Tjeneste 26de December 1861. Den blev imidlertid ikke ret lang, thi allerede 27de August 1862 tog han sin Afsked, vistnok paa Grund af daarligt Helbred. Han maa dog ikke have følt sig rigtig tilpas i de civile Klæder, for han gik siden med som Menig i et Regiment fra Illinois, siger der; hvilket og hvorlænge kan jeg ikke oplyse. Ogsaa efter Krigen var han Journalist, og bosat i Ottawa, Ill.

Martin Russell.—Paa Dansk: Morten Rasmussen Skaftø. Født i Stillinge, Halsted Sogn paa Lolland. Kom sammen med sin Broder Peter til Hartland, Wis., før 1860, blev gift med Gabriela Gasman, en Datter af forhenværende norsk Stortingsmand, Hans Gasman fra Thelemarken, der kom til Wisconsin i 1843. Martin Russell blev i December 1861, da han var 38 Aar gammel og gift, Soldat i Kompagni C, 15de Wisconsin. I 1862 blev han udnævnt til Sekond-Løjtnant og overført til Kompagni I; her fungerede han et Aar og traadte ud den 3die November 1863. Hans Hustru havde to Brødre, der var Officerer i samme Kompagni, hvor han var Sekond-Løjtnant. En Søster til hans Hustru var gift med Episkopalpræst Martin Fr. Sørensen og Moder til Hr. Alfred Sorenson i Omaha, der er nævnt efter sin Bedstefader, den bekendte Skolelærer, Lægprædiaknt, Folketingsmand, Folkevækker, Skribent og Udvandringsleder Rasmus Sørensen (død 1865), men Sønnesønnen har udeladt „Rasmus” af sit Navn, ligesom Morten Skaftø forandrede sit „Rasmussen” til „Russell.”

Søren Rygaard.—Officerslisten har „Loren” Rygaard. Blev ansat som Kaptajn i 10de Regiment U. S. Colored Heavy Artillery, men afskedigedes allerede 7de November 1864. Nævnte Regiment organiseredes i Clarksville og Nashville, Tenn., fra 8de Oktober til 1ste November 1864, saa Kaptajn Rygaard har kun fungeret nogle faa Dage. Han døde i New Orleans den 10de September 1867.

Foruden de nævnte kunde nævnes en Del Personer, hvis Navne tyder paa dansk Oprindelse, saaledes flere Easmussen'er, en Jacob D. Roemer o. fl. Jeg nævner dette for at vise, ikke blot, at min Liste vistnok er langt fra at være fuldstændig, men ogsaa, at jeg er mig dette bevidst.

Da Rygaard er det sidste Navn i Rækken, skal jeg gøre opmærksom paa, at Kaptajn Rygaard vistnok ikke er den første af dette noget sjældne Navn her i Landet. I Pennsylvania Archives, 2nd Series, Vol. 13, Page 393 sq. findes en Liste af Navne paa Personer, „who took the oath of allegiance to the State of Pennsylvania 1777-78.” Af disse skal vi nævne følgende fra Lancaster County:

Henry Due, Daniel Ulwehee, Thomas Koppenhafer, Christian Koppenhaffer, Henry Koppenhaffer, og fra „Town of Lancaster,” April 23, 1777: Chris Reigard. Om Om Rygaard og Reigard saa ellers kommer hinanden noget ved, er en Sag, som jeg ikke skal afgøre.

Claudius Schmidt.—Nævnes som Dansk. Indgik fra Massachusetts og blev Premier-Løjtnant ved 18de U. S. Infanteri-Regiment.

Mogens Jørgen Schow.—Af en gammel dansk Militær-Slægt, Søn af Generalmajor Henrik Maximilian Schow (død 4de November 1847), en af Frederik den 6tes Mænd — og Ingeborg Elisabeth, f. Nielsen. Var født i København i 1824. Hans Farfader, Jørgen Schow,

døde som Major i Rendsborg i 1802; hans yngre Broder, Kaptajn L. C. C. M. Schow, faldt ved Mysunde, 2den Februar 1864. Mogens Jørgen Schow blev uddannet ved Landkadet-Akademiet i København. Ved Borgerkrigens Udbrud rejste han til U. S. og fik en udmærket Anbefaling af den danske Gesandt i Washington, blev ogsaa ansat som Officer i Hæren, men opnaaede nok ikke den Forfremmelse, hans udmærkede militære Uddannelse berettigede ham til at vente, og følte sig skuffet. Efter at have været Officer i Landhæren, gik han med i Flaaden, hvor han en Tid førte Korvetten „Fernando.” Efter Krigen opholdt Schow sig i mange Aar i San Francisco, hvor han var kendt under Navnet „General Schow.” Han levede af en lille Pension, som „Uncle Sam” gav ham, den gamle skuffede Kriger af den gamle, stive Skole, der ikke kunde finde sig i den nye Tids demokratiske Former, og som kun daarligt passede ind i den. Den gamle Veteran døde i San Francisco 5te Maj 1901, efter at han i længere Tid havde lidt af Asthma. Den danske Konsul Birkholm sørgede for, at den gamle „General” blev begravet paa den militære Kirkegaard i Presidio og med militær Honnør. Jeg har ikke kunnet finde, i hvilken Afdeling han stod i Landhæren. Den eneste Efterretning, jeg har kunnet finde om ham i „Official Army and Navy Register,” lyder som følger: „Magnus Schow, Acting Master, May 1862, dismissed October 13, 1862,” — og er den ikke lang, saa er den desto mere tydelig! Man kunde ikke bruge ham.

John Schritzmejer.—Født i Holeby paa Lolland 1842. Kom med sine Forældre til Racine County „lige efter Krigen 48.” De fik en Farm i Thomsonville ved Racine. John, der var deres eneste Søn, gik med i Krigen som Frivillig 6te August 1862 og stod i Kompagni H, 22de Infanteri-Regiment. Han døde i Nashville, Tenn., 20de April 1863 af Sygdom, og ligger begravet der. Han var Fætter til Fr. Nielsen, som stod ved samme Kompagni og Regiment og døde i 1864.

Bødrene Peter, Christian og Rasmus Schritsmejer.— (Skriver her i Landet: Scritsmire). Fra Neenah, Wis. Er Sønner af Henrik Schritsmejer fra Lolland, der udvandrede til Amerika og bosatte sig i Wisconsin i 1848, i Nærheden af Neenah. Henrik Schritsmejer rejste siden tilbage til Danmark, men kom atter til Amerika og tilbragte sine sidste Dage hos sin Søn Rasmus i Lillian, Nebr., hvor han døde før 1875. Da Borgerkrigen udbrød, gik alle tre Brødre med, — det eneste Tilfælde af den Slags blandt Danske i Amerika, at jeg ved af.

Rasmus Schritsmejer blev Artillerist i Kompagni C, 1ste Wisconsin Heavy Artillery; Christian Schritsmejer stod ved samme Kompagni som Broderen og samme Vaabenart. Peter L. Schritsmejer blev i Juni 1861 Menig i Kompagni G, 3die Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige, hvor der var mange Danske. Han blev saaret i Slaget ved Chancellorsville, Va., i Maj 1863 og fik sin Afsked den 1ste Juli 1864.

De tre Brødre, der slap hjem med baade Liv og Lemmer, lever alle endnu, men langt fra hverandre, idet Rasmus boer i det vestlige Nebraska, Peter i Long Beach, Calif., hos sin Datter, og Christian i det solrige Florida. Disse ufuldkomne Efterretninger om de tre Brødre skyldes deres Kusine, Mrs. Chr. Tolversen i Neenah, Wis., der er en født Schritsmejer fra Lolland, Datter af August Schritsmejer. Det hænder, at en af Brødrene kommer og besøger det gamle Hjem i Neenah og de der boende Slægtninge. Om denne Schritsmejer-Familie er i Slægt med Schritsmejer-Familien i Racine County, har jeg ikke kunnet udfinde, men antager det. De er vist alle beslægtede med hverandre og med Sognepræst til Errindlev og Olstrup paa Lolland, Knud Leonard Schritsmejer (død 1726), hvis Fader var Livlæge hos Dronning Sophia Amalie i Nykøbing paa Falster.

Frederik Franz Schumacher.—Født i Danmark. Var Major i 21de Infanteri-Regiment af Frivillige fra Wis-

consin, organiseret i Oshkosh 1862, og faldt i det blodige Slag ved Chaplain Hills, Ky., 8 Oktober 1862, hvor 8,000 fra hver af Siderne blev paa Valpladsen.

Ved samme Regiment stod Sekond-Løjtnant August Hansen, som tiltraadte 4de Juli 1863, samt Sekond-Løjtnant Henry N. Hansen, som tiltraadte 24de April 1865.

Ferdinand Ostenfeldt.—Født i Holsten den 18de Juli 1829. Blev i 1862 Premier-Løjtnant og senere Kaptajn ved Kompagni I, 21de Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige. Kaptajn Ostenfeldt blev saaret i Slaget ved Perryville, Ky. Han var i 1862 bleven gift med Marie Frederiksen. Efter Krigen var Ostenfeldt i mange Aar Teglværksejer i Manitowoc, Wis.

Thomas James Segeberg.—Født i 1847 i Nærheden af Bath, Maine. Var Søn af en dansk Fader og en amerikansk Moder. Faderen, kendt i Danmark som „Johan Georg” gjennem sit i København i 1867 udkomne Skrift med den lange Titel: „Fald og Frelse, eller fem og tyve Aar som kagstrøgen Rasphusfange i Danmark, og fem og tyve Aar som ærlig, fri og lykkelig Borger i Nord-america, egenhændige Optegnelser af en endnu Levende, udgiven med Indledning af hans forhenværende Sjelsørger C. H. Visby,” — har haft en saa mærkelig Livskæbne, som maaske ingen anden dansk Mand, der nogensinde er kommen her til Landet. Denne Skæbne, der tildels er antydet i anførte Titel til hans Selvbiografi, kan vi ikke her komme nærmere ind paa, men kun give dens Omrids, der er, som følger: Stjal 300 Rigsdaler, i Fængsel, brød ud, fanget igjen, Opsætsighed mod Overordnede, Pisk, nyt Udbrud af Fængslet med flere Aars Ophold i Norge under et andet Navn, i Forretning med Udsigt til Giftermaal, opdaget, haardere Fængsel, Pisk, dømt til livsvarigt Ophold i Rasphuset, alvorlig Omvendelse, betinget Benaadning paa Pastor Visbys Forbøn. Rejse til Amerika 1841, Garver, Købmand, anset Borger, lykkelig Familiefader, gift to Gange, 5 Børn med første

Hustru, fyldte 70 Aar i 1866. — Den yngste Søn, som vi her har at gøre med, blev Løjtnant i Unionshæren, blev saaret ved Richmond i sit ene Knæ, fik desuden Tyfus og laa syg i to Maaneder, men kom sig, gik siden tilsøs, døde ung og ugift.

Hans Chr. Semler.—Var Farmaceut i Danmark, hvor han havde Ansættelse som Provisor paa et Apotek, inden ulykkelig Kærlighed drev ham — som ikke faa andre — til Amerika, hvor han søgte ud paa „the Frontier” for at drukne sin Sorg i den store, fri Natur, hvor ingen stolt Skønjomfru forsmaaede en ærlig Karls Kærlighed. Semler kom i 1854 til Sheffield, Ill., dengang Endepunktet for den nu saa store „Rock-Island” Bane. Her tilbragte han sin Tid som Jæger og „Trapper” til Borgerkrigens Udbrud, da han gik med, ligesom han i sin Tid havde været med i Treaarskrigen hjemme, og var med til dens Slutning. Efter Krigen fjøede Semler Malerprofessionen til Jagten. Indtægterne herfra, sammen med en lille Pension fra U. S. gjorde den gamle Ungkarl saa velstaaende, at han ved sin Død kunde skænke den danske Menighed \$100.

John Skipper og hans Broder.—Fra Als. Hørte til en lille Koloni af Danske i Moline, Ill. De gik begge med i Krigen i et Infanteri-Regiment fra Illinois. Broderen, hvis Fornavn ikke mindes, faldt, og hans Enke blev gift med en Sadelmager, Christian Madsen, og drog til Omaha, Nebr. John Skipper rejste efter Krigen til Fort Dodge, Iowa, og blev Farmer. Han boede der i et svensk Settlement.

Jes og Peter Skovby.—Brødre, Sønner af Iver P. Skovby fra Beftoft i Haderslev Amt, der kom til Gasconade County, Mo., i 1853. Begge Brødrene gik med i Krigen paa Nordstaternes Side. Peter Skovby blev gift med en Datter af Christian Jessen og derved Svoger til

Judge Andersen, som findes omtalt andetsteds her i Bogen. Peter Skovby var Farmer og Postmester i Grouse Dale, Mo. i 1899.

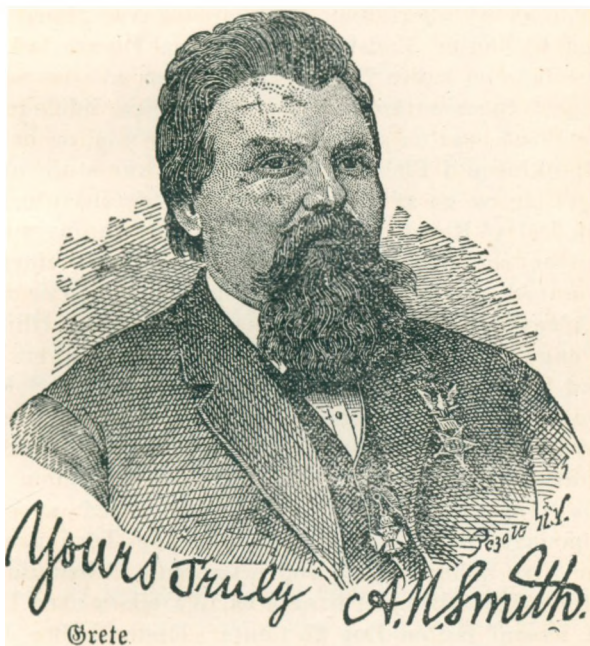
A. M. SMITH.

Anders Madsen Smith var født i Knudsbøl, Jordrup Sogn ved Kolding, hvor hans Fader var Smed. Han blev født paa en kold Vinterdag, 4de Februar 1841, kom som ungt Menneske ud i den store Verden som Sømand, men prøvede ellers saa mange Ting, at hans Liv formede sig som et langt Æventyr, hvilket han i sin morsomme Selvbiografi kalder „Paa Jagt efter Lykken.” Under Borgerkrigen gjorde han Tjeneste i et Infanteri-Regiment fra Indiana og siden en Tid i Flaaden og tilsidst i et California-Regiment. Da vi har saa faa Efterretninger om og af Danske, der var med i Krigen, tillader jeg mig at afskrive følgende Stykke af Smith's Selvbiografi, der handler om hans Bedrifter som Infanterist. A. M. Smith har altsaa Ordet:

„Den Krigssky, som jeg havde set komme tilsyne i Syden, var nu saaledes voxet i Størrelse og truende Udseende, at den med sit Mørke overskyggede hele Nationen. — Den første Kanon, affyret ved Fort Sumter, gav Genlyd over hele Verden, og i vort eget Land fra California til Canadas Grændser. Nordens Mænd vaagnede og forberedte sig til den forestaaende Kamp. Mit Fædreland bibeholdt den Del af min Kærlighed, som enhver Mand bestandig maa føle for det Land, hvori han er født, men de Forenede Stater var det Land, jeg fremfor alle andre havde valgt til at være mit Land. Jeg havde tjent under dets Flag, og jeg vilde aldrig tillade nogen, hverken Amerikaner eller Udlænding, at overgaa mig i Opofrelse eller Hengivenhed for det, og, saavidt det stod til mig, at gøre min Pligt. — Her var et Arbejde, om hvilket ingen behøvede at spørge mig „Kan

Du gøre det?" „Kan Du kæmpe for Stjerneflaget?" Enhver Drift i mig, ethvert Slag i mit Hjærte sagde mig: „Du kan det!" og jeg bestemte mig til at gaa i Krigen.

Jeg lod mig hverve ved Kaptajn X's Kompagni for tre Maaneders Tjeneste, men Staten og Regeringen afsløg at modtage hans Kompagni for dette Tidsrum; han gjorde da Foranstaltninger til at knytte sin Kommando

til et Regiment bestaaende af Frivillige fra Indiana, men der syntes endnu at være Tvivl om at det vilde blive modtaget; endelig sluttede han sig til det 13de Indiana Infanteri-Regiment, og Kompagniet blev indmønstreret 28de April 1861.

Vi kom i Lejr ved Sunmans Station og blev der indøvede i at exercere. Da vor Naturalforplejning udeluk-

kende bestod af Flæsk, begyndte det at foraarsage en Del Utilfredshed mellem Folkene, der altid havde været vant til forskellig Føde, og Soldaterne, der bestandig lettere ser Soldaterlivets Skyggesider end de lyse, blev fuldkomne Fouragerere, førend de engang. var halve Soldater. Hønsehusene i Omegnen led forskrækkeligt. I en lang Tid modsatte jeg mig af al Magt enhver ulovlig Tilegnelse af Fødemidler. Jeg nægtede at koge og spise noget af Fjerkræet, der var indsamlet paa disse natlige Udflugter, endskøndt Synet og Lugten af disse dejlige fede og lækre Høns, tilberedt paa alle forskellige Maader, i Sammenligning med det harske, ildelugtende, gamle Flæsk, var en skrækkelig Pine for mig, og en Dag, da Madikkerne i Flæsket, vi fik tildelt, var store nok til at rejse sig og gø af os, faldt jeg for Fristelsen og modtog en Del af Rovet, nemlig to ud af tolv „annekerede” Kyllinger, som jeg strax fortærede og gjorde siden det samme med alle dem, jeg kunde faa fat i. — For at faa lidt Afvexling i det ensformige Lejrliv, og for tillige at faa Penge til extra Føde og anden Luxus, fik vi en Forestilling i Stand. De Optrædende bestod kun af Soldater fra vort Regiment. Adgangen var 25 Cents for hver, og vi havde et propfuldt Hus. Der var alle Slags Ting paa Programmet. Jeg optraadte som „Jærnmanden,” og gjorde mig denne Benævnelse værdig ved at stikke Knappenaale ind i Kødet, holde gloende Jærn paa min Tunge i tre Sekunder, og andre lignende Behændighedskunster. Forestillingen bragte os 13 Dollars over Udgifterne, hvoraf jeg modtog 25 Cents. Resten købte de andre Soldater Whisky for, til hvis Nydelse jeg var mindre fristet end med Hensyn til Kyllinger. Jeg deltog selvfølgelig ikke i de derpaa følgende Udskejelser, bestaaende i Drikkeri og Slagsmaal.

Vor Afdeling blev forflyttet til Richmond, Ind., og det rygtedes igen, at vort Kompagni skulde overdrages til det Regiment, i hvilket det fra først af havde søgt at faa Plads, men Forandringen blev ikke iværksat, og i

tre Aar udgjorde vi en Del af 13de Indiana Regiment, under Anførsel af Oberst Jerry Sullivan. Kaptajnen for vort Kompagni var en højst fortræffelig Officer, en Veteran fra den mexikanske Krig, i hvilken han havde mistet en Arm. Han var en saa tapper Soldat, som nogensinde har levet og som ikke kendte til Frygt. Vi blev stationerede til Vaabenøvelse ved Camp Sullivan, Indianapolis, indtil 4de Juli 1861, da vi blev forflyttede til Grafton, Va., hvor vi forblev i to Dage, mens vi forbedte os til vor første March, der bragte os til Foden af Rich Mountain den 9de i samme Maaned. Vor Uniform bestod dengang af en blaa Klædning, Trøjen var kort og uden Facon, og vi lignede en Hob forvoxede Fattighusdreng, naar vi ikke har Vaaben og Equipering. Klokken et om Morgenen, den 11te Juli, med tre Dages Madforraad i vore Brødposer, vore Patrontasker fulde og vi selv opfyldte af nye Følelser, stillede vi det 13de Regiment i Linie, vel vidende, at der efter al menneskelig Beregning vilde være nogle, der ikke vilde svare, naar deres Navne om Aftenen opraabtes. — Vi skulde i Slag! Nu, det var jo derfor vi var komne. Det er ikke nogen let Sag, selv for gamle Soldater, at gaa i Slag i Timen efter Midnattens kolde og fugtige Luft og Mørke. Det er en hel forskellig Ting fra at gøre det ved Dagen. „Der findes faa Mænd,” sagde den store Napoleon, „der besidder det samme Mod Klokken 2 om Morgenen, som de gør om Dagen,” og enhver Soldat, der har deltaget i et Felttog, vil indrømme Sandheden heraf. Og nu hvad os angik, vi var ikke stort andet end grønne Rekrutter, og mønstrede nu tavse i Nattens Time for at gaa frem og blive indviede i Scener, fulde af blodig Voldsomhed. Vor Øverstbefalende var General Rosecrans, og efter at alle Batallionerne var komne, stillede han sig selv i Spidsen for Tropperne. Saa fulgte en trættende March paa de sletteste Veje, der nogensinde har pint Mennesker og Dyr. Lidt efter befandt vi os bag Rich Mountain, hvorfra vi kunde iagttage de skumle Batterier, der var op-

byggede af de Confederede under General Garnet. Der paafulgte en haard Kamp, og jeg vilde gerne spinde en lang Ende om Slaget, men jeg skriver ikke en Historie om Krigen, eller en Beretning om andre Slag end mine egne, derfor vil jeg kun sige, at vi var sejrrige og kom som saadanne ud af vor første Fægtning, med tilsvarende stolt Overmod. Folk, der ikke har været i Slag, gør ofte et Spørgsmaal: „Hvilke var Deres Følelser før og under det første Slag, De deltog i?“ Hvad mig selv angaar, kan jeg kun svare, at mine Følelser ved denne Lejlighed var blandede og forskellige. Da vi ordnede Gellederne i Mørke og Kulde, var jeg næsten gennemfrosen. Jeg bad en Bøn med Inderlighed, og mente med Oprigtighed hvert Ord, som jeg ytrede. Da vi nu stod ligeoverfor Fjenden, maa jeg tilstaa, at jeg var en lille Smule skræmmet, jeg vilde ikke gerne dræbes eller saares, ikke engang for mit Land. Efter at Skydningen var begyndt og Kammeraterne begyndte at falde omkring mig, vakte deres Skæbne Medlidenhed hos mig og tillige Uro for min egen Skæbne, men jeg kom snart ind i Kampens Hede. Ved at sønderrive Patronerne fik jeg Krudt i Munden, Røgen fra Slaget fyldte mine Næsebor, en vis Galskab kom over mig, jeg tørstede efter Hævn. Jeg ladede mit Gevær med blodtørstig Bestemthed paa at gøre al den Skade, der stod i min Magt. I det Øjeblik, der kommanderedes, at vi skulde gaa paa, havde jeg glemt al Farc, opfyldt af Krigslyst og Raseri. Og da vi nu gik paa og drev dem tilbage! O! Stoltheden ved at se dem flygte for os, og Sejrens Begejstring! Det var en Følelse af fuldstændig, ren og fuldkommen Henrykkelse. Vor Afdeling tog i over en Time virksom Del i Slaget, og hele den Tid forekom mig ikke at være mere end ti Minutter. Nu ved De, hvorledes mine Følelser var i mit første Slag. Den anden Dag skulde vi angribe en anden af Fjendens stærke Stillinger, men da vi den Nat gik i Lejr, var jeg en af dem, der blev udtaget til at gøre Forpostjeneste i den ydre Linie. Det stormede frygtelig

hele Natten, og det var temmelig haardt for en ung Soldat, først at have en lang March, dernæst deltage i en haard Kamp og saa at gøre Forposttjeneste, uden at være forsynet med hverken Overfrakke eller Tæppe, og i en skyllende Regn, og alt dette i Løbet af 24 Timer. Men Prøven gjorde os godt. Ved Daggry marscherede vi mod Fjenden, naturligvis iagttagende alle mulige Forholdsregler. Til vor store Forbauselse gengældte Fjenden ikke vore første Salver, og kort derpaa opdagede vi, at han var brudt op i Nattens Mørke, medtagende hele sin Ammunition og Vaaben, men efterladende hele sin Bagage. Læjrudrustning og Levnetsmidler. Denne Troppeafdeling, der saaledes havde trukket sig tilbage, var en af disse, der i Begyndelsen af Krigen bestod af velhavende Mænd; de var rigelig forsynede med alt hvad der kunde købes for Penge. Disse Kadetter fra Syd Carolina havde været nødsagede til at efterlade en Overflødighed af Luxusgenstande, Klæder, Lækkerier og Vine, Cigarer, henkogte Frugter og Kødspiser, kort sagt, alt hvad disse stakkels Fyre to Aar senere aldeles havde glemt Brugen af. — De Breve vi fandt fra deres Kærester. Illustrer og Familier, var alle fulde af Udtryk og Følelser af Opofrelse for den gode Sag, at det er let at begribe, hvad det var, som saa stærkt opflammede Sydlænderens Hjærte.

Vort Regiments næste Station var ved Beverly, Va., hvorfra vi marscherede til Hutchinville, og derfra til Elkwater, hvor vor Pligt bestod i at marschere frem og tilbage til Cheat Mountain, skøndt der stadig fandt smaa Skærmydsler Sted for at holde vort Blod fra at staa stille. — Ved Hutchinville blev jeg syg. Min Sygdom forekom mig at bestaa af en S sammensætning og Sammenblanding af alle Sygdomme, og jeg troer ikke at der var en elendigere Fyr paa Jorden end jeg. Jeg havde en god Kammerat, hans Navn var Frank McCoy. Han gik ud en Dag og samlede en stor Haandfuld vilde Urter (Boneset), hvoraf han kogte en stærk The. Jeg kom mit

Sukker for en hel Uge deri, men lige stærk og bitter blev Theen, dog drak jeg den. Kort efter at jeg havde drukket denne skrækkelige Medicin, lød Apellen, jeg hørte Geværskud og det var tydeligt, at en Forpost Fægtning var i fuld Gang. Nogle faa Øjeblikke før jeg hørte alt dette, er jeg vis paa, at jeg ikke vilde have været istand til at flytte mig af Stedet, men da denne Lyd naaede mit Øre greb jeg mit Gevær, slæbte mig afsted og kravlede hen til, hvor Kampen gik for sig. Opvækkelsen, Anstrængelsen eller Medicinen, eller maaske alle tre, bevirkede, at jeg kom i en stærk Sved, der virkede saa helbredende paa mig, at jeg efter tre eller fire Dages Forløb atter kunde melde mig til Tjeneste. Sommerfelttoget var næsten uden Tildragelser af nogen Betydning, men i Oktober blev vi kommanderede ud til Hollow Fork. Vi blev forsynede med tre Dages Proviant, men da vi var der i tre Gange tre Dage, og det i en Landstrækning, hvor der fandtes lidet eller intet at spise, var vi næsten udsultede. Vi fik noget Maiskorn Mel, hvorfra vi kogte Grød, men det var kun daarlig Føde, da vi mangiede Salt. — En Gang troede jeg at have skudt Papegøjen. I Nærheden af et Hus, der tilhørte en gammel Mand, opdagede vi en Tønne, der var skjult og som indeholdt Bjørnekjød, og hvormed vi Soldater gjorde kort Proces. Jeg var en af de sidste og havde netop faaet Fingre i et godt stort Stykke, da vor Kaptajn, der havde hørt, hvad der gik for sig, viste sig. Han holdt mig sin Pistol for min Næse og truede med at skyde mig ned, dersom jeg ikke kastede Kødets, hvilket jeg pligtskyldigt gjorde. — Ved vor Tilbagekomst til Lejren var de daarlige Sko, hvormed vi var forsynede, aldeles slidte af Fødderne paa os og vi marscherede næsten barfodede over Is og Sne, efterladende blodige Fodspor af vore sønderrevne Fødder. — Vi blev nu befalede at nedhugge Træstammer og bygge Hytter, der skulde tjene os til Vinterkvarter. Vi var knapt færdige dermed, da vi maatte marschere til Beverly, hvorfra der den 11te December

blev udsendt en Battalion, der bestod af 10 Mand af hvert Kompagni af 4 Regimenter, til at gøre et Angreb paa en fjendtlig Skare, der havde forskandset sig paa Toppen af Allegheny Bjergene, omtrent 50 Mil borte. Jeg havde den Ære at være en af dem, der udsendtes fra vort Kompagni. Vi naaede Fjendens Fæstning den 13de, og gjorde strax Angreb. I 3 Timer kæmpede vi fortvivlet og gjorde alt, hvad Mænd kan gøre, for at vinde Sejr, men vore Modstandere havde en uindtagelig Stilling, og efter at vi havde mistet næsten 150 Mand, begyndte vore Rækker at svækkes, og da nu Fjenden stormede ud af Fæstningen og angreb os, blev vi nødsagede til at trække os tilbage i broget Forvirring for at organisere os igen. Jeg havde under Slaget kæmpet som en Mand, men da nu alt var i Forvirring, maatte jeg følge Trop, og jeg brugte mine Ben det bedste jeg kunde, indtil jeg naaede til Beverly. Vort Kompagni havde brugt 27 Timer til at marschere til Kamppladsen, og da jeg gjorde Tilbage-toget i mindre end den halve Tid, saa kan jeg i det mindste rose mig af min Letfodethed, om mine Bedrifter i dette Slag ikke fortjener den samme Anerkendelse. Kort Tid efter denne uheldige Fægtning blev vi forflyttede til Cumberland for at beskytte Baltimore & Ohio Jærnbanelinien, og adskillige smaa Skærmydsler bidrog til at holde os i Aande og i Virksomhed, i Særdeleshed en ved Sir Johns Run. Begyndelsen af 1862 fandt os i Lejr ved Pawpaw Tunnellen, under General F. W. Landers Kommando. Denne Mand afgik pludselig ved Døden, den 2den Marts, medens vi gjorde vore Forberedelser til at modtage et natligt fjendtligt Angreb paa vor Stilling. Denne ædle Mand var en saa sand Patriot og tapper Soldat som nogensinde har kæmpet for vort Flag. — General James Shields tog derpaa Kommandoen og under denne Veteran fra den mexikanske Krig tog vi Del i Slaget ved Winchester, der begyndte om Aftenen den 22de Marts, og hvorved vi tilbagedrev en fjendtlig Styrke under General Ashby. Vi havde travlt hele Natten,

der gik forud for Slaget, med at gøre vore Forberedelser til den forestaaende Kamp. Der viste sig en lille fjendtlig Skare tidligt den 23de. Det var tydeligt, at Fjenden laa i Baghold, men da vort Artilleri rettede sine Kanoner imod deres Stilling, kom de frem, og en heftig Kamp begyndte, under hvilken vi ved et Angreb paa Fjendens venstre Fløj fik dem hen, hvor vi vilde have dem for at gøre et almindeligt Angreb paa dem. Dette blev udført med stort Held Kl. 5 om Eftermiddagen, og vi erobrede en Mængde Kanoner og Geværer og gjorde en Masse Fanger. General Shields blev saaret i Armen og vi tabte mange Mænd; det var i Særdeleshed det 81de og 110de Pennsylvania Regiment, som det ved denne Lejlighed gik ud over. Der blev udset en Afdeling Soldater, hvoriblandt jeg befandt mig, til at opsamle de saarede paa Valpladsen. Obersten fulgte med en Stund, og medens vi gik, var der en stakkels Fyr, der tilraabte os, at hans ene Ben var brækket, og bad os om at komme ham til Hjælp, til hvilken Anmodning Obersten svarede: „Hold din Mund for saadan Ubetydelighed, her ligger en stakkels Fyr, der har faaet det øverste af Hovedet bortskudt, og han klager sig slet ikke!”

Morgenen efter Slaget marscherede vi til New Market, hvor vi fangede mange omstrejfende. Nu paafølgte der en travl Tid for os. Vi marscherede over Luray Valley til Port Royal og andre Steder, og gjorde Forpostvagt og deltog i adskillige Smaafægtninger. En Dag tog jeg tilligemed en Del af mit Kompagni over Luray Floden for at recognosere Fjenden. I Stedet for at vente paa os, kom de, før vi ventede dem, og paa en for os meget ubehagelig Maade. Ved en Fejltagelse fra vor Side kom vi imellem en Korsild, og jeg løb, saa langt jeg kunde, indtil jeg maatte standse ved Flodbredden. Jeg havde nu Valget mellem at dø ved Drukning eller at blive skudt af Fjenden, men jeg havde slet ikke Lyst til nogen af Delene. — Lykken sendte mig en Frelsermand i Skikkelse af en skræmmet Kavallerist, der sporede sin

Hest af alle Kræfter. Jeg bad ham om at hjælpe mig, han tog mit Gevær, medens jeg greb fat i Hestens Hale og blev saaledes halet gennem Strømmen, indtil jeg var i Sikkerhed paa den anden Side. Jeg har anført denne Tildragelse, fordi den giver mig Anledning til at bemærke, at dette var den største Livsfare, jeg var i under hele Krigen. — Vi blev transporterede til Alexandria og derfra til Harrisons Landing, hvor vi ankom 2den Juli, netop tidsnok til at dække General McClellans Tilbage-tog fra Malvern Hill.”

Vi afbryder hermed A. M. Smiths Beretning om hans Krigshedrifter. Mens han var i Harrisons Landing, paa-drog han sig en slem Broksskade, saa han blev erklæret udygtig til fremtidig Tjeneste og fik sin Afsked i Oktober 1862. Efter at han havde været en Tur i Danmark og prøvet flere Ting, lykkedes det ham, tiltrods for Afskeden, at blive indrulleret i Flaaden, hvor han allerede havde været en Gang, men inden Krigen brød ud. Han blev nu, hvad man kalder „Saltvandsmatros” i et Aar og 6 Dage, fik sin Lyst til Æventyr fuldtud stillet og tog sin Afsked fra Flaaden 8de Juli 1864. Han var nu noget af en Kapitalist og rejste til California. Da alt andet her slog fejl for ham, blev han Soldat igen, denne Gang i 2det California Regiment, for at være med i Krigen mod Indianerne. Her blev han til 1866. Hans Krigs-eventyr haade fra Flaaden, — der var ikke saa faa af dem, — og fra Indianerkrigen har han samlet i et lille Hefte. Efter at have prøvet mange forskellige Ting, som det her vilde tage for megen Plads at opregne, blev Smith omsider Vinhandler, og drev som saadan en meget stor og anset Forretning i Minneapolis, Minn., gennem mange Aar til sin Død i Juli 1916. A. M. Smith var en i mange Maader original Personlighed og en Mand med mange Interesser, navnlig var han en højt anset Numismatiker. Der var vist kun faa i Amerika, der kendte de forskellige Mønter saa godt som han, og der var vel endnu færre, der havde en større Møntsamling, særlig af

sjældne Mønter. Paa Numismatikken Omraade var han en anset Forfatter. Han udgav saaledes en „History of the U. S. Mint in Philadelphia,” af hvilket Arbejde der i Løbet af 6 Aar blev solgt 100,000 Exemplarer i Philadelphia alene, til Folk, der besøgte U. S. Mint. I 1886 udgav Smith en Encyclopædia over Verdens Guld og Sølv mønter, et Arbejde, der er anset som en Autoritet af alle Møntkendere. Som Handelsmand var Smith absolut paalidelig, og han var en meget godgørende Mand, hvilket mange Fattigfolk i Minneapolis kan bevidne. Han og Mark Hansen var født i to jyske Nabosogne.

— Ludvig August Salomon.—Forhenværende Kaptajn i den nordamerikanske Arme. Døde i København den 18de November 1884, 60 Aar gammel. Formodentlig har han ogsaa været med i Borgerkrigen.

Edward S. Solomon.—Født i Slesvig 25de December 1836. Var med i Krigen mod Danmark. — altsaa paa slesvig-holstensk Side, — udvandrede til Amerika i 1854, studerede Jura i Chicago, hvor han i 1860 var Alderman i 6th Ward. Han var med i Borgerkrigen; om han var General dengang eller først fik denne Titel ved Krigens Slutning, har jeg ikke kunnet se af de Efterretninger, jeg har i mine Hænder.

Adolf Sørensen.—Født i Vensløv paa Holstejnborgs Gods, 26de Marts 1833, yngste Søn af den bekendte Skolelærer Rasmus Sørensen, kom til Amerika i 1850, til sin Broder Martin. I 1852, da hans Forældre kom hertil, var han Handelsbetjent i Hartland, Wis., blev siden Købmand i Scandinavia, Wis., i en norsk Nybygd. Under Borgerkrigen var han Kaptajn ved 47de Wisconsin Infanteri Regiment, som organiseredes i Madison i Februar 1865 og udmønstredes i September samme Aar. Adolf Sørensen, der var gift flere Gange, boede efter Krigen i Racine. Her skal han selv have endt sine Dage ca. 1867. Af hans 4 Døttre levede en for en Del Aar siden i Helena, Mont., og en anden i Seattle, Wash.

Christian Sørensen.—Født i Nærheden af Nakskov, Lolland; kom til Wisconsin i 1862, til Eggen ved Hartland. Efter at have holdt Bryllup med Ane Margrete Hansen, der var kommen til U. S. med sine Forældre i 1857, blev Sørensen samme Efteraar Soldat i Kompagni B, 28de Wisconsin Infanteri-Regiment, hvor han stod til 1865 og arbejdede som „Hospital-nurse.” Efter Krigen blev Sørensen i 6 Aar i Wisconsin og avlede Humle, men da Lars Hannibal, der paa en Maade var hans Svigerfader, gift med hans Hustrus Moder, — havde started Kolonien Dannebrog, besluttede Chr. Sørensen at lade Humleavlens i Wisconsin fare og forsøge Lykken i Nebraska. Med Hustru og tre Sønner landede han i Howard County i 1872 og tog et „Soldiers Claim” 3 Mil vest for Dannebrog. Her boede han og blev en velstaaende Mand, til han og Hustru i 1896 trak sig tilbage og fik deres Alderdomshjem i Dannebrog. Her døde Chr. Sørensen, som jeg husker hans Navn skreves i 1885, da jeg var ude paa de Egne første Gang. Hans Hustru og fem af deres svv Børn overlevede ham. Han var født 6te Februar 1838 og døde 27de April 1902.

Hans C. Sørensen.—Af Whitewater, Wis. Var Menig i Kompagni C, 15de Wisconsin, siden 2den December 1861, da han var 34 Aar gammel. Blev syg paa Øen Nr. 10, fik Permission til at rejse til Pine Lake, Wis., men blev for længe borte. Blev saaret i Slaget ved Chickamauga, 19de September 1863, derefter sendt til Hospitalet i Madison, Wis. Paa Grund af Saar fik han sin Afsked den 28de December 1864. Hans Navn staar paa „Roll of Honor,” saa han maa have udmærket sig; der siges ikke hvor. H. C. Sørensen var fra Sjælland, siger Jens Andersen, som stod ved samme Kompagni som han, — sagtens nok fra Holbæk Amt ligesom de fleste og første Danske i Whitewater, saa vidt jeg ved.

Johan Sørensen.—John Sorrinson kaldes han i Rullen. Kom fra Sturgeon Bay, Wis. Blev Soldat i Kom-

pagni G, 3die Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige. Indmønstrede i Neenah, Wis. i 1863, sammen med en hel Del andre Danske. Sørensen, der var fra Jylland, blev gift med en tysk Kvinde. Han ejede en Færgebaad, som han selv navigerede; kunde han ikke faa rede Penge i Færgeløn — og det var nok ofte Tilfældet, — saa tog han Varer i Stedet, ikke just altid med Passagerernes Samtykke, siges der.

Peter Sørensen.—Af Raymond, Wis. Blev den 5te December 1862, 42 Aar gammel, Soldat i Kompagni C, 15de Wisconsin. Døde af Skørbug paa Hospitalet i Nashville, Tenn., 17de November 1863 og ligger begravet der.

Foruden de anførte findes der i Rullerne en Del Navne, som, naar Hensyn tages til Stedet, de Personer var fra, som bar dem, vistnok var Danske. Af dem skal jeg her anføre følgende:

William Soby (Vilhelm Søby?)—Sekondløjtnant ved 20de Infanteri-Regiment, Connecticut Frivillige. Resignerede 30te September 1863. Altsaa har han formodentlig været en af de 3 Maaneders Frivillige. Ved samme Kompagni og Regiment var der en 1ste Løjtnant Theodore Jepsen og en dito Wilfred H. Matson.

George C. Soren (Jørgen C. Sørensen?)—Premier-Løjtnant ved 17de Infanteri-Regiment, New York Frivillige. Resignerede 17de December 1861.

Ole Sørensen.—Af Waupun, Wis. Blev 8de December 1861 Soldat i Kompagni D, 15de Wisconsin. Døde af Sygdom i Danville, Tenn., 24de Oktober 1862, 45 Aar gammel og gift. Ved samme Kompagni stod Brødrene (?) Christian (18 Aar) og Edwin C. Schow (24) ligeledes fra Waupun, Wis. Den første af disse deserterede, den anden blev Sergeant i 1862 men fik paa Grund af Sygdom sin Afsked i Oktober samme Aar.

James M. Simonson.—Kaptajn i 8de Regiment, New Jersey Frivillige, udtraadte 4de Marts 1863.

Af „Sloats,” Efterkommere af Jan Pietersen Slot, som kom fra Holsten til Ny-Nederland i 1650, og døde 1703 i Ny-Amsterdam, har jeg en Række af 15 Personer — med Angivelse af deres Rang og Tjenestetid, — som var med i Borgerkrigen, de fleste fra New York, men ogsaa fra andre Stater. At opregne alt dette i Enkeltheder her, vilde kun trætte Læseren. Det er mig nok at have gjort opmærksom paa, at det danske Blod gjorde sig gældende ogsaa i Efterkommerne, saa langt ned i Tiden. Og som det var med denne, oprindelig danske Familie, var det med mange andre.

Peter Ramsing Tønder.—Født i København ca. 1836. Kom til Amerika ca. 1860. Gik med i Krigen sammen med C. T. Christensen, altsaa i det skandinaviske Kompagni D, 1ste Infanteri-Regiment, New York Frivillige. Efter Krigen blev han gift med sin gamle Forlovede, Henriette Møller, der var Enke. Tønder har i mange Aar haft Guldsmed- og Juveler-Forretning i Troy, New York. En af hans Brødre har i sin Tid arbejdet for den gamle Gotfredsen i Kenosha, Wis., vistnok R. Ø. Gotfredsen, der jo var Uhrmager og Guldsmed. Tønder, der i 1816 var en Rejse i Danmark, trods baade Krigen og sine 80 Aar, er en Slægtning af den i sin Tid saa bekendte københavnske Original, Jens Peter Tønder, Admiralsønnen, der ikke maatte gifte sig med en Tjenestepige og derfor opgav sine Universitetsstudier, gik tilsøs som Matros og var som saadan baade i Asien og flere Gange i Amerika i Begyndelsen af det 19de Aarhundrede. Siden var han i mange Aar Skribent, der selv falbød sine Produktioner paa Gaden i København og tjente — mente man — derved gode Penge.

Den gamle Eneboer og Særling blev myrdet i sin Bolig den 28de Juli 1837 af P. C. F. E. Worm, en Købmands-Søn fra Nyborg, der trods alle sine Vers og alle sine Bønner og Forbedere, blev henrettet den 20de Novem-

ber 1838. Han blev fanget i Hamborg med 12,000 Rigsdaler i sin Besiddelse.

Christian O. Thompson.—Nævnes som Soldat i Kompagni K, 11te Wisconsin Infanteri-Regiment i 1861, fra Neenah, Wis. Han døde i St. Louis, Mo., 13de Februar 1863.

Peter Thompson.—Menig i Kompagni H, 14de Illinois Infanteri-Regiment. Boede i Nærheden af Schuyler, Nebr.

Soren Thompson.—Menig i Kompagni B, 26de Illinois Infanteri-Regiment. Levede i 1895 i Nærheden af Clarkson, Nebr.

Der nævnes mange af Navnet Thomsen baade fra Wisconsin, Illinois o. s. v.

Jørgen Christensen Vejle.—Søn af en fynsk Gaardmand og en Tjenestepige. Født ca. 1840. Tog Navn efter sit Fødesogn paa Fyen, gik med i Krigen fra Milwaukee, Wis., stod i Kompagni B, 15de Wisconsin, fra 1ste Januar 1862 til efter Slaget ved Stone River, i Januar 1863, da han sammen med sin Kammerat og gode Ven, Jens Andersen, overgik til 8de Wisconsin Batteri, hvor de stod til Slutningen af Krigen. Jørgen Vejle var altsaa „Fynboen,” der sammen med de femten „Danske” stod i Kompagni B, 15de Wisconsin, som tidligere nævnt. Han var, siger hans gamle Kammerat i Blair, en særdeles flink Karl og dvgtig til sin Tjeneste. Efter Krigen tog han tilbage til Milwaukee, hvor han blev gift med en norsk Pige og Svoger til en dansk Mand, Hansen, der paa en underlig Maade fik Navnet „Gilmore,” idet han nemlig købte et Skib af en Gilmore, og sejlede paa dets forrige Ejers Papirer. Jørgen Vejles saavel som Gilmores senere Skæbne kender jeg ikke.

Jens Waagensen (eller Vogensen).—Født paa Aalborg-Eggen ca. 1838. Gik med i Krigen fra Mount Pleasant, Racine County, Wis., stod i Kompagni H, 22de In-

fanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige, fra 14de August 1862 til 12te Juni 1865. Han var en god Ven af B. G. Mouritzen, der var fra samme Egn i Danmark som han. Efter Krigen opholdt Vogensen sig i Racine, men drog saa til Montana for at finde Guld. Han blev derude til sin Død.

Frederik Christian Weineke.—Kaptajn i Unions-Armeen. Død i Oktober 1865. Søn af Malermester C. Weineke i København. Jeg har ikke kunnet finde, i hvilken Afdeling han var Kaptajn.

....West.—Sømand fra Bornholm. Skal have været med i den amerikanske Marine i Borgerkrigen. Han lod nok ellers ikke høre fra sig, saa ingen ved, hvor han blev af.

Johannes Lauritz Westengaard.—Vistnok Søn af Pastor Jens Westengaard til Ørslev og Bjerre ved Sorø. Født 1843, død i Memphis, Tenn., 27de Juni 1864, 21 Aar gammel. Var med som Frivillig i Nordstaternes Hær. Hans Broder, dengang Kaptajn, Otto Westengaard, som anmeldte hans Dødsfald i Danmark, var min Oberst, da jeg i 1877-78 var Soldat ved 12te Liniebataillon i Fredericia. Joh. L. Westengaard var vistnok Broder til A. A. Westengaard, nu en af de ældste og tidligste Danske i Chicago, — og altsaa Onkel til den berømte amerikanske Professor Jens I. Westengaard, der er nævnt efter sin Bedstefader i Ørslev-Bjerre, og som har været i den siamesiske Regerings Tjeneste.

Carl Westerskou.—Oberst-Løjtnant i den amerikanske Arme. Falden ved Fredericksburg (Va.) 2den Maj 1863. Saaledes læses der i en dansk Dødsanmeldelse. Jeg har været ude af Stand til at finde denne Landsmand nævnt i Fortegnelsen over Officerer, som var med i Slaget ved Fredericksburg eller i noget andet Slag. Maaske har Manden været kendt under et andet Navn her i Landet.

Carl Wilcken.—Var Officer i den nordamerikanske Arme og faldt i North Carolina, 27de September 1864. Der er nogen Uoverensstemmelse mellem den danske og amerikanske Beretning om denne Mand. Den amerikanske siger, at „Charles L. Wilcken, 1st Lieutenant, 1st Regiment, New York Engineers, died at New Berne, N. C., of disease.” Meningen er vel, at han døde den 10 Oktober af de Saar, han fik den 27de September. Han var en Søn af M. Wilcken i Nysted paa Lolland.

Charles W. Woodman (Carl V. Skovgaard?)—Født i Aalborg i 1844, Sømand, kom til Amerika 1864 og gik med i „The Gulf Squadron.” Efter Krigen studerede han til at blive Sagfører og praktiserede som saadan i Chicago. Han tog saa en Aktie i Politik, blev Fredsdommer o. s. v. Men han havde højere Ambitioner: han vilde til Washington, og ved sin egen Snildhed som politisk Agitator samt vel ved Irlændernes Hjælp — han var gift med en Dame fra den grønne Ø, — lykkedes det ham virkelig at blive valgt af Republikanerne til Medlem af Nationens Repræsentanthus. Her vakte han Opmærksomhed ved at stille Forslag om at yde Cuba finacial Hjælp til at afkaste det spanske Aag, og skøndt Forslaget blev forkastet og dets Stiller gjort til Latter, havde han alligevel vist den Vej, som siden blev fulgt. Det var i 1894, at han blev valgt til Medlem af Kongressen, hvor han sad i 2 Aar, den første danske, født i Danmark, der har nydt den Ære. Woodman, der nok ikke satte megen Pris paa at anses for dansk, døde paa et Sindssygeasyl ca. 1903.

John Lewis Worbasse.—Sønnesøns Søn af Peter Worbasse, som kom til Amerika i 1753 som Medlem af Brødrekirken, og døde i 1806, 84 Aar gammel John L. Warbasse, der er Juvelerer og Urmager i Denison, Iowa, er Veteran fra Borgerkrigen.

Christian Worch.—Kaptajn i 68de Infanteri-Regi-

ment, New York Frivillige. Afskediget 17de Oktober 1862. Var sikkert nok en dansk Mand.

Af amerikanske Efterkommere af oprindelig danske Familier kan, foruden J. L. Warbasse, nævnes en hel Række af Navnet „van Buskirk,” Efterkommere af Laurens Andriessen van Boskerk fra Holsten, der kom til Ny-Amsterdam ca. 1654. Jeg har Efterretninger om mindst 14 van Buskirk, som var med i Borgerkrigen. Ligeledes var der flere af Navnet „Van Horn” med i denne Krig, Efterkommere af Christian Bærentsen van Hoorn, som kom til Ny-Nederland ca. 1656. Der var ogsaa flere Wiltsie's med i Krigen, hvis danske Stamfader, Hendrick Martensen fra København, kom her til Landet før 1650. Og saaledes kunde der nævnes flere, men da Opregnelsen af alle disse i det enkelte haade vilde tage en Del Plads og kun være af ringe Interesse for den almindelige Læser, vil jeg undlade den.

Andreas Johnson fra Rosmus ved Aarhus kom til Amerika sidst i Halvtredserne, gik med i Borgerkrigen som Frivillig. Han har i mange Aar haft Ansættelse i det store Isenkramfirma Brown & Sharpe i Providence, Rhode Island, hvor han har en meget betroet Stilling. Han var saaledes Firmaets Repræsentant paa Verdensudstillingen i St. Louis, Mo. Paa Rejsen dertil fik Johnson, der hele Tiden her i Landet har færdedes blandt Amerikanere og er gift med en amerikansk Dame, Lejlighed til at besøge sin Broderdatter, der boer i Indianapolis, Ind.

Andrew Mickelson, hvis egentlige Navn var Anders Mikkelsen Loft, er født i Horsens den 14de Februar 1838. Han mistede sin Fader, da han var helt lille. Efter at have lært Murerprofessionen rejste han i 1858 til Amerika og kom til Winnebago County, Wis., hvor han ikke kendte et Menneske, men fik snart Arbejde ved sit Haandværk og var med til at opføre nogle af de største

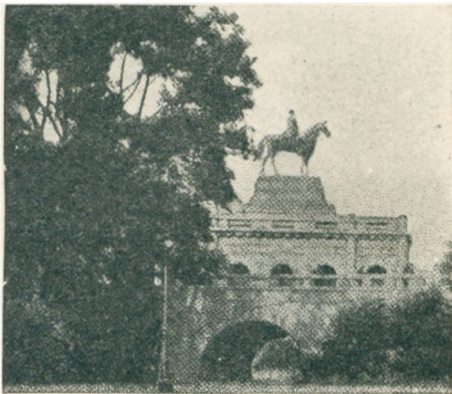
Andrew Mickelson

Murstensbygninger paa Egnen, f. Ex. de store Papirmøller i Neenah. I August 1861 gik han med som Frivillig i Kompagni K, 11te Infanteri-Regiment, Wisconsin Frivillige, hvor han blev femte Sergeant. Den 15de Oktober 1864 forfremmedes han til fjerde Sergeant og blev ved sit Kompagni til Krigens Slutning. Mikkelsen kom hjem fra Krigen med ødelagt Helbred, som saa mange andre, der ikke kunde taale Krigens Strabadser i Sydstaternes varmere Klima. Efter Krigen drev han som før sit Murerhaandværk i og omkring Neenah, men maatte efterhaanden slaa ind paa andet Arbejde, da hans Helbred blev daarligere. Han lærte saa at fotografere og startede Fotograf-Forretning i Neenah i egen Bygning, hvis nederste Etage var en Hall, som han lejede ud. Som Fotograf fik han en god Medhjælp i sin unge Hustru, Marie Jakobsen, født af norske Forældre i Winnebago County, 7 miles fra Neenah, — det første hvide Pigebarn, som fødtes paa den Egn. Der fortælles, at Indianerne kom fra nær og fjærn og vilde se den hvide Baby, som var Genstand for deres højeste Beundring. Mikkelsen var en i sin Kreds meget anset Mand, fuldtud hæderlig og særdeles vel oplyst. Som Beviser paa hans Medborgeres Agtelse kan anføres, at de flere Gange valgte ham til Alderman i Byen, at han gentagende blev valgt til City Treasurer, et Embede, som hans daarlige Helbred tvang ham til at resignere fra. Men hans Medborgere vilde ikke give ham fri; skøndt han laa og var dødssyg, satte de hans Navn paa Listen, og da han døde, i 1901, var han valgt til sit gamle Embede. Men større Bevis paa Tillid er det vel næppe muligt at give en Medborger. Og var der mange af den Slags Embedsmænd i vore Byer, vilde det vist være til Gavn for os alle.

Mikkelsen opnaaede først at faa Pension af Uncle Sam i sine allersidste Aar, og da kun \$6.00 pr. Maaned; hans Enke faar nu \$12 om Maaneden. Mikkelsen blev gift med Barie Jakobsen, hvis Forældre kom fra Porsgrund i Norge, i 1871. I dette Ægteskab fødtes 6 Børn, af hvilke

nu 4 Døtre er i Live, alle gifte, en i Neenah, en i Montana, en i Antigo, Wis., og en i Chicago. Den eneste, 10-årige, Søns Død var et haardt Slag for den svagelige Fader. Mikkelsens Ægteskab var særdeles lykkeligt. Hans Enke, der endnu boer i Neenah, er fuld af Beundring for sin førlængst bortgange Ægtefælle, som hendes Hjerte hænger ved med den inderligste Hengivenhed og Højagtelse.

Christian Johnsen Mathiasen.—Søn af Mathias Sørensen i Hallebyore ved Tiis Sø paa Sjælland. Var en af de 6 unge Mænd, der gik med i Krigen fra den danske Nybygd i Montcalm County, Mich. Efter Krigen boede han i Greenville, Mich., hvor han var gift med en Amerikanerinde. Her døde han i 1914.

General Grant's Statue

V. Fr. Læssøe

„THE MONITOR“

JOHN ERICSON OG VALDEMAR FR. LÆSSØE.

Det er noksom bekendt, at ligesom Tyskland i den nærværende Verdenskrig sætter sin Forhaabning til at kunne bestemme, hvorledes fremtidige Europas Kort skal se ud, og grunder denne sin Forhaabning særlig paa sin dygtige Officerstab, sin Kampberedthed — og Undervandsbaadene, saaledes satte Sydstaterne ved Borgerkrigens Begyndelse deres Forhaabning til lignende Faktorer. Vel havde de ingen Undervandsbaade dengang, men saa havde de til Gengæld det frygtelige „Merrimac“ med Jærnsiderne og Jærnnæbet, der truede med at gennembore alle Unionens Krigsskibe, bryde Blokaden og aabne Vej for europæisk Intervention i Amerika; noget, som England bl. a. vist ikke ville have været med til at forhindre. Da Telegrafden den 8de Marts 1862 bragte det Budskab ud over Unionen, at „the Merrimac“ ved Hampton Roads havde gennemboret Krigsskibet „the Cumberland“ og sænket det tilbunds med hele dets Besætning samt drevet et andet Krigsskib, „The Congress,“ paa Grund og tvunget det til at overgive sig, — gik der en Følelse af Forfærdelse gennem den vaagne Del af Befolkningen. Det er bekendt, at det frygtelige Merrimac Dagen efter mødte en Mand med en Slæde paa sin Vej, og at samme Mand tvang Ødelæggeren til at indstille sit Værks Fortsættelse tindtil videre, idet han gennemrystede Røverens Jærnsider paa en Maade, ingen havde drømt om. Slæden i Vejen var det underlige Fartøj „The Monitor“ med Revolvertaarnet i Midten, der spyede Kugler fra sig saa store og saa mange, saa ingen Helvedsmaskine kunde gøre det værre. Manden, der havde tømret Slæden, var det store Opfindersnille, Svenskeren John Ericsson (1803-1889) fra Vermland, om hvis Op-

findelser og Opdagelser der er skrevet bindstærke Værker. Maaske den af hans Opfindelser, der, med Undtagelse af Skruedampskibet, har gjort størst Epoke, er netop „The Monitor,” hvis Udseende vittige Amerikanere har beskrevet som „a cheese box on a raft,” og som med et Slag gjorde de allernyeste Krigsskibe i den hele Verden forældede. Hvor meget af Æren for denne epokegørende Opfindelse der tilkommer John Ericsson's danske Kompagnon og Medarbejder, kan jeg ikke afgøre: det behøves heller ikke. Men vist er det, baade at John Ericsson havde en dansk Kompagnon og at denne havde sin Del i Planlægningen for „The Monitor.” Følgende Oplysninger om denne vor store Landsmand skyldes Hr. Baron Dahlerup i New Rochelle, N. Y.:

Valdemar Fr. Læssøe blev født i København i 1836 og udvandrede til Amerika i 1860. Han kom tidlig til at arbejde sammen med John Ericsson. Det hedder i hans Biografi, at han var „an associate of J. E. in designing the Monitor of civil war fame.” Han arbejdede sammen med Ericsson til dennes Død i 1889. Efter Ericsson's Død byggede Læssøe 28 meget store Dampskibe for „The American-Hawaian Steamship Company,” ved hvilket Selskab han blev Direktør. Han har selv gjort flere betydningsfulde Opfindelser paa Skibsbyggeriets Omraade. Han har saaledes opfundet oliebrændende Dampskibe, der var i Gang mange Aar før man kendte til Diesels Motorskibe.

Paa sine gamle Dage fik Læssøe den Opgave, at syne ethvert amerikansk Krigsskib, der løb af Stabelen, lige meget hvor dette skete. Denne Ærespost beholdt han til sin Død i 1912.

Om sin gamle Kompagnons, John E's Levnet har Læssøe givet værdifulde Oplysninger.

Skøndt Læssøe, som det vil ses, altsaa ikke var med paa, hvad man kalder „the firing line,” har han alligevel kastet sit betydningsfulde Lod i Vægtskaalen for at Kri-

gen kunde faa en sejrrig Udgang til den Side, paa hvilken de fleste af vore Landsmænd stod. Det er derfor med fuld Ret, at hans Navn anføres blandt dem, der kæmpede for Unionens Sag og Humanitetens Sejr. Det er at haabe, at den Krig, der nu føres, ikke med Ubetydeligheder som „The Merrimac,” men med de frygtelige Undervandsbaade, — at ogsaa denne Krig maa kunne fostre Opfindere som Svenskeren Ericsson og Danskeren Læssøe, der ved en ny Monitor kan vise Undervandsdjævlene Vintervejen.

Idet vi hermed afslutter Beretningen om de af vore Landsmænd, der tog Del i den blodige Borgerkrig paa Unionens Side, sker det med Beklagelse af at det ikke er lykkedes, trods flittig Efterspørgsel, at finde flere, og at det, der er funden, er saa mangelfuldt. Men ingen kan give det, han ikke har og noget er bedre end intet, mener jeg, særlig paa et Omraade som det, vi her er inde paa. Der kommer saa nok andre, der kan udfylde hvad her mangler og gøre det bedre, som her er forsøgt.

DANSKE I SYDSTATERNES HÆR.

Der har aldrig været mange Danske i de sydlige Stater i Unionen, saa vidt man kan se. Der var ingen Plads for hvide Arbejdere, hvor Slaveriet herskede. Der var nogle faa Danske, som var Slaveholdere og havde Slave-Plantager; der nævnes saaledes en Grejsen i Alabama — fra Ribe-Eggen — som havde mange Slaver, og der var en forhenværende dansk Søkaptajn Nielsen, der havde en Slaveplantage paa ca. 150 Slaver et Sted i Georgia, da Borgerkrigen udbrød, og som mistede det hele, ja Livet med. Der nævnes en dansk født luthersk (engelsk) Præst, saa vidt jeg husker i South Carolina, som havde nogle Slaver, — det var jo næsten den eneste Slags Tjenestefolk man kunde faa. Der var nogle Danske, som var sunket ned til at være Slavedrivere; det var som Regel en Bestilling, som betalte sin Mand godt. Men, som sagt, der var ikke mange Danske, der havde med Slaveriet at gøre. I 1860 var der, ifølge U. S. Statistik, i Staterne Alabama, Arkansas, Florida, Georgia, Kentucky, Louisiana, Mississippi, Missouri, North Carolina, South Carolina, Texas og Virginia — tilsammen 1,261 Danske. Heraf fandtes mer end Halvdelen i Missouri (464) og Louisiana (309), og i Missouri stod de fleste af Danskerne, saa vidt vi ved, paa Unionens Side.

Lad os antage, at to Trediedele af Danskerne i Syd-staterne var Mænd, og at to Trediedele af disse var vaa-bendygtige; vi kommer da til henved 5-600 unge Danske i de nævnte Stater ved Krigens Udbrud. Var der maa-ske 100 af disse, der var med i Krigen i det Hele, saa stod de allerfleste af dem i Nordstaternes Hær, og ikke faa af dem, der vitterligt stod i Sydstaternes, gjorde det imod deres Villie, som vi skal se. Jeg har paa et andet Sted i Bogen omtalt en ung dansk Sømand, der løb fra sit Skib i New Orleans, men kom af Asken i Ilden, idet Rebellerne stak ham i en af deres Trøjer, og holdt ham der i 4 Aar. Af paalidelige Folk har jeg hørt om en

dansk Mand i Atlanta, Ga., — hans Navn havde man glemt — som sad i Fængsel, fordi han ikke vilde gaa med i Sydstaternes Hær. Jeg kendte en af to Brødre fra Vest-Slesvig, som ejede en Skonnert, de selv havde bygget — det var i Alabama — og gik i Fragtfart med den til New Orleans. Under Krigen vilde Sydstaternes Regering have baade Brødrene og deres Skonnert, som man vilde give saa mange Dollars for — jeg tror, det var \$800 — „i Rebel Money, naturligvis,” føjede Peter Nielsen til, da han fortalte det. Men Brødrene blev enige om at sænke deres Fartøj og om muligt komme gennem Blokaden til New Orleans i en lille Baad, de havde. Begge Dele lykkedes dem. Og paa lignende Maade var der vist flere, der undgik „John Rebel.” Men der var alligevel en Del Danske, der gik med i Krigen af Overbevisning om den Sags Retfærdighed, som Syden kæmpede for. At det var Tilfældet, kan der ikke med Rette tvivles om. Vi kommer her til det, som saa ofte møder en her i Livet, at en Sag kan ses fra mer end en Side. At Negrene var lovlig Ejendom for deres hvide Herrer, rægtede selv de Forenede Staters Konstitution ikke, som den var dengang; at den enkelte Stat havde Ret til at styre sine Anliggender, var ogsaa alle enige om; Striden var kun om Staternes havde Ret til at styre deres egne Anliggender uden sammen med Unionen, ja paa Trods mod Unionen?

Paa dette Spørgsmaal svarede man ja i „Secessia,” men i Norden svarede man absolut nej, og det endte, som bekendt, med at Nejet gik af Sejren, skøndt nok baade England og Paven holdt med Ja'erne. Hvad Under da, om ogsaa nogle Danske gjorde det — ogsaa af dem, der havde deres Hjem i Nordstaterne? — Og længe, længe saa det ud til, at „Secessia” skulde gaa af med Seiren. At der var mer end en dansk, der troede det samme, er der ogsaa Vidnesbyrd om.

Den Liste af Danske — af første, anden og tredje Generation, — som her følger, omfatter Personer, som var

med i Krigen paa Sydstaternes Side, nogle med, andre mod deres Villie. Nogle var med „on the firing line,” andre sad paa Ministerpladsen, som man vil se; nogle var fødte i Syden, andre var indvandret dertil, enten før eller under Krigen.

Inden vi kommer til de egentlige Soldater, er der en nok saa mærkelig Personlighed, som vi maa dvæle ved et Øjeblik. Rigtignok var han kun dansk, for saa vidt som han var født paa dansk Omraade, men det giver os formentlig Ret til at omtale ham blandt Danske:

Judah Philip Benjamin.—Søn af jødiske Forældre, der var paa Rejse fra England til New Orleans for der at nedsætte sig, — det var i 1811. Da Skibet kom til Mississippi's Munding, var denne blokeret af engelske Skibe. De maatte derfor vende om og gik i Land paa den danske Ø, St. Croix. Her blev Familien forøget med en Søn — 11te August 1811, — ham, vi her har med at gøre. Siden kom hans Forældre til Wilmington, N. C. Herfra kom den unge Benjamin til Yale College, i 1825, hvor han var i 3 Aar, studerede saa Lovkyndighed i New Orleans og blev Sagfører i 1832. Han svang sig efterhaanden op til at blive en af Byens mest ansete Sagførere og blev Højesteretsadvokat i 1848. I 1852 valgtes han til Forbundssenatet, genvalgt i 1857, men traadte ud i 1861, da Louisiana forlod Unionen. Mens han var i Senatet, var han en varm Talsmand for Slaveriets Lovlighed, hvorfor et andet Medlem af Senatet kaldte ham „a Hebrew with Egyptian principles.” Da de confedererede Staters Regering blev dannet, blev Benjamin Attorney-General, derefter Krigsminister og tilsidst Indenrigsminister, hvilket han var til Regeringens Ophør. Han blev kaldt „the brains of the confederacy” — og var det vist i Virkeligheden ogsaa. Da Sydstaternes Sag var tabt, flygtede Benjamin fra Richmond, Va., sammen med de andre Medlemmer af Regeringen, kom til Florida og derfra omsider til Liverpool i England. Han studerede

nu engelsk Lov og blev snart en anset Sagfører, som blev de største Sager betroet. I 1883 tvang daarligt Helbred ham til at rejse. Han drog til Paris, hvor han døde den 8de Maj 1884. Der hør endnu tilføjes, at Benjamin var en anset juridisk Forfatter, hvis Skrifter er en Autoritet paa deres Omraade.

C. F. Bahnson og H. Th. Bahnson.—Sønner af Brødre-biskop Georg Fr. Bahnson (født i Kristiansfeldt, Slesvig, 16de December 1806, død i Salem, N. C., 11te September 1869). Var blandt de mange unge Mænd fra den gamle Brødre-Koloni, Salem i North Carolina, der maatte med i Krigen paa Sydstaternes Side. Den førstnævnte af Brødrene slap hjem med hele Lemmer, men den anden prøvede baade at blive saaret og fangen samt anset for død, saa hans Forældre kunde ikke tro deres egne Øjne, da de saa ham komme levende ind ad Døren til sit Hjem. Han, der siden blev Læge, holdt mange Aar efter Krigen et Foredrag om sine Indtryk af Livet i Felten, hvor han giver et afskrækkende Billede af Tilstanden, som den dengang var i Syden. I Stedet for her at gentage hans Ord, som jeg har gengivet for mange Aar siden paa et andet Sted, skal jeg give Navnene paa en Del andre unge Mænd af dansk Oprindelse fra samme Brødre-Koloni, som ogsaa var med i Krigen: John Lindquist, C. E. Nissen, W. F. Nelson, William Peterson, Edward Peterson, Jacob Tise — var, saa vidt jeg ved, Efterkommere af danske Forældre i North Carolina.

L. C. Buncken.—At denne Mand kom til Amerika i 1857, var fra København, samt at han havde været Kaptein i Sydstaternes Arme, vil fremgaa af efterfølgende Brev, som han i 1865 skrev fra Mexico til den senere saa bekendte Direktør E. Ritzau, i Anledning af at denne tænkte paa at udvandre for at skabe sig en Livsstilling og derfor havde søgt Oplysninger hos den fordums Kaptein. Da Brevet er nok saa karakteristisk — og det i mer end en Henseende, — hidsættes det her.

„H. Hatamoros, 20de August 1865.

Kjære Ven!

Deres venlige Brev, dateret July 5th har jeg modtaget. Ontrent for 14 Maaneder havde jeg intet hørt fra Hjemmet, og jeg behøver vel neppe at sige Dem, at det gav mig stor Glæde. Idag er Søndag og jeg vil ofre denne Dag til min Correspondance. Af Deres Brev ser jeg, at De har Lyst til at udvandre og ønsker mig at give Dem nogle Vink, hvilket jeg vil med største Glæde. At holde Dem en Forlæsning over hvad det er at forlade Fædrelandet o. s. v. er ikke fornødent. De forlader det af fri Villie, kan rejse tilbage naar De vil, og er desuden gammel nok til at handle for Dem selv. Ikke desto mindre lad mig sige Dem, at Hjemmet er dog altid det Bedste og omendskøndt jeg aldrig har været „Home-sick,” tænker jeg dog ofte paa Danmark og min Fødestad og ønsker mig tilbage. At leve der for en lang Tid tror jeg ikke at kunde, jeg er nu saa vant til en ganske anden Levemaade; tænk Dem det er otte Aar siden jeg forlod Kjøbenhavn. — De skriver, De er forlovet! Overlæg vel alt førend De rejser bort, og dersom De vil følge mit Raad, kom førend De gifter Dem, til Amerika. Alene kommer De nok frem, men med Familie er det vanskeligt. De maa endelig erindre at her maa De begynde fra Begyndelsen. De har at lære og faar det første Aar intet stort Salair. Med Hensyn til Pladsen, af Australien kjender jeg intet. Her i Hatamoros er aldeles intet for Dem; denne usle By havde kun Betydning saalænge Krigen varede. Vi maa blive her paa Grund af, vi har en uhyre Mængde Varer her. Vi havde nemlig ingen Idee at Krigen vilde ende saa pludselig. Jeg har stor Tiltro til Mejico, men det er vanskelig at sige, hvorlænge førend vi vil have Fred her. At raade er meget vanskeligt, men dersom jeg udvandrede, vilde jeg gaa til New Orleans. N. O. er en herlig Plads, the creoles et herligt Folk. og der har det gaaet mig godt, var det ikke for den Andel jeg havde i Krigen, som Captain in the con-

federate army, og for the gode Udsigter jeg har i kort Tid at blive „Partner” i Huset hvor jeg nu er, vilde jeg strax gaa tilbage til New Orleans. — At der i New Orleans er den gule Feber, ved De, men den kommer ikke hvert Aar, og er desuden ikke saa slem, som man tænker sig. Jeg har ikke haft den og var dog i Havana paa en Tid hvor den var der; jeg tænker altid, skal man dø, dør man jo dog, man kan ikke løbe bort. — Dersom De skulde gaa til New Orleans, skriv til mig, saasnart De ankommer, og jeg vil sende Dem Breve til flere af mine Venner, saa De vil blive venligt modtaget. — Den billigste Maade at gaa til New Orleans er med Segelskib fra Hamborg directe, men dersom De har et Par Hundrede Dollars tilovers, gaa med Dampskib fra Hamborg til New York (cost \$120.00 American), fra New York via Habana to New Orleans (cost \$60.00), men De kan gaa fra Hamborg to New Orleans med et Segelskib for omtrent \$100.00 American. Nu, kjære Ven, besøg mine Forældre, førend De rejser bort, og skriv mig ofte. — At dette Brev ikke er godt Dansk, ved jeg meget vel, men naar De har været 8 Aar borte og i den Tid kun 2 eller 3 Gange talt en Smule Dansk, vil De se, hvor let man forglemmer.

Ønskende Dem al mulig Held og Lykke, forbliver jeg Deres hengivne Ven—L. C. Buncken.”

Det anførte Brev findes i Hauch-Fausbøl: „Personalhistoriske Samlinger,” 4de Aargang, Side 52 flg.

A. S. Heide.—Født i Maribo, 11te April 1846. Kom til Amerika, da han var 14 Aar gammel. Gik som ganske ung med i Krigen paa Sydstaternes Side, uden at jeg er i Stand til at sige fra hvilken Stat. Heide, der var Skibsmægler, var i mange Aar dansk, norsk og svensk Vice-Konsul i Wilmington, North Carolina, hvor han havde sit Hjem. Han var en anset Frimurer og tillige Medlem af flere andre Foreninger. Vi har tidligere her i Bogen nævnt ham i Forbindelse med Dr. Salomon Halling.

Heide, der var en anset Mand, døde i sit Hjem i Wilmington den 19de Januar 1916.

Charles Frederick Henningsen.—Født i England i 1815 af danske Forældre. Amerikanske Kilder siger: „His parents were Swedes,” men Baron Joost Dahlerup oplyser, at Faderen var dansk. Han var en Krigsmand fra sin Ungdom og i mange Lande. Først gjorde han Tjeneste i Spanien, hvor han stod i Carlisternes Hær. Her steg han til Oberstløjtnant og, da han var der anden Gang, til Oberst. Fra Spanien kom han i russisk Tjeneste, og derfra til Ungarn, hvor han sluttede sig til Kosuth og var under den ungarske Revolution Kommandant ved en Fæstning. Som Talsmand for den ungarske Frihedssag kom han til Amerika. Her var han beskæftiget som Kriger i Mellem-Amerika, hvorfra han i 1857 vendte tilbage til de Forenede Stater. Ved Begyndelsen af Borgerkrigen sluttede han sig til Sydstaterne, blev Oberst i 3die Regiment i General Wise's Brigade; siden udnævntes han til Brigadegeneral og gjorde som saadan Tjeneste i Virginia. General Henningsen var, siger der, en dygtig Artillerist; han var meget interesseret i Forbedringen af Skydevaaben og havde Opsyn med Konstruktionen af de første Mine-Rifler her i Landet. Han, der synes altid at have Lyst til at være med, hvor der var Revolution, har skrevet ikke faa Bøger, særlig om Tilstanden i de Lande, hvor han havde opholdt sig som Kriger. General Henningsen døde i Washington, D. C., 14de Juni 1877.

Alfred Iverson, senior.—Født i Burke County, Georgia, 3die December 1798. Var af dansk Afstamning, uden at jeg kan oplyse, hvor langt ude. Han fik sin forberedende Uddannelse i Princeton College, hvorfra han tog Afgangs-Examen i 1820; studerede siden Jura og blev en anset Jurist og Politiker, der havde Sæde baade i sin Fødestats og Unionens lovgivende Forsamlinger, ligesom han var Højesteretsdommer i Staten

Georgia i flere Aar. Han havde Sæde i U. S. Senat fra 1855 til 1861 i Januar, da han forlod sit Sæde, fordi hans Stat var udtraadt af Unionen. Mens han var i Senatet, var han en ivrig Talsmand for Secession, og skøndt ikke mere nogen ung Mand, var han med til med de blanke Vaaben at kæmpe for dens Vedvaren. Han var nemlig Brigadegeneral i de Confedereredes Arme. Han døde i Macon, Ga., 1873.

Alfred Iverson, junior.—Søn af foregaaende og dennes Hustru, Caroline Goodie Holt. Født i Clinton, Ga., 14de Februar 1829, uddannet paa Militær-Akademiet i Tuskeego, Ala. Som 17 Aars Dreng var han, efter sin Faders ivrige Ønske med i Krigen mod Mexico. Han studerede saa en Tid Jura under sin Fader, men syntes ikke om dette Studium, gav sig derimod til at arbejde som Civilingeniør. Ved Borgerkrigens Udbrud tilbød Iverson, der var Løjtnant i U. S. Army, de confedererede Stater sin Tjeneste, blev Kaptajn, senere Oberst ved 20de North Carolina Infanteri-Regiment. I 1862 blev han Brigadegeneral, ligesom sin Fader. Han blev saaret i 7-Dages-Slaget ved Mechanicsville, dog ikke værre end at han snart efter meldte sig til Tjeneste. Efter Krigen var Iverson i Forretning i Macon, Ga., men i 1877 rejste han til Florida og blev Frugtavler. Efter et simpelt Billede at dømme, havde denne Alfred Iverson et stærkt udpræget nordisk Ansigt.

N. B.—Da jeg tidligere ikke blot har været af den Mening, at det kun var den yngre Alfred Iverson, der var Brigade-General, men ogsaa udtalt dette paa Tryk, maa det være mig tilladt at henvise til den Kilde, der har overbevist mig om min Vildfarelse. Den hedder „Georgia's Landmarks, Memorials and Legends,” by Lucian Lamar Knight, Atlanta, Ga., 1914 (Vol. I, 716).

H. P. Johnsen.—Formodentlig: Hans Peter Jensen eller Jørgensen. Var født i Ribe 1836, og kom meget

ung til Amerika, hvor han tog Ophold i Missouri. Da Borgerkrigen udbrød, gik han med paa Sydstaternes Side. Efter Krigen kom han til Omaha, hvor han i mange Aar arbejdede i Burlington-Banens Tjeneste, dels som Landagent, senere i Billetkontoret. Som Land- og

P. H. Johnsen

Emigrations-Agent har Johnsen „located” en Mængde Danske i Adams og Kearney Counties i Nebraska, hvor man atter og atter kan høre de gamle danske Settlerne tale om „røde Johnsen,” naar Talen er om de første Dage derude. Han var en flink og hjælpsom Mand, siger de, men Danskerne i Minderen har ham endnu mistænkt for, at han narrede dem tre Mil for langt mod

Syd, saa at de ikke fik „County-seat” i deres By, Frederiksborg. Om han saa havde det, er en hel anden Sag. Men ellers var Johnsen ikke bange for at hjælpe Nybyggerne, hvor og som han kunde, f. Ex. med at laane en Mand et Par Muldyr, da hans Heste var brændt i en „Prairie-fire.”

H. P. Johnsen er mest kendt blandt Danske i Amerika med Medstifter af „De danske Vaabenbrødre” (1881), Foreløberen for „Dansk Brodersamfund (1882), som Johnsen var villig til at anerkende som Arvetageren, der var i Stand til at gennemføre den Tanke, som det ikke var lykkedes ham at samle sine Landsmænd om. Han gik selv med i den nye Forening, hvor han stod som No. 1. „Dansk Brodersamfund” har derfor med Rette sat en Mindestøtte paa hans Grav i Omaha. H. P. Johnsen, der i sine sidste Aar var ikke saa lidt svagelig, døde i sit Hjem i Omaha i Oktober 1915. Han efterlod sig Hustru og 6 Børn.

Charles Løvenskjold.—Søn af Baron Fr. Stephanus L. og Charlotte Elisabeth, født de Tuxen. Født i København den 3die Februar 1822-. Udvandrede i 1842 til Amerika og kom til New Orleans, hvor han opholdt sig til 1855. Da han var en vel uddannet Mand fra Danmark, faldt det ham let at leve sig ind i de nye Forhold. Han henledte Offentlighedens Opmærksomhed paa sig baade som Journalist og Sagfører, det sidste især derved, at han i 1849 befriede en hvid Pige, der blev udbudt til Salg paa Slavemarkedet i New Orleans, fra Slaveriet, da han for Retten beviste, at hendes Forældre begge var hvide. Som Journalist blev han bekendt ved sine Artikler i Bladet „The true Delta.” I 1855 flyttede Løvenskjold til Corpus Christi, Texas, hvor han saa havde sit Hjem til sin Død, i 1875. I denne By havde han i en Del Aar en Skole for unge Mænd, men var ellers Sagfører. Under Borgerkrigen blev han udnævnt til Provost-Marshal for det Distrikt, hvori han boede — med Rang

som Oberst. Som alle ledende Mænd i Syden maatte Løvenskjold under den saakaldte Rekonstruktionsperiode finde sig i meget, som just ikke var behageligt, og vente paa bedre Tider. Han passede sin Forretning som Sagfører og vandt sig mange Venner. I New Orleans var Løvenskjold indtraadt i Ægteskab med Sophia I. Clark, en Dame af god og gammel Familie der i Byen.

John B. Miller, født 1838, og Charles Miller, født 1841.—Brødre, Sønner af Andrew Jackson Miller og Svogre til George Olsen. De blev, da de med deres Forældre var rejst fra Chicago til Memphis, Tenn., i 1861 tagne til Soldater paa 12 Maaneder og maatte med i Sydstaternes Hær, meget imod deres Villie. Efter Udløbet af de 12 Maaneder kom John Miller, der var syg, hjem til Memphis paa Permission. Her blev han taget tilfange af Yankeerne og strax givet fri, da de fandt ud, hvorledes det var gaaet til, at han var bleven Soldat. John Miller døde i Chicago i 1908.

Charles Miller maatte holde ud noget længere end sin Broder, men slap dog fra det med Livet. Han døde i Chicago i 1899.

Jens Heinrich Friedrich Bruun Neergaard.—Født 26de Februar 1841, døde i Februar 1864. Denne Mand, der tilhørte den amerikanske Gren af den danske Adelslægt Neergaard, siges ikke udtrykkelig at være falden i Krigen. Men baade den Kendsgærning, at han havde sit Hjem i Tennessee, og at Datoen for hans Død ikke gives, samt at han var en ung Mand, der døde i 1864, gør det rimeligt at antage, at han var med i Krigen paa Sydstaternes Side. Han var i 1860, altsaa da han var 19 Aar gammel, bleven gift med Jane Marie, født Miller, som var knapt 16 Aar gammel. De havde en Søn, Jens Richard Bruun Neergaard, født 7de September 1862, der i 1904 var Farmer i Roane County, i det østlige Tennessee. To af hans Farbrødre var Farmere i samme County,

en Tante var gift og boede i Kingston, samme County. Som man vil se, findes der altsaa ikke faa Personer af dansk Adel i Syden. Hvem der var den første Neergaard dernede, ved jeg ikke.

Johan Bernt Holst.—Præstesøn fra Elmelunde paa Møen, kom fra Danmark til Savannah, Ga., i 1858, til sin derværende ældre Broder, Chr. M. Holst, en Svoger til General C. T. Christensen. J. B. Holst, der i mange Aar var en anset Forretningsmand i Savannah, Chef for Mæglerfirmaet J. B. Holst & Co., dansk Vice-Konsul for Georgia, etc., var med i Borgerkrigen i fire og et halvt Aar som Underofficer. Om han var med paa Nord- eller Sydstaternes Side, kan jeg ikke sige.

ANEKDOTER OG SMAATRÆK

HVORLEDES ARTILLESTERNE FIK KØD AF GENERALENS KO.

Efter Slaget ved Chickamauga, Tenn., — har en dansk Artillerist, der gjorde Tjeneste ved et Wisconsin-Regiment, fortalt, — kneb det forfærdeligt med at faa noget at leve af. Til den ene Side var Fjenden, til den anden Tennessee Floden, til den tredie et højt Bjerg, over hvilket man skulde til den nærmeste By, hvor der kunde faaes Proviant; den var 60 Mil borte, og mere end en Gang var Proviantvognene bleven overfaldne af Rebellernes Cavalleripatrouiller. Der var endnu noget tørt Majs til Hestene og Muldyrene og de, som passede disse, holdt Maaltid med dem, men maatte passe nøje paa, at ikke Majsen blev stjælet af Hestenes Krybber af sultne Kammerater, noget, der ikke sjælden skete. Hver Majskærne, der faldt paa Jorden, blev omhyggeligt samlet op og spist. Brigadegeneralen havde en Ko, den eneste i mange Miles Omkreds. Den gik paa Græs med Klokke om Halsen ikke langt fra Generalens Telt, udenfor hvilken en Skildvagt gik frem og tilbage. En skønne Dag kom Jensenne overens om, at Oxekød vilde være en storartet Forandring i den knappe Kost, de saalænge havde holdt det gaaende med. De kom tillige overens om, at Generalens „Bossie” skulde holde for og levere det forønskede Kød. Det gjaldt at faa fat paa hende, saa ingen uvedkommende, og da heller ikke Skildvagten, mærkede det.

Nød bryder ikke blot alle Love, men den gør ogsaa opfindsom. Min Hjemmelsmand listede sig hen til Koen, fik Remmen og Klokken af Halsen paa hende, og ringede derefter saa trofast med samme Klokke som nogen græssende Ko kunde gøre det. I hvert Fald mærkede Skildvagten ingen Forandring. Andre af de sammen-svorne fik fat paa „Bossie” og fik hende ført hen, hvor man uden Fare for Opdagelse kunde slaa hende for Panden. Hvor lang Tid det tog at faa Koen flaaet, parteret, stegt og fortæret af de sultne Jens'er, ved jeg ikke med Bestemthed, men det skete i saa stor Fart, at vist næppe nogen anden „Bossie” er bleven expederet paa lignende Maade i kortere Tid. Det mærkelige er, at skøndt Generalen nu for en Tid maatte drikke sin Kaffe uden Fløde, saa blev der dog aldrig foretaget nogen Undersøgelse for at finde ud, hvor Koen var bleven af. Der er visse Ting, man ikke spørger om, og om hvilke man helst ønsker at være uvidende. Desuden kom der snart bedre Dage, med Mælk og Kød baade for Generalen og Jens'erne.

EN BANK AF SÆREGEN KONSTRUKTION.

Der har, som noksom bekendt, været mange forskellige Slags Banker og Bankforretninger her i Landet. I sin Tid, vistnok ogsaa i Borgerkrigens Dage, eksisterede der en Slags, som er kendt under Navnet „Wild Cat Banks,” som det nok havde den Art med, at man kunde indsætte i dem saa meget, man vilde, man fik aldrig noget ud igen.

Uncle Sams Dreng fik, som man ved, baade Klæder, Kost og Løn, saa længe de var i hans Tjeneste. Og var Lønningen ikke stor, saa var den sikker. Men Soldaten holdt ikke af at have ret mange Penge hos sig, der, om han faldt eller blev saaret, vilde falde i Røveres og Plyndreres gridske Hænder. Hvor skulde han sende sine Penge hen? Det hændte, at en af Kompagniets Soldater blev kasseret og hjemsendt. Hans Bekendte sendte da

gerne deres Penge med ham, at besørgeres videre til dem, de gav ham Adressen paa. Hænde kunde det ogsaa, at en saadan levende Bank blev plyndret for sine Kontanter paa Vejen hjem, eller at han, hvad der ogsaa er Exempel paa, da Frihedens søde Luft atter fyldte hans Lunger, drak sig overstadig fuld, saa mange Dage i Rad, som de ham betroede Penge vilde tillade. Den Bank duede altsaa heller ikke. En af de mest solide Banker paa den Tid, jeg har hørt om, ejedes af en dansk Pebersvend i Monmouth, Ill. Da hans yngre Kammerater gik med i Krigen, lovede han dem, at hvis de vilde sende deres Penge til ham, skulde han nok bevare dem til de kom og afhentede dem. Kriegerne slap helskindet hjem igen, og meldte sig hos Lars Andersen for at finde ud, hvorledes det stod med Financerne. Denne gik hen til sin Seng, ragede ind i et Hul i Madratten og halede et Strømpeskift ud, hvis Indhold han saa tømte ud paa Bordet for sine „Depositors” med de Ord: „Nu skal I tælle dem, jeg tror nok, de er her allesammen!” Og det var de; saa var end Banken af temmelig gammel Konstruktion, saa var den alligevel solid.

HVAD SOLDATEN FANDT I SIN PØLSE.

En nu forlængst afdød norsk Soldat fra Wisconsin har fortalt mig, at da han var med sit Regiment i Syden — Regimentet var fra Wisconsin — havde en Slagter paataget sig Leveringen af Kød til Regimentet. Kødet var vel ikke altid enten saa fedt eller frisk som det kunde være, men man var ikke just forvænt i de Dage. En Dag leverede Slagteren Pølser til Regimentet, som rigtigt skulde smause. En af Soldaterne splittede den Pølse, der var tilfalden ham, paalangs for at stege den. Til sin Forbauselse fandt han en veritabel Mus med baade Hud og Haar i samme Pølse, som han tillige med Pølsen havde skaaret i to Stykker. At Appetiten ved dette Syn fuldstændig forgik ham, kan enhver forstaa, og at han ikke lod sin Opdagelse blive en Hemmelighed

for sine Kammerater, siger sig selv; at alle Pølserne i Regimentet, baade de stegte og de ustegte, gik til Rotterne, er ligeledes rimeligt nok. Man kastede dem i alle Retninger, og nu gjaldt det om at finde Mr. Slagter, som, om man havde funden ham, vistnok var bleven til Hakkemad med det samme. Pølsemakeren maa imidlertid have anet Uraad og søgt Sikkerhed i Tide, for hvor ivrigt man end søgte efter ham — funden blev han ikke. Men at han hverken leverede Kød eller Pølser til dette Regiment mere, siger sig selv.

DA LARS DESERTEREDE FOR MARIES SKYLD.

Lars og Marie var begge fra „Møens Land.“ Om de kom til Amerika sammen ved jeg ikke, men kom her gjorde de. Og saa godt blev de kendt med hinanden, at de blev enige om, at naar Lars blev Mand, skulde Marie være hans Hustru; det lovede hun da. Saa kom Krigen, og Lars, som var ung og modig, meldte sig til Tjeneste som saa mange andre unge danske Karle fra Byen, hvor han arbejdede. Afsted gik det mod Fjenden og meget saa helt anderledes ud end Lars havde tænkt sig. Haabet om atter at se Marie og da altid blive hos hende kunde dog bære op mod meget, der ellers ikke var saa rart. Men saa kom der ikke flere Breve fra hende. Hvad kunde det vel komme af? Jo, et Brev fra en af hans Venner fortalte, at der var en anden, der havde fastet sine Øine paa Maria, og hun havde nok ikke afslaaet det Tilbud om Ægteskab, som hin anden havde givet hende.

Det faldt tungt paa Lars og gjorde ham mere ondt end om en af Fjendens Kugler havde ramt ham, mente han. Hvad skulde han gøre? Det han gjorde, skulde en ærlig Soldat aldrig indlade sig paa, men Nød bryder alle Love. Lars var i Nød, og saa deserterede han. Han vilde se Marie: om mulig vinde hende tilbage. Saa vidt jeg ved, var hun allerede gift, da han kom til Byen, hvor hun havde givet ham sit Ja. Om saa ikke var, vilde

han vel intet have med en Desertør at gøre. Men saadant tænker en Mand, der er fortvivlet, ikke paa før bagefter. Marie var altsaa tabt for ham, og blev han funden vilde hans Liv ogsaa være tabt.

Dog, selv den fortvivlede hænger ved Livet. Lars blev en Flygtning — Flygtning for Livet og Sorgen. Hans Vej gik imod Vest; hvorlangt Vest, kan jeg ikke sige, men han blev ikke funden, saa Livet beholdt han. Sorgen fulgte ham dog alle Dage. Bede om nogen anden Kvindes Haand vilde han ikke, kunde han ikke. I mange Aar levede han som „Morbroder” i sin Søsters Hjem og derfra bares han til sin Grav, og det er nu snart længe siden.

HVORLEDES IRLÆNDEREN SKØD ALLIGATOREN.

Det er paa en stor Slaveplantage nede i Sydstatene i Borgerkrigens Tid. Nordstaternes Arme har sejret; hele Egnens Befolkning maa høje sig for Overmagten, men Sejrherrerne havde en Følelse af at være paa usikker Grund; thi Befolkningen, om den end fandt sig i det vundgaaelige, stod klart nok paa Rebellernes Side. Der blev derfor holdt skarpt Opsyn med den og der var Vagthold paa alle Plantager.

I et saadant Vagthold var ogsaa „Pat” med og tog sin Tørn med de øvrige. Hans Post var ved en stor Slaveplantage, som laa ved en Flod, om hvis Navn vor Hjemmelsmand intet sikkert vidste at berette. Men en Dag, da Pat kom hjem fra Vagt, idet en anden havde afløst ham, kom han slæbende med en temmelig stor Alligator, der var død som en Sild. Som rimeligt er, var Pat ikke saa lidt stolt af sin Fangst, som han paastod at have dræbt med et eneste Skud. „Lookit here, boys,” sagde han, „I hit ’im right in the eye and, by Jimmie, I got ’im.”

Hans Kammerater samledes om Pat og hans stolte Fangst og var saa meget mere forundrede, som Pat just

ikke var bekendt som den bedste Træffer, selv om han var en nok saa god Skyder. Nogle vilde endogsaa ondskaabsfuldt paastaa, at han ikke kunde ramme en halv Dør, om han end prøvede det nok saa haardt. Men den døde Alligator syntes jo at være den grundigste Gendrivelse af en saa uforskammet Paastand.

Danskeren Hans P. hørte til samme Vagthold som Pat og var bekendt som en sikker Skytte, baade før han kom i Soldaterklæderne og siden efter. Han havde sin Historie at fortælle om den samme Alligator. Dagen før Pat gjorde sin Fangst, havde Hans P. været paa Post. Da det forekom ham, at alt var roligt paa Plantagen, tog han en lille Tur langs med Floden og fik da Øje paa en levende Tingest, som han ikke før havde set Mage til deroppe i Nord, hvor han plejede at gaa paa Jagt. Saa vidt han kunde forstaa, maatte det være en Alligator, og skøndt det kunde være saa som saa med at skyde, kunde han ikke modstaa Fristelsen. Han holdt an paa det af Uhyrets Øjne, som vendte mod ham og brændte løs. Den eneste Virkning, han kunde mærke af sit Skud var, at Tingesten slog med sin skællede Hale, dukkede under og blev borte med det samme. Men da Pat saa Dagen efter kom slæbende med det lange skællede Asen, fik Hans P. Vidnesbyrd for, mente han, at hans Skud havde virket Alligatorens Død. Og Kammeraterne var nok mest tilhøjelige til at mene, at var der end to om Buddet, saa var der kun en om Skuddet, og hvem den ene var, ja det tav Alligatoren stille med — naturligvis.

DA JENS FANDT SIN GAMLE KÆRESTE.

Saa vidt jeg ved, var Jens født i selve Kongens København; maaske var hun, der blev hans Kæreste, fra samme By. Kærestefolk blev de. Men saa kom der en Mand imellem, og Kæresten syntes nok bedst om ham, bedre end om Jens, for hun blev gift med ham, og saa var den Potte ude, mente Jens, men ondt gjorde det rigtig nok. Om det var denne Oplevelse, der fik Jens til

at rejse til Amerika, kan jeg ikke sige, men om saa var, saa var han hverken den første eller den sidste som af saadan Grund kom hertil.

Det var i de Dage, da det brændte løs mellem Nord og Syd, og vor Jens mente, at hvis han meldte sig til Fanen, havde han da noget at slaa Tankerne hen med; de blev nok somme Tider tunge nok, ogsaa paa denne Side Atlanteren. Med Nordstaternes Arme kom Jens til Syden. Sejre gjorde jo den Side, han stod paa, men det kostede ogsaa, som vi nok ved, baade Blod og strenge Dage. Mange faldt, flere blev saarede, men Jens slap igennem baade med Liv og hele Lemmer; saavidt var Lykken ham god.

Saa en Dag kom han med sin Afdeling til en Slaveplantage. Paa saadanne Steder havde han været før, det vil sige, paa en Maade. Men hvad han her fik at se, havde han alligevel aldrig set Mage til. Der var kun Kvinder og nogle faa gamle Slaver tilbage. Det hed sig, at Manden var dræbt. Om Slaverne havde besørget det, ved jeg ikke, men død var han da, og de fleste Slaver havde nok søgt andre Steder hen. Noget lignende havde Jens maaske baade hørt og set før. Men, — mon han ikke drømte eller saa Syner? — Hende der med de forgrædte Øjne og de sørgmodige, angstfulde Træk, lignede hun ikke grangivelig hende fra de gamle, gode Dage derhjemme, da han havde en Kæreste? Jo mere han saa og saa paa hende, desto mere bleve han vis i sin Sag. Og det gjorde han ikke uden Grund, for det var hende, hende selv, Jens'es gamle Kæreste.

Hvorledes hun var kommen her, hvor nu Jens traf hende? Jo, hendes Mand havde nok først været Søkaptein, og var siden bleven Slaveejer. Han havde saa mistet sine Slaver og dernæst sit Liv og nu sad hans smukke Enke tilbage med Stumperne; hele den fordums Herlighed var blegnet.

Fortsættelsen af Historien er denne, at da Jens kom af Soldaterklæderne, hentede han sin gamle Kæreste der-

nede i Syden, og et Steds oppe i Nordstaterne stod deres Bryllup. Saavidt mig bekendt er de endnu begge i Live og har det godt. Og med dette Omrids af en gammel Kærestehistorie med Fortsættelse og Følger maa vi her lade os nøje, for jeg kan ikke mere. Men tit gaar det underligt til her i Verden alligevel, ogsaa hvor Danske færdes.

DA DEN ENE BRODER TOG DEN ANDENS KÆRESTE.

De to Brødre var Sønner af en Storbonde i Jylland, eller som man den Gang sagde: Proprietær. Samme Storbonde var en god dansk Mand, jævn i Færd og Tale og prøvede at leve med i det bedste, der var oppe i Tiden. Der var en Flok Børn paa den store Gaard og alle blev de holdt til Skole i Hjemmet. Huslæreren var altid Medlem af Familien, for kun som saadan kunde han øve sin Gerning, saadan mente baade Far og Mor. Da Drengene blev større, kom de paa Højskole, hvilket den Gang var næsten uhørt, især iblandt Storhønders Børn. Højskolen var paa Fyn og en af de første Nord for Kongeaaen. Det var at komme langt hjemmefra i de Dage, da man kun kendte til Jernbaner, hvad man havde læst i Aviserne.

Men der var Rejselvst i de to Brødre, og den blev ikke tilfredsstillet ved Reisen til Fyn eller Opholdet paa den lille Bondehøjskole der. Kan gærne være at den blev øget ikke saa lidt ved at høre Højskolens Forstander fortælle om sine Rejser i fremmede Lande. De to Brødre tog Bestemmelse om at rejse til Amerika; der maate være noget at opleve, mente de, og da Forældrene omsider gav deres Samtykke, tog de afsted — med nogle faa af deres Venner i Følge, saa vidt jeg husker var der fem unøe Mænd, som landede i den ny Verden omkring ved den Tid, da man skrev 1857.

Hvorledes det var gaaet til ved jeg ikke, men de

havde faaet et Anbefalingsbrev med fra Danmark til den senere som „General Christensen” saa bekendte Landsmand i New York, og denne, der har været til Tjeneste for saa mange Danske i Amerika, hjalp dem med at finde Arbejde, for de vidste nok, at uden Arbejde gik det ikke i Amerika. Brødrenes Hu stod til „Vesten,” og inden længe, da de havde Penge nok tjent til Biletten, tog de til Chicago. Men at arbejde i en stor By var ikke deres Sag; de vilde ud paa Landet. De tog saa paa Jernbanearbejde; det var der nok af i de Dage, særlig i Illinois. De fulgte med den Banelinie, der nu gaar under Navnet „North-Western,” og som stadig forlængedes vestpaa. Arbejdet kunde være strengt nok til Tider, men de var unge og modige, og holde sammen gjorde de, som de havde lovet de gamle derhjemme.

Saa kom de til Mississippi og over den ind i Iowa. Der strømede en Mængde Mennesker til i de Dage og tog Land. Brødrene blev enige med hinanden om, at de ogsaa vilde have et Stykke Land. De tog Homestead i Clinton County, Iowa. Da skiftedes de til at bryde Prærie og arbejde paa Jærnbanen, og det gik godt nok for en Tid, men efterhaanden standsede Arbejdet. Der var stor Uro i Sindene, de politiske Bølger gik højt: for og imod Slaveriet. Det var næsten ikke muligt at faa fat i Penge mere, og uden Penge kunde selv ikke Ungkarle komme igennem med Skatter og andre Udgifter.

Saa brød Krigen ud. Brødrene holdt Statsraad og bestemte da, at den ene skulde gaa med i Krigen, den anden blive paa Farmen og forbedre denne, saa godt han kunde. Den vedtagne Bestemmelse blev sat i Værk saaledes, at den yngste Broder tog over til Illinois og lod sig indskrive i et Regiment af Frivillige, medens den ældre Broder blev paa Homestead’et i Iowa. Og det gik sødt baade med Krigs- og Farmervæsenet. Den yngre Broder opnaaede en Stilling som Kompagni-Skriver og kunde nu sende baade rede og gode Penge til sin Broder paa Farmen.

Men naturligvis var det ikke saa lidt ensomt der ude paa Farmen; ingen at tale med, langt til Naboer, og uden Selskab er det næsten ikke til at holde Livet ud. Det kan derfor ikke undre os, at Farmer-Broderen besøgte Naboerne en Gang imellem, heller ikke vel, at han og en ung Pige i Nabolaget fik et godt Øje til hinanden og tilsidst blev forlovede. Saadan gik det nemlig. "Og nu gik al Ting herligt, til Krigen var forbi," som det staar i en af Erik Bøghs Viser. Men da saa Kriger-Broderen kom hjem, gik det — som der ogsaa staar i Visen — saadan at den unge Dame syntes bedre om ham end om Farmer-Broderen. Om der atter blev holdt Statsraad, ved jeg ikke, men Pigen blev gift med Krigeren og var ham en trofast Hustru til sin Død.

Det mærkelige er imidlertid, at Farmer-Broderen ikke blot blev i Hjemmet; men det saa ud til, at ogsaa han var bleven helt paa det rene med at alt var gaaet netop som det burde og skulde. Og naar det gaar saadan, er der jo ingen Grund til at klage. Nu er den Broder, som var med i Krigen, ogsaa død, men han, der blev paa Farmen og fandt en Hustru til sin Broder, lever endnu, for alt jeg ved, saa Sorgen har ikke forkortet hans Dage.

„KVINDER SELV STOD OP OG STREDE.”

Det har danske Kvinder ogsaa gjort, mer end en Gang. Om de Kvinder, her skal fortælles om, var Danske, vides ikke. At de var Kvinder, var der i lang Tid ingen, der anede. De gjorde nemlig deres Tjeneste, ikke blot i Mandsklæder og blandt Mænd, men ogsaa som Mænd, stod paa Vagt, naar deres Tur kom, og mer end en Gang var de med, hvor det gjaldt baade Liv og Lemmer, men slap godt fra det. Ingen kunde ane andet end at de var Mænd, for de talte som saadanne og kunde blandt andet skraa Tobak saa godt som nogen Mand, og gjorde det ogsaa. De var altid sammen og delte samme „Bunk.”

Men saa traf det sig, at den ene af dem blev saaret, haardt saaret, blev samlet op paa Valdpladsen og bragt hen til Militærlazarettet. Det første Lægen ordinerede var et Bad, for „Manden” var hverken bekendt for ren Mund eller rent Ansigt. Og da Mandsklæderne afførtes Vedkommende, kom der Syn for Sagn angaaende hvilket Køn hun tilhørte. Lade hende ligge blandt de saarede Mænd, kunde man ikke, og hun blev saa flyttet til et Hospital i Louisville, Ky., saavidt jeg husker. Da hun var begyndt at komme sig lidt, savnede hun — en Tobaksskraa! Men en saadan var vanskelig at bekomme i de Dage, særlig for en Kvinde paa et Hospital! Der blev dog funden Udvej — ogsaa til en Skraa.

Man kan nok forstaa, at Rygtet om, at en af Kompagniets Soldater var befunden en Kvinde at være, vakte Opmærksomhed hos fordums Kammerater. En af disse besøgte den saarede paa Hospitalet og spurgte til hendes Befindende. Maaske det var endda, mens hun laa paa Halm i en Fragtvogn for at sendes til Hospitalet, at han besøgte hende. Jo, det kunde da være værre, men hvor hun dog savnede en Skraa! „Den skal Du faa,” sagde han og rakte hende Tobakskagen. Hun tog en vældig Mundfuld, stak Resten til sig og sagde: Tak, min Ven, Resten skal Du faa, naar Du kommer til Louisville!”

„Havde det ikke været en Kvinde,” sagde Tobakkens Eiermand, „og havde hun ikke været saaret, saa vilde jeg sagt: „Det var uforskammet gjort!” Skraatobak var en dyr og sjælden Vare i de Dage.

ANDEN GANG I KRIG.

A. M. Smith, der er udførligt omtalt andet Sted i Bogen, og som døde for faa Aar siden i Minneapolis, var indrulleret tre Gange som Soldat under Borgerkrigen. Af hans Erindringer skal her anføres hvorledes det gik ham, da han anden Gang blev indrulleret — i Flaaden.

„Uden at vente at det vilde lykkes mig, ansøgte jeg

om at blive antaget som Rekrut ved Flaaden. Den Skade, der havde foraarsaget min Afskedigelse fra Hæren, blev naturligvis opdaget, da jeg blev undersøgt af Lægen, men da denne meddelte Udskrivningschefen, en gammel Kaptajn, denne Kendsgerning, sagde den godmodige Sjæl: „Aa, lad ham alligevel passere, han er en gammel Saltvandsmatros, og er mere værd end et Dusin Ubfarne.” Jeg blev antaget og kunde igjen trække i Uniformen. Jeg var nu hvad man kalder en Ferskvandsmatros. Med en Afdeling andre tjærede Gutter blev jeg sendt til Cairo, Ill., og sat ombord paa Kanonbaaden Conestoga, der havde Thomas Selfridge til Kommandant. Paa dette Skib blev jeg dog ikke længe, da jeg nemlig blev overført til Kanonbaad Numer 13, Fort Hineman, Kaptajn Pierce.

Det varede ikke længe inden jeg blev Kaptajn for en Kanon og tildelt andre Stillinger som Belønning for mine Fortjenester, som jeg beklædte med Ære og beholdt indtil det i et ulykkeligt Øjeblik blev opdaget, at jeg var en Kunstner i Tilberedelsen af Ærter, som jeg kunde koge uden at svide dem. Hvilke sørgelige Erindringer vakttes der ikke i mit Sind da jeg kom til at tænke paa de Gjenvordigheder jeg havde havt ved at erhverve mig saadan Færdighed.

Jeg blev forfremmet fra Kaptajn for en Kanon til Hjelpekok og mit Talent var saa stort og blev saa højlig skattet, at jeg i Løbet af kort Tid blev ansat som Førstekok med Extra-Betaling og alle Tilstaaelser og Privilegier, etc. til hvilke en saa vigtig Embedsmand er berettiget ved Lov og Skik.

Vort Skib gjorde Tjeneste som Forpostvagt langs Mississippi, og at tage saaden Del i Kampen, som mødte os.

Vi var ved Vicksburg hin mindeværdige Fjerde Juli, 1863, da General U. S. Grant sejrede over Vemberton og hans Arme, og den følgende Dag laa vi ved Port Hudson,

medens en lignende Højtidelighed blev iagttaget indenfor dets Forskandsninger.

Ved Ellis Cliff nedenfor Natchez, Miss., maatte vi gjøre Tjeneste som Flodvagt, og vor Baad udgjorde da en Del af General N. P. Banks Kommando dengang han i hans uheldige Red River Expedition agerede Kvartermester for the Confedererede Styrker dersteds, ved at lade dem løbe af med hans Divisions Forraad og Baggage.

Vi hørte til Admiral Porters Flaadeafdeling ved Alexandria, La., da Rebellerne forsøgte paa at faa vore Baade paa Grund ved at lede Vandet ud af Floden. Det var Lieutenant Colonel Bailey, en forhenværende Skovhugger fra Vesten, nuværende Ingeniør ved det 19de Arme-korps, som satte os i Stand til at undslippe ved at bygge en Dam, i Lighed med dem de bruger ved at transporteret Træstammer paa Floderne i Vesten, og paa denne Maade frelste hele Flaaden. Paa denne Tid havde vi mange Slag med Fjenden, der laa bag Kystbatterier. En af disse Fægtninge var en hed Affære og vi blev ordentlig gennemhørstede. Dette var nærved Fort De Russy. Vi havde foruden vor egen Besætning tillige Besætningen fra Kanonhaaden Eastport, der var bleven skudt isænk af en Torpedo, og af disse to Mandskaber blev over halvfemsindstyve dræbte og saarede i denne Kamp.

Ved den Kanon, over hvilken jeg tjente som Kaptajn — det var en Parrot Kanon af største Slags — blev der elleve Mand dræbt af de to og tyve, der bemandede den. Dækket maatte stadig bestrøes med frisk Sand, saa glat blev det af Blodet. Kjedlerne og Maskineriet paa Baaden havde Bomuldsballer opstablet omkring dem til Beskyttelse, men den stærke Ild satte snart Fyr paa det, og vi var nødte til at kaste det overbord. Vort Skib blev tretten Gange gennemskudt af Kanonkugler, og af utallige Geværkugler og var saa lemlæstet, at vi maatte trække os tilbage fra Træfningen og langsomt slæbe os afsted, ligesom en stor Ligvogn, til Alexandria.

Dette Slag staar mig endnu klart i Erindringen.

Medens vi opholdt os i den Landsdel, hvor det sidste Kapitel foregik, fangede vi to af de Confedereredes Dampbaade, der var ladede med adskillige tusind Baller Bomuld, en Handelsartikkel, der paa den Tid stod i høj Pris baade i vort eget og de engelske Markeder.

Disse Priser fik vore Hjerter til at juble, og vi havde alle travlt med at regne ud det sandsynlige Beløb af Prispengene hver vilde faa og saa alle de Fornøjelser, der vilde følge paa.

Der er et Ordsprog i Marinen, som siger, at Prispengene bliver sigtede gennem en Stige til Uddeling, at Officererne faar det, som falder igennem, og at Soldaterne kun faar hvad der bliver hængende paa Trinene. Min Andel i vort rige Bytte beløb sig akkurat til femten Dollars, maaske tilkom der mig mere, men det var hele Beløbet jeg modtog af Agenten, der indkasserede min Fordring.

Den 8de Juli 1864 blev jeg, efter at have været i Tjenesten et Aar og otte Dage, afskediget fra Marinen, og tog med et Dampskib op ad Floden til Cairo, Ill.

Paa Vejen blev vi beskydt fra Land af en Skare Fribyttere, hvilket var disse Forbryderes Yndlingsøvelse. Man skulde antage, at jeg, der tidligere havde været i Ilden, ikke vilde bryde mig noget derom; men det var langt fra Tilfældet; jeg tænkte ved mig selv, at dersom jeg nu, da jeg ikke længere var i Tjenesten, skulde blive dræbt, vilde det ikke være til nogen Fordel for Landet eller for mig selv, og dersom jeg blev saaret vilde jeg ikke faa Pension og jeg vilde selv blive nødt til at betale Doktorregningen, derfor opsøgte jeg det Sted paa Skibet hvor der var mindst Sandsynlighed for, at en Kugle vilde finde hen, og der stuede jeg mig ned og forblev der indtil Faren var forbi. Den barbariske Skik at beskyde ubevæbnede Baade fandt Sted paa Floden indtil Banderne fyrede en Salve ind i Dampskibet, Mittee Stevens, paa Vejen til Red River med en Skare confedererede Officerer, der skulde udvexles; der blev et Antal

af dem dræbt, og fra den Tid blev der gjort Skridt for at standse denne morderiske Fremgangsmaade.

I Cairo modtog jeg den mig tilkommende Betaling, og i Besiddelse af adskillige Hundrede Dollars, rejste jeg til New York, hvor jeg købte en Mellemdæksbillet paa Dampskibet Aspinwall, hvorfor jeg betalte to Hundrede Dollars. Mit Bestemmelsessted var San Francisco, California."

EN DANSK SOM PRÆST OG SLAVEEJER I VIRGINIA.

Det er en bekendt Sag, at Borgerkrigen ikke blot delte Staterne i Nord og Syd, men at ogsaa flere Kirkesamfund deltes paa Grund af Spørgsmaalet om Slaveriet, saaledes ogsaa den lutherske Kirke af den engelske Tunge. Den saakaldte „General Synod" deltes i to. Til den sydlige Del af samme hørte i de Dage en danskfødt Mand. Anders Rudolph Rude var født i København 25de Oktober 1812 og i sin Ungdom uddannet til Gartner. I 1836 udvandrede han til Amerika og fik sit første Opholdssted i Boston, hvor han fik Ansættelse i en Frøhandel. Inden længe fik han Lyst til at være Præst og søgte derfor til Andover, Mass., hvor der var en kongregationalistisk Skole for vordende Præster. Her var han et Par Aar, 1838 og 1839, tog saa til Gettysburg, Pa., til den lutherske Præsteskole der. Han blev Kandidat i 1841 og i 1842 Præst i Virginia, og fra den Tid til sin Død, 21de Maj 1883, var han Præst og Professor i Syd-staterne. Han døde i sin eneste Søns Hjem i Georgetown, Texas. Ved sit Giftermaal, i 1844, med en Enke, Elisabeth Steinberge, blev Pastor Rude en velstaaende Mand, idet hans Hustru ejede en Plantage — og naturligvis ogsaa en Del Slaver. Det smukke Herresæde i Virginia var kendt under Navnet „Rude's Hill." Det blev, som saa mange andre smukke Hjem i Syden, ødelagt under Borgerkrigen. Rudes Hustru og ældste Dat-

ter døde — som Følge af umenneskelig Behandling fra Nordhærens Soldaters Side, hedder det. Pastor R. Andersen i Brooklyn, N. Y., der har Fortjenesten af at have samlet Efterretninger om Rude, fortæller i „Danske i Amerika” (1ste Del, Side 413-14): „Da jeg var Præst i Waupaca, Wis., fortalte en Mand af Menigheden at han, tillige med andre Danske, som Soldat havde været i Syden og der — jeg husker ikke hvor — var kommen ind paa en Plantage med et smukt Hus, som bar Præg af tidligere Ødelæggelse. Slaverne og alle andre var borte, og i Huset fandt de kun en Mand med et langt, graat, næsten hvidt Skæg. Flere Ting i Huset bar dansk Præg og Mærke, saa han var overbevist om at Manden var dansk. Soldaterne tiltalte ham, men han svarede ikke et Ord. Ved nærmere Undersøgelse viste det sig, at Huset var aldeles blottet for Levnetsmidler. Da Soldaten tiltalte ham paa Dansk, saa den gamle Mand forundret paa ham, men sagde ikke et Ord, og da de endelig forlod ham, gav de ham, baade paa dansk og engelsk, nogle Afskedsord, som ikke var af de mest venlige. Senere har jeg tænkt: kunde denne gamle Mand have været Pastor Rude?”

Saalangt Pastor R. Andersen. Jeg kan oplyse, at Pastor Andersens Hjemmelsmand for hvad her er fortalt var Ole R. Olsen fra Falster, som er nævnt foran. Pastor Rude var under Krigen bleven en ensom, nedbøjet og ruineret Mand, men han rejste sig igen og tog fat som en virksom Arbejder i Kirkens Tjeneste i mange Aar. Men naar man læser om hvad han tabte, saa forstaar man noget af hvad han mente, naar han udtalte, at havde han kunnet forudse, hvad der ventede ham i Amerika, saa var han blevet i sit Fædreland. En Broderkrig, baade den lille og den store, har ikke sjælden været af de mest grusomme. Og det var ikke altid Moders bedste Børn, der gik med i Nordstaternes Hære. Derfor hører Episoden om Pastor Rude ogsaa med, naar der skal gives et sandt Billede af Borgerkrigen. Lad os, for

Menneskehedens Skyld, haabe, at den ikke har haft altfor mange Sidestykker!

DENMARK, DENEMARK, DUNMARK —

EN RUNDREJSE.

Det ved de fleste, at „Denmark” er en temmelig hyppig Stedsbetegnelse her i Landet. Vi har „Denmark Postoffices” i flere Stater, „Denmark Townships” ligesaa. Det er maaske mindre bekendt, at vi ogsaa har „Denmark” som Personnavn, tilmed baade som For- og Efternavn. Som Fornavn har jeg dog kun mødt det engang og det tilmed hos en Neger, den i sin Tid bekendte Denmark Vesey, der døde som Martyr for personlig Frihed, ogsaa for den, hvis Hudfarve var sort. Som Efter- eller Familienavn har jeg funden „Denmark” ialtfald i fire Stater, i en af dem endog lige til den nyeste Tid. Da det formentlig ikke er helt uberettiget at antage, at der findes dansk Blod under Navnet Denmark, vil jeg indbyde Læseren til en lille Rundrejse for at besøge nogle af vore fjærne Slægtninge af dette Navn. Med det samme kan han saa faa lidt af en Forestilling om, ad hvilke underlige Veje den maa gaa, der vil finde Danske i Amerika.

Vor første Rejse gælder New Hampshire. Der er et stort dansk Navn, som borger for den Efterretning, at nogle af de første Danske der kom til nævnte Stat, var firbenede, nemlig Køer fra Jylland, som landede der i Aaret 1630. Vi skal nu se, at ikke alle Danske i New Hampshire i det 17de Aarhundrede var forsynet med saa stort et Antal Undersaatte. I en Liste over de første Behoere i Dover, N. H., fra 1662 nævnes blandt Skatteydere ved Oyster River, Patrick Denmark. Hvor stor Skat han betalte, siges ikke. I „Early Records of New Hampshire Families” ses, at samme Patrick D. var gift og at hans Hustru hed Hannah, samt at han med hende havde to Sønner, af hvilke den ene hed Patrick og var

født den 8de April 1664. Den anden, der hed James Denmark, var født 13de Marts 1665. Samme Patrick var altsaa baade Skatteyder og med til at forøge Landets Befolkning, — og det er alt, vi ved om ham, — som om saa mange andre. Dermed gaar vi fra New Hampshire.

Vort næste Ophold gør vi i Milton, Norfolk County, Mass. Her læser vi i en gammel Bog, „Milton Church Records 1678-1754,” Side 13: „6te Juni, 1708: Lidia Denmark, min Tjenestepige, blev døbt, idet hun indgik i Pagten, etc.” Nævnte Lydia Denmark har altsaa tjent hos Præsten, der var Puritaner, og hun blev døbt paa den Betingelse, at hun vilde slutte Pagt med Gud og hans Kirke. Syv Aar senere nævnes samme Lydia i Bogen, men før hendes Navn anføres, læser vi: „Kirketugt blev erklæret over følgende Personer: 15de Juni, 1715: Lidia Denmark.” Om hun ogsaa dengang var Præstens Tjenestepige, kan ikke ses. Men merbemeldte Lydia er et af mange Exempler paa, at Loven er ærlig, men Holden tit besværlig.

Fra Milton gaar vi en syv Mil mod Nord og kommer til Boston. I „List of men mustered by Nathaniel Barber, Mustermaster for Suffolk County, dated Boston, December 21, 1777,” nævnes blandt de mønstrede John Denmark. Samme John har altsaa vistnok været med i Revolutionskrigen.

Gaar vi saa videre, gør vi den Opdagelse, at Denmark bliver til Dunmark. I „List of men raised in Middlesex County” — Listen er ikke dateret — nævnes: John Dunmark, bosiddende i Boston, „engaged for the town of Marlborough.”

I „List of men raised for continental service” — udateret — nævnes: Jonathan Dunmark, residerende i Boston, „engaged for the town of Marlborough.” Nævnte 3 Mænd var altsaa med i Uafhængighedskrigen. Det er alt, vi ved om dem.

Saa gaar vi ombord og sejler til New York — og med det samme et Stykke tilbage i Tiden. Det første, vi her

lægger Mærke til, er at „Denmark” og „Dunmark” nu bliver til „Denemark,” som det vel var at vente i en tysk Kirkebog. Den bekendte tysk- og hollandsk-lutherske Præst, Justus Falckner, har i sin omhyggeligt førte Kirkebog følgende Efterretning: „13de Juni 1704 blev Jan Denmark gift i New York med Maria Ten Eyk.” Og for 26de Juli 1707: „Maria Denemarke blev i New York gift med Arie Affel.”

7de Februar 1714: „Christopher Dennemarcker og Christina Elisabeth, hans Hustru, fik deres Barn Anna Dortheat døbt af Falckner, i Rosendak Isopus (d. e. Esopus, nu Kingston, N. Y.) Dermed er vi færdige i „The Empire City.” Saa tager vi en længere Sejlstur og lander omsider i Georgia. Vi maa op i det nordvestre Hjørne af Staten, til Walker County. Blandt de første Settlere her i 1790 nævnes fra den lille By Warren: William Denmark, som levede til han blev 102 Aar gammel. Der siges, at han har talrige Efterkommere i Georgia og Alabama.

Fra Bulloch County, i den sydøstlige Del af Staten, berettes at en af de første Settlere der hed Redden Denmark.

Fra Brooks County, ved Statens sydlige Grænse, nævnes Thomas I. Denmark, „a soldier in the Creek Indian war of 1835,” der efter nævnte Krig nedsatte sig i Brooks County. Thomas I. D. havde to Sønner, E. P. S. Denmark af Valdosta, Lowndes County, og Brantley A. Denmark. Denne sidste var en rig og meget fremragende Forretningsmand i Savannah. Ved sin Død testamenterede han bl. a. \$5,000 til Clark University, Atlanta, Georgia.

Som det vil ses af andre Steder i Bogen er der ikke saa helt faa danske Stedsnavne, der indtil nu bruges som Personnavne i Amerika f. Ex. Flensburg, Fyan, Halling, Kopenhaver, Ripen og Denmark.

AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER.

Ja, saa har jeg da ladet de gamle Soldater passere Revy for Læseren. Og egentlig tilkommer det ham at komme med Bemærkninger. Naar jeg alligevel tillader mig at gøre det, saa har det sin Grund i, at der bliver nok til ham alligevel, antager jeg.

Egentlig er der vist ikke noget i Vejen med Regimentet, det skulde da være det, at det har saa mange savnede. Grunden hertil er blandt andet den, at det har været ude i spredt Fægtning i saa lang Tid og i et Terræn, der er meget kouperet, at det er meget vanskeligt at undersøge, saa der er ingen Tvivl om, at f. Ex. Glemselens Rovfugle har gjort det af med mange af dem, der burde have staaet i Rækkerne idag, og vilde have gjort det, hvis nævnte Fugle ikke var fløjet med dem. Men saa er de, der er tilbage, da ellers nok saa kønne Karle, mener jeg — og det var de savnede sikkert ogsaa, ellers vilde jo ingen savne dem. Nej, der er egentlig ikke noget i Vejen med Regimentet.

Med Føreren er det derimod en hel anden Sag. Det er uden al Tvivl hans Skyld, at de Savnedes Tal er saa stort som det er. Jeg for min Del har mer end en Gang ladet ham det vide, at havde han undersøgt Terrænet nøjere og itide, saa havde Regimentet nu set helt anderledes ud, og været i en ganske anderledes præsentabel Tilstand til Revyen. Men han bliver ved sit: at han har set saa godt efter, som han med sine Øjne var i Stand til — og andre kunde han ikke bruge, mener han, hvilket der jo unægtelig kan været noget i. Jeg har saa tilladt mig at mene, at det var bedre slet ingen Revy at have, end at møde op med saadanne Stumper. Men ogsaa her er Mennesket af en anden Mening. Han paastaar, at det, man ikke har, — og uden ens egen Skyld ikke har — det har man heller ikke noget Ansvar for; men det,

man har, er man, naar det gælder offentlig Tjeneste — Soldatertjenesten er jo offentlig Tjeneste, mener han — skyldig at møde frem med og gøre Rede for saa godt man kan, — og det er netop hvad han har gjort, siger han, og han er ikke fri for at føje til: kan nogen gøre det bedre, saa er Verden endnu stor og vid nok for ham til at prøve det.

Jeg har saa taget det fra en anden Side og ladet ham vide, at der er for langt mellem Gelederne, at Tøjet, Munderingen eller hvad man kalder det, kan der med Rette indvendes meget imod, o. s. v.

Han spurgte mig, om jeg da ikke vidste saa meget, at ved en Revy skal Gelederne netop aabnes, saa de inspicerende kan se dem efter? Og hvad Mundering angaar, da bad han mig huske paa, at Karlene havde været i Krig, og da gaar det ikke blot ud over Tøjet, saa man just ikke kan se ud som en Modejunker ved en Revy, men det gaar ud over Lemmerne med. Derfor kan f. Ex. Aagesen kun møde op med en Arm, og mer end en af Karlene har Kugler siddende i Lemmerne, samt andre Mærker fra den blodige Leg, de har været med til. Om jeg ønskede det anderledes? Om jeg ikke nok kunde indse, at det var en Ære baade for dem og for os? Og, ret betænkt, kan der jo være noget i det ogsaa.

Ja, ja tænkte jeg saa, jeg skal alligevel sætte Dig en, som Du ikke saa let kan springe over! Hvorfor har Du ikke taget Indianerkrigene og den spansk-amerikanske Krig med? spurgte jeg og ventede, at nu vilde han være nødt til at komme med en Indrømmelse af, at han havde Uret. Men nej, om han saa vilde! Ser Du, sagde han, Indianerkrigene, om man kan kalde dem med det Navn, er der saa mange af, og paa saa mange Steder, at det ikke er let at finde Rede i dem, — det er en Ting. Desuden kunde jeg ikke give nogen Fremstilling af dem, uden at komme ind paa en Mængde Gentagelser, idet jeg jo alt har nævnt ikke saa faa af vore Landsmænd i Borgerkrigen, der ogsaa var med i Kampene mod de Røde.

Dan Slags Kampe behandles bedst i Kapitlet „Danske og Indianerne,” som kan skrives en anden Gang, og blive baade langt og interessant. Den spansk-amerikanske Krig ligger jo endnu lige udenfor Døren, er en Del af den uskrevne Historie og maa vistnok vedblive at være det endnu en Stund, i hvert Fald skal jeg nok vogte mig for at faa mine Fingre i det Fad.

De, der var med i denne Krig, lever jo endnu iblandt os, og de bevæger sig altfor livligt til at der kan skrives Historie om dem, uden at risikere selv at komme i Krig, og det af en meget ubehagelig Art. Se, det var den Besked, jeg fik for al min Ulejlighed.

Endnu en Gang gjorde jeg Udfald. Jeg sagde til ham: Du vil altsaa dog indrømme, at din Beretning er ufuldstændig?

Ufuldstændighed, sagde han, er kun en Form af den Ufuldkommenhed, der klæber ved alt Menneskeværk og al menneskelig Virksomhed. Jeg har aldrig nægtet, at jeg er et Menneske eller at mit Arbejde er menneskeligt og altsaa ogsaa ufuldkomment og ufuldstændigt. Der er endnu aldrig skrevet nogen „complete” Historie uden i visse Folks Indbildning. Og en saadan bliver aldrig skrevet.

Det, jeg her har skrevet, er altsaa ogsaa ufuldstændigt, som Du siger. Men det er tilstrækkeligt til at vise Sandheden af, hvad en af vore Digtere sang for snart hundrede Aar siden:

„Ja, vor danske Jord er sommerfrodig,
 der er Kræfter i det danske Brød, —
 derfor var Normannens Kniv saa blodig,
 derfor er den danske Mand saa modig,
 derfor er den danske Kind saa rød!”

Og det, her er skrevet, er tilstrækkeligt til at vise, at ogsaa vort lille Folk har givet sin blodige Indsats til Bevarelsen af den Frihed og Selvstændighed, uden hvilken Amerika vilde ophøre at være hvad det var bestemt til i den store Verden: et Folkefrihedens og Folkestyrelsens

Hjem og Land, med Rum for alle, der vil unde alle andre den Frihed, de agter selv at nyde.

Og det, her er skrevet, — vedblev han, — er for mig et af Beviserne for, at vi har Ret til at være her, selv om der ruller dansk Blod i vore Aarer; det bør ingen anklage os for, det har vi nemlig ingen Skyld i. Vi har vist, at vi kan udgyde vort Blod, men forandre det kan vi ikke. At prøve derpaa, vilde være at prøve det umulige. Angaaende denne Sag kan jeg bedst udtale min Mening i følgende Linier af en sønderjysk Sanger:

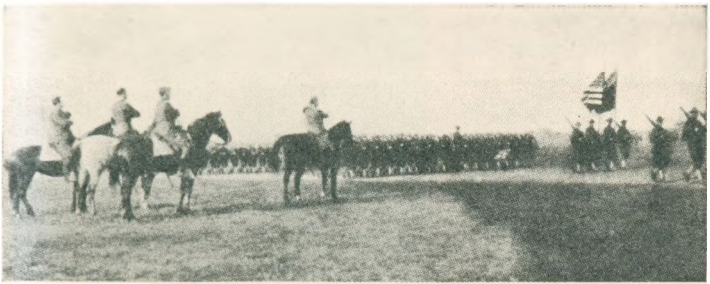
„Men va' ska' vi gør' faa' den Jensenatur,
de' er no vor Ærresgods ætter vo' Mu'er!”

Saa, tænkte jeg, nu er han vel da færdig; men han blev ved.

Ser Du, sagde han, det Regiment, der nu har passeret Revy for os, har vist os, at selv om Blodet i vore Aarer er dansk, saa er Amerika vort Land, vort eget Land fremfor noget andet paa Jorden, — og det vil sige, at naar det kalder, saa er vi rede til at tjene det med Liv og Blod, ikke blot naar vi taler pænt, men for blodig Alvor. Det gjorde de, og det bør vi gøre. Danmark er vort Fødeland, vore Fædres Land, vort Stammeland, men Amerika er vort Land, vort Nutidsland, vort Fremtidsland. Atter her kan jeg bedst udtrykke min Mening i følgende Ord af en dansk Sanger, som jeg anfører med en Smule Ændring:

„Og ve det usle Drog, som elsker ej dets Sprog
og Folk og Flag, om end han fødtes under Dannebrog!”

Ser Du, sagde han, nu ved Du min Mening. Synes Du ikke om den, saa bliver det din Sag og ikke min Skyld. Og naar vi nu sender vore Drengene til Uncle Sams Tjeneste, saa haaber vi, at det er til at gaa i samme Ærinde som det vore Landsmænd i de svundne Dage gik i, saa hverken vi eller Drengene behøver at skamme os ved at træde, hvor de har sat Sporene.

Stars and Stripes forever.

En Søndag Eftermiddag i Juni 1917 fandt der en patriotisk Sammenkomst Sted i den lille By Elkhorn i Iowa, hvis Opland næsten udelukkende er befolket af Danske og deres Efterkommere. Festen formede sig som et Farvel til de Unge af dansk Afstamning, der havde stillet sig frivilligt under Stjernebanneret efter at de Forenede Stater blev indviklet i de Allieredes Kamp mod Tyskland.

Blandt de, som drog i Felten, var den 21-aarige Søn af Rasmus Hansen, en Veteran fra den slesvigske Krig, 1864. Vort Billede viser Sønnen Alfreds højtidelige Afsked med Forældre, Hjemmet og Naboer, og det viser, at Prof. Vig's Ord ogsaa holder

Stik i vor Tid: De Danske er et kamplystent Folk, stedse parat til at stride for hvad de mener er Ret.

INDHOLD.

Indledning	13
DANSKE I KRIG	
For Amerika i Europa	36
I og for Amerika	53
Danske i den amerikanske Revolutionskrig	68
Fynboen Christian Febiger	103
Dr. Solomon Halling	128
Abraham Markoe	136
Poul Jones' Besøg i København, 1788	145
Danske i Krigen med Mexiko, 1846-47	156
Den amerikanske Borgerkrig, 1861-65	181
Danske i Unionshæren	194
Danske i Sydstaternes Hær	359
Anekdoter og Smaatræk	372
Afsluttende Bemærkning	390

P. S. Vig: Danske i Kamp.

Pris:

I Amerika . . . \$2.50

I Danmark . . 10 Kr.

AXEL H. ANDERSEN, Inc.
212 Brown Blk. Omaha, Neb.